

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2013. október 17., csütörtök

Tartalomjegyzék

2013. évi CLV. törvény	A támogatott döntéshozatalról	73953
2013. évi CLVI. törvény	A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjáról	73958
2013. évi CLVII. törvény	A Magyar Művészeti Akadémia működésével kapcsolatos egyes kérdésekről	73960
2013. évi CLVIII. törvény	Egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról	73961
2013. évi CLIX. törvény	A szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról	73966
2013. évi CLX. törvény	A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról	73975
365/2013. (X. 17.) Korm. rendelet	Az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet módosításáról	73977
366/2013. (X. 17.) Korm. rendelet	Az egyes gazdálkodó szervezetek részére nyújtott 2013. évi egyedi támogatásokról, költségtérítésekről, valamint az egyéb vállalati támogatások mértékéről és felhasználási szabályairól szóló 66/2013. (III. 8.) Korm. rendelet módosításáról	73977
67/2013. (X. 17.) EMMI rendelet	A nem filmgyártási célú mozgóképszakmai tevékenységek állami támogatásának szabályairól	73978
23/2013. (X. 17.) HM rendelet	A fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 3/2013. (VI. 11.) HM rendelet módosításáról	73981
61/2013. (X. 17.) NFM rendelet	A Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról	73982
62/2013. (X. 17.) NFM rendelet	A Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat (RID) belföldi alkalmazásáról	73988
29/2013. (X. 17.) AB határozat	A közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 35. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról	73990
Köf.5.021/2013/4. határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	73995
Köf.5.030/2013/4. határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	73998
86/2013. (X. 17.) OGY határozat	A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat hatályon kívül helyezéséről	74001
1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat	A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)	74001
1745/2013. (X. 17.) Korm. határozat	A Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium működésének finanszírozása érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról	74085

Tartalomjegyzék

1746/2013. (X. 17.) Korm. határozat	A KEOP-1.3.0/09-11-2012-0009 azonosító számú („Békés megyei Ivóvízminőség-javító Program” című) nagyprojekt támogatása növelésének jóváhagyásáról	74087
130/2013. (X. 17.) ME határozat	A Magyarország Kormánya és a Fülöp-szigeteki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködési megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról	74089

II. Törvények

2013. évi CLV. törvény a támogatott döntéshozatalról*

1. Értelmező rendelkezések

1. § E törvény alkalmazásában:

1. *gyámhatóság*: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szerinti gyámhatóság;
2. *támogatott döntéshozatal*: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény Második Könyv Második Rész IX. Címe szerinti cselekvőképességet nem érintő, az érintett személy önrendelkezését és jogainak védelmét szolgáló jogintézmény;
3. *támogatott személy*: az egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában belátási képességének kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szoruló nagykorú személy, akinek a gyámhatóság támogatót rendel;
4. *támogató*: a támogatott személy kérelmére vagy a bíróság megkeresése alapján a gyámhatóság által a támogatott személlyel egyetértésben, a támogatott személy segítésére kirendelt személy.

2. A támogató kirendelése

- 2. §**
- (1) A gyámhatóság a támogatott személy kérelmére vagy a bíróság megkeresése alapján, általános jelleggel vagy meghatározott ügycsoportokra, a támogatott személlyel egyetértésben, határozatlan időre támogatót rendel ki. Nem lehet támogatót kirendelni arra az ügycsoportra, amely tekintetében az érintett személy cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll.
 - (2) A gyámhatóság támogatóul a támogatott személy által a gyámhatóság előtt személyesen megjelölt személyt rendeli ki, feltéve, hogy e személy nem áll a (3) bekezdésben megállapított kizáró okok hatálya alatt, és vállalja a támogatói feladatok ellátását.
 - (3) Nem lehet támogatónak kirendelni azt,
 - a) akinek a személye ellen a támogatott személy tiltakozik vagy ennek hiányában is azt a személyt, akinek kirendelése a támogatott személy érdekeivel ellentétes,
 - b) aki cselekvőképességet érintő gondnokság hatálya alatt áll, vagy
 - c) aki maga is támogatott személy.

- 3. §**
- (1) A gyámhatóság a támogatott személy részére legfeljebb két személyt rendelhet ki támogatóként.
 - (2) A gyámhatóság a támogató kirendeléséről a támogató és a támogatott személy személyes meghallgatását követően dönt.
 - (3) Ha a támogató kirendelésének indokoltsága tekintetében kétség merül fel, a gyámhatóság a belátási képesség kisebb mértékű csökkenésének igazolása érdekében szakértői véleményt szerezhet be, valamint kikérheti a családsegítő szolgálat véleményét.

3. A támogató feladata

- 4. §**
- (1) A támogató, ha a támogatott döntéshozatal általános jelleggel vagy az adott ügycsoportra tekintettel fennáll, a támogatott személy kérésére
 - a) a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben, a polgári perrendtartásról szóló törvényben és a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint jelen van azoknál a közigazgatási, polgári és büntetőeljárás cselekményeknél, amelyekben a támogatott személy érintett,
 - b) az eljárási cselekmény rendjét meg nem zavaró módon a támogatott személlyel egyeztet,

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

- c) a támogatott személy jognyilatkozatának megtételekor jelen van,
 - d) tanácsaival, a támogatott személy számára szükséges tájékoztatás megadásával a támogatott személy jognyilatkozatának megtételét elősegíti, és
 - e) a támogatott személy döntésének meghozatalához segítséget nyújt, valamint a döntése meghozatalában személyes jelenlétével közreműködik.
- (2) A támogató a támogatott személy kérésére vagy a gyámhatóság felhívására írásba foglalja, hogy miben segítette a támogatott személyt és milyen tanáccsal látta el.
- (3) A támogató a kirendeléséről szóló gyámhatósági határozattal vagy a gyámhatóság által számára e célra kiadott tanúsítvánnyal igazolja, hogy a támogatott személy vonatkozásában támogatói feladatokat lát el.

4. A támogató kirendelésének felülvizsgálata

- 5. §**
- (1) A gyámhatóság a támogató kirendelését ötévenként felülvizsgálja.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti felülvizsgálat időpontjától függetlenül rendkívüli felülvizsgálatnak van helye, ha
- a) azt a támogatott személy vagy a támogató kéri,
 - b) a támogatott személyt a bíróság gondnokság alá helyezte,
 - c) más hatóság értesíti a gyámhatóságot a támogató és a támogatott személy közötti érdekellentétről, vagy
 - d) olyan egyéb tény, körülmény jut a gyámhatóság tudomására, amely indokolttá teszi a támogató kirendelésének felülvizsgálatát.
- (3) A felülvizsgálati eljárás során a gyámhatóság meggyőződik arról, hogy
- a) a támogatott személy továbbra is igényli-e, hogy egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában támogató segítse,
 - b) a támogatott személy egyetért-e azzal, hogy a kirendelt támogató lássa el a továbbiakban is a támogatói feladatokat, és
 - c) a támogató a támogatott személy érdekében járt-e el.
- (4) A gyámhatóság a felülvizsgálati eljárásban személyesen hallgatja meg a támogatót és a támogatott személyt.
- (5) A gyámhatóság a felülvizsgálat eredményeként
- a) a támogató és a támogatott személy egyetértésével változatlan formában fenntartja a támogató kirendelését,
 - b) felmenti vagy elmozdítja a támogatót, és a támogatott személy kérelmére, vele egyetértésben
 - ba) új támogatót rendel, vagy
 - bb) megszünteti a támogatott döntéshozatalt.

5. A támogatói tisztség megszűnése, megszüntetése

- 6. §**
- (1) A gyámhatóság a támogatót a tisztségéből felmenti, ha
- a) azt a támogató vagy a támogatott személy kezdeményezi,
 - b) a támogatott személy meghal, vagy
 - c) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a támogató személy kinevezésének akadályát jelentette volna.
- (2) A gyámhatóság a támogatót a tisztségéből elmozdítja, ha a támogató
- a) a feladatait nem látja el, vagy
 - b) olyan cselekményt követ el vagy olyan magatartást tanúsít, amellyel a támogatott személy érdekeit súlyosan sérti.
- (3) Azonnali intézkedést igénylő esetben a gyámhatóság a támogatót az elmozdítást megelőzően a tisztségéből felfüggeszti.
- (4) A gyámhatóság az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés szerinti esetekben a támogató és a támogatott személy személyes meghallgatását követően dönt.
- (5) A támogatói tisztség megszűnik a támogató halálával.

6. A hivatásos támogató

- 7. §**
- (1) A gyámhatóság hivatásos támogatót rendel ki, ha
- a) nincs olyan, a támogatott személy által megjelölt személy, akit támogatóul ki lehetne rendelni, és
 - b) a támogatott személy egyetért hivatásos támogató kirendelésével.

- (2) Hivatásos támogató az a cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki a hivatásos támogatókra vonatkozó képesítési előírásoknak megfelel és vele szemben nem állnak fenn a 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott kizáró okok.
- (3) A gyámhatóság hivatásos támogatóul
 - a) hivatásos támogatói feladatokat ellátó, a Kormány által kijelölt szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztatott személyt,
 - b) hivatásos gondnoki feladatokat ellátó személyt vagy
 - c) mentális zavarban szenvedő személyekkel foglalkozó jogi személyt rendelhet ki.
- (4) A (3) bekezdés c) pontja szerinti esetben a mentális zavarban szenvedő személyekkel foglalkozó jogi személy köteles megjelölni azt a személyt, aki a hivatásos támogatói teendőket személyében ellátja. A kijelölt személynek meg kell felelnie a hivatásos támogatóra vonatkozó előírásoknak. A kijelölt személy hivatásos támogatói tevékenysége ellátása során költségtérítésre jogosult.
- (5) A hivatásos támogató egyidejűleg 30 támogatott személy érdekében járhat el, kivéve, ha
 - a) az adott támogatott személyek igényeinek figyelembevételére alapján a hivatásos támogatói feladatok ellátását legfeljebb 35 támogatott személy egyidejű ellátása nem veszélyezteti, vagy
 - b) a hivatásos támogatói feladatokat kormányzati szolgálati jogviszonyban álló személy látja el.
- (6) Az (5) bekezdés b) pontjában meghatározott személy egyidejűleg legfeljebb 45 támogatott személy érdekében járhat el.
- (7) Ha a hivatásos támogató hivatásos gondnoki feladatokat is ellát, a támogatott személyeinek és a gondnokoltjainak a száma együttesen sem haladhatja meg az (5) és (6) bekezdésben foglalt létszámot.
- (8) Ha a hivatásos támogató tevékenységét munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban látja el, díjazását úgy kell megállapítani, hogy annak összege támogatott személyenként – a támogatói feladatok mértéke alapján – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének legalább 10%-át elérje.

8. §

- (1) Ha a hivatásos támogatói feladatok ellátására munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében kerül sor, a hivatásos támogatói feladatokat ellátni kívánó személy a jelentkezéskor hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű.
- (2) Indokolt esetben a hivatásos támogatót foglalkoztató szerv vezetője (a továbbiakban: vezető) írásban felszólíthatja a hivatásos támogatót, hogy a felhívástól számított 15 munkanapon belül – ha e határidőn belül menthető ok miatt nem lehetséges, annak megszűnését követően haladéktalanul – hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű.
- (3) Ha a hivatásos támogató igazolja, hogy büntetlen előéletű, a vezető az igazolásra szolgáló hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat a hivatásos támogató részére megtéríti.
- (4) A vezető a büntetlen előélet igazolása céljából kezeli
 - a) a hivatásos támogatói feladatok ellátására jelentkező személy és
 - b) a hivatásos támogatóazon személyes adatait, amelyeket az e célból a bünyügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.
- (5) Az (1)–(4) bekezdésben foglaltak alapján megismert személyes adatokat a vezető a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítéséről meghozott döntés időpontjáig vagy – munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítése esetén – a jogviszony megszűnéséig vagy megszüntetéséig kezeli.

9. §

- (1) A hivatásos támogatói feladatokat vállaló személy képzését és továbbképzését a gyámhatóság szervezi.
- (2) A hivatásos támogatói képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személy adatait a képzési, továbbképzési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése céljából a Kormány által kijelölt szerv veszi nyilvántartásba. A nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.
- (3) A nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:
 - a) a hivatásos támogató természetes személyazonosító adatai,
 - b) a munkahely megnevezése és címe,
 - c) a foglalkoztatás kezdő időpontja,
 - d) a képzésről kiállított bizonyítvány száma, a kiállítás helye és időpontja, továbbá a kiállító intézmény megnevezése, és
 - e) a jogszabály által előírt továbbképzés elvégzésének adatai.

- (4) A gyámhatóság bejelenti a Kormány által kijelölt szervnek
 - a) a hivatásos támogató foglalkoztatását a (3) bekezdésben megjelölt adatok közlésével, és
 - b) a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változást.
- (5) A gyámhatóság az adatbejelentést a foglalkoztatás megkezdésétől vagy az adatváltozás időpontjától számított 30 napon belül teszi meg.
- (6) A Kormány által kijelölt szerv törli a nyilvántartásából annak a hivatásos támogatónak az adatait,
 - a) aki elhunyt, és
 - b) akivel szemben tevékenységének ellátása során a 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott kizáró ok keletkezik.
- (7) A nyilvántartásból adatok a nyilvántartásba vett személy, a gyámhatóság, továbbá tudományos, statisztikai feldolgozást végzők részére – az adatvédelmi jogszabályok megtartásával – továbbíthatók.

- 10. §**
- (1) A hivatásos támogató a gyámhatóság kirendelő határozatában meghatározottaknak megfelelően, a felügyeletét ellátó gyámhatósággal együttműködve, a támogatott személy érdekében, döntéseinek, véleményének tiszteletben tartásával segíti a támogatott személyt a döntései meghozatalában. A hivatásos támogató feladataira a 4. §-ban foglaltak irányadók.
 - (2) A hivatásos támogató évente jelentést készít a tevékenységének felügyeletére jogosult gyámhatóság számára, amelyben beszámol a támogatott személy részére nyújtott segítségről, megjelölve, hogy milyen eljárásokban és jognyilatkozatok megtételében működött közre. A hivatásos támogató a jelentését minden évben annak a hónapnak a 15. napjáig nyújtja be a gyámhatósághoz, amelyik hónapban a kirendeléséről szóló határozatot meghozták.
 - (3) Ha a hivatásos támogató jelentéstételi kötelezettségének nem tesz eleget vagy a jelentésében foglaltak alapján valószínűsíthető, hogy a támogatott személy érdekei sérülnek, a gyámhatóság meghallgatja a támogatott személyt.

7. A támogatókról és a támogatott személyekről vezetett nyilvántartás

- 11. §**
- (1) A gyámhatóság a támogató kirendelésének felülvizsgálata és tevékenységének felügyelete céljából nyilvántartást vezet az általa kirendelt támogatókról és támogatott személyeikről. A nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.
 - (2) A nyilvántartás a következő adatokat és a változás időpontjának megjelölésével az adatváltozásokat tartalmazza:
 - a) a támogatott személy természetes személyazonosító adatai és lakcíme,
 - b) a támogató kirendeléséről szóló jogerős határozat ügyszáma,
 - c) a támogató kirendeléséről rendelkező határozat jogerőre emelkedésének napja,
 - d) a támogató természetes személyazonosító adatai, lakcíme,
 - e) hivatásos támogató rendelése esetén ennek a ténye,
 - f) több támogató kirendelése esetén ennek a ténye, és
 - g) a támogatott döntéshozatal általános jellegének vagy azoknak az ügycsoportoknak a megjelölése, amelyekre vonatkozóan a támogatott döntéshozatal fennáll.
 - (3) A nyilvántartásban fel kell tüntetni a támogató tisztségéből való felmentése vagy elmozdítása iránt indított eljárás megindításának tényét és időpontját.
 - (4) A nyilvántartás adatairól írásbeli kérelemre, térítésmentesen az kaphat felvilágosítást, aki
 - a) az ehhez fűződő jogi érdekét igazolja, vagy
 - b) az adat megismerésére és kezelésére törvényi rendelkezés alapján jogosult.
 - (5) A jogi érdek igazolása során meg kell jelölni azt a jogügyletet, egyéb okot, amely az adatfelhasználás jogszerű célját és jogalapját megalapozza. Ha a jogi érdek okirattal igazolható, azt a kérelemhez mellékelni kell.
 - (6) A nyilvántartásból való adatszolgáltatás során csak az adatkérés céljának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges adat bocsátható a felvilágosítást kérő rendelkezésére.
 - (7) A nyilvántartásban kezelt adatok statisztikai, valamint tudományos kutatási célra – személyazonosításra alkalmatlan módon – átadhatók és felhasználhatók.
 - (8) A nyilvántartás adatait a gyámhatóság a támogatott döntéshozatal megszűnésétől számított öt évig kezeli, majd haladéktalanul gondoskodik azok törléséről.

8. Záró rendelkezések

- 12. §** (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg
- a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos gyámhatósági feladat- és hatáskörök ellátásának szabályait,
 - a 7. § (3) bekezdés a) pontjában és a 9. §-ban meghatározott szerv kijelölését.
- (2) Felhatalmazást kap a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza a hivatásos támogatók képzésének előírásainak, képzésének és továbbképzésének szabályait.
- 13. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2014. január 1-jén lép hatályba.
- (2) Az 1–8. §, a 9. § (2)–(7) bekezdése, a 10. és 11. §, a 12. § (1) bekezdése, valamint a 14. § 2014. március 15-én lép hatályba.
- 14. §** (1) A Gyvt. 128. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(3) A kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésének engedélyezésével, az örökbefogadással, a származás megismerésével, a terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya születendő gyermeke lakóhelyének megállapításával, a családi jogállással, a szülői ház elhagyásával, a családbafogadással, a gyámsággal, a gondnoksággal és a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos jognyilatkozatokat csak személyesen lehet megtenni, valamint, ha a tényállás tisztázása érdekében a gyámhatóság tárgyalást tart, azon személyesen kell megjelenni.”
- (2) A Gyvt. 128. §-a a következő (4)–(8) bekezdéssel egészül ki:
- „(4) A gyámhatósági eljárásban a támogató (hivatásos támogató)
- az ügyféllel egyidejűleg az ügy során valamennyi eljárási cselekménynél – ideértve a nyilvánosság kizárásával megtartott tárgyalást is – jelen lehet, távolléte azonban a (6) bekezdés szerinti kivétellel az eljárási cselekmény teljesítésének, valamint az eljárás folytatásának nem akadály, a jognyilatkozat megtételének elősegítése érdekében az ügyféllel az eljárási cselekmény rendjét meg nem zavaró módon egyeztetethet.
- (5) A támogatónak az eljárási cselekményen való részvételéről a támogatott személy gondoskodik, a gyámhatóság ezzel kapcsolatos intézkedést nem tesz.
- (6) Ha a támogató (hivatásos támogató) az eljárási cselekménynél nincs jelen, az általa támogatott személy kérelmére a gyámhatóság – a támogató (hivatásos támogató) személyes megjelenése érdekében – egy alkalommal megismétli az eljárási cselekményt.
- (7) A támogató (hivatásos támogató) az általa támogatott személy helyett nyilatkozattételre nem jogosult.
- (8) A gyámhatóság a (4)–(7) bekezdésben foglaltakról az ügyfelet és a jelen lévő támogatót (hivatásos támogatót) tájékoztatja.”

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2013. évi CLVI. törvény a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjáról*

Az Országgyűlés a vidéki kis- és középvállalkozások megerősödésének elősegítésében kulcsszerepet játszó szövetkezeti hitelintézeti rendszerben szerzett állami jogosultságok ellentételezése érdekében a következő törvényt alkotja:

1. Értelmező rendelkezés

- 1. §** E törvény alkalmazásában MFB Zrt.: az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság és – függetlenül annak tulajdonosi körétől – minden olyan gazdasági társaság, amelyben az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság tulajdonnal rendelkezik vagy e törvény hatálybalépése után – közvetlenül vagy közvetve – az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság tulajdont szerez.

2. A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjának célja, rendeltetése, kedvezményezettje

- 2. §** (1) A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja (a továbbiakban: Alap) elkülönített állami pénzalap, jogi személy.
(2) Az Alap célja a kis- és középvállalkozások megerősödésének elősegítésében kulcsszerepet játszó szövetkezeti hitelintézeti rendszerben a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági tárgyú jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Isztv.) rendelkezéseinek megfelelően az Isztv. 20. § (1) bekezdése alapján a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (a továbbiakban: SZHISZ) részére vagyon rendelkezésre bocsátása és az ezzel kapcsolatos egyéb feladatok és kötelezettségek teljesítése.

- 3. §** Az Alap kedvezményezettje a szövetkezeti hitelintézeti szektor új integrációs szervezete, az SZHISZ.

3. Az Alapból nyújtandó támogatások lehetséges céljai, a teljesíthető kiadások köre

- 4. §** Az Alapból a 3. §-ban meghatározott kedvezményezett a 2. § (2) bekezdése körében rendelkezésre bocsátott vagyont az alábbi célokra használja fel:
- az SZHISZ Isztv.-ben meghatározott alaptevékenységének megfelelő vagy ahhoz közvetlenül kötődő feladatok ellátása,
 - az SZHISZ működési költségeinek finanszírozása,
 - az SZHISZ által az Isztv. céljainak előmozdítására szervezett oktatás, képzés, továbbképzés,
 - az Isztv.-ben meghatározott szövetkezeti integrációs modell gyakorlati megvalósításával és fejlesztésével kapcsolatos célok.

4. Az Alap bevételei és kiadásai

- 5. §** (1) Az Alap bevételi forrásai lehetnek:
- közvetlenül az MFB Zrt. által az Alap rendelkezésére bocsátandó – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 14. § (4) bekezdés b) pontjának körébe nem tartozó – pénzeszköz, pénzügyi eszközök átruházásából származó bevétel,
 - az Isztv. 20. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettség teljesítése érdekében rendelkezésre bocsátott központi költségvetési támogatás,
 - bármely természetes vagy jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet önkéntes befizetése, adományai,
 - egyéb bevételek.
- (2) Az Alap által teljesíthető kiadások köre:
- az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott összegnek az SZHISZ számára történő rendelkezésre bocsátása,
 - az MFB Zrt. által az (1) bekezdés a) pontja alapján befizetett összegnek az SZHISZ számára történő rendelkezésre bocsátása,
 - az (1) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott összegnek az SZHISZ számára történő rendelkezésre bocsátása,

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

- d) az Alap működtetésének költségei azzal, hogy a működési költségek nem haladhatják meg az Alap bevételeinek 0,01%-át.
- (3) Az Alap nem pénzvagyont is szerezhet, illetve gazdálkodása körében a megszerzett vagyont értékesítheti.
- (4) Az Alap társasági adó-, helyi adó- és illetékmentes.

5. Az Alap kezelő szerve és az Alap működése

- 6. §** (1) Az Alapot az Áht. 18. § (3) bekezdése szerint az MFB Zrt. kezeli, amely ellátja az Áht. szerinti fejezetet irányító szerv feladatait is.
- (2) Az Alap kezelője felelős az Áht.-ban, az e törvényben és az egyéb jogszabályokban az Alap részére előírt tervezési, ellenőrzési, szerződéskötési, államháztartási információszolgáltatási, beszámolási és az Alap kezelésével összefüggő egyéb feladatok ellátásáért. Az Alap kezelője látja el az Alapból történő kifizetések folyósításával, felhasználásának ellenőrzésével és nyilvántartásával összefüggő feladatokat is.
- (3) Az Alap kezelője felelős az 5. §-ban meghatározott bevételek és kiadások teljesítéséért.
- 7. §** (1) Az Alap kezelője a feladatainak hatékony ellátása érdekében a feladatai vagy azok egy részének ellátására más szervezetet is létrehozhat vagy megbízhat. Más szervezet létrehozása vagy megbízása az MFB Zrt. 6. § (2) bekezdése szerinti felelősségét nem érinti.
- (2) Az Alap kezelője szükség szerint, de legalább évente egyszer, május 31-ig a Kormány útján tájékoztatja az Országgyűlést, az Alap előző évi tevékenységéről és működéséről, valamint e törvény alkalmazásának tapasztalatairól.

6. Az SZHISZ-ben szerzett jogok gyakorlása

- 8. §** (1) Az MFB Zrt. Isztv. 4. § (2) bekezdése szerint előírt hozzájárulásának mértékébe beszámít az az összeg, amelyet az MFB Zrt. az 5. § (1) bekezdés a) pontja alapján teljesít az Alap javára, és amelyet az Alap az 5. § (2) bekezdés b) pontja szerint az SZHISZ rendelkezésére bocsát.
- (2) Az MFB Zrt. Isztv. 20. § (1) bekezdése szerint előírt hozzájárulásának mértékébe beszámít az az összeg, amelyet az Alap az 5. § (2) bekezdés a) pontja szerint az SZHISZ rendelkezésére bocsát.
- (3) Az SZHISZ-ben az Isztv. 6. § (3) bekezdése szerinti szavazati jogokat az MFB Zrt. gyakorolja, a tagsági jogokat az MFB Zrt. szerzi meg.

7. Záró rendelkezések

- 9. §** Ez a törvény a kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba.

- 10. §** Az Áht. 18. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(3) Az elkülönített állami pénzalap kezelését központi költségvetési szerv vagy kivételesen köztestület, továbbá az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság vagy az általa alapított vagy megbízott szervezet láthatja el. Az elkülönített állami pénzalap kezelésének kiadásait az elkülönített állami pénzalap költségvetése az elkülönített állami pénzalapot létrehozó törvényben vagy a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékben finanszírozhatja.”

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2013. évi CLVII. törvény a Magyar Művészeti Akadémia működésével kapcsolatos egyes kérdésekről*

- 1. §**
- (1) Az Országgyűlés az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 36. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezik, hogy
- a magas színvonalú művészi alkotómunka közösségi feltételeinek megteremtése érdekében az állam tulajdonában álló, Budapest V. kerület, Vigadó tér 2. szám alatti ingatlan (hrsz.: 24429/1) 2014. március 1-jétől térítésmentesen kerüljön a Magyar Művészeti Akadémia tulajdonába,
 - a kulturális értékek védelme és gyarapítása, a művészeti és a történeti hagyományok megőrzése érdekében az állam tulajdonában álló, Budapest XIV. kerület, Dózsa György út 37. szám alatti ingatlan (Múcsarnok) 2014. január 1-jétől térítésmentesen kerüljön a Magyar Művészeti Akadémia tulajdonába, valamint
 - a Magyar Művészeti Akadémia által létrehozni tervezett Kutatóintézet által végzendő tevékenységekhez kapcsolódó feladatok ellátása, valamint további szakmapolitikai célok megvalósítása érdekében az állam tulajdonában álló, Budapest XII. kerület, Budakeszi út 38. szám alatti ingatlan (hrsz.: 10868) 2013. november 1-jétől térítésmentesen kerüljön a Magyar Művészeti Akadémia tulajdonába.
- (2) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti ingatlan esetében a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MNV Zrt.) az ingyenes tulajdonba adást megelőzően – a tulajdonostársak, a vagyonkezelők és az érintett hatóságok közreműködése mellett – gondoskodik a telekalakítási és egyéb hatósági eljárások kezdeményezéséről, valamint az (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti ingatlanok tekintetében a tulajdonváltások ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére alkalmas szerződések elkészítéséről.
- (3) A szerződéseket az állam nevében a miniszterelnök írja alá.
- 2. §**
- (1) Az 1. § alapján ingyenesen tulajdonba adott ingatlanokon e törvény erejénél fogva elidegenítési és terhelési tilalom áll fenn. Az elidegenítési és terhelési tilalomnak az átruházó javára szóló ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzését a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg az MNV Zrt. kérelmezi.
- (2) Az 1. § alapján ingyenesen tulajdonba adott ingatlanok tekintetében nem kell alkalmazni a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 13. § (4) bekezdés b) pontjában foglaltakat.
- (3) A „Pesti Vigadó” névhasználatának kizárólagos joga a Magyar Művészeti Akadémiát illeti meg. A névhasználatra más természetes vagy jogi személy kizárólag a tulajdonos előzetes hozzájárulásával jogosult.
- 3. §**
- Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza a Magyar Művészeti Akadémia Titkárságának az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingatlanok a Magyar Művészeti Akadémia tulajdonába kerülésének napjával történő kijelölését a KMOP-3.1.1./C-09-2009-0020. számú, „Galéria és panorámaterasz létrehozása Budapest több ütemben kialakítandó legrangosabb kulturális palotájában, a Pesti Vigadó épületében” elnevezésű projekt fenntartási kötelezettségének ellátására.
- 4. §**
- Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- 5. §**
- Hatályát veszti a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 2. mellékletének III. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő műemlékek és műemlékegyüttesek című táblázat 30. sora, az 56. sorának „Dózsa György út 37.” és „Múcsarnok” szövegrésze.
- 6. §**
- A 2. § (1) és (2) bekezdése, valamint az 5. § az Alaptörvény 38. cikk (1) és (2) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Lezsák Sándor s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

2013. évi CLVIII. törvény egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról*

1. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

- 1. §** A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 3. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(6) E törvény hatálya nem terjed ki
- a) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.),
 - b) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.),
 - c) a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mny.),
 - d) a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Eb.),
 - e) a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.),
 - f) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.),
 - g) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultakról a 18/B. § alapján vezetett országos nyilvántartás vezetésével összefüggő rendelkezések kivételével a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), és
 - h) a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény hatálya alá tartozó ellátásokra.”

- 2. §** Az Szt. 18. §-a és 18/A. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
- „18. § A jegyző a települési önkormányzat és a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó szociális ellátásokra való jogosultság megállapítása, az ellátások biztosítása, fenntartása és megszüntetése céljából nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza
- a) a jogosult és az adott ellátás megállapítása során e törvény rendelkezései alapján figyelembe vett más személyek
 - aa) természetes személyazonosító adatait,
 - ab) belföldi lakó- vagy tartózkodási helyét,
 - ac) Társadalombiztosítási Azonosító Jelét;
 - b) a jogosult állampolgárságát, illetve bevándorolt, letelepedett, menekült, oltalmazott vagy hontalan jogállását;
 - c) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat;
 - d) a szociális ellátás
 - da) megnevezését,
 - db) jogcímét,
 - dc) összegét,
 - dd) megállapítására, megváltoztatására, megszűnésére vagy megszüntetésére vonatkozó adatokat,
 - de) megszűnésének vagy megszüntetésének jogcímét;
 - e) a szociális ellátásra való jogosultsággal összefüggő érdemi döntés jogerőre emelkedésének időpontját;
 - f) a szociális ellátás megállapítása során figyelembe vett, egy főre vagy egy fogyasztási egységre jutó jövedelem összegét;
 - g) a 3. § (3) és (4) bekezdése szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozói jogcímen történő tartózkodás esetén a rokoni kapcsolatot;
 - h) az ápolási díjra jogosult személy adóazonosító jelét;
 - i) azt a tényt, hogy a jogosult részére az ellátás folyósítása a hajléktalan személyekre vonatkozó szabályok szerint történik;
 - j) az ellátás jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevételét megállapító jogerős döntés esetén az érintett ellátás megnevezését és az ellátás megtérítendő összegét;

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

- k) az aktív korúak ellátására jogosult személynek a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozatok hiányában vagy a jognyilatkozatok alakszerűségére vonatkozó rendelkezések megsértésével végzett keresőtevékenységére (a továbbiakban: jogellenes munkavégzés) vonatkozó, külön törvényben foglalt adatokat;
- l) a lakásfenntartási támogatás természetbeni szociális ellátás formájában történő nyújtása esetén
- la) a támogatott szolgáltatást szolgáltatási vagy közüzemi szerződés alapján szerződőként igénybe vevő fogyasztónak és a fogyasztási helynek a szolgáltató általi azonosításához szükséges adatot,
- lb) a lakáscélú kölcsönszerződés adósának és adóstársának a kölcsönt nyújtó pénzügyi intézmény általi azonosításához szükséges adatot.
- 18/A. § A járási hivatal a feladat- és hatáskörébe tartozó szociális ellátásokra való jogosultság megállapítása, az ellátás biztosítása, fenntartása és megszüntetése céljából nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza
- a) a jogosult és az adott ellátás megállapítása során e törvény rendelkezései alapján figyelembe vett más személy
- aa) természetes személyazonosító adatait,
- ab) belföldi lakó- vagy tartózkodási helyét,
- ac) Társadalombiztosítási Azonosító Jelét;
- b) a jogosult állampolgárságát, illetve bevándorolt, letelepedett, menekült, oltalmazott vagy hontalan jogállását;
- c) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat;
- d) a szociális ellátás
- da) megnevezését,
- db) jogcímét,
- dc) összegét,
- dd) megállapítására, megváltoztatására, megszűnésére vagy megszüntetésére vonatkozó adatokat,
- de) megszűnésének vagy megszüntetésének jogcímét;
- e) a szociális ellátásra való jogosultsággal összefüggő érdemi döntés jogerőre emelkedésének időpontját;
- f) a szociális ellátás megállapításánál figyelembe vett, egy főre jutó jövedelem összegét;
- g) a 3. § (3) és (4) bekezdése szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozói jogcímen történő tartózkodás esetén a rokoni kapcsolatot;
- h) az ápolási díjra jogosult személy adóazonosító jelét;
- i) azt a tényt, hogy a jogosult részére az ellátás folyósítása a hajléktalan személyekre vonatkozó szabályok szerint történik;
- j) az ellátás jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevétele megállapító jogerős döntés esetén az érintett ellátás megnevezését és az ellátás megtérítendő összegét.”

3. §

Az Szt. a következő 18/B. §-sal egészül ki:

„18/B. § (1) A Kormány által kijelölt szerv az ellátásokra való jogosultság fennállásának ellenőrzése céljából országos nyilvántartást vezet

a) az időskorúak járadékáról, az aktív korúak ellátásáról, a lakásfenntartási támogatásról, az ápolási díjról, a közgyógyellátásról és a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről, valamint

b) az a) pont szerinti ellátásra jogosult, illetve az ellátás megállapítása során e törvény és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény tekintetében a Gyvt. rendelkezései alapján figyelembe vett személyekről.

(2) Az országos nyilvántartás tartalmazza

a) az eljáró hatóság – ideértve a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása során eljáró hatóságot is – megnevezését, címét, valamint az ügy számát és elbírálási azonosítóját,

b) a 18. § szerinti adatokat,

c) a 18/A. § szerinti adatokat,

d) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény tekintetében a Gyvt. 138. § (1) bekezdése szerinti adatokat.

(3) Az országos nyilvántartásba az adatokat az egyes ellátásokkal összefüggésben döntést hozó jegyző vagy a járási hivatal rögzíti. A jegyző rögzíti a települési önkormányzat hatáskörébe tartozó ellátásokkal összefüggő azon adatokat, amelyeket érintően a 18. § szerinti nyilvántartás vezetésének kötelezettsége őt terheli.

(4) A hatóság a folyamatban lévő eljárás során figyelembe vett, a nyilvántartásban nem szereplő személyt az ugyanazon eljárásban figyelembe vett, a nyilvántartásban szereplő személyhez kapcsolva rögzíti a nyilvántartásban.

(5) Az eljáró hatóság a 18. § és 18/A. § szerinti nyilvántartás-vezetési kötelezettségét az országos nyilvántartásban szereplő ellátások tekintetében kizárólag az országos nyilvántartásba való bejegyzéssel is teljesítheti.”

- 4. §** (1) Az Szt. 19. § (1) és (1a) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek és ezzel egyidejűleg a § a következő (1b) bekezdéssel egészül ki:
- „(1) A 18–18/B. §-ban szabályozott nyilvántartásokból – a 18/B. § (2) bekezdés d) pontja szerinti adatok kivételével – a szociális hatáskört gyakorló szervek, a gyámügyi feladatokat ellátó szervek, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv, az egészségbiztosítási szerv, a rehabilitációs hatóság, a kincstár, a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, a katonai igazgatási szervek, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények (a továbbiakban együtt: adategylenyítésre jogosult szervek) részére, eseti megkeresésük alapján, törvényben meghatározott feladataik ellátása céljából továbbíthatók az általuk törvény alapján kezelhető adatok.
- (1a) A 18/B. § (1) bekezdése szerinti országos nyilvántartásból a 18/B. § (2) bekezdés d) pontja szerinti adatkör tekintetében a Gyvt. 134. § (6) bekezdése szerinti szervezeteknek szolgáltatható adat.
- (1b) Közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül
- a) a 18. §-ban szabályozott nyilvántartás a 18. § d) és e) pontja szerinti adatkör tekintetében,
- b) a 18/A. § szerinti nyilvántartás a 18/A. § d) és e) pontja szerinti adatkör tekintetében, és
- c) a 18/B. § szerinti nyilvántartás a szociális vagy gyermekvédelmi ellátás megnevezése, jogcíme, összege, és az annak megállapítására, megváltoztatására és megszüntetésére vonatkozó adatok, a megszüntetés jogcíme, az ellátásra való jogosultsággal összefüggő érdemi döntés jogerőre emelkedésének időpontja adatkörök tekintetében.”
- (2) Az Szt. 19. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
- „(3) A 18/B. § szerinti országos nyilvántartást vezető hatóság az aktív korúak ellátására jogosultak tekintetében az aktív korúak ellátására jogosult személynek a 18. § a), b), d) és e) pontjában meghatározott adatairól az állami foglalkoztatási szervet – annak az Ft. 57/B. §-ában meghatározott nyilvántartási és adatszolgáltatási feladatai teljesítésének elősegítésére – folyamatos elektronikus adatkapcsolat keretében tájékoztatja.”
- (3) Az Szt. 19. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(4) A jegyző a 18. § l) pont la) alpontja szerinti szolgáltató részére – a természetbeni szociális ellátás formájában nyújtott lakásfenntartási támogatás érvényesítésével kapcsolatos feladata teljesítése céljából – a lakásfenntartási támogatásra jogosult személynek a 18. § a) pont aa) és ab) alpontjában, d) és e) pontjában, valamint a 18. § l) pont la) alpontjában foglalt adatait a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott módon átadja.”
- 5. §** Az Szt. 22. §-a és 23. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
- „22. § (1) Az, akire a 18–18/B. §-ban, a 20. §-ban vagy a 20/C. §-ban szabályozott nyilvántartás adatot tartalmaz, a személyre vonatkozó adatok tekintetében a betekintési, a helyesbítési vagy törlési jogának érvényesítése mellett kérheti a jogai gyakorlásához szükséges adatainak közlését a nyilvántartást kezelő szervtől vagy a szociális intézmény vezetőjétől.
- (2) A 18/B. § szerinti nyilvántartás 18/B. § (2) bekezdés d) pontja szerinti adatainak megismerésére az (1) bekezdésben foglaltakon túl a Gyvt. 142. § (3) bekezdés szerinti személyek jogosultak.
23. § (1) Ha törvény másként nem rendelkezik, a 18–18/B. §, a 20. § vagy a 20/C. § szerinti nyilvántartásokból a szociális ellátásra való jogosultság megszűnésétől számított öt év elteltével – a szolgálati időre jogosító ellátások kivételével – törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat. A szolgálati időre jogosító ellátások esetében az adott személyre vonatkozó adatok törlését a Kormány rendeletben szabályozza.
- (2) A 18/B. § szerinti nyilvántartásból az adatokat a Kormány által kijelölt szerv törli. A 18/B. § (2) bekezdés d) pontja szerinti adatkör tekintetében a Gyvt. 142. § (1) bekezdése szerint törölhetők az adatok.”
- 6. §** Az Szt. 132. § (1) bekezdése a következő z) ponttal egészül ki:
- (Felhatalmazást kap a Kormány, hogy megállapítsa)*
- „z) a 18/B. § szerinti országos nyilvántartás vezetésének, a nyilvántartásba való adatrögzítésnek és a nyilvántartásból történő adattörlésnek a részletes szabályait, valamint a nyilvántartást vezető szerv kijelölését.”
- 7. §** Az Szt. a következő 140/T. §-sal egészül ki:
- „140/T. § (1) Az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 18–19. §, 22. § és 23. § rendelkezéseit – a (2)–(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a 2013. december 15-ét követően indult ügyekben kell alkalmazni.
- (2) A 2013. november 15-ig meghozott döntés alapján jogerősen megállapított, és az adatrögzítés időpontjáig meg nem szüntetett aktív korúak ellátására, időskorúak járadékára, ápolási díjra, lakásfenntartási támogatásra, valamint

közgyógyellátásra vonatkozó, az Szt. 18/B. § (2) bekezdés a)–c) pontja szerinti adatokat – a (4) bekezdés szerinti eltéréssel – 2013. december 15-ig kell rögzíteni a 18/B. § szerinti nyilvántartásba.

(3) A 2013. december 16-át megelőzően indult olyan ügyekben, amelyek nem esnek a (2) bekezdés hatálya alá, az adatrögzítést a döntés meghozatalát követő tíz napon belül kell elvégezni.

(4) A (2) és (3) bekezdés alapján történő adatrögzítések során rögzített ellátásokkal kapcsolatos, az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 18. § és 18/A. § szerinti azon adatokat, amelyeket az Szt. 2013. november 14-én hatályos 18. § és 18/A. §-a szerint az eljáró hatóság nem tartott nyilván, az ellátás 2013. december 15-ét követő felülvizsgálata során kell beszerezni és az országos nyilvántartásba, valamint a 18. § és 18/A. § szerinti nyilvántartásokba feltölteni. A közgyógyellátás és a lakásfenntartási támogatás vonatkozásában a (2) és (3) bekezdés szerint rögzített jogosultság időtartama alatt a hiányzó adatokat nem kell beszerezni.”

2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

8. § A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 137. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) A Kormány által kijelölt szerv az Szt. 18/B. §-a szerint országos nyilvántartást vezet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult személyről és gondozó családjáról.”

9. § (1) A Gyvt. 138. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyámhatóság a hatáskörébe tartozó ellátásra való jogosultság megállapításához, megváltoztatásához és megszüntetéséhez nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

a) a gyermek, a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve tartásra köteles személy személyazonosító adatait, valamint társadalombiztosítási azonosító jelét,

b) a 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozó esetén a rokoni kapcsolatot,

c) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat,

d) az ellátással kapcsolatos döntéseket, pénzbeli és természetbeni ellátás esetén a pénzbeli és természetbeni ellátás megnevezését, jogcímét, összegét és az ellátás megállapítására, megváltoztatására, megszüntetésére vonatkozó adatokat, a megszüntetés jogcímét, valamint az ellátásra való jogosultsággal összefüggő érdemi döntés jogerőre emelkedésének időpontját,

e) a jogosultság megállapításához szükséges jövedelmi adatokat.”

(2) A Gyvt. 138. §-a a következő (1b) és (1c) bekezdéssel egészül ki:

„(1b) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal összefüggő, az (1) bekezdés szerinti adatokat a gyámhatóság rögzíti az Szt. 18/B. § szerinti országos nyilvántartásba. Az országos nyilvántartásba való adatrögzítéskor meg kell adni az eljáró hatóság megnevezését, címét, az ügy számát és az elbírálási azonosítóját. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal összefüggő, az (1) bekezdés szerinti adatok tekintetében a gyámhatóság a nyilvántartás-vezetési kötelezettségét kizárólag az Szt. 18/B. § szerinti országos nyilvántartásba való adatrögzítéssel is teljesítheti.

(1c) A hatóság a folyamatban lévő eljárás során figyelembe vett, a nyilvántartásban nem szereplő személyt az ugyanazon eljárásban figyelembe vett, a nyilvántartásban szereplő személyhez kapcsolva rögzíti a nyilvántartásban.”

10. § A Gyvt. a következő 161/U. §-sal egészül ki:

„161/U. § (1) Az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 137. § és 138. § rendelkezéseit – a (2)–(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a 2013. december 15-ét követően indult ügyekben kell alkalmazni.

(2) A 2013. november 15-ig meghozott döntés alapján jogerősen megállapított, és az adatrögzítés időpontjáig meg nem szüntetett rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó, a Gyvt. 138. § (1) bekezdése szerinti adatokat – a (4) bekezdés szerinti eltéréssel – 2013. december 15-ig kell rögzíteni az Szt. 18/B. § szerinti nyilvántartásba. Az országos nyilvántartásba való adatrögzítéskor meg kell adni az eljáró hatóság megnevezését, címét, és az ügy számát.

(3) A 2013. december 16-át megelőzően indult olyan ügyekben, amelyek nem esnek a (2) bekezdés hatálya alá, az adatrögzítést a döntés meghozatalát követő tíz napon belül kell elvégezni.

(4) A (2) és (3) bekezdés alapján rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatosan rögzített, az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 138. § (1) bekezdése szerinti azon adatokat, amelyeket a Gyvt. 2013. november 14-én hatályos 138. § (1) bekezdése szerint az eljáró hatóság nem tartott nyilván, a (2) és (3) bekezdés szerint rögzített jogosultság időtartama alatt nem kell beszerezni."

- 11. §** A Gyvt. 162. § (1) bekezdése a következő zs) ponttal egészül ki:
(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg)
„zs) a 137. § (3a) bekezdése szerinti, az Szt. 18/B. §-a alapján vezetett országos nyilvántartásba való adatrögzítés és a nyilvántartásból történő adattörlés részletes szabályait, valamint a pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartását vezető szerv kijelölését."

3. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosítása

- 12. §** A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) 57/B. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) A (3) bekezdés 1. pont aa)–ae) alpontja szerinti adatokat az Szt. 18/B. § szerinti nyilvántartást vezető hatóság továbbítja az adatbázisba. A (3) bekezdés 3. pont g) alpontja szerinti adatokat a települési önkormányzat jegyzője rögzítheti."

- 13. §** Az Ft. 57/C. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az állami foglalkoztatási szerv az 57/B. § (1) bekezdésében meghatározott célok teljesülése érdekében folyamatos elektronikus adatkapcsolat keretében biztosítja
a) a települési önkormányzat jegyzője számára az 57/B. § (6) bekezdésében meghatározott adatrögzítéshez és a (3) bekezdésben meghatározott adatbetekintéshez,
b) az Szt. 18/B. § szerinti nyilvántartást vezető hatóság számára az 57/B. § (6) bekezdésében meghatározott adattovábbításhoz,
c) a rehabilitációs hatóság számára a (3a) bekezdésben meghatározott adatátvételhez, és
d) az állami felnőttképzési intézmény számára a (4) bekezdésben meghatározott adatbetekintéshez szükséges hozzáférést."

4. Az egyes rendészeti tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi XCIII. törvény módosítása

- 14. §** Nem lép hatályba az egyes rendészeti tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: T.) 11. §-a és 12. §-a.
- 15. §** A T. 194. § (4) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[2014. január 1-jén lép hatályba]
„b) a 10. § és a 13–15. §,"

5. Záró rendelkezések

- 16. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2013. november 15-én lép hatályba.
(2) A 4. § (2) bekezdése, a 12. § és a 13. § 2014. július 1-jén lép hatályba.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2013. évi CLIX. törvény a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról*

1. A szabadalmi ügyvivőkről szóló 1995. évi XXXII. törvény módosítása

- 1. §** A szabadalmi ügyvivőkről szóló 1995. évi XXXII. törvény 40. § (2) bekezdésében az „az iparjogvédelmi” szövegrész helyébe az „a szellemi tulajdon-védelmi” szöveg lép.

2. A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény módosítása

- 2. §** A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 53/C. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az e törvényben szabályozott díjfizetési kötelezettségeken túlmenően szabadalmi ügyben külön jogszabályban meghatározott mértékű igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni – a külön jogszabályban megállapított részletes szabályok szerint – a következő kérelmekért is:)

„b) a jogtúdlás és a hasznosítási engedély tárgyában a tudomásulvételre irányuló kérelemért, a jelzálogjog tárgyában az alapításra irányuló kérelemért.”

- 3. §** Az Szt. 69/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„69/A. § (1) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a bejelentő kérelmére írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentést készít.

(2) Az írásos vélemény – indokolást is tartalmazó – előzetes megállapítás arról, hogy az újdonságkutatási jelentésben megjelölt iratokra és adatokra figyelemmel a találmány kielégítheti-e az újdonság, a feltalálói tevékenység és az ipari alkalmazhatóság követelményeit.

(3) Az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésre irányuló kérelmet az elismert bejelentési naptól számított tíz hónapon belül kell benyújtani.

(4) Az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésért jogszabályban meghatározott díjat kell fizetni.

(5) Az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésre irányuló kérelmet el kell utasítani, ha az nem felel meg a (3) bekezdésben foglalt követelménynek.

(6) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentést – a (11) bekezdésben foglalt kivétellel – az erre irányuló kérelem benyújtásától számított negyedik hónap utolsó napján rendelkezésre álló leírás és igénypont, valamint rajz alapján készíti el, és azt az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésre irányuló kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül küldi meg a bejelentőnek.

(7) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés díját kérelemre visszafizeti, ha

a) a szabadalmi bejelentést a bejelentő az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésre irányuló kérelem benyújtásától számított négy hónapon belül visszavonja,

b) az a) pontban megjelölt időtartamon belül a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elutasítja a szabadalmi bejelentést,

c) az a) pontban megjelölt időtartamon belül bekövetkező okból a bejelentést visszavontnak kell tekinteni,

d) az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés postázására nem amiatt került sor a kérelem benyújtásától számított hatodik hónap utolsó napját követően, hogy a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala helyt adott a (3) bekezdésben meghatározott határidő elmulasztásával szemben előterjesztett igazolási kérelemnek.

(8) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a bejelentő kérelmére az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentést gyorsítottan készíti el. A gyorsítás iránti kérelmet csak az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentésre irányuló kérelemmel együtt lehet benyújtani; ebben az esetben az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés díjának kétszeresét kell megfizetni. Ha a megfizetett díj ennél kevesebb, de az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés díjának összegét eléri, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a (6) bekezdés alkalmazásával készíti el az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentést.

(9) Ha a szabadalmi bejelentés nem felel meg a 65. § alapján vizsgált feltételeknek, vagy az összes igénypont tekintetében alkalmatlan arra, hogy vele kapcsolatban megfelelő újdonságkutatást lehessen elvégezni, az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés gyorsított elkészítésére irányuló kérelmet a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elutasítja, és a továbbiakban a (6) bekezdés alkalmazásával jár el.

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

(10) Ha a bejelentő az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés megküldését követően a szabadalmi bejelentést módosítja, a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül újabb kérelmet nyújthat be írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés készítése iránt.

(11) Ha a gyorsítás iránti kérelem megfelel a (8) bekezdésben meghatározott feltételeknek, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentést a kérelem benyújtásának napján rendelkezésre álló leírás és igénypont, valamint rajz alapján készíti el, és azt a kérelem benyújtásától számított két hónapon belül küldi meg a bejelentőnek.

(12) A (11) bekezdés szerinti eljárás esetén a (7) bekezdés nem alkalmazható, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala azonban

a) a megfizetett díjnak az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentésért fizetendő díj mértékét meghaladó részét kérelemre visszafizeti, ha az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentést – a (8) bekezdés alapján – a (6) bekezdés alkalmazásával készítette el,

b) a (8) bekezdés alapján fizetendő díj felét kérelemre visszafizeti, ha az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés postázására nem amiatt került sor a (11) bekezdésben foglalt határidő leteltét követően, hogy helyt adott a (3) bekezdésben meghatározott határidő elmulasztásával szemben előterjesztett igazolási kérelemnek, azzal, hogy a teljes díjat visszafizeti, ha a bejelentő az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés postázását megelőzően előterjesztett visszafizetési kérelmében jelzi, hogy az említett jelentés elkészítésére nem tart igényt,

c) a (8) bekezdés alapján fizetendő díj felét kérelemre visszafizeti, ha az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés gyorsított elkészítésére irányuló kérelmet a (9) bekezdésben megjelölt okból elutasítja.”

4. § Az Szt. 81. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A megsemmisítési eljárás költségeinek viselésére a vesztes felet kell kötelezni. Ha a szabadalmas a megsemmisítési eljárásra okot nem adott és a szabadalmi oltalomról – legalább az igénypontok érintett része vonatkozásában – a bejelentés napjára visszaható hatállyal, az (1) bekezdés szerinti nyilatkozattételre kitűzött határidő lejártá előtt lemond, az eljárási költséget a kérelmező viseli.”

5. § Az Szt. 115/H. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Hivatal a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben – külön jogszabályok alapján – különösen a következő feladatokat látja el:)

„a) lefolytatja az árva művek felhasználásával összefüggő eljárásokat és az árva művek felhasználására kiadott engedélyekről nyilvántartást vezet;”

6. § Az Szt. 115/S. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A határidő-hosszabbítási, az eljárás folytatása iránti, az igazolási és az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentésre, valamint annak gyorsított elkészítésére irányuló kérelmet mindaddig nem lehet benyújtottnak tekinteni, ameddig a kérelem díját meg nem fizetik.”

7. § Az Szt. „A törvény hatálybalépésére vonatkozó és az átmeneti rendelkezéseket megállapító szabályok” alcíme a következő 117/A. §-sal egészül ki:

„117/A. § E törvénynek a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CLIX. törvénnyel megállapított 69/A. §-át és 115/S. § (3) bekezdését azokban az ügyekben is alkalmazni kell, amelyekben a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CLIX. törvény hatálybalépését megelőzően hatályos rendelkezések szerint az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés iránti kérelem benyújtására nyitva álló határidő már eltelt.”

3. A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény módosítása

8. § A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 46/C. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az e törvényben szabályozott díjfizetési kötelezettségeken túlmenően védjegyügyben külön jogszabályban meghatározott mértékű igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni – a külön jogszabályban megállapított részletes szabályok szerint – a következő kérelmekért is:)

„b) a jogutódlás és a használati engedély tárgyában a tudomásulvétellel irányuló kérelemért, a jelzalogjog tárgyában az alapításra irányuló kérelemért.”

- 9. §** A Vt. 74. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A törlési eljárás költségeinek viselésére a vesztes felet kell kötelezni. Ha a védjegyjogosult a törlési eljárásra okot nem adott és a védjegyoltalomról – legalább az árujegyzék érintett része vonatkozásában – a bejelentés napjára visszaható hatállyal, a nyilatkozattételre [73. § (1) bek.] kitűzött határidő lejárta előtt lemond, az eljárási költséget a kérelmező viseli.”
- 10. §** A Vt. 76. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A megszűnés megállapítására irányuló eljárás költségeinek viselésére a vesztes felet kell kötelezni. A védjegyjogosult jogutód nélküli megszűnése miatt bekövetkező megszűnés megállapítására irányuló eljárás költségeit azonban a kérelmező viseli. Ha a védjegyjogosult az oltalom megszűnésének megállapítására irányuló eljárásra okot nem adott és a védjegyoltalomról – legalább az árujegyzék érintett része vonatkozásában – a bejelentés napjára visszaható hatállyal, az (1) bekezdés szerinti nyilatkozattételre kitűzött határidő lejárta előtt lemond, az eljárási költséget a kérelmező viseli.”
- 11. §** A Vt. 116/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi árujelzőinek uniós oltalmára a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1151/2012/EU rendelet) rendelkezései az irányadók.”
- 12. §** A Vt. 122. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Ez a törvény megállapítja a következő uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket:)
„b) a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;”
- 13. §** A Vt.
a) 112. § (2) bekezdésében, 113/A. § (1) bekezdés e) pontjában, Nyolcadik részének címében, XVII/A. fejezetének címében, 116/A. § (2) bekezdésében, 116/A. § (13) bekezdés a) és b) pontjában, 116/B. § (1)–(4) bekezdésében a „közösségi” szövegrészek helyébe az „uniós” szöveg,
b) 116/A. § (3) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet” szöveg,
c) 116/A. § (4) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet 5. cikke” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 49. cikke” szöveg,
d) 116/A. § (5) bekezdés a) pontjában az „510/2006/EK rendelet 2–3. cikkeiben” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 5–6. cikkeiben” szöveg,
e) 116/A. § (6) bekezdés a) pontjában az „510/2006/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 5. cikke (1)–(2) bekezdésének” szöveg,
f) 116/A. § (8) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet 5. cikke (5) bekezdésének” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 49. cikke (3) bekezdésének” szöveg,
g) 116/A. § (9) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet 5. cikkének (7) bekezdésében” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 8. cikke (2) bekezdésében” szöveg,
h) 116/A. § (10) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet 5. cikke (6) bekezdésének” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 9. cikke” szöveg,
i) 116/A. § (11) bekezdés a) pontjában az „510/2006/EK rendelet 9. cikke” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 53. cikke” szöveg,
j) 116/A. § (11) bekezdés a) pontjában az „a 12. cikke alapján” szövegrész helyébe az „az 54. cikke alapján” szöveg,
k) 116/A. § (12) bekezdésében az „510/2006/EK rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti kifogást a miniszterhez kell benyújtani az 510/2006/EK rendelet 6. cikke (2) bekezdésének első albekezdése szerinti adatnak, illetve iratnak” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 51. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerinti kifogást a miniszterhez kell benyújtani az 1151/2012/EU rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti adatnak, illetve iratnak” szöveg,
l) 116/A. § (13) bekezdés a) pontjában az „510/2006/EK rendelet” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet” szöveg,
m) 116/C. § (1) bekezdés a) pontjában az „510/2006/EK rendelet 11. cikkének” szövegrész helyébe az „1151/2012/EU rendelet 37. cikkének” szöveg
lép.
- 14. §** Hatályát veszti a Vt. 112. § (4) bekezdés d) pontja.

4. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény módosítása

15. § A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 38. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) Ha az előadás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, a művek előadhatók nemzeti ünnepeken tartott ünnepségeken.”

16. § Az Sztj. a következő IV/A. Fejezettel egészül ki:

„IV/A. FEJEZET

ÁRVA MŰ FELHASZNÁLÁSA

Általános szabályok

41/A. § (1) Egy mű vagy szomszédos jogi teljesítmény (a továbbiakban e fejezet alkalmazásában: teljesítmény) akkor tekinthető árva műnek, ha jogosultja ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik és a felkutatására az adott helyzetben általában elvárható gondossággal, jóhiszeműen elvégzett jogosultkutatás nem vezetett eredményre.

(2) A jogosultkutatás során legalább az árva mű felhasználásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló kormányrendeletben – az érintett mű vagy teljesítmény típusa szerint – meghatározott információforrásokat igénybe kell venni.

(3) A jogosultkutatást abban az országban kell elvégezni, amelyben a művet vagy teljesítményt először kiadták vagy – kiadás hiányában – először sugározták.

(4) A (3) bekezdéstől eltérően, a filmalkotással vagy más audiovizuális művel kapcsolatos jogosultkutatást az előállító székhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti országban kell elvégezni.

(5) A 41/F. § (3) bekezdésében meghatározott esetben a jogosultkutatást Magyarország területén kell elvégezni.

(6) Ha a jogosultkutatás során felmerül, hogy más országban is található lényeges információ a jogosultról, a kutatást az ebben az országban rendelkezésre álló ilyen információforrást is igénybe véve kell elvégezni.

(7) Ha egy műnek vagy teljesítménynek több jogosultja van, akik között van ismert és ismert helyen tartózkodó jogosult, a felhasználáshoz e jogosult engedélye is szükséges.

(8) Az árva műnek tekintett mű vagy teljesítmény jogosultja – a saját jogai tekintetében – bármikor megszüntetheti a mű vagy teljesítmény árva mű jogállását és a további felhasználást illetően gyakorolhatja jogait.

(9) Az e fejezetben foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók, ha a felhasználás jogosítása közös jogkezelésbe tartozik.

Árva mű felhasználásának engedélyezése

41/B. § (1) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) kérelemre – a felhasználás módjához és mértékéhez igazodó díj megállapítása mellett – engedélyt ad az árva mű felhasználására. A felhasználási engedély legfeljebb öt évre szól, Magyarország területére terjed ki, nem kizárólagos, nem átruházható, további felhasználási engedély adására és a mű átdolgozására (29. §) nem jogosít.

(2) Az (1) bekezdésben említett díjat a jogosult személyének vagy tartózkodási helyének ismertté válását követően kell megfizetni, ha a felhasználás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. Ha a felhasználás közvetve vagy közvetlenül jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját szolgálja, a díjat a Hivatalnál letétbe kell helyezni. A díj letétbe helyezése a felhasználás megkezdésének feltétele.

(3) Ha a jogosult személye vagy tartózkodási helye a felhasználási engedély hatálya alatt ismertté válik, a Hivatal a jogosult, illetve a felhasználó kérelmére a felhasználási engedélyt a jogosult személye vagy tartózkodási helye ismertté válásának napjával kezdődő hatállyal visszavonja azzal, hogy a felhasználás a jogosult személye vagy tartózkodási helye ismertté válásának napján meglévő mértékig, az engedély alapján még hátralévő időtartamig, de legfeljebb a jogosult személye vagy tartózkodási helye ismertté válásának napjától egy évig folytatható.

(4) A (3) bekezdésben foglalt rendelkezést alkalmazni kell akkor is, ha a felhasználásra a jogosult személye vagy tartózkodási helye ismertté válásának napjáig komoly előkészületeket tettek, azzal, hogy ebben az esetben a felhasználást az előkészületnek a jogosult személye vagy tartózkodási helye ismertté válásakor meglévő mértékig lehet megkezdeni és folytatni.

(5) A jogosult a felhasználási engedély hatályának megszűnésétől vagy a visszavonásáról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított öt évig követelheti a felhasználótól az öt megillető díj, illetve – a díj letétbe helyezése esetén – a Hivataltól az ott javára letétbe helyezett díj megfizetését. Az öt év lejártát követően a Hivatal átutalja a díjat annak a közös jogkezelő szervezetnek, amely az árva mű egyéb felhasználását jogosítja, ilyen szervezet hiányában pedig a Nemzeti Kulturális Alapnak (a továbbiakban: NKA). Ha az árva mű egyéb felhasználásait több közös jogkezelő szervezet jogosítja, ezek a díjból egyenlő arányban részesülnek. Az NKA a hozzá átutalt jogdíjat a kulturális javak hozzáférhetővé tételére fordítja.

- (6) Ha a jogosult a (3)–(5) bekezdés alapján a díj mértékét vitatja, ennek elbírálása – a szerzői jogi perekre irányadó szabályok szerint – bírósági útra tartozik.
- (7) Az (1) bekezdés szerinti kérelemért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.
- (8) Az árva művek felhasználásának engedélyezésével kapcsolatos részletes szabályokat és a (7) bekezdés szerinti díj mértékét kormányrendelet állapítja meg.
- 41/C. § (1) A Hivatalnak a 41/B. §-ban szabályozott eljárására a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:
- a) nem alkalmazhatóak a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvénynek azok a rendelkezései, amelyek az eljárás megindításával kapcsolatos – hivatalból vagy kérelemre történő – értesítésre vonatkoznak;
 - b) a Hivatal a tényeket a kérelem keretei között, az ügyfél nyilatkozatai és állításai alapján vizsgálja;
 - c) nem alkalmazhatóak a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvénynek a határozat közzétételére, az ügygondnokra, a költségmentességre és a végrehajtásra vonatkozó rendelkezései;
 - d) a Hivatal döntéseivel szemben nincs helye fellebbezésnek, újrafelvételi és felügyeleti eljárásnak, valamint az ügyészségről szóló törvény szerinti felhívás kibocsátásnak; a Hivatal határozatát, valamint azokat a végzéseit, amelyekkel szemben a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény szerint önálló fellebbezésnek van helye, a bíróság – a 41/D. §-ban foglaltak szerint – nemperes eljárásban vizsgálja felül;
 - e) nincs helye közmeghallgatásnak;
 - f) az eljárásban rövid szöveges üzenet útján nincs helye kapcsolattartásnak, elektronikus úton írásban csak a 41/E. §-ban meghatározott esetekben van helye kapcsolattartásnak.
- (2) A Hivatal által hozott határozat felülvizsgálatát az ügyész is kérheti; az eljárás megindítására a Fővárosi Főügyészség rendelkezik kizárólagos illetékességgel. A Hivatal a határozatát a Fővárosi Főügyészséggel is közli.
- 41/D. § (1) A 41/C. § (1) bekezdés d) pontja szerinti nemperes eljárás megindítására irányuló kérelmet a döntés közlésétől számított harminc napon belül a Hivatalnál kell benyújtani, amely azt az ügy irataival együtt – a (2) bekezdésben szabályozott eset kivételével – tizenöt napon belül továbbítja a bírósághoz.
- (2) Ha a kérelem elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, a Hivatal e kérdésben írásbeli nyilatkozatot tehet és azt a kérelemmel, valamint az ügy irataival együtt harminc napon belül továbbítja a bírósághoz.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti kérelem kellékeire a keresetlevélre vonatkozó szabályok megfelelően irányadók.
- (4) Ha az (1) bekezdés szerinti kérelmet elkésztetten nyújtották be, az igazolási kérelem tárgyában a bíróság határoz.
- (5) A 41/C. § (1) bekezdés d) pontja szerinti nemperes eljárásra a polgári perrendtartásról szóló törvény általános szabályait – az e törvényben meghatározott és a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – kell alkalmazni.
- (6) Ha a Hivatal döntésének felülvizsgálatát a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény rendelkezései szerint az Alkotmánybíróság határozata alapján kérik, a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének határideje az alkotmánybírósági döntés kézbesítésétől számított harminc napra ismételtelen megnyílik.
- (7) A Hivatal döntésének felülvizsgálatára irányuló eljárás a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe és kizárólagos illetékessége alá tartozik.
- (8) A polgári perrendtartásról szóló törvény általános szabályaiban meghatározott eseteken kívül az ügy elintézéséből ki van zárva és abban mint bíró nem vehet részt, aki
- a) a Hivatal döntésének meghozatalában részt vett,
 - b) az a) pontban említett személynek a polgári perrendtartásról szóló törvény általános – a bírák kizárására vonatkozó – szabályaiban megjelölt hozzátartozója.
- (9) A (8) bekezdés rendelkezéseit a jegyzőkönyvvezetők és a szakértők kizárására is alkalmazni kell.
- (10) A bírósági eljárásban félként a kérelmező vesz részt.
- (11) Ha a Hivatal előtti eljárásban ellenérdekű ügyfél is részt vett, a bírósági eljárást ellene kell megindítani.
- (12) Ha a bírósági eljárásban ellenérdekű fél is részt vett, az eljárási költségek előlegezésére, illetve viselésére a perköltségre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. Ellenérdekű fél hiányában a költségeket a kérelmező előlegezi, illetve viseli.
- (13) Ha a Hivatal a (2) bekezdés vagy a 92/D. § (3) bekezdése szerinti írásbeli nyilatkozatot tett, az eljáró tanács elnöke e nyilatkozatot írásban közli a féllel, illetve a felekkel.
- (14) Ha az ügy az iratok alapján elbírálható, a bíróság tárgyaláson kívül is hozhat határozatot, azonban a felet – kérésére – meg kell hallgatnia.
- (15) Ha a bíróság az ügyet tárgyaláson kívül bírálja el, de az eljárás folyamán szükségét látja a tárgyalás megtartásának, a tárgyalást bármikor kitűzheti.
- (16) A bírósági eljárásban nincs helye egyezségnek.

(17) A bíróság mind az ügy érdemében, mind egyéb esetekben végzéssel határoz. A bíróság – az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével – jogszabálysértés megállapítása esetén a Hivatal döntését hatályon kívül helyezi és szükség esetén a Hivatalt új eljárásra kötelezi.

(18) Ha a kérelem bírósághoz való továbbítását követően a Hivatal a döntését visszavonta, a bíróság az eljárást megszünteti. Ha a Hivatal a döntését módosította, a bírósági eljárás folytatásának csak a még vitás kérdésekben van helye.

41/E. § (1) Az árva mű felhasználására vonatkozó engedély megadására és a felhasználási engedély visszavonására irányuló kérelmet – a Hivatal által erre a célra rendszeresített elektronikus űrlap használatával – elektronikus úton is be lehet nyújtani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott, elektronikus úton benyújtott kérelem megérkezéséről a Hivatal – az árva mű felhasználásának részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott módon – elektronikus érkeztető számat tartalmazó automatikus értesítést küld a kérelmezőnek.

(3) A Hivatal az (1) bekezdésben meghatározott, elektronikus úton benyújtott kérelem megérkezését követően haladéktalanul megvizsgálja, hogy az megfelel-e az elektronikus úton történő kapcsolattartásra vonatkozó jogszabályi követelményeknek.

(4) Elektronikus beküldés esetén az (1) bekezdésben meghatározott kérelem az elektronikus érkeztetésről szóló automatikus visszaigazolásnak a kérelmező részére történő elküldésével tekintendő benyújtottnak, kivéve ha a Hivatal a kapott dokumentum értelmezhetetlenségét állapítja meg és erről az ügyfelet elektronikus levélben értesíti.

(5) Az értelmezhetetlen dokumentumot beküldő ügyfél a (4) bekezdés szerinti értesítés visszaigazolására köteles. Ha az ügyfél az értesítés átvételét tizenöt napon belül nem igazolja vissza, a Hivatal postai úton továbbítja számára az iratot.

Árva mű kedvezményezett intézmény által történő felhasználása

41/F. § (1) A 38. § (5) bekezdésében meghatározott intézmény és a közszolgálati médiaszolgáltató rádió- vagy televízió-szervezet (a továbbiakban együtt: kedvezményezett intézmény) a gyűjteménye vagy archívuma részét képező árva művet a közérdekű feladata teljesítése érdekében

- a) a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé teheti oly módon, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg;
- b) digitalizálás, az a) pont szerinti hozzáférhetővé tétel, indexelés, katalogizálás, megőrzés vagy helyreállítás céljából szabadon többszörözheti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat az olyan

- a) irodalmi művekre,
- b) filmalkotásokra és más audiovizuális művekre,
- c) hangfelvételekre, valamint
- d) a közszolgálati médiaszolgáltató rádió- vagy televízió-szervezet által 2002. december 31-ig előállított és az archívumában található hangfelvételekre, filmalkotásokra és más audiovizuális művekre

kell alkalmazni, amelyeket először az Európai Gazdasági Térség területén adtak ki vagy – kiadás hiányában – sugároztak.

(3) A kedvezményezett intézménynél a jogosult egyetértésével 2014. október 29. előtt elhelyezett, a (2) bekezdés szerinti olyan árva művet, amelyet nem adtak ki és nem sugároztak, a kedvezményezett intézmény az (1) bekezdés alapján akkor használhatja fel, ha alapos okkal feltehető, hogy az ellen a jogosult nem tiltakozna.

(4) Az (1) bekezdésben foglaltakat a (2)–(3) bekezdésben felsorolt művekbe vagy hangfelvételekbe foglalt vagy azok szerves részét képező művekre és teljesítményekre is alkalmazni kell.

41/G. § (1) A kedvezményezett intézmény köteles nyilvántartást vezetni az általa elvégzett jogosultkutatásról és a Hivatalnak elektronikus úton bejelenteni

- a) a jogosultkutatás eredményét,
- b) a felhasználással kapcsolatos adatokat,
- c) az árva mű jogállásában bekövetkezett változást [41/A. § (8) bekezdés],
- d) a vele való kapcsolatfelvételt lehetővé tevő adatokat.

(2) A Hivatal az (1) bekezdés szerinti adatokat haladéktalanul továbbítja a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnak az általa vezetett nyilvánosan hozzáférhető egységes online nyilvántartásban történő rögzítés céljából.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott nyilvántartásban történő rögzítés a felhasználás megkezdésének feltétele.

41/H. § (1) Az Európai Gazdasági Térség valamely más tagállamában az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól szóló, 2012. október 25-i 2012/28/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseivel összhangban árva műnek tekintett mű vagy hangfelvétel Magyarországon is árva műnek tekintendő. A 41/G. § (2) bekezdésében meghatározott nyilvántartásban szereplő árva művet a kedvezményezett intézmény jogosultkutatás nélkül

felhasználhatja a 41/F. § szerint, feltéve hogy az saját gyűjteménye vagy archívuma részét képezi. Ha a 41/G. § (2) bekezdésében meghatározott nyilvántartásban szereplő árva műnek több jogosultja van, a 41/A. § (7) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell.

(2) A kedvezményezett intézmény az (1) bekezdés szerinti felhasználás esetén köteles a 41/G. § (1) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott információkat a Hivatalnak megküldeni.

41/I. § (1) Az árva mű jogosultjának a 41/A. § (8) bekezdése szerinti fellépése esetén a kedvezményezett intézmény az érintett árva mű felhasználását a jogosult engedélye alapján folytathatja.

(2) A jogosult a műve vagy teljesítménye 41/F. § szerinti felhasználása fejében megfelelő díjazást követelhet.

41/J. § A kedvezményezett intézmény a 41/F. § szerinti felhasználásokkal összefüggésben elért bevételeit kizárólag az ilyen felhasználások megvalósításával felmerülő költségei fedezésére fordíthatja.

41/K. § Az árva mű kedvezményezett intézmény által történő felhasználásával kapcsolatos részletes szabályokat és a 41/I. § (2) bekezdése szerinti megfelelő díjazás feltételeit kormányrendelet állapítja meg.”

17. § Az Sztj. 75. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az előadóművész személyhez fűződő jogát sérti előadásának mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása, más olyan megváltoztatása vagy az előadással kapcsolatos más olyan visszaélés, amely az előadóművész becsületére vagy hírnevére sérelmes.”

18. § (1) Az Sztj. 89. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A közös jogkezelő szervezet a jogkezeléssel elért és az indokolt kezelési költséggel csökkentett bevételét felosztási szabályzata alapján felosztja az érintett jogosultak között, függetlenül attól, hogy azok tagjai-e vagy sem. A közös jogkezelésből származó bevétel más célra – a (8), (10) és (11a) bekezdésben foglalt kivétellel – nem használható fel; a jogosultaknak felosztandó jogdíjból – jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló fizetési kötelezettség kivételével – levonásnak nincs helye.”

(2) Az Sztj. 89. § (11), (11a) és (11b) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(11) A (8) bekezdésben meghatározott bevétel legfeljebb 25%-a, a (10) bekezdésben meghatározott bevétel legfeljebb 10%-a használható fel a jogosultak érdekében; erről a legfőbb szerv kizárólagos, nem átruházható hatáskörében esetileg dönt az alapszabályával és a felosztási szabályzat ilyen célú felhasználásra vonatkozó előírásaival (támogatási politika) összhangban. A legfőbb szerv döntése alapján a (10) bekezdésben meghatározott bevételből a jogosultak érdekében történő felhasználásra szánt összeg 70%-át a jogosultak érdekében kulturális célra kell felhasználni. A támogatási politika kulturális célú felhasználásról szóló rendelkezéseinek összhangban kell állniuk a Nemzeti Kulturális Alapról szóló törvényben meghatározott támogatási célokkal. A közös jogkezelő szervezet kulturális célra az NKA számára történő átadással, a Nemzeti Kulturális Alapról szóló törvénnyel összhangban, a támogatási politika figyelembevételével használja fel a (8) és a (10) bekezdésben meghatározott bevételeit. A közös jogkezelő szervezet a (8) és a (10) bekezdésben meghatározott – a tárgyvet megelőző – bevételeinek a kulturális célú felhasználásra szánt hányadát az éves beszámoló elfogadását követő 60 napon belül adja át az NKA számára.

(11a) A 20. és 21. §-ban meghatározott díjából származó bevétel 25%-át a jogosultak érdekében kulturális célra kell felhasználni. A 20. és 21. §-ban meghatározott díjakat megállapító közös jogkezelő szervezet köteles az e bekezdés szerinti összeget kulturális célra az éves beszámoló elfogadását követő 60 napon belül az NKA számára átadni. Az NKA az átvett összeget a Nemzeti Kulturális Alapról szóló törvényben foglalt támogatási célokra használja fel a 20. § (4)–(5) és 21. § (6) bekezdésben meghatározott jogosulti csoportok javára.

(11b) A (11a) bekezdés alkalmazását és az abban előírt átadási kötelezettséget nem érinti, ha a közös jogkezelő szervezet a 20. és 21. §-ban meghatározott díjából származó bevételére is alkalmazza a (8), (10) és (11) bekezdést. A (11) bekezdésben meghatározott bevételi hányadok számítása során a 20. és 21. §-ban meghatározott díjából származó teljes – a (11a) bekezdés szerint átadott összeggel nem csökkentett – bevételt kell figyelembe venni.”

19. § Az Sztj. 90. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás a (2) bekezdés b)–c) pontja szerinti adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.”

20. § Az Sztj. 92/A. § (2) bekezdésében és 92/N. § (2) bekezdésében az „óvásnak” szövegrész helyébe a „felhívásnak” szöveg lép.

- 21. §** Az Sztj. 92/K. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) Ha az igazságügyért felelős miniszter a közös jogkezelő egyesületek díjszabásaival kapcsolatos feladata körében az (1) bekezdésben meghatározott jogszabályok megsértését észleli, a Hivatalnál felügyeleti intézkedést kezdeményez. Ha az NKA elnöke vagy alelnöke a közös jogkezelő egyesületek jogdíj- és más bevételeinek kulturális célra történő felhasználásával kapcsolatos feladata [89. § (11) és (11a) bekezdés] körében az (1) bekezdésben meghatározott jogszabályok megsértését észleli, a Hivatalnál felügyeleti intézkedést kezdeményez.”
- 22. §** Az Sztj. 94/B. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Ha az (1) bekezdés nem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet sajátjaként a Hivatalnál vezetett – közhitelesnek minősülő – önkéntes műnyilvántartásba vetette és ezt közokirattal igazolja. A mű nyilvántartásba vételéért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.”
- 23. §** Az Sztj. „A törvény hatálybalépésére vonatkozó és az átmeneti rendelkezéseket megállapító szabályok” alcíme a következő 111/F. §-sal egészül ki:
„111/F. § (1) E törvénynek a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CLIX. törvénnyel megállapított 89. § (11) és (11b) bekezdésében foglaltakat az NKA számára 2014. január 1-jét követően átadott bevételekre kell alkalmazni.
(2) E törvénynek a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CLIX. törvénnyel megállapított 89. § (11a) bekezdésében foglaltakat első alkalommal a 2013. évben beszedett bevételekre kell alkalmazni. A közös jogkezelő szervezet által a 20. és 21. §-ban meghatározott díjból származó, 2013. évben beszedett bevételéből 2014. január 1-jét megelőzően az NKA részére kulturális célú felhasználásra átadott összeget a 89. § (11a) bekezdésében előírt átadási kötelezettség teljesítése során be kell számítani.”
- 24. §** Az Sztj. „A törvény hatálybalépésére vonatkozó és az átmeneti rendelkezéseket megállapító szabályok” alcíme a következő 111/G. §-sal egészül ki:
„111/G. § E törvénynek a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CLIX. törvénnyel megállapított 41/F–41/K. §-át az olyan műre és hangfelvételre kell alkalmazni, amelyet 2014. október 29-én vagy azt követően e törvény szerint védelem illet meg.”
- 25. §** (1) Az Sztj. 112. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az árva mű felhasználásával kapcsolatos részletes szabályokat, a jogosultat megillető megfelelő díjazás feltételeit, a felhasználással összefüggő eljárásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékét, beszedésének, visszatérítésének módját, továbbá az árva művek felhasználására vonatkozóan kiadott engedélyek nyilvántartásának részletes szabályait rendeletben állapítsa meg.”
(2) Az Sztj. 112. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(6) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy a közös jogkezelő szervezetek nyilvántartásával kapcsolatos eljárásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékét, beszedésének és visszatérítésének módját az adópolitikáért felelős miniszterrel, a kultúráért felelős miniszterrel és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala felett felügyeletet gyakorló miniszterrel egyetértésben, valamint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke véleményének kikérésével rendeletben szabályozza.”
- 26. §** Az Sztj. 113. §-a a következő j) ponttal egészül ki:
(*E törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:*)
„j) az Európai Parlament és a Tanács 2012/28/EU irányelve (2012. október 25.) az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól.”
- 27. §** Hatályát veszti az Sztj.
a) 38. § (1) bekezdés d) pontja,
b) „A felhasználás engedélyezése ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodó szerző alkotása (árva mű) esetén” alcíme és az 57/A–57/D. §-a,
c) 92/K. § (8) bekezdése.

5. A formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény módosítása

28. § A formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény 58. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A megsemmisítési eljárás költségeinek viselésére a vesztes felet kell kötelezni. Ha a mintaoltalom jogosultja a megsemmisítési eljárásra okot nem adott és a mintaoltalomról – több mintára adott oltalom esetén legalább az érintett minták vonatkozásában – a bejelentés napjára visszaható hatállyal, az (1) bekezdés szerinti nyilatkozattételre kitűzött határidő lejárta előtt lemond, az eljárási költséget a kérelmező viseli.”

6. A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény módosítása

29. § A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: innovációs törvény) 30/D. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a 30/A. § (1) bekezdésében és a 30/C. § (1) bekezdésében felsorolt kérdésekben hozott döntését megváltoztatási kérelem alapján, annak a bírósághoz történő továbbításáig visszavonhatja vagy a megváltoztatási kérelemben foglaltaknak megfelelően módosíthatja, ha megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért vagy ha a megváltoztatási kérelemben foglaltakkal egyetért. A módosító döntés ellen ugyanolyan jogorvoslatnak van helye, mint amilyen a módosított döntés ellen volt.”

30. § Az innovációs törvény 30/G. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (3)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárásban a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala szakértői díjazásra nem tarthat igényt.
(3) Más hatóság vagy bíróság általi megkeresés alapján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala szakértői véleményt ad a megkeresésben megjelölt tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése, valamint a megkeresésben megjelölt költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetősége kérdésében.
(4) Az (1) és a (3) bekezdés szerinti eljárásban a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a feltett kérdések és benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást és nem tart helyszíni szemlét. Szükség esetén azonban a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól.
(5) Ha az (1) és a (3) bekezdés szerinti eljárásban a szakértői vélemény kialakításához olyan különleges szakismeretre is szükség van, amellyel a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala nem rendelkezik, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala megfelelő szakértelemmel bíró harmadik személy közreműködését is igénybe veheti.
(6) A (3) bekezdés szerinti eljárásban a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala díjazására az igazságügyi szakértői tevékenységet végzők díjazására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

31. § Az innovációs törvény 34/A. §-ában a „Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatal” szövegrész helyébe a „Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala” szöveg lép.

7. A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény módosítása

32. § A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 28. § (2) bekezdés d)–e) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, és a bekezdés a következő f) ponttal egészül ki:

(A jegyző vagy a közjegyző, ha adat merül fel arra vonatkozóan, hogy az örökhagyó)

„d) igazságügyi szakértő volt, akkor a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamarát,

e) gyám vagy gondnok volt, akkor a gyámhatóságot,

f) szerzői jogi védelem alatt álló alkotás vagy kapcsolódó jogi teljesítmény jogosultja volt, az örökhagyó alkotásaival vagy teljesítményeivel kapcsolatban érintett közös jogkezelő szervezetet vagy – ha ilyen szervezet nem azonosítható – az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezetet”

(a szükséges intézkedések megtétele végett haladéktalanul értesíti az örökhagyó haláláról.)

8. A szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi XVI. törvény módosítása

- 33. §** A szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi XVI. törvény 40. §-ának az Sztj. 74/A. § (3) bekezdését megállapító rendelkezése az „előadóművészek” szövegrész helyett az „előadóművész” szöveggel lép hatályba.

9. Záró rendelkezések

- 34. §** (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
(2) A 18. §, 21. §, 23. §, 27. § c) pontja 2014. január 1-jén lép hatályba.
(3) Az 5. §, 16. §, 24. §, 26. § és a 27. § b) pontja 2014. október 29-én lép hatályba.
- 35. §** (1) E törvény 5. §-a, 16. §-a, 24. §-a, 26. §-a és 27. § b) pontja az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól szóló, 2012. október 25-i 2012/28/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.
(2) E törvény 11–13. §-a a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Lezsák Sándor s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

2013. évi CLX. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról*

- 1. §** A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) 38. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„38. § (1) A muzeális intézmény alapleltárában szereplő kulturális javak korlátozottan forgalomképesek; elidegenítésükhöz a miniszter engedélye szükséges.
(2) A muzeális intézmény az alapleltárában szereplő kulturális javakat külön jogszabályban meghatározottak szerint írásbeli szerződés alapján cserélheti el a gyűjtőkörébe tartozó más kulturális javakkal.”
- 2. §** A Kultv. Muzeális intézmények alcíme a következő 38/A–38/C. §-sal egészül ki:
„38/A. § (1) A muzeális intézmény vagy fenntartója a kulturális javakat határozott időre szóló, írásbeli szerződés alapján adhatja vagy veheti kölcsön (a továbbiakban: kölcsönzés).
(2) A kulturális javak kölcsönzéséről szóló szerződésnek (a továbbiakban: kölcsönzési szerződés) tartalmaznia kell
a) a kölcsönvevő által a kölcsönzött kulturális javaknak biztosítandó állományvédelmi követelményeket, beleértve a klimatikus viszonyokat, a csomagolás és a szállítás feltételeit,
b) a kölcsönzött kulturális javak sérülése esetén követendő eljárást,
c) a kölcsönvevő által nyújtandó vagyonszabó feltételeket, beleértve az esetlegesen szükséges muzeológusi, rendőrségi vagy egyéb fegyveres kíséretet is.
(3) A kölcsönzési szerződéshez mellékelni kell a kölcsönzött kulturális javak leltári számmal ellátott jegyzékét, a kölcsönbe adás időpontjában fennálló fizikai állapotot dokumentáló szakleírással és képi ábrázolással együtt.
(4) A kölcsönzési szerződésben kölcsönzési díj és pénzügyi biztosíték köthető ki. A miniszter állami tulajdonú kulturális javak muzeális intézmények közötti kölcsönzése esetén a kölcsönvevő indokolt kérelmére, a nemzeti kulturális érdekre figyelemmel mentesítést adhat a kölcsönzési díj és a pénzügyi biztosíték megfizetése alól.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. október 7-i ülésnapján fogadta el.

(5) muzeális intézmény nyilvántartásában szereplő kulturális javak nem muzeális intézmény számára, továbbá külföldre történő kölcsönzéséhez a miniszter hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás megadása során a miniszter vizsgálja a kölcsönzéshez fűződő nemzeti kulturális érdek, valamint a (2) és (3) bekezdésben rögzített feltételek meglétét.

38/B. § A miniszter a nemzeti kulturális érdekre figyelemmel és a széles körű hozzáférés céljait szem előtt tartva határozott időre kijelölheti a muzeális intézmény alapleltárában szereplő, állami tulajdonban lévő kulturális javak őrzési vagy bemutatási helyét.

38/C. § Az állami tulajdonban lévő, jogszabály alapján védett vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális javak vagyonekezelésére a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. a miniszter által a nemzeti kulturális érdekre figyelemmel kijelölt személlyel vagy szervezettel vagyonekezelési szerződést köt."

- 3. §** (1) A Kultv. 95/B. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Múzeum, országos vagy megyei könyvtár, valamint közművelődési intézmény vezetője az lehet, aki államháztartási és vezetési ismeretekkel, továbbá vezetői gyakorlattal rendelkezik.”
- (2) A Kultv. 95/B. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(8) A (7) bekezdésben előírt képesítést a vezetői megbízást követő 2 éven belül kell megszerezni.”
- 4. §** A Kultv. 100. § (3) bekezdése a következő k) ponttal egészül ki:
(Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben szabályozza)
„k) a muzeális intézményben őrzött kulturális javak elidegenítésére, cseréjére és kölcsönzésére, valamint a muzeális intézmény alapleltárában szereplő, állami tulajdonban lévő kulturális javak őrzési vagy bemutatási helyének kijelölésére vonatkozó részletes szabályokat,”
- 5. §** (1) Hatályát veszti a Kultv.
a) 94. § (2) és (3) bekezdése, valamint
b) 95. §-a.
- (2) Hatályát veszti a Kultv. 95/B. § (6)–(8) bekezdése.
- 6. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.
(2) Az 5. § (2) bekezdése 2014. január 1-jén lép hatályba.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

III. Kormányrendeletek

A Kormány 365/2013. (X. 17.) Korm. rendelete az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 52. § n) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A miniszter)
„n) gondoskodik az állami tulajdonban lévő kulturális javak őrzési helyének nemzeti kulturális érdekből történő kijelöléséről,”
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 366/2013. (X. 17.) Korm. rendelete az egyes gazdálkodó szervezetek részére nyújtott 2013. évi egyedi támogatásokról, költségtérítésekről, valamint az egyéb vállalati támogatások mértékéről és felhasználási szabályairól szóló 66/2013. (III. 8.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény 77. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Az egyes gazdálkodó szervezetek részére nyújtott 2013. évi egyedi támogatásokról, költségtérítésekről, valamint az egyéb vállalati támogatások mértékéről és felhasználási szabályairól szóló 66/2013. (III. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (2) bekezdés a)–c) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(Költségtérítésként)
„a) a MÁV-START által az Sztv. 25. §-ában meghatározott szerződés alapján végzett személyszállítási közszolgáltatáshoz 144 092,2 millió forint,
b) a GYSEV által az Sztv. 25. §-ában meghatározott szerződés alapján végzett személyszállítási közszolgáltatáshoz 10 400,0 millió forint,
c) az autóbusszal szolgáltatást végző társaságok helyközi személyszállítási közszolgáltatásaihoz 45 995,0 millió forint,”
(igényelhető.)
- 2. §** A Rendelet 6. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A közlekedésért felelős miniszter a teljesítésigazolás kiállításának megtagadásáról, a 2. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti költségtérítés csökkentéséről és a csökkentés indokáról a MÁV-START és a GYSEV által megküldött, a vasúti személyszállítási közszolgáltatási szerződés szerinti havi jelentés megérkezését követő 8 napon belül értesíti a NAV-ot és az államháztartásért felelős minisztert.”
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

Az emberi erőforrások minisztere 67/2013. (X. 17.) EMMI rendelete a nem filmgyártási célú mozgóképzakmai tevékenységek állami támogatásának szabályairól

A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény 37. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § j) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** E rendelet hatálya a mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény (a továbbiakban: Mktv.) 12. § (3) bekezdés a)–b) és d)–h) pontjában foglalt mozgóképzakmai tevékenységeknek (a továbbiakban: nem filmgyártási célú tevékenység) közvetlen támogatására terjed ki.
- 2. §** Nem filmgyártási célú tevékenységre támogatás – az Mktv. és a Nemzeti Kulturális Alapból folyósított támogatás esetén a Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvény rendelkezéseire tekintettel –
- Magyarország filmszakmai támogatási programjáról szóló európai bizottsági határozat hatálya alá tartozó támogatásként vagy
 - csekély összegű támogatásként nyújtható.
- 3. §** (1) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés a) pontja szerinti tevékenység – ide értve a forgatókönyv fejlesztést – kapcsán az elszámolható költségek a következők:
- opciós díj, valamint a forgatókönyv és egyéb, a fejlesztés során használt mű, dokumentum felhasználási jogának díja,
 - a fejlesztéshez szükséges irodalmi mű és szakkönyv, valamint audiovizuális kiadvány költsége,
 - forgatókönyv-írói megbízási díj, honorárium (ideértve a fejlesztésben résztvevő személynek fizetett díjat),
 - kutatási megbízási díj és kutatással összefüggő költség,
 - a producer, a fejlesztés vezetője megbízási díja,
 - a fejlesztés során szükséges fordítás díja,
 - a képes forgatókönyv (storyboard) elkészítésének díja, animációs filmnél a grafikai kutatás, figura- és látványterv költsége is,
 - honorárium, megbízási- és napidíj járuléka,
 - az író és a producer – ennek hiányában a fejlesztés vezetője – utazási és szállás költsége, napidíja,
 - jogi és könyvelési költség,
 - sokszorosítási költség,
 - pályázati díj és adminisztrációs költség, valamint
 - a fejlesztéssel kapcsolatos működési költség.
- (2) Az (1) bekezdés 9. pontja szerinti költség legfeljebb a támogató által meghatározott mértékig, az 13. pontja szerinti költség legfeljebb a támogatási összeg 8%-áig számolható el.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege legfeljebb az elszámolható költségek 80%-a, de legfeljebb 7,5 millió forint.
- 4. §** (1) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés b) pontja szerinti tevékenység kapcsán az elszámolható költségek a következők:
- opciós díj és egyéb, az előkészítés során használt mű, dokumentum felhasználási jogának díja,
 - az előkészítéssel összefüggő megbízási díj, honorárium,
 - kutatási megbízási díj és kutatással összefüggő költség,
 - szereplőválogatással összefüggő díj és költség,
 - a filmalkotás költségvetési tervének elkészítésével összefüggő díj és költség,
 - a filmalkotás finanszírozásának tervezésével, előkészítésével és megszerzésével összefüggő díj és költség,

7. koproducer, finanszírozó, támogató keresésével, tárgyalással, megállapodás-kötéssel összefüggő díj és költség,
 8. gyártási terv előkészítésével, tervezésével összefüggő díj és költség,
 9. marketing- és forgalmazási tervezéssel (célpiac és célközönség meghatározása, együttműködés magyar, európai és egyéb külföldi forgalmazókkal, bemutatkozás fesztiválokon stb.) összefüggő díj és költség,
 10. kísérleti, referencia- vagy próbafelvétellel, továbbá pilot-film elkészítésével kapcsolatos díj és költség,
 11. helyszín- és motívumkereséssel összefüggő díj és költség,
 12. utazási költség,
 13. rendezői és operatőri koncepció, látványterv, jelmezterv, képes forgatókönyv (storyboard) elkészítésével és egyéb kreatív elem tervezésével összefüggő díj és költség,
 14. producer megbízási díja,
 15. jogi- és könyvelési költség,
 16. honorárium és megbízási díj járuléka,
 17. animációs film esetében a grafikai kutatással, cselekményvázlat-készítéssel összefüggő díj és költség,
 18. pályázati díj és adminisztrációs költség, valamint
 19. az előkészítéssel kapcsolatos működési költség.
- (2) Az (1) bekezdés 19. pontja szerinti költség legfeljebb a támogatási összeg 8%-áig számolható el.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege legfeljebb az elszámolható költségek 80%-a, de legfeljebb 7,5 millió forint.

5. §

- (1) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés d) pontja szerinti tevékenység kapcsán a filmforgalmazás támogatásával kapcsolatosan elszámolható költségek a következők:
1. hagyományos és digitális kópiagyártás és sokszorosítás költsége,
 2. feliratozás, szinkronizálás, fordítás költsége,
 3. hagyományos és digitális filmkópiák szállítási költsége,
 4. díszbemutató, sajtóvetítés terembérleti díja,
 5. alkotók szállás- és utazási költsége,
 6. reklám-, PR- és marketing költség,
 7. kiadvány szerkesztési, grafikai és nyomdaköltsége, valamint
 8. egyéb, a forgalmazással kapcsolatos működési költség.
- (2) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés d) pontja szerinti tevékenység kapcsán az „art” mozi és moziterem, magyar és „art” besorolású film vetítésének támogatásával kapcsolatosan elszámolható költségek a következők:
1. hagyományos és digitális filmkópia kölcsöndíja és szállítási költsége,
 2. utazási költség, szállásköltség, napidíj és járuléka,
 3. a meghívott művész, előadó tiszteletdíja és járuléka,
 4. rendezvényszervező, szakmai és technikai közreműködő megbízási díja és járuléka,
 5. reklám-, PR- és marketing költség,
 6. kiadványok szerkesztési, grafikai és nyomdaköltsége,
 7. honlapfejlesztés,
 8. szerzői jogdíj, valamint
 9. egyéb, a filmterjesztéssel kapcsolatos működési költség.
- (3) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés d) pontja szerinti tevékenység kapcsán a filmklubok támogatásával kapcsolatosan elszámolható költségek a következők:
1. bérleti díj (vetítőterem, technikai eszközök bérlése),
 2. hagyományos és digitális filmkópia kölcsöndíja és szállítási költsége,
 3. kiadvány szerkesztési, grafikai és nyomdaköltsége,
 4. a meghívott művész, előadó tiszteletdíja és járuléka,
 5. szállás és utazási költség, napidíj és járuléka,
 6. rendezvényszervező, szakmai és technikai közreműködő megbízási díja és járuléka,
 7. reklám-, PR- és marketing költség, valamint
 8. szerzői jogdíj.
- (4) Az (1) bekezdés 8. pontja és a (2) bekezdés 9. pontja szerinti költség legfeljebb a támogatási összeg 8%-áig számolható el.

- (5) Az (1) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege
- magyar film esetén – a terjesztés területi lefedettségétől, előadásszámtól és nézőszámtól függően – az elszámolható költségek legfeljebb 90%-a, de filmenként legfeljebb 10 millió forint, valamint
 - magyar részvételű koprodukciós film és „art” besorolású külföldi film esetén – a terjesztés területi lefedettségétől, előadásszámtól és nézőszámtól függően – az elszámolható költségek legfeljebb 50%-a, de filmenként legfeljebb 2 millió forint.
- (6) A (2) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege
- mozitermenként legfeljebb 2 millió forint,
 - a támogató által meghatározott kritériumok teljesítése esetén Budapesten legfeljebb további 2 millió forint termenként, vidéken legfeljebb további 4 millió forint termenként, valamint
 - magyar és „art” besorolású film vetítésének támogatása esetén az elszámolható költségek legfeljebb 50%-a, de mozinként legfeljebb 2 millió forint.

6. § Az Mktv. 12. § (3) bekezdés e) pontja szerinti tevékenység kapcsán elszámolható költségek a következők:

- hagyományos felújítás és restaurálás költsége,
- digitális átírás, felújítás és restaurálás költsége, valamint
- hagyományos és digitális kópiagyártás költsége.

7. § Az Mktv. 12. § (3) bekezdés f) pontja szerinti tevékenység – ideértve a képzésen való részvételt – kapcsán az elszámolható költségek a következők:

- kutatás esetében az utazási és szállásköltség, szállítás költsége, tiszteletdíj és járuléka, szerzői és szomszédos jogdíj, valamint
- képzés esetében a terem- és eszközbérlet, oktató, előadó tiszteletdíja és járuléka, hang- és képfelvétel költsége, hagyományos és digitális filmkópia kölcsöndíja és szállítási költsége, utazási és szállásköltség, napidíj és járuléka, szerkesztési, grafikai, nyomda- és sokszorosítási költség, reklám-, PR- és marketing költség, képzés részvételi díja.

8. § (1) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés g) pontja szerinti tevékenység kapcsán az elszámolható költségek a következők:

- utazási költség, szállásköltség, mozgóképzakmai rendezvény részvételi díja, napidíj és járuléka,
- a meghívott művész, előadó, előzsűri, zsűri tiszteletdíja és járuléka,
- rendezvényszervező, szakmai és technikai közreműködő megbízási díja és járuléka,
- bérleti díj (terem-, helyszínbérlet, technikai eszköz bérlete),
- technikai eszköz, audiovizuális felszerelés és teremrendezés költsége,
- reklám-, PR- és marketing költség,
- kiadványok szerkesztési, grafikai és nyomdaköltsége, sokszorosítás költsége,
- honlapfejlesztés,
- díjak és nyeremények költsége,
- szerzői jogdíj,
- hagyományos és digitális filmkópia kölcsöndíja és szállítási költsége,
- mozgóképzakmai rendezvénnyel kapcsolatos kiállítás, installáció, díszlet költsége, valamint
- egyéb, a mozgóképzakmai rendezvényszervezéssel kapcsolatos működési költség.

(2) Az (1) bekezdés 13. pontja szerinti költség legfeljebb a támogatási összeg 8%-áig számolható el.

(3) A (1) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege legfeljebb a teljes költségvetés 80%-a.

9. § (1) Az Mktv. 12. § (3) bekezdés h) pontja szerinti tevékenység kapcsán – nyomtatott és digitális kiadványok esetében egyaránt – az elszámolható költségek a következők:

- szerkesztési, grafikai és nyomdaköltség,
- szerzői jogdíj,
- lektorálás, fordítás megbízási díja, szerzői, szerkesztői tiszteletdíj és járuléka,
- digitalizálás költsége,
- képfelvétel készítés és utómunka költsége,
- reklám-, PR- és marketing költség,
- honlapfejlesztés, internetes portál működtetési és az internetes tárhely költsége, valamint
- egyéb, a nyomtatott és digitális kiadványok készítésével, kiadásával kapcsolatos működési költség.

- (2) Az (1) bekezdés 8. pontja szerinti költség legfeljebb a támogatási összeg 8%-áig számolható el.
(3) A (1) bekezdés szerinti tevékenység esetében a támogatás összege legfeljebb a teljes költségvetés 80%-a.

- 10. §** (1) A nem filmgyártási célú tevékenység kapcsán elszámolható költségeknek az e rendeletben meghatározott értékhatárnál magasabb mértékű támogatása csekély összegű támogatásnak minősül.
(2) A csekély összegű támogatás odaítélésének feltétele, hogy a kedvezményezett írásban nyilatkozik arról, hogy az 1998/2006/EK bizottsági rendelet 2. cikk 1. pontjában meghatározott feltételnek megfelel.
(3) Az 1998/2006/EK bizottsági rendelet 3. cikk 1. pontja szerinti kötelezettséget a támogatást nyújtó teljesíti.
(4) Nem ítélt meg csekély összegű támogatás az 1998/2006/EK bizottsági rendelet 1. cikkében meghatározottakhoz.
(5) Csekély összegű támogatás azonos elszámolható költségek vonatkozásában nem halmozható állami támogatással, ha az így halmozott összeg támogatási intenzitása meghaladná az irányadó uniós állami támogatási szabályban meghatározott támogatási intenzitást.

- 11. §** E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

- 12. §** E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő, a támogatást nyújtó szervezetekhez benyújtott mindazon pályázatok és egyedi támogatási kérelmek esetén is alkalmazni kell, ahol még nem kötötték meg a támogatási szerződést.

- 13. §** Ez a rendelet
- a) a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK (HL L 379/5. 2006.12.28.) bizottsági rendelet, valamint
- b) a Magyarország filmszakmai támogatási programjáról szóló N 202/2008. számú és az azt meghosszabbító SA.36579 számú európai bizottsági határozat hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

- 14. §** Hatályát veszti a nem filmgyártási célú mozgóképszakmai tevékenységek állami támogatásának szabályairól szóló 25/2008. (VIII. 8.) OKM rendelet.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

A honvédelmi miniszter 23/2013. (X. 17.) HM rendelete a fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 3/2013. (VI. 11.) HM rendelet módosításáról

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet 11. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

- 1. §** A fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 3/2013. (VI. 11.) HM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 16. § (1) bekezdése a következő 22–24. ponttal egészül ki:
[A Honvédelem érdekében tevékenykedő civil szervezetek támogatása (8/2/3/19) előirányzat egyedi döntéssel fedezetet biztosít]
„22. a Magyarországi Jogsértettek Egyesülete,
23. a Szolnoki Fúvóegyüttes és Huszárezenekar,
24. az Asociatia Szentegyházi Hagyományőrző Huszár Egyesület (Szentegyházi Hagyományőrző Huszár Egyesület)”
(működésének és alapszabályában rögzített feladatai végrehajtásának támogatására.)

- 2. §** A Rendelet 6. alcíme a következő 24/A. §-sal egészül ki:
„24/A. § (1) A Fejezeti egyensúlybiztosítási tartalék (8/3) előirányzat a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény 1. mellékletében a XIII. Honvédelmi Minisztérium fejezet részére meghatározott Fejezeti egyensúlybiztosítási tartalék (8/3) előirányzat 2012. évi maradványának elszámolását szolgálja.
(2) Az előirányzat teljesítése a Kormány döntésének megfelelően valósul meg.
(3) Az előirányzat kezelő szerve a HM VGH.”
- 3. §** A Rendelet
3. §-ában „a Honvédelmi Minisztérium Közgazdasági és Pénzügyi Hivatal (a továbbiakban: HM KPH)” szövegrész helyébe „a HM Védelemgazdasági Hivatal (a továbbiakban: HM VGH)”;
 14. § (3) bekezdésében, 22. § (3) bekezdésében és 23. § (3) bekezdésében a „HM KPH” szövegrész helyébe a „HM VGH”;
 16. § (6) bekezdésében az „(1) bekezdés 1., 6., 12., 18. és 19. pontja” szövegrész helyébe az „(1) bekezdés 1., 6., 12., 18., 19., 23. és 24. pontja”;
 19. § (3) bekezdésében a „HM Fegyverzeti és Hadbiztosítási Hivatal” szövegrész helyébe a „HM VGH” szöveg lép.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Hende Csaba s. k.,
honvédelmi miniszter

A nemzeti fejlesztési miniszter 61/2013. (X. 17.) NFM rendelete a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés b) pont 20. alpontjában, valamint az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 68. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § e) pontjában és a kormányhivatalokat felügyelő miniszterek kijelöléséről szóló 5/2010. (XII. 23.) ME rendelet 1. § c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § k) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró vidékfejlesztési miniszterrel és
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben
a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) E rendelet 1. melléklete a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Melléklete kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről szóló 2013. évi CX. törvény 3. §-ának megfelelően, annak 1. melléklete (a továbbiakban: ADR Szabályzat) előírásainak kiegészítését tartalmazza a veszélyes áruk közúti járművel végzett belföldi szállítására vonatkozóan.
- (2) E rendelet hatálya nem terjed ki
- a Magyar Honvédség és a külföldi fegyveres erők tulajdonában lévő vagy felelősségi körébe tartozó közúti járművel végzett szállításra;
 - a teljes egészében egy körülfűrt terület határán belül végzett szállításra.
- (3) E rendelet alkalmazásában:
- közúti jármű*: a közúti forgalomban való használatra szánt, legalább négy kerékkel rendelkező, 25 km/h-t meghaladó legnagyobb tervezési sebességű gépjármű, valamint pótkocsija, kivéve a síneken futó járművet,

a mozgó munkagépet, valamint a veszélyes áru szállításakor legfeljebb 40 km/h sebességgel közlekedő mezőgazdasági és erdészeti vontatót.

- 2. §** Ha a veszélyes áruk szállítása során bekövetkezett baleset vagy más rendkívüli esemény nyomán megállapítást nyer, hogy az alkalmazandó biztonsági intézkedések nem elegendőek a szállítással összefüggésben felmerülő kockázat korlátozásához, továbbá ha sürgős intézkedések megtétele szükséges, a közlekedésért felelős miniszter haladéktalanul értesíti az Európai Bizottságot a javasolt intézkedésekről.
- 3. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
(2) Hatályát veszti a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról szóló 38/2009. (VIII. 7.) KHEM rendelet.
- 4. §** Ez a rendelet a veszélyes áruk szárazföldi szállításáról szóló, 2008. szeptember 24-i 2008/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 61/2013. (X. 17.) NFM rendelethez

Kiegészítések az ADR Szabályzat belföldi alkalmazásához

Az ADR Szabályzat előírásait a veszélyes áruk belföldi közúti szállítására a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni:

1. A jelöléseknél és az okmányok kitöltésénél elegendő a magyar nyelv használata. Ez az eltérés nem alkalmazható a radioaktív anyagok szállításánál használt bárcák és nagybárcák felirataira.
2. Az ipartelepek közvetlen környezetében, valamint telephelyek vagy egyes részeik közötti közforgalmú út igénybevételevel történő veszélyes áru szállítására nem kell alkalmazni az ADR Szabályzat 5.2 fejezetének a küldeménydarabok jelölésére és bárcázására, az ADR Szabályzat 5.4 fejezetének a fuvarokmányra, valamint az ADR Szabályzat 8.2 fejezetének a járműszemélyzet képzésére vonatkozó előírásait, ha a szállítás megfelel az alábbi feltételeknek:
 - a) a veszélyes áru küldeménydarabban van és egy küldeménydarab tömege legfeljebb 30 kg és a rakomány össz mennyisége nem haladja meg az ADR Szabályzat 1.1.3.6 bekezdésében meghatározott mennyiségi határokat,
 - b) a szállított áru valamilyen kísérőokmány vagy felirat alapján beazonosítható,
 - c) a közforgalmú úton történő szállítás távolsága – a d) pontban foglaltak kivételével – legfeljebb 2,5 km,
 - d) a közforgalmú úton történő szállítás távolsága legfeljebb 25 km, ha a veszélyes áru 3 osztályba tartozó, legfeljebb 100 liter mennyiségű kőolajminta, amelyet a kútkörzetből sajátszámlás szállítással továbbítanak laboratóriumi vizsgálat céljából.Nem alkalmazható ez a könnyítés az 1. osztály anyagainak, a 4.1. osztály önreaktív anyagainak, az 5.2, a 6.2 és a 7. osztály anyagainak szállítására esetén.
3. Az ADR Szabályzat 1.3.2. szakasza szerinti oktatásokat a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó, hatályos bizonyítvánnyal rendelkező veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó tarthatja.
4. Az ADR Szabályzat 1.3.2.4. bekezdését a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:

„A képzést ismeretfelújító oktatás keretében rendszeresen, de legalább két évenként, a naptári év végéig ki kell egészíteni az előírásokban történt változásokkal. Ezen kívül az ismeretfelújító oktatást az ADR Szabályzat 1.8.5.3. bekezdésében meghatározott kritériumokat kielégítő baleset vagy káresemény bekövetkezése esetén a balesetben vagy annak okozásában érintett munkavállalók részére soron kívül is meg kell tartani.”
5. Az ADR Szabályzat 1.3.3. szakasza szerinti oktatásra vonatkozó iratot az alábbi adattartalommal kell elkészíteni:
 - a) az oktatás helye, időpontja;
 - b) az oktatás jellegének, témaköreinek megjelölése az ADR Szabályzat 1.3.2. szakasza szerint;
 - c) az előadó veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó bizonyítványának száma, lejáratát ideje;

- d) az oktatásban részt vevők neve és a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos munkaköre;
- e) az előadók és a részt vevők aláírása.

A munkáltató az oktatásban részt vevő részére igazolást állít ki. Az igazolást a jármű személyzetének a szállítás ideje alatt magánál kell tartania és a hatóság részére ellenőrzéskor bemutatnia. Az oktatásra vonatkozó iratokat a munkáltatónak legalább öt évig, de legalább a munkakör betöltésének megszűnését követő két évig meg kell őriznie.

6. Az ADR Szabályzat 1.5.1 szakasza szerinti – Magyarország által is elfogadott – ideiglenes eltérésekről kötött megállapodások a belföldi szállításokra is alkalmazhatók.
7. Az ADR Szabályzat 1.6.3.1 bekezdését a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:
„Megjegyzés: Az 1978. október 1-je előtt gyártott tartányok és battériás járművek 1995. szeptember 1-je után időszakos vizsgálatnak nem vethetők alá, kivéve, ha a tartány kielégíti az ADR Szabályzat 1.6.3.1 bekezdésének feltételeit.”
8. Az ADR Szabályzat 2.2.62.1.1 pontját a következő 3. megjegyzéssel kiegészítve kell alkalmazni:
„Megjegyzés 3. Azon anyagok belföldi szállításánál, amelyek az 1994. december 31-ig hatályos ADR Szabályzat szerint a 6.2 osztály fogalmkörébe tartoztak, de az 1995. január 1-jétől hatályos előírások szerint már nem esnek az ADR Szabályzat hatálya alá, az 1994. december 31-ig hatályos ADR Szabályzat 6.2 osztályára vonatkozó (szállítási, csomagolási) előírásokat kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a fuvarokmányba az „undort keltő anyag” bejegyzést kell tenni.
Az undort keltő anyagok belföldi szállítását végző gépkocsivezetőknek a szállításra előírt szabályokból vizsgát kell tenni, amelyről a Nemzeti Közlekedési Hatóság igazolást ad ki. A vizsga követelményeit a Nemzeti Közlekedési Hatóság elnöke határozza meg.”
9. A szállítás utolsó szakaszában nem kell betartani az ADR Szabályzat 3.4 fejezetének a kombinált csomagolásra, valamint az ADR Szabályzat 5.2 fejezetének és az ADR Szabályzat 6.1.3 szakaszának a jelölésre vonatkozó előírásait, ha
 - a) az áru eredetileg az ADR Szabályzat 3.4 fejezete szerint korlátozott mennyiségben volt csomagolva,
 - b) a szállított veszélyes áru mennyisége azonos kereskedelmi megnevezésű áruként legfeljebb 30 kg vagy 30 liter és összesen legfeljebb 300 kg vagy 300 liter szállító-egységenként, és
 - c) az árut csak a helyi elosztóhelyek és a kiskereskedők vagy a felhasználók, vagy a kiskereskedők és végfelhasználók közötti szállítási szakaszra veszik ki a külső csomagolásból és a belső csomagolás sértetlen.
10. Az ADR Szabályzat 5.1.5.4.1 pont b) alpontját a következő módosítással kell alkalmazni:
„b) a feladó vagy a címzett, vagy mindkettő azonosító adatait. Ha az UN 2911 tétel alá tartozó áruk szállítása a gyártóhely és a központi elosztó raktár között egyesítő-csomagolásban történik, a feladó és a címzett azonosító adatait az egyesítő-csomagoláson kell feltüntetni.”
11. Az ADR Szabályzat 5.4.1.1.1 pont f) alpontját a következő 3. megjegyzéssel kiegészítve kell alkalmazni:
„Megjegyzés 3. Ha a h) alpont szerinti „járműről történő értékesítés” történik, akkor elegendő a veszélyes árunak a kiindulási mennyiségét feltüntetni.”
12. Az ADR Szabályzat 5.4.1.1.1 pont h) alpontját a következő módosítással kell alkalmazni:
„h) a címzett nevét és címét. Ehelyett, ha az UN 1011 butánt, az UN 1965 szénhidrogén-gáz keveréket, cseppfolyósított, m.n.n., az UN 1978 propánt, az UN 1057 öngyújtókat (öngyújtó utántöltőket), az UN 1202 gázolajat (dízelolajat, könnyű fűtőolajat), UN 1263 festéket vagy festéksegédanyagot vagy az UN 2794 nedves, savas akkumulátortelepeket több, olyan címzetthez szállítják, akik a szállítás megkezdésekor még nem ismertek, „a járműről történő értékesítés” kifejezést lehet beírni.”
13. A fuvarokmány tartalmára vonatkozó ADR Szabályzat 5.4.1.1.1 és 5.4.1.1.6 pontjának előírásait nem kell alkalmazni az ADR Szabályzat 1.1.3.6 bekezdése szerinti mennyiséget meg nem haladó veszélyes áru saját számlás szállítására, ha a küldeménydarab jelöléséből vagy a saját számlás menetlevél tartalmából megállapítható a szállított veszélyes árura vonatkozó, ADR Szabályzat 1.1.3.6 bekezdése szerinti mennyiségi határ.
Nem alkalmazható ez a könnyítés a 7. osztály anyagainak szállítása esetén.
14. Az ADR Szabályzat 5.4.3 és 8.1.5 szakasza alkalmazásában:
 - a) az EN 141 szabvány az „MSZ EN 141:2001 Légzésvédők. Gázsűrők és kombinált szűrők. Követelmények, vizsgálat, megjelölés” című szabványt jelenti,
 - b) az EN 471 szabvány az „MSZ EN 471:2003+A1:2008, Jó láthatóságot biztosító védőruházat szakmai használathoz. Vizsgálati módszerek és követelmények” című szabványt jelenti.

15. Az ADR Szabályzat 7.3.3 szakasz VV11 különleges előírása alkalmazásában:
- a „különlegesen felszerelt jármű” a következőt jelenti:
az ADR értelmében vett fedett jármű, amelynek kialakítása, valamint állapota olyan, hogy normális szállítási körülmények között megakadályozza mind a szilárd, mind a folyékony rakomány szabadba jutását; a járművön belül, a berakáshoz használt csomagolóeszközök biztonságosabb és könnyebb kezelhetősége érdekében műanyag tartóeszköz („hulladéktároló”) is elhelyezhető,
 - a szállítás „olyan módon, ami nem veszélyezteti az embereket, az állatokat és a környezetet, pl. a berakás zsákokban vagy légtömör csatlakozásokon keresztül történik” feltétel akkor is teljesül, ha:
 - a hulladékot olyan műanyag zsákokban rakják a járműbe, amelyek megfelelnek az egészségügyi intézményekben keletkező hulladék kezeléséről szóló 1/2002. (I. 11.) EüM rendelet (a továbbiakban: EüM rendelet) követelményeinek, valamint a hulladék zsákba helyezése és lezárása szintén megfelel az EüM rendelet előírásainak vagy
 - a hulladékot olyan merev falú csomagolóeszközökben rakják a járműbe, amelyek megfelelnek az EüM rendelet követelményeinek, és a hulladék csomagolóeszközbe helyezése és lezárása szintén megfelel az EüM rendelet előírásainak;
 - valamint
 - a csomagolóeszközök megfelelően vannak rögzítve, hogy normál szállítási körülmények között ne rongálódhassanak meg,
 - a műanyag zsákok sem a járműben, sem a műanyag tartóeszközben („hulladéktárolóban”) nincsenek annyira összenyomva, hogy elveszítsék szívárgásmentességüket,
 - ha egyazon járműben merev falú csomagolóeszközben és műanyag zsákban is szállítanak hulladékot, azok megfelelően el vannak választva egymástól, például merev válaszfalal, osztófalal, hálóval vagy műanyag tartóeszközzel („hulladéktárolóval”) úgy, hogy normális szállítási körülmények között ne rongálódhassanak meg,
 - a műanyag tartóeszközök („hulladéktárolók”) fedele a szállítás során csukott állapotban van,
 - a műanyag tartóeszközök („hulladéktárolók”) a járműben úgy vannak rögzítve, hogy normális szállítási körülmények között ne következhesen be olyan elmozdulás, amely a rakomány sérülését okozná.
16. Az ADR Szabályzat 8.2 fejezete alkalmazásában az „oktató” alatt a „foglalkozásvezető” értendő.
17. Az ADR Szabályzat 8.2.2.2 bekezdését a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni.
- „1. A foglalkozásvezetőt a közlekedési hatóság elismeri, ha:
- a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó, az oktatni kívánt áruosztályokra érvényes veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadói bizonyítvánnyal rendelkezik, és
 - a közlekedési hatóság által meghatározott, ADR-foglalkozásvezetői sikeres vizsgát tett, valamint a már elismert foglalkozásvezető a közlekedési hatóság által meghirdetett továbbképzésen részt vett és az azt követő vizsgán megfelelt.
2. Az új foglalkozásvezetőt a közlekedési hatóság elismeri, ha:
- az 1. pontban foglaltak teljesülnek,
 - legalább öt éves, a veszélyes áruk szállítására terén (ide értve az oktatást is) szerzett szakmai gyakorlata vagy járművezető-képző szakoktatói képesítése van, és
 - legalább 20 órában – a közlekedési hatóság részére előzetesen írásban bejelentett – hospitáláson vett részt egy legalább három éve működő, ADR oktatási engedéllyel rendelkező képzőszervnél.
3. Ha a szakfelügyeleti ellenőrzés megállapítása szerint a foglalkozásvezető szakmai tevékenységének színvonala nem kielégítő, vagy az 1. és 2. pontban foglaltak nem teljesülnek, akkor a közlekedési hatóság a foglalkozásvezető elismerését a hiányosság megszűntetéséig felfüggeszti.”
18. Az ADR Szabályzat 8.2.2.3.3 pont a) alpontját a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:
- „a) legalább négyórás tartányjármű vezetési gyakorlat keretében a járművek menetközbeni viselkedésére, beleértve a rakomány mozgását is;”
19. Az ADR Szabályzat 8.2.2.6 bekezdését a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni:
- „A tanfolyamnak a közlekedési hatóság általi jóváhagyásához a képző szervnek a következőket is biztosítania kell:
- I. Alaptanfolyam esetében:
- olyan tanterem,
 1. amely megfelel a vonatkozó építésügyi előírásoknak,
 2. amelyben van iskolatábla vagy más demonstrációs tábla (például flip chart), korszerű oktatástechnikai eszköz és vetítésre alkalmas felület (például vetítővászon), valamint

3. valamennyi hallgató számára megfelelő ülőhely és pad (asztal) van, amelyek szükség szerint átrendezhetők;
- b) a következő segédletek:
1. a hatályos ADR rendelet a mellékleteivel együtt,
 2. a közúti közlekedés szabályairól szóló hatályos rendelet,
 3. tablók (jármű jelölésről, veszélyességi bárcákról),
 4. a jelölések bemutatására szolgáló eszköz (például ponyvás vagy zárt felépítményű jármű-makett, melynek méretaránya M=1:13-tól M=1:32-ig terjedhet, vagy a jelölési lehetőségeket bemutató tábló, digitális kivetített fénykép, stb.),
 5. jelölésekkel (UN szám, jóváhagyási jel, bárca, felirat és egyéb, az ADR-ben előírt jelölés) ellátott küldeménydarabok vagy az azokat helyettesítő imitáció;
- c) a következő okmányok és nyomtatványok (tíz hallgatónként 1-1 db):
1. CMR fuvarlevél (üres minta és kitöltött),
 2. belföldi szállítólevél, menetlevél és fuvarlevél (üres minta és kitöltött),
 3. írásbeli utasítás a járművezető számára,
 4. jóváhagyási igazolás (kitöltött minta),
 5. hulladék szállítási bizonylat (kitöltött minta),
 6. konténer megrakási bizonyítvány (kitöltött minta),
 7. multimodális veszélyes áru okmány (kitöltött minta),
 8. hatályos multilaterális megállapodás;
- d) felszerelések és személyi védő eszközök a feladatok végrehajtásához:
1. legalább 2 db szabványos kerékkítámasztó ék,
 2. legalább 1 db 2 kg töltetű, az ADR előírásainak megfelelő porral oltó (vagy más oltóanyagú, de azonos oltási képességű) tűzoltó készülék,
 3. legalább 1 db 6 kg töltetű, az ADR előírásainak megfelelő porral oltó (vagy más oltóanyagú, de azonos oltási képességű) tűzoltó készülék,
 4. legalább 1 db szabványos fényvisszaverő mellény vagy ruházat,
 5. elakadásjelző háromszög,
 6. a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendeletben tételesen meghatározott összetételű elsősegélynyújtó felszerelés,
 7. hordozható világító készülék (kézilámpa),
 8. legalább 2 sorozat, küldeménydarabok megjelölésére szolgáló veszélyességi bárca és jelölés,
 9. legalább 2 sorozat, a tartányok és a konténerek megjelölésére szolgáló nagybárca, felirat és egyéb, az ADR-ben előírt jelölés,
 10. legalább 2 db 40 cm x 30 cm-es, szám nélküli veszélyt jelző tábla,
 11. legalább 2 db csökkentett méretű, szám nélküli veszélyt jelző tábla,
 12. legalább 2 db 40 cm x 30 cm-es, számmal ellátható veszélyt jelző tábla (darabonként 2 cserélhető számgarnitúrával),
 13. rakományrögzítő eszközök, például heveder, élvédő, csúszásgátló, légszák, vagy ezek használatát bemutató ábrák, fényképek, videók, stb.,
 14. legalább 2 db, önmagában megálló figyelmeztető jelző,
 15. legalább 2 db fényvisszaverő terelőkúp,
 16. legalább 3 db, egyenként legalább 70 cm x 80 cm nagyságú csatornatakaró fólia,
 17. különféle szorbensek (legalább 3 féle, egyenként legalább 1 liter folyadék felszívására alkalmas),
 18. 1-1 db söprű, lapát (ásó),
 19. lezárható tároló edény kis mennyiségű anyag gyűjtéséhez (például fedeles vödör),
 20. félálarc,
 21. porálarc,
 22. légzésvédő maszk,
 23. menekülő kámsza,
 24. szűrőbetétek [A1B1E1K1-P1 vagy A2B2E2K2-P2 típusú, kombinált (gáz és részecske) szűrő, és legalább négyféle tetszőleges, egyéb típusú szűrőbetét],
 25. szemöblítő palack,
 26. védőszemüveg,
 27. védőkesztyű,

28. védőkötény,
29. szennyezett ruha tartó (például műanyag zsák).
- II. Tartányos szakosító tanfolyam esetében a képző szervnek az alaptanfolyamon szükséges feltételeken túlmenően biztosítania kell a különféle tartányok kapcsolási vázlatait különösen a töltési- és ürítési rendszerek bemutatásához.
- III. A képző szervnek biztosítania kell az 1. osztály anyagai és tárgyai szállítására vonatkozó szakosító tanfolyam esetében az alaptanfolyamon szükséges feltételeken túlmenően legalább egy, IP 54 vagy IP 65 védettségi fokozatú vagy robbanásbiztos EExd nyomásálló tokozású, minősített kézi lámpát.”
20. Az ADR Szabályzat 8.2.2.7 bekezdését a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni:
„A vizsgákon a tanfolyamokon szükséges feltételeken túlmenően a következőket kell biztosítani:
a) a tanterem mellett – a gyakorlati vizsgák megtartásához – egy, a vizsgázók számának megfelelő helyiséget, legalább két asztallal és két székkal, ahol a gyakorlati vizsgafeladatok végrehajthatók,
b) a vizsgáztatáshoz szükséges okmánycsomagot és
c) a 4.1, a 4.2 és a 4.3 osztály tartányos szakosító vizsgájához hatályos ADR jóváhagyási igazolással ellátott, az adott osztály anyagainak szállítására alkalmas tartányjárművet vagy tankkonténert.”
21. Az ADR Szabályzat 8.2.2.7.1.1 pontját a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:
„Vizsgára az a hallgató bocsátható, aki a tanfolyamot elvégezte, a 20. életévét betöltötte és legalább két éve, B kategóriára érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik.”
22. Az ADR Szabályzat 8.2.2.7.1.3 pontját a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:
„A közlekedési hatóságnak gondoskodnia kell a kérdésgyűjtemény közzétételéről.”
23. Az ADR Szabályzat 8.2.2.7.2.1 pontját a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni:
„1. Az 1. osztály anyagai és tárgyai szállításának szakosító vizsgájára az a hallgató bocsátható, aki a nem tartányos szállításra öt évnél nem régebben tett sikeres ADR vizsgát.
2. A 7. osztály radioaktív anyagai szállításának szakosító vizsgájára az a hallgató bocsátható, aki a nem tartányos szállításra öt évnél nem régebben tett sikeres ADR vizsgát és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet szerinti, legalább alapfokozatú sugárvédelmi vagy radiológusi képzettséggel rendelkezik.
3. Tartányos szakosító vizsgára az a hallgató bocsátható, aki a nem tartányos szállításra öt évnél nem régebben tett sikeres ADR vizsgát, legalább két éve, C kategóriára érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik, és a 18. pontban előírt vezetési gyakorlatról szóló igazolását bemutatta.
4. Ismeretfelújító vizsgára az a hallgató bocsátható, aki az adott osztályra és szállítási módra a vizsga időpontjában érvényes ADR oktatási bizonyítvánnyal rendelkezik.”
24. Az ADR Szabályzat 8.5 fejezetében lévő S12 utasítás a következő kiegészítéssel alkalmazható:
„A járművezetők ezt a képzést az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet szerinti, legalább alapfokozatú sugárvédelmi képzettség megszerzése után az ADR Szabályzat 8.2.3 szakasza szerinti oktatás során is megkaphatják, ha az oktatást az ADR Szabályzat 7. osztályára érvényes veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadói bizonyítvánnyal rendelkező személy tartja.”
-

A nemzeti fejlesztési miniszter 62/2013. (X. 17.) NFM rendelete a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat (RID) belföldi alkalmazásáról

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 68. § (4) bekezdésében, valamint a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (2) bekezdés 24. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § e) pontjában és a kormányhivatalokat felügyelő miniszterek kijelöléséről szóló 5/2010. (XII. 23.) ME rendelet 1. § c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § k) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró vidékfejlesztési miniszterrel, és az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) E rendelet 1. melléklete a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) módosításáról Vilniusban elfogadott, 1999. június 3-án kelt Jegyzőkönyv C Függeléke Mellékletének kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről szóló 2013. évi CIX. törvény 3. §-ának megfelelően, annak 1. melléklete (a továbbiakban: RID Szabályzat) szerinti előírásoknak a kiegészítését tartalmazza a veszélyes áruk belföldi vasúti fuvarozására vonatkozóan.
- (2) E rendelet hatálya nem terjed ki
- a) a Magyar Honvédség és a külföldi fegyveres erők tulajdonában lévő vagy felelősségi körébe tartozó vasúti kocsival végzett szállításra,
 - b) a teljes egészében egy körüzárt terület határán belül végzett szállításra.
- (3) E rendelet alkalmazásában:
1. *vasúti kocsi*: saját hajtással nem rendelkező, a saját kerekein vasúti vágányon futó, áruszállításra használt vasúti jármű.
- 2. §** Ha a veszélyes áruk szállítása során bekövetkezett baleset vagy más rendkívüli esemény nyomán megállapítást nyer, hogy az alkalmazandó biztonsági intézkedések nem elegendőek a szállítással összefüggésben felmerülő kockázat korlátozásához, továbbá ha sürgős intézkedések megtétele szükséges, a közlekedésért felelős miniszter haladéktalanul értesíti az Európai Bizottságot a javasolt intézkedésekről.
- 3. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
(2) Hatályát veszti a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat (RID) belföldi alkalmazásáról szóló 39/2009. (VIII. 7.) KHEM rendelet.
- 4. §** Ez a rendelet a veszélyes áruk szárazföldi szállításáról szóló, 2008. szeptember 24-i 2008/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 62/2013. (X. 17.) NFM rendelethez

Kiegészítések a RID Szabályzat belföldi alkalmazásához

- A RID Szabályzat előírásait a veszélyes áruk belföldi vasúti fuvarozására a következő kiegészítésekkel kell alkalmazni:
1. A jelöléseknél és az okmányok kitöltésénél elegendő a magyar nyelv használata. Ez az eltérés nem alkalmazható a radioaktív anyagok szállításánál használt bárcák és nagybárcák felirataira.
 2. A RID Szabályzat 1.3.2 szakasza szerinti oktatásokat a veszélyes áruk vasúti szállítására vonatkozó, hatályos bizonyítvánnyal rendelkező veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó tarthatja.
 3. A RID Szabályzat 1.3.2.4 bekezdését a következő kiegészítéssel kell alkalmazni:

„A képzést ismeretfelújító oktatás keretében rendszeresen, de legalább kétévenként, a naptári év végéig ki kell egészíteni az előírásokban történt változásokkal. Ezen kívül az ismeretfelújító oktatást a RID Szabályzat 1.8.5.3 bekezdésében meghatározott kritériumokat kielégítő baleset vagy káresemény bekövetkezése esetén a balesetben vagy annak okozásában érintett munkavállalók részére soron kívül is meg kell tartani.”

4. A RID Szabályzat 1.3.3 szakasza szerinti oktatásra vonatkozó iratot az alábbi adattartalommal kell elkészíteni:

- a) az oktatás helye, időpontja;
- b) az oktatás jellegének, témaköreinek megjelölése a RID Szabályzat 1.3.2 szakasza szerint;
- c) az előadó veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó bizonyítványának száma, lejáratí ideje;
- d) az oktatásban részt vevők neve és a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos munkaköre;
- e) az előadók és a résztvevők aláírása.

A munkáltató az oktatásban részt vevő részére igazolást állít ki. Az igazolást a jármű személyzetének a szállítás ideje alatt magánál kell tartania és a hatóság részére ellenőrzéskor bemutatnia. Az oktatásra vonatkozó iratokat a munkáltatónak legalább öt évig, de legalább a munkakör betöltésének megszűnését követő két évig meg kell őriznie.

5. A RID Szabályzat 1.5.1 szakasza szerinti – Magyarország által is elfogadott – ideiglenes eltérésekről kötött megállapodások a belföldi szállításokra is alkalmazhatók.

6. A RID Szabályzat 2.2.62.1.1 pontja a következő 3. megjegyzéssel egészül ki:

„Megjegyzés 3.: Azon anyagok belföldi fuvarozásánál, amelyek az 1994. december 31-ig hatályos RID Szabályzat szerint a 6.2 osztály fogalmkörébe tartoztak, de az 1995. január 1-jétől hatályos előírások szerint már nem esnek a RID Szabályzat hatálya alá, az 1994. december 31-ig hatályos RID Szabályzat 6.2 osztályára vonatkozó (fuvarozási, csomagolási) előírásokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a fuvarokmányba az „undort keltő anyag” bejegyzést kell tenni.”

7. A RID Szabályzat 5.4.3 szakasza alkalmazásában az EN 471 szabvány az „MSZ EN 471:2003+A1:2008, Jó láthatóságot biztosító védőruházat szakmai használathoz. Vizsgálati módszerek és követelmények” című szabványt jelenti.

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 29/2013. (X. 17.) AB határozata a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 35. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Kiss László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 35. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

- I. [1] A Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. és a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (a továbbiakban: indítványozók) az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelynek keretében kérte a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról szóló 2012. évi LXI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 10. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását, és kihirdetésére visszamenőleges hatályú megsemmisítését.
- [2] Indítványozók érvelése szerint a Módtv. támadott 10. §-a ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével, B) cikk (2) bekezdésével, 38. cikk (2) bekezdésével, valamint VI. cikk (2) bekezdésével. Indokolásukban kifejtik, hogy a 2012. június 1-jén hatályba lépett Módtv. 10. §-a az 1944–1989 között működött Magyar Dolgozók Pártja (MDP) és jogelődjei, a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), illetve ezek társadalmi szervezetei (Magyar Partizánszövetség, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, Magyar Nők Demokratikus Szövetsége, Magyar Nők Országos Tanácsa), ifjúsági szervezetei (Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség, Dolgozó Ifjúság Szövetsége, Kommunista Ifjúsági Szövetség, Népi Kollégiumok Országos Szövetsége, Magyar Úttörők Szövetsége), valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a szakszervezeti tanácsok és ágazati szakszervezetek iratai állami tulajdonba vételét rendelte el, amelyből arra következtetnek, hogy a jogalkotó nem veszi figyelembe az eltérést a tagnyilvántartások adatai és az állampárti működés során keletkezett iratanyag között. Álláspontjuk szerint a Módtv. 10. §-ának megalkotása a következő lépése ama folyamatnak, amely a levéltári anyag védelméről és a levéltárakról szóló 1969. évi 27. törvényerejű rendelet módosításáról szóló 1991. évi LXXXIII. törvény megalkotásával indult. Akkor ugyanis a tagnyilvántartások kivételével az 1948 és 1989 között működő MSZMP és MDP iratait vették állami tulajdonba. A Módtv. 10. §-a által állami tulajdonba vett iratanyag egy része szakszervezeti tulajdonban volt – amelynek kezelését letéti szerződés alapján a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. (a továbbiakban: PTI) látta el –, másik része a PTI tulajdonát képezte.
- [3] A Módtv. 10. §-ában elrendelt állami tulajdonba vétel az indítványozók értelmezése szerint jogilag két módon történhetett: 1. az érintett iratanyagot az állam 2012. június 1-jén kisajátította, így állami tulajdonba került; 2. az érintett iratokat keletkezésük napjára visszaható hatállyal nyilvánította állami tulajdonná. Az alaptörvény-ellenességet megalapozó indokaikat az indítványozók mindkét értelmezési lehetőségre kifejtik.
- [4] Ha az állam kisajátítás útján jutott az érintett iratanyag tulajdonához, akkor az indítványozók szerint a Módtv. 10. §-a az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésébe ütközik, ugyanis nem teljesülnek a kisajátítás Alaptörvénybeli feltételei. A Módtv. egyrészt nem határozza meg a „nyomós közérdek” jellegét, amely indokolja a kisajátítás elrendelését, másrészt az indítványozók álláspontja szerint az érintett iratanyag kezelése a levéltári szabályok betartásával történt,

biztosítva azok kutathatóságát, hozzáférhetőségét. Nem tartalmaz a Módtv. 10. §-a teljes, feltétlen és azonnali kártalanítást biztosító szabályt, sem a kisajátítás módjára vonatkozó előírást. Mivel a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény csak ingatlanok kisajátítására tartalmaz rendelkezéseket, az indítványozók szerint ingó kisajátítása nem lehetséges.

- [5] Az indítványozók szerint ha a Módtv. 10. §-a az érintett iratokat keletkezésük napjára visszaható hatállyal nyilvánította állami tulajdonná, akkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, valamint 38. cikk (2) bekezdésébe ütközik. Az Alaptörvény B) cikkében deklarált jogállamiság elvéből következő jogbiztonság elve sérül azáltal, hogy visszaható hatályú rendelkezés joghátrányt okoz; ezen kívül a jogállamiság elvébe ütközik, hogy a Módtv. 10. §-a nincs összhangban a közirat és magánirat törvényi fogalmával. Az indítványozók az Alaptörvény 38. cikk (2) bekezdésének sérelmét abban látják, hogy nincs olyan sarkalatos törvény, amely az érintett iratokat állami tulajdonba tartozónak minősíti. Végül az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe ütközik, hogy a Módtv. 10. §-a az említett szervezetek tagnyilvántartásait is állami tulajdonba vette.
- [6] A Módtv. támadott 10. §-a a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 35. § (8) bekezdése helyébe lépő rendelkezést állapította meg, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 12. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság az Ltv. 35. § (8) bekezdésére tekintettel folytatta le a vizsgálatot.
- [7] Az indítvány benyújtása után fogadta el az Országgyűlés az Alaptörvény negyedik módosítását, benne az Alaptörvény U) cikk (10) bekezdését. Erre tekintettel az indítványozók 2013. március 20-án kiegészítették indítványukat.

- II. [8] 1. Az Alaptörvény indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezései:
 „B) cikk (2) Magyarország államformája köztársaság.”
 „VI. cikk (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”
 „XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
 (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”
 „38. cikk (2) Az állam kizárólagos tulajdonának és kizárólagos gazdasági tevékenységének körét, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit az (1) bekezdés szerinti célokra tekintettel sarkalatos törvény határozza meg.”
 „U) cikk (10) A kommunista állampártnak, az annak közreműködésével létrehozott, illetve a közvetlen befolyása alatt álló társadalmi és ifjúsági szervezeteknek, valamint a szakszervezeteknek a kommunista diktatúrában keletkezett iratai az állam tulajdonát képezik, azokat a közfeladatot ellátó szervek irattári anyagához tartozó iratokkal azonos módon, közlevéltárban kell elhelyezni.”
- [9] 2. Az Ltv. indítvánnyal támadott rendelkezése:
 „35. § (8) Az 1944–1989 között működött Magyar Dolgozók Pártja (MDP) és jogelődjei, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), ezek társadalmi szervezetei (Magyar Partizánszövetség, Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, Magyar Nők Demokratikus Szövetsége, Magyar Nők Országos Tanácsa), ifjúsági szervezetei (Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség, Dolgozó Ifjúság Szövetsége, Kommunista Ifjúsági Szövetség, Népi Kollégiumok Országos Szövetsége, Magyar Úttörők Szövetsége), valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a szakszervezeti tanácsok és ágazati szakszervezetek iratai az állam tulajdonát képezik. Az iratok őrzési helye a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára.”
- III. [10] A szabályszerűen benyújtott alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint befogadható.
- [11] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. Az indítványozó gondoskodott az Abtv. 51. § (2)–(3) bekezdése szerinti jogi képviselétről, és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel az indítvány határidőben benyújtottnak tekintendő, ugyanis a Módtv. 10. §-a 2012. június 1-jén lépett hatályba, a panasz pedig 2012. július 4-én érkezett az Alkotmánybíróságra. Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1)–(2) bekezdésében támasztott formai feltételeknek is, mivel tartalmazza az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást, valamint határozott kérelmet és a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességére vonatkozó részletes okfejtést is, továbbá a panasz kifejezett kérelmet fogalmaz meg az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály megsemmisítésére.

- [12] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az indítványozók sérelmét közvetlenül az Ltv. támadott rendelkezése okozza, amely ellen nem lehet élni jogorvoslattal. Az indítványozók érintettségüket a PTI Levéltárának csatolt fond- és állagjegyzékével, valamint a két indítványozó közötti letéti megállapodással igazolták. A PTI fond- és állagjegyzékében szereplő iratokat az Ltv. támadott rendelkezése értelmében ex lege állami tulajdonba vették, ez kizárólag az indítványozókat érintette, senki mást. Az indítványozókat érintő joghatások a törvény erejénél fogva következtek be, ellenük jogorvoslattal élni nem lehet.
- [13] A fenti szempontok mérlegelése után az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta és az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint érdemben elbírálta.

- IV. [14] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [15] Az alkotmányossági vizsgálat során az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kellett lennie az indítványozók által megjelölt Alaptörvényi rendelkezéseken kívül az Alaptörvény U cikk (10) bekezdésére is.
- [16] Az Alaptörvény U cikk (10) bekezdésének beiktatásával az indítvány elbírálásának jogi lehetőségei jelentősen megváltoztak, mivel az Alaptörvény említett bekezdése közvetlenül érinti az Ltv. panasszal támadott 35. § (8) bekezdését. Az Alkotmánybíróság a panaszt ennek alapján bírálta el és megállapította, hogy az Ltv. 35. § (8) bekezdése az U cikk (10) bekezdése alapján az Alaptörvénnyel nem ellentétes. Az Alaptörvény negyedik módosítása indokolásából kiderül ugyanis, hogy az U cikk (10) bekezdésének beiktatása éppen a támadott Ltv. rendelkezés Alaptörvénynek való megfelelését kívánta biztosítani: „[a] törvény értelmében a mindenkori kommunista állampártnak, valamint az annak közreműködésével létrehozott, illetve a közvetlen befolyása alatt álló társadalmi és ifjúsági szervezeteknek, valamint szakszervezeteknek a kommunista diktatúrában keletkezett iratai állami tulajdont képeznek és azokat a közfeladatot ellátó szervek irattári anyagához tartozó iratokkal azonos módon, közlevéltárban kell elhelyezni, tekintettel arra, hogy e szervezetek a kommunista diktatúrában közfeladatot láttak el, és indokolt az iratanyaguk egységes kezelése”.
- [17] Az indítványozók az Alaptörvény negyedik módosítását követően benyújtott indítvány-kiegészítésükben továbbra is az Ltv. 35. § (8) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állították, és kérték a törvényhely megsemmisítését, azzal, hogy szerintük az U cikk (10) bekezdése ellenére ellentétes az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezéseivel.
- [18] Mivel az Alaptörvény U cikk (10) bekezdése rendelkezik úgy, hogy az érintett iratanyag az állam tulajdonát képezi mint közirat és közlevéltárban kell elhelyezni, az Ltv. 35. § (8) bekezdésének alkotmányellenessége nem állapítható meg az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése, B) cikke, valamint VI. cikk (2) bekezdése alapján.
- [19] Az Ltv. vitatott rendelkezésének Alaptörvénybe ütközése akkor sem lenne megállapítható, ha az indítványozó álláspontját elfogadva az Alkotmánybíróság az Alaptörvény eredeti indítványban felsorolt cikkeibe [XII. cikk, B) cikk (2) bekezdés, 38. cikk (2) bekezdés, VI. cikk (2) bekezdés] ütközőnek találná. Az Alaptörvény U cikkének (10) bekezdése ugyanis (mint *lex specialis*) ekkor is kizárná az Alaptörvénybe ütközés kimondását.
- [20] Ezért az Ltv. támadott 35. § (8) bekezdése vizsgálatára irányuló indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.
- [21] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2013. október 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3211/2012.

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [22] Egyetértek a határozat rendelkező részével és lényegét tekintve annak indokolásával is. Az indokoláshoz azonban az alábbi kiegészítéseket fűzöm.
- [23] 1. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, vagy olyan alaptörvény-ellenesség merült fel az ügyben, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta. Az Abtv. 26. § (2) bekezdés alkalmazása során ez utóbbi fogalmilag kizárt, csak az alapvető alkotmányjogi kérdés létét vizsgálhatja az Alkotmánybíróság, azt viszont az Abtv. 56. § (2) bekezdése szerint vizsgálnia kell. Álláspontom szerint a határozat indokolása e tartalmi feltétel meglétét nem kellő mélységében tárta fel. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 3. §-a kategorikusan megtiltja, hogy jogszabály szó szerint átvegye az Alaptörvény szövegét, továbbá kizárja az indokolatlanul többszintű vagy párhuzamos jogalkotást is. Álláspontom szerint ebből következik, hogy alapvető alkotmányossági kérdést vehet fel az, ha a támadott jogszabály – a jogalkotó által vélelmezett tartalmi azonosság ellenére is – az Alaptörvény szabályait azok tartalmával ellentétesen interpretálja. A befogadhatóság vizsgálatakor ki kellett volna térni arra, hogy az Ltv. 35. § (8) bekezdése és az Alaptörvény U) cikk (10) bekezdése tartalmi azonossága felvethet-e alapvető alkotmányjogi kérdést. Meggyőződésem szerint azonban az ügyben alapvető alkotmányossági probléma nem merült fel, ezért az alkotmányjogi panaszt (annak befogadását) ezen az alapon is vissza lehetett volna utasítani.
- [24] 2. A többségi határozat *expressis verbis* megállapítja, hogy az Alaptörvény U) cikk (10) bekezdése *lex specialis* az Alaptörvény többi szabályához képest, de bővebben nem indokolja e speciális jelleg mibenlétét, így a megállapítás önmagában való és további következtetések levonására nem alkalmas. Álláspontom szerint fentiekől függetlenül az Alkotmánybíróság nem kerülheti meg annak megválaszolását, hogy az Alaptörvénynek konkrét jogviszonyokat érintő szabályai milyen módon illeszkednek az Alaptörvény egyéb rendelkezéseire és hatással vannak-e egyáltalán az Alaptörvény koherenciájára. Ezek viszont olyan fontos kérdések, amelyeknek megvitatása az Alkotmánybíróság teljes ülésének kompetenciájába tartozik. Ezért – véleményem szerint – jelen határozatban mellőzni kellett volna az Alaptörvény U) cikk (10) bekezdésének *lex specialis* jellegére való utalást.

Budapest, 2013. október 14.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

- [25] 1. Nem értek egyet a határozat rendelkező részével és indokolásával. Nézetem szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna állapítania Magyarország Alaptörvénye U) cikk (10) bekezdése, valamint az Ltv. 35. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és meg kellett volna semmisítenie ezeket a rendelkezéseket.
- [26] 2. Indokaim a következők:
- [27] 2.1. Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) negyedik módosítása (2013. március 25.) egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességét elbíráló 12/2013. (V. 24.) AB határozathoz (a továbbiakban: Abh.) fűzött különvéleményem szerint az Alkotmánybíróság az Alkotmány végső értelmezője, s ilyenként hatáskörrel rendelkezik az Alaptörvényen belüli, értelmezéssel fel nem oldható kollíziók feloldására: *ultima ratioként* akár valamely alaptörvényi rendelkezés megsemmisítésére is (Abh., Indokolás [117] és köv.).
- [28] 2.2. A határozat többségi indokolása szerint „[a]z Alaptörvény U) cikk (10) bekezdésének beiktatásával az indítvány elbírálásának jogi lehetőségei jelentősen megváltoztak, mivel az Alaptörvény említett bekezdése közvetlenül érinti az Ltv. panasszal támadott 35. § (8) bekezdését. Az Alkotmánybíróság a panaszt ennek alapján bírálta el és megállapította, hogy az Ltv. 35. § (8) bekezdése az U) cikk (10) bekezdése alapján az Alaptörvénnyel nem ellentétes. Az Alaptörvény negyedik módosításából kiderül ugyanis, hogy az U) cikk (10) bekezdésének beiktatása éppen a támadott Ltv. rendelkezés Alaptörvénynek való megfelelését kívánta biztosítani [...]”
- [29] E megállapítással szembeni ellenérveim a következők:
- [30] a) Egyrészt fenntartom a 675/B/2001. AB határozathoz (ABH 2002, 1320, 1336–1348) fűzött különvéleményemben foglaltakat: a törvényjavaslat indokolásának nem lehet normatív erőt tulajdonítani az alkotmányértelmezés során, az nem lehet konkluzív érv a döntés meghozatalakor.

- [31] b) Másrészt az az álláspontom, hogy a támadott jogszabályi és az ahhoz kapcsolódó alaptörvényi rendelkezés konfiskatórius hatású: ellentételezés nélkül sajátítja ki egy magánfél tulajdonát, így e rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésével. Ezen túlmenően nem gondolom, hogy az U) cikk lex specialisként értelmezhető, mivel minden Alkotmány szükségszerű fogalmi eleme az, hogy a „rendes” és „a rendestől eltérő” társadalmi állapotokról is rendelkezzen. Ezt tartalmában John Marshall főbíró is így fogalmazta meg az Egyesült Államok Legfelső Bírósága működésének kezdetén a világszerte híres McCulloch v. Maryland ügyben [17 U.S. 316, 415 (1819)].
- [32] Ahogyan az Abh.-val elbírált ügyben, úgy itt is az alkotmányjogi probléma eredője az Alaptörvényen belüli kollízió. Ennek a koherencia-zavarnak a következményét – az Alaptörvény végső értelmezőjeként – az Alkotmánybíróságnak kellett volna levonnia.
- [33] 3. A fentiek alapján az Alaptörvény U) cikk (10) bekezdése, valamint az Ltv. 35. § (8) bekezdése alaptörvényellenessége megállapításának, és eme rendelkezések megsemmisítésének lett volna helye.

Budapest, 2013. október 14.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

VII. A Kúria határozatai

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.021/2013/4. számú határozata

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a *dr. Cseke Dóra* bíró által képviselt Püspökladányi Járásbíróság (4150 Püspökladány, Kossuth u. 30.) indítványa alapján, a *Kissné dr. Hegedűs Gabriella* (4150 Püspökladány, Kossuth u. 6.) ügyvéd által képviselt Sárrétudvari Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete (4171 Sárrétudvari, Kossuth u. 72.) által alkotott, a hulladékkezelési közszolgáltatási díjakról szóló 8/2007. (IV. 10.) önkormányzati rendelete felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárásban, meghozta az alábbi

határozatot:

1. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapítja, hogy Sárrétudvar Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének, a hulladékkezelési közszolgáltatási díjakról szóló 8/2007. (IV. 10.) önkormányzati rendeletének díjmegállapító rendelkezései 2008. október 1. és 2012. szeptember 10. között törvénysértőek voltak.
2. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapítja, hogy a Sárrétudvar Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének, a hulladékkezelési közszolgáltatási díjakról szóló 8/2007. (IV. 10.) önkormányzati rendeletének díjmegállapító rendelkezései 2008. október 1. és 2012. szeptember 10. között hatályos rendelkezései nem alkalmazhatóak a Püspökladányi Járásbíróság 3.P.20307/2012. számon folyamatban lévő perben, valamint valamennyi, a törvényellenesség megállapítása időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.
3. A Kúria Önkormányzati Tanácsa elrendeli a határozata Magyar Közlönyben való közzétételét.
4. A Kúria Önkormányzati Tanácsa elrendeli, hogy határozatát – a Magyar Közlönyben való közzétételt követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon hirdessék ki.
A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

- I. 1. A Bihari Hulladékgazdálkodási Kft. a Sárrétudvar Nagyközség Önkormányzatával (a továbbiakban: érintett Önkormányzat) 2007-ben megkötött közszolgáltatási szerződés alapján végzi Sárrétudvaron a szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatást. A Bihari Hulladékgazdálkodási Kft. a fizetési meghagyás kibocsátását követően peres úton kívánta érvényesíteni egy magánszeméllyel szemben a 2007-től a per megindításáig, 2012-ig terjedő időben keletkezett díjhátralék igényét.
2. Az érintett Önkormányzat a hulladékkezelési közszolgáltatási díjakról szóló 8/2007. (IV. 10.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Ör.) több alkalommal módosította. A 2008. október 1-jétől hatályba lépő módosítás eredményeként emelkedtek a díjak, de az Ör. már nem tartalmazta a díj összetételének, számítási módjának elemeit. Emellett a 2010. január 1. napjától hatályos módosítás eredményeként az érintett Önkormányzat rendeletalkotási jogkörét részben a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ötv.), részben pedig az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Ártv.) 7. § (1) bekezdésének felhatalmazására vezette vissza.
3. A perben eljáró Püspökladányi Járásbíróság az eljárás felfüggesztése mellett a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordult a felperesi igény jogalapjaként megjelölt Ör. törvényességének felülvizsgálatát kérve. A bíró álláspontja értelmében a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló – többször módosított Ör. törvénysértő, mivel a képviselő-testület részben nem megfelelő törvényi szabályokra vezet vissza jogalkotási felhatalmazását, részben pedig az Ör. a szilárd hulladék elszállításának díját a törvényi rendelkezésekkel ellentétesen határozza meg. Az indítvány feltárja az Ör. 2007. évet követő valamennyi módosítását, amelyek mindegyikét a megjelölt törvényi szabályok figyelmen kívül hagyásával fogadta el az érintett Önkormányzat.
4. Az érintett Önkormányzat állásfoglalásában nem vitatta, hogy az Ártv. nem hatalmazta fel a képviselő-testületet a hulladékkezelési közszolgáltatás díjának megállapítására. Azt is elismerte, hogy az Ör. módosításai nem felelnek meg a peresített időszakban hatályos hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban:

Hgt.), illetve a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól szóló 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) rendelkezéseiben foglaltaknak. Ugyanakkor arra hivatkozott, hogy az Ör. minden módosításának alapjául a Bihari Hulladékgazdálkodási Kft. kalkulációs sémája, illetve a jogszabályok szerinti díjképlet szolgált, annak ellenére, hogy az ténylegesen nem jelenik meg az Ör. módosításaiban.

Összességében az Ör. módosításainak tévesen megjelölt jogalapja, illetve a kalkulációs séma és a díjképletek hiánya nem teszi érvénytelenné az Ör. díjszabási rendelkezését.

- II.
1. A Kúria az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontján, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdés f) pontján alapuló normakontroll eljárásában az önkormányzati normatívai össze az indítványban megjelölt más norma tartalmával. Az Önkormányzati Tanács eddigi gyakorlatában több alkalommal hangsúlyozta, hogy a felülvizsgált önkormányzati rendelkezéseket mindig a hatályos jogrendhez méri, mert feladatának azt tekinti, hogy „az önkormányzati normákat a törvényekkel összhangba hozza, illetőleg – az új jogalkotást tekintve – összhangban tartsa.” [Köf.5031/2012/11., MK. 2012. évi 76. száma]
E főszabálytól azonban bírói kezdeményezés esetén eltért, mivel a peres eljárásokban alkalmanként már nem hatályos önkormányzati rendeleteket is alkalmazni kell. Ezért arra is lehetőséget látott – igazodva a peres eljárások sajátosságaihoz –, hogy érdemben vizsgálja a már nem hatályos, ám a perben alkalmazandó önkormányzati rendelkezés jogrendbeli illeszkedését. Ilyen esetben a vizsgálat tárgyát az képezi, hogy az elbíráláskor már nem hatályos önkormányzati norma az elbírált kereseti igény keletkezésekor illeszkedett-e a jogrendbe [először: Köf.5083/2012/4. MK. 2013. évi 32. szám].
A jelen eljárás alapjául szolgáló polgári peres eljárásban a díjhátralék iránti igény 2007. (az Ör. elfogadása) és 2012. szeptember 10-e között keletkezett. Ebben az időszakban a szilárd hulladék elszállítására vonatkozó közszolgáltatás jogszabályi alapját a Hgt., az R., valamint az Ör. jelentette.
A Kúria tehát csak abban az esetben tudja megválaszolni a bírói indítványt, amennyiben azt vizsgálja, hogy az Ör. díjszabási rendelkezései a módosításaik idején illeszkedtek-e a hatályos jogrendbe, konkrétan megfeleltek-e a díjhátralék keletkezésének idején hatályos magasabb szintű jogszabályi rendelkezéseknek. Másképpen megfogalmazva: szolgálhatták-e jogszerű alapját a felperes keresetében foglalt igényeknek az Ör. időközönkénti módosításai?
 2. A 2012. december 31-ig hatályos Hgt. 21. § (1) bekezdése határozta meg az önkormányzatok hulladékkezelési közszolgáltatásra vonatkozó kötelezettségét. A Hgt. 23. §-a hatalmazta fel az önkormányzatokat a közszolgáltatás feltételrendszerének végrehajtási jellegű, rendeleti szintű szabályozására, meghatározva a szabályozás kereteit is. A 23. § (2) bekezdése részletesen rendezte a közszolgáltatás díjának összetételét. Végül a 25. § (4) bekezdése a díjmegállapítást megelőző, részletes költségelemzési kötelezettséget írt elő az önkormányzatok számára.
A szintén 2012. december 31-ig hatályos Ötv. 8. § (1) bekezdése a helyi közszolgáltatásként a települési önkormányzatok feladatává tette a köztisztaság és a településtisztaság biztosítását. Az Ötv. 16. § (1) bekezdése pedig általánosságban, „a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására” adott felhatalmazást önkormányzati jogszabály megalkotására.
A jelen eljárásban releváns, a Hgt. végrehajtására kiadott R. részletesen szabályozza azt a kérdést, hogy az önkormányzat rendeletének megalkotásakor milyen szempontokat köteles figyelembe venni a díjmeghatározás során. A 2. § (3) bekezdése értelmében: „A közszolgáltatási díj számítására szolgáló kalkulációs séma vagy díjképlet alkalmazása esetén a kalkulációs sémát, illetve a díjképletet, továbbá a díjszámítás módszertanát és a díjképlet elemeit is részletesen meg kell határozni és közzé kell tenni”.
 3. A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből az a következtetés adódik, hogy az önkormányzat rendeletalkotási jogkörét – a peresített időszakban – az Ötv. 16. § (1) bekezdése határozta meg általánosságban. [A kúriai eljárás idején ezen általános felhatalmazás alaptörvényi rangra emelkedett, mivel az önkormányzatok eredeti és származékos jogalkotási (alap)jogát az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése tartalmazza].
Ehhez képest a települési szilárd hulladék elszállításának megszervezésére vonatkozó, végrehajtási jellegű rendeletalkotási jogkör a Hgt. 23. §-ából származott, az ott meghatározott felhatalmazási körben. Nem kétséges tehát, hogy az érintett Önkormányzat jogalkotási jogköre visszavezethető volt a peresített időszakban az Ötv. 16. § (1) bekezdésére, ám a konkrét szabályozási tárgykörben a felhatalmazást, annak terjedelmével együtt nem az Ötv., hanem a Hgt. adta meg.
Az Ártv. nem adott, a közszolgáltatás jellegére tekintettel nem is adhatott felhatalmazást az érintett Önkormányzat számára rendeletalkotásra. Ezért az érintett Önkormányzat – az Ötv. általános felhatalmazása mellett sem –

alkothatott joghatályosan rendeletet a települési szilárd hulladék elszállításának tárgykörében az Ártv.-re alapítottnak, hiszen az Ártv. nem tartalmazott ilyen jellegű felhatalmazást, a hozzátartozó jogalkotási keretekkel.

Az érintett Önkormányzat állásfoglalásában nem vitatta, hogy a jogalkotási felhatalmazását – az Ötv. mellett – nem a Hgt.-re, hanem „tévesen” az Ártv. rendelkezéseire vezette vissza.

A végrehajtási jelleggel megalkotott önkormányzati rendelet esetében azonban a felhatalmazó jogszabály megjelölése érvényességi kellék, mert az önkormányzat csak annak közbejöttével válik normaalkotóvá. Önálló cél hiányában igazodik a felhatalmazó jogszabály által elérendő célhoz, tárgyhoz és keretekhez.

Ezért a végrehajtó jelleggel megalkotandó önkormányzati rendelet jogalap nélkül marad akkor, ha a preambulumban megjelölt törvény nem ad a megalkotására felhatalmazást.

- III.
1. Az indítvány arra is hivatkozik, hogy az Ör. a jogszabályi rendelkezésekkel ellentétesen határozza meg a közszolgáltatásért fizetendő díjat.
 2. Az R. az egytényezős, illetve többtényezős díjmeghatározás lehetőségéről, és számítási módjáról rendelkezik. Az egységnyi díjtételek meghatározásakor figyelemmel van a közszolgáltatás megszervezésére kötelezett önkormányzat, a közszolgáltatást nyújtó vállalkozás, valamint a szolgáltatást igénybe vevő fogyasztók érdekeire. Az R. előírásai az önkormányzatot arra kötelezik, hogy a díjszámítás módszertanát és annak elemeit részletesen hozza nyilvánosságra. Az R. tehát az ellenőrizhetőség érdekében garantálja a nyilvánosság számára a díjszabás részleteinek megismerhetőségét.

A Kúriának az indítvány ezen eleme kapcsán abban kellett állást foglalni, hogy az R. 2. § (3) bekezdése szerinti nyilvánosságra hozatal az önkormányzati rendeletben történő nyilvánosságra hozatalt jelent-e.
 3. A Kúria az R. 2. § (3) bekezdésének értelmezése során – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is – az objektív céltételezés módszerét alkalmazta.

A Kúria utal arra, hogy a települési szilárd hulladék gyűjtésére és elszállítására irányuló közszolgáltatás – hasonlatosan a parkolási díj megállapításához – ellenértékének megállapítása értékarányos díjazáshoz kötött. Az önkormányzat lényegében árhatósági jogkört gyakorol, amikor a közszolgáltatás igénybevételével létrejövő polgári jogi szerződés ellenszolgáltatásra (díjra) vonatkozó szabályait rendeletében megállapítja. Ebben az esetben a felhatalmazó jogszabályok funkciója, hogy „a kiszolgáltattott helyzetben lévő fogyasztókat védje a díj mértékében gazdaságilag érdekelt önkormányzattal, és a monopóliumhelyzetben lévő szolgáltató céggel szemben” [109/2009. (XI. 18.) AB határozat, ABH 2009, 941.]. Az Alkotmánybíróság több határozatában is „(...) hangsúlyozta, hogy a polgári jogi jogviszony keretei közötti közszolgáltatás esetében a jogállamiság alkotmányos elve alapján az önkormányzati szabályozáson számon kérhető kötelezettség a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűsége. A díj mértéke nem szakadhat el a nyújtott közszolgáltatástól, azaz nem lehet önkényes.” [ABH, 2009, 941.]
 4. Az R. 2. § (3) bekezdésének jogalkotói célja tehát az, hogy az önkormányzati jogalkotó a díjmegállapítását, a díjszámítás módját, a díjban „elszámolt” költségeket és egyéb tételeket a nyilvánosság ellenőrzése alatt tartsa, védve ezzel a szolgáltatást kötelezően igénybe vevő fogyasztókat.

A nyilvánosság többféleképpen is az adatok birtokába juthat.

Amennyiben a díjszámítás az Ör. részeként válik nyilvánossá, úgy annak felülvizsgálhatósága – a Kúria normakontroll eljárásának, avagy alkotmányossági kontroll révén – megoldott.

Abban az esetben azonban, ha az R. 2. § (3) bekezdésének nyilvánosság-formulája csupán arra kötelezi az érintett Önkormányzatot, hogy a „szokásos módon” tegye közzé a kalkulációs sémát, illetve a díjképletet, továbbá a díjszámítás módszertanát és a díjképlet elemeit, úgy az önkormányzat díjmegállapítása, annak összetevői – magasabb szintű jogszabályi rendelkezések ellenére, a jogorvoslat rendszerén keresztül – támadhatatlanná válnak. A normakontrollra hivatott bírói szervek nem tudják levonni a jogalkotó önkormányzattal szemben az esetleges jogszabály-ellenesség jogkövetkezményeit. A magánjogi perben a felperesi fogyasztó kereseti kérelme pedig arra szorítkozhat csupán, hogy a díjhátralék meghatározott részét avagy egészét a fizetési meghagyásban foglaltakkal szemben megfizette-e.

A Kúria a kifejtett indokok alapján arra a következtetésre jutott, hogy nagyobb védelmet nyújt a közszolgáltatást igénybe vevő fogyasztóknak az, ha az önkormányzat a díjszabás jogszabályban részletezett elemeit az önkormányzati rendeletben hozza nyilvánosságra.

Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az érintett Önkormányzat által megalkotott és többször módosított Ör. ellentétes volt a peresített időszakban hatályos R. 2. § (3) bekezdésében foglaltakkal.
 5. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a II. és III. pontokban – figyelemmel a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 55. § (2) bekezdés a) pontjára is – megállapította, hogy az Ör. díjszabásra vonatkozó rendelkezései közjogi érvénytelenségben szenvednek. E formai törvénysértés mellett

azonban tartalmi oldalról megállapította azt is, hogy a díjszabásra vonatkozó módosítások a 2008. október 1. és 2012. szeptember 10. közötti időszakban jogszabálysértő módon kerültek meghatározásra.

A törvénysértés jogkövetkezményeit 56. § (5) bekezdése alapján a Kúria akként vonta le, hogy az Ör. díjszabásra vonatkozó rendelkezései a Püspökladányi Járásbíróság 3.P.20307/2012/21. számon folyó perben – valamint a törvénysértés megállapításakor folyamatban lévő más perben – nem alkalmazhatók. A Kúria határozatában foglaltak a Bszi. 56. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozata nem érinti a törvényellenesség és az alkalmazási tilalom kimondását megelőzően létrejött – és teljességbe ment – jogviszonyokat, valamint a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Kozma György s. k.,
az Önkormányzati Tanács elnöke

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt s. k.,
bíró

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.030/2013/4. számú határozata

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a *dr. Jerebák József* főosztályvezető által képviselt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (3525 Miskolc, Városház tér 1.) indítványa alapján, a Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete (3980 Sátoraljaújhely, Kossuth L. tér 5.) által alkotott, a lakcímbjelentés helyi szabályairól szóló 37/2009. (XII. 1.) önkormányzati rendelete felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárásban, meghozta az alábbi

határozatot:

1. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapítja, hogy Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testületének a lakcímbjelentés helyi szabályairól szóló 37/2009. (XII. 1.) önkormányzati rendelete törvénysértő, ezért azt a kihirdetésére visszamenő hatállyal megsemmisíti.
2. A Kúria Önkormányzati Tanácsa elrendeli a határozata Magyar Közlönyben való közzétételét.
3. A Kúria Önkormányzati Tanácsa elrendeli, hogy határozatát – a Magyar Közlönyben való közzétételt követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon hirdessék ki.
A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

- i. 1. Sátoraljaújhely Város Önkormányzat (a továbbiakban: érintett Önkormányzat) Képviselő-testülete 2009. december 1-jén elfogadta a lakcímbjelentés helyi szabályairól szóló 37/2009. (XII. 1.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Ör.). Az Ör. a személyi hatály megjelölése mellett értelmező rendelkezései között meghatározza a lakás, valamint a szükséglakás fogalmát, a kötelező és joghatályos lakcímbjelentést pedig – a bejelentéssel érintett lakás valós adottságainak, valamint valós használati, tulajdoni viszonyainak ellenőrzését követően – a jegyző általi elfogadásához, valamint ahhoz köti, hogy a bejelentéssel érintett lakásban élők (bejelentettek és életvitelszerűen élők) mindegyikére legalább 10 nm alapterület jut. A feltételek nem teljesülése esetén a jegyzőnek a bejelentést el kell utasítania.
2. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: Indítványozó) törvényességi felhívással fordult az érintett Önkormányzathoz arra hivatkozással, hogy a tárgykörben nincs önkormányzati jogalkotási jogkör. Kezdeményezte ezért, hogy az érintett Önkormányzat helyezze hatályon kívül az Ör.-t és annak módosítását. Az érintett Önkormányzat a törvényességi felhívásban foglaltakat megtárgyalta, de azzal nem értett egyet. Az Indítványozó ismételt törvényességi felhívással élt, egyben határidő tűzésével hívta fel az érintett Önkormányzatot az Ör. hatályon kívül helyezésére.
A határidő eredménytelen elteltét követően indítvánnyal élt a Kúria Önkormányzati Tanácsánál.

3. Az Indítványozó a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.v.) 136. § (2) bekezdése alapján kezdeményezett eljárásában indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg az Ör. jogellenességét és semmisítse meg azt. Indokolása értelmében az Ör. 4. § (5) bekezdése részben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe, XXVII. cikk (1) bekezdésébe, a 32. cikk rendelkezéseibe, részben pedig a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló módosított 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) és az annak végrehajtására kiadott 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) rendelkezéseibe ütközik. Az Ör. a Nytv. és a Vhr. szabályait részben azzal sérti meg, hogy országos jogszabályok által szabályozott jogviszonyokat felhatalmazás nélkül rendez, részben pedig a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 3. §-ában foglalt tilalom ellenére ismételi meg a magasabb szintű jogszabályok rendelkezéseit.
4. Az érintett Önkormányzat állásfoglalásában arra hivatkozott, hogy eredeti jogalkotási hatáskörében járt el az Ör. megalkotásakor. Az Ör. nem korlátozza a szabad mozgáshoz való alaptörvényi szabadságjogot, hanem azzal éppen ellenkezőleg, az emberhez méltó életfeltételeket szociális, egészségügyi, kriminalisztikai oldalról kívánta garantálni. Az Ör. tehát lényegében szabályozási hiányt pótol, miközben elősegíti az alapjogok érvényesülését.

II. Az indítvány megalapozott.

1. Az Ör. preambuluma értelmében „[a]z egészséges lakhatás, a testi és lelki egészség biztosítása érdekében, különös figyelemmel a családokra, azon belül a gyermekekre és az idősekre Sátoraljaújhely Város Önkormányzata a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló többször módosított 1949. évi XX. törvény 18. §-ában, 54. § (1) bekezdésében, 67. § (1) bekezdésében, 70/D. § (1), (2) bekezdésében, 44/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján, valamint az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel továbbá a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló többször módosított 146/1993. (X. 26.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Vhr.) foglaltakra” alkotta meg a lakcímbjelentés helyi szabályairól szóló Ör.-t.
Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése értelmében „feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot”. Az önkormányzat tehát anyagi jogforrásként eredeti, illetve származékos jogkörben eljárva alkot rendeletet.
- 2.1. Az indítvány elbírálása idején hatályos Nytv. 26. § (1) bekezdése értelmében a polgárok lakcím és az értesítési cím bejelentése és nyilvántartása kapcsán létrejövő közigazgatási jogviszonyt alapvetően törvényi, a részletszabályok tekintetében pedig kormányrendeleti és miniszteri szintű szabályok rendezik. Ezzel a szabályozás tárgyát a törvényalkotó saját hatáskörébe vonta, azaz kivette a helyi társadalmi viszonyok, a helyi, települési közösséget érintő közügyek köréből. Így a lakcím és az értesítési cím bejelentésének és nyilvántartásának szabályozása nem helyi közügy.
- 2.2. Az Nytv. a Kormányt és a feladatkör szerinti hatáskörrel rendelkező minisztert hatalmazza fel az eljárási és anyagi részletszabályok megalkotására, azaz a törvényalkotó nem ismert el olyan helyi sajátosságokat, amelyek a helyi önkormányzatok jogalkotási jogkörének megalapozását tették volna szükségessé. A jelen esetben tehát az önkormányzatok származtatott jogkörben sem alkothatnak rendeleti szintű szabályokat.
Megalapozatlan tehát az érintett önkormányzat azon preambulumba utaló hivatkozása, amely szerint jogalkotói jogkörét az Nytv.-re, illetve a Vhr.-re vezeti vissza.
- 2.3. Utalni kell arra is, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés első fordulata értelmében „az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg”. Alapjogot – jelen esetben az érintett Önkormányzat által hivatkozott emberi méltóság védelméhez való jogot – elsődlegesen csak törvény szabályozhat, önkormányzati rendelet még kiegészítő jelleggel sem. Ez alól kivételt az Alaptörvény – negyedik módosítását (2013. március 25.) követően – a XXII. cikk (3) bekezdésében teremt, amikor az önkormányzat rendelete „a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében, a közterület meghatározott részére vonatkozóan jogellenessé minősítheti az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodást”. Ez a közvetlen alaptörvényi felhatalmazás azonban nem érinti a jelen eljárásban elbíralt, a bejelentési kötelezettséget érintő önkormányzati rendeletalkotási jogkört.
A kifejtettek alapján megállapítható, hogy az Ör. megalkotásának nincs közjogi alapja, ezért az érvénytelen.
A jogalkotás alaptörvényi/közjogi kereteinek megszegésével az önkormányzat nem tud joghatályosan érvényre juttatni általa sérülni vélt (gyermeki) alapjogokat, de nem tud megakadályozni esetlegesen visszaélészerű (szociális) joggyakorlást sem (lásd 2012. november 22-én megtartott nyilvános képviselő-testületi ülés jegyzőkönyve, 32–33. oldalak). A szociális, közegészségügyi, egyebekben értékelhető célkitűzések – a megfelelő

törvényi felhatalmazás keretei között – elérhető a helyi önkormányzatok segélyezési, szociális rendszerének működtetésével, illetve a lakás és helyiségbérlés szabályait rendező helyi szabályozás kialakítása során.

3. A Jat. 3. §-a értelmében „(...) A jogszabályban nem ismételtető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes”. Mivel az önkormányzati rendelet az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése értelmében más jogszabállyal nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk], ezért a Jat. hivatkozott rendelkezése értelmében az önkormányzati rendelet más jogszabály – ideértve az önkormányzati rendeleteket is – rendelkezését főszabály szerint a jogellenesség kockázata nélkül nem ismételtető meg. Az ún. vegyes jogszabály-szerkesztési megoldás – tehát ahol a jogszabály rendelkezéseinek megismétlése nem vezet az önkormányzati rendelet jogellenességére – a Kúria jogértelmezési gyakorlata szerint abban az esetben törvényes, amennyiben azt az értelmezhetőség, azaz a jogbiztonság feltétlenül megköveteli [Köf.5.056/2012., MK 2012. évi 169. szám, 28118].
- 3.1. Az Ör. négy érdemi rendelkezésének több bekezdése is szövegszerűen megegyezett az Nytv. 2012. december 31-ig hatályos rendelkezéseivel [pl. az Ör. 2. § (1) bekezdése megegyezett az Nytv. 5. § (4) bekezdésével, a 4. § (1)–(2) bekezdései pedig az Nytv. 26. § (1) bekezdésével].
- 3.2. Az Ör. 2. § (2) bekezdése rögzíti a lakás és a szükséglakás fogalmát, amely definíciók szövegszerű egyezést mutatnak a lakások és helyiségek bérlésére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 91/A. § 1. és 5. pontjában foglalt meghatározásokkal.
A törvények értelmező rendelkezéseinek megismétlése – megfelelő utaló szabályok mellett – szükségtelenek és a Jat. 3. §-ára tekintettel törvényellenességet eredményeznek.
4. A Bszi. 55. § (2) bekezdés a) pontja értelmében „ha az önkormányzati tanács megállapítja, hogy az önkormányzati rendelet vagy annak valamely rendelkezése más jogszabályba ütközik, az önkormányzati rendeletet vagy annak rendelkezését megsemmisíti (...)”. Az 56. § (3) bekezdése felhatalmazza az Önkormányzati Tanácsot arra, hogy a főszabálytól „eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztését, ha azt a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok különösen fontos érdeke indokolja”.
A Kúria Önkormányzati Tanácsa absztrakt normakontroll hatáskörében eljárva megállapította, hogy az Ör. közjogi érvénytelenségben szenved, azaz az érintett Önkormányzat jogalkotói jogkör hiányában fogadta azt el. Így a megsemmisítés jogkövetkezményét ex tunc hatállyal vonta le.
A jogorvoslatot a Bszi. 49. §-a zárja ki.

Budapest, 2013. szeptember 17.

Dr. Kozma György s. k.,
az Önkormányzati Tanács elnöke

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó bíró

Balogh Zsolt s. k.,
bíró

IX. Határozatok Tára

Az Országgyűlés 86/2013. (X. 17.) OGY határozata a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat hatályon kívül helyezéséről*

1. Hatályát veszti a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Hegedűs Lorántné s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Móring József Attila s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés a 2013. október 14-i ülésnapján fogadta el.

A Kormány 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozata a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)

1. A Kormány a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát (2013–2023) az 1. mellékletben foglaltak szerint állapítja meg.
2. A Kormány felhívja a bűncselekmények megelőzéséért felelős minisztert az adott intézkedésért felelős feladat- és hatáskörrel rendelkező miniszterek bevonásával a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023) és az abban foglalt intézkedések végrehajtására.
Felelős: a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter a feladat- és hatáskörrel rendelkező miniszterek bevonásával
Határidő: 2023. december 31.
3. A Kormány felhívja az államháztartásért felelős minisztert, hogy a központi költségvetésre vonatkozó előterjesztéseket akként készítse elő, hogy a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023) céljainak megvalósításhoz biztosított forrás évenkénti összege megegyezzen a tárgyévet megelőző évben a központi költségvetésbe befizetett szabálysértési bírságok és az üzemeltető objektív felelősségén alapuló közigazgatási bírságolási eljárásban megfizetett bírságok összegének négy százalékával akként, hogy az nem lehet kevesebb 700 millió forintnál.
Felelős: az államháztartásért felelős miniszter
Határidő: első alkalommal 2014-ben, azt követően évente
4. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozathoz

Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)

2013.

1. BEVEZETÉS

1.1. Mandátum

A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 35. § (2) bekezdés a) pontja szerint a szakpolitikai stratégia előkészítésének megkezdéséről, majd elfogadásáról a Kormány dönt.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácsot létrehozó 1087/2011. (IV. 12.) Korm. határozat 2. pont a) alpontja alapján a Tanács a legújabb tudományos eredményekre figyelemmel kidolgozza és a Kormány elé terjeszti a társadalmi bűnmegelőzés új nemzeti stratégiájának a tervezetét.

1.2. Készítők

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (a továbbiakban: NBT) elnökét a miniszterelnök nevezi ki. Társelnökei a belügyminiszter és a közigazgatási és igazságügyi minisztériumot vezető miniszter.

A társadalmi bűnmegelőzés új nemzeti stratégiáját az NBT készítette elő az Elnök és titkársága koordinációjával. Az NBT-be delegálásra jogosultak az 1087/2011. (IV. 12.) Korm. határozat alapján:

- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium igazságügyért felelős államtitkárság,
- Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásért felelős államtitkárság,
- Nemzetgazdasági Minisztérium foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkárság,
- Belügyminisztérium helyi önkormányzatokért felelős államtitkárság,
- Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága,
- Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal,
- Országos Rendőr-főkapitányság,
- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium infrastruktúráért felelős államtitkárság,
- Vidékfejlesztési Minisztérium,
- Magyar Önkormányzatok Szövetsége,
- Megyei Jogú Városok Szövetsége,
- Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége,
- Országos Polgárőr Szövetség,
- Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület,
- Országos Roma Önkormányzat.

A Stratégia megalkotásában szakmai együttműködő partner volt a Belügyminisztérium és az Országos Rendőr-főkapitányság.

1.3. Tervezési kontextus

Jelen dokumentum megfelel a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendeletben lefektetett szabályozásnak, követi a vonatkozó, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium által készített ajánlást és szakmai útmutatót, mind a stratégia alkotás módszertana, mind tartalmi és formai követelményei tekintetében.

1.4. Időtáv

Jelen dokumentum középtávú szakpolitikai stratégiának tekinthető, tíz évre, 2023-ig határoz meg célokat a bűnmegelőzés vonatkozásában. A stratégia részét képezi a 2013–2015 közötti időszakra

vonatkozó intézkedési terv, amely az ezen idő intervallumban elindítani tervezett bűnmegelőzési témájú projekteket (intézkedések) tartalmazza.

1.5. Alkalmazott módszertan

Az alkotók célja egy komplex stratégiai dokumentum létrehozása, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek figyelembevételével meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezetfejlesztési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges összetársadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén.

Ennek érdekében az alábbi vizsgálati technikák kerültek alkalmazásra a dokumentum kidolgozása során:

- a 115/2003. (X. 28.) OGY határozattal elfogadott „a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról” című stratégiai dokumentum végrehajtási tapasztalatainak feldolgozása, értékelése,
- bűnügyi statisztikák többszintű elemzése,
- az Európai Unió jogszabályi környezetének és ajánlásainak vizsgálata,
- a várható nemzetközi tendenciák felmérése, elemzése; Magyarországra vonatkozó hatásuk vizsgálata,
- nemzetközi tapasztalatok felhasználhatóságának vizsgálata, a jó gyakorlatok megismerése,
- bűnmegelőzési tevékenységhez kapcsolódó hazai szervezetek megkeresése kérdőíves formában.

2. A BŰNMEGELŐZÉS ALAPELVEI

2.1. Általános célok

Magyarország kriminálpolitikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Jelen stratégiai dokumentum ezen kriminálpolitikai célok megvalósítását kívánja szolgálni.

A stratégiai dokumentumban megfogalmazott prioritások, beavatkozási területek és intézkedések alapján lehetőség nyílik arra, hogy javuljon a közbiztonság; csökkenjen a közterületen elkövetett bűncselekmények száma; csökkenjen a korábban bűncselekményeket elkövetők visszaesési rátája; csökkenjen a gyermek és fiatalok veszélyeztetettsége; csökkenjen az áldozattá válás veszélye, ugyanakkor az áldozattá vált személyek segítése és a bűnözés okozta károk kezelése a jelenleginél hatékonyabb és teljesebb körű legyen.

A bűnmegelőzési szakpolitikát a kriminálpolitika részeként a többi társadalompolitikával összhangban kell értelmezni, kialakítani.

2.2. A bűnmegelőzés elvi háttere

A közbiztonság a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek kialakítása és megőrzése közös ügy. A büntető igazságszolgáltatás önmagában nem elég hatékony a kriminalitási probléma kezelésére, az önállósult bűnmegelőzési politikával és áldozatpolitikával kiegészített kriminálpolitika az egyes társadalmi feszültségforrások és devianciák – ideértve a bűnözést is – koncentráltabb, s így hatékonyabb kezelését jelenti.

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével. A jó bűnmegelőzési politika nem egyetlen dimenzióban – hagyományosan az elkövetővé válás megelőzésének dimenziójában – értelmezi a prevenció feladatokat, hanem célba veszi a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát: az elkövetőt, az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is.

A komplex bűnmegelőzési megközelítésnek egyszerre kell rövid-, közép- és hosszú távon eredményt elérnie, így egyaránt feladata lehet egy bűnözési szempontból súlyosan fertőzött terület, például egy közpark környékének biztonságosabbá tétele, ahol a közvilágítás megoldásával, a környezet rendbetételével rövid időn belül jelentős közbiztonsági javulás érhető el, vagy például az iskolai erőszak visszaszorítása, amely jellemzően egymásra épülő, hatásait csak hosszabb távon kifejtő munkával kezelhető sikeresen. Ezek a feladatok eltérő megközelítést, más-más eszközök igénybevételét követelik meg. Míg rövid távon nem várható kedvező hatás az elkövetővé válást gerjesztő reprodukciós folyamatok alakításától, addig a közbiztonságot koncentráltan, gyorsan és látványosan javító, tipikusan szituációs eszközök – a mélyen húzódnó reprodukciós folyamatokra gyakorolt hatás híján – jellemzően nem vezetnek hosszú távú, tartós eredményre. Az elkövető-, áldozat- és szituációközpontú bűnmegelőzési eszközök együttes alkalmazása tehát a komplex bűnmegelőzési politika egyik legfontosabb követelménye. A bűnmegelőzés differenciáltsága azonban más elvárásokban is visszatükröződik. Így többek között a bűnözéskontrollban részt vevők körének kiszélesedésében. Az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire – az önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra – telepíti. Ezt a felelősség-megosztást a partnerség

elve fejezi ki. A bűnmegelőzés koncepciója szerint a megelőzési tevékenység az állam, a közösségek és a polgárok közötti folyamatos kommunikáció során alakul: ebben a folyamatban fejeződnek ki a helyi érdekek és problémák, fogalmazódnak meg a problémákhoz igazodó megoldási javaslatok, és történik meg a sikerekről vagy kudarcokról szóló visszacsatolás.

A bűnmegelőzés alapelve a társadalom hagyományos közösségeiben meglévő szolidaritás támogatása, az alulról induló, összefogáson alapuló kezdeményezések felkarolása. A bűnmegelőzés szakmai törekvései közé tartozik a társadalmi befogadás és a tolerancia erősítése, az előítéletek elleni fellépés, a diszkrimináció minden formája elleni következetes küzdelem és a bűncselekmény következtében elszenvedett károk reparálását célzó helyreállító igazságszolgáltatási eszközök minél szélesebb körű alkalmazása.

2.3. Kapcsolódások és lehatárolás

A stratégia átfogóan kezeli a bűnmegelőzés témakörét. A célok meghatározásával a stratégia kijelöli a bűnmegelőzés fő prioritásait, ugyanakkor a benne foglalt, 2013–2015-re vonatkozó intézkedési terv tartalmazza a célok eléréséhez szükséges eszközöket, ezek forrásait, a feladatok felelőseit és közreműködőit, a végrehajtási határidőket, valamint a végrehajtást mérő indikátorokat.

Jelen stratégia nemzeti stratégia, ezért Magyarország területére koncentrál, így a hazai előzmények és a bűnözési helyzet értékelése alapján jelöli ki a szükséges cselekvési irányokat, ugyanakkor figyelemmel van a nemzetközi dokumentumokban megfogalmazott elvekre és javaslatokra, az Európai Unió egyes tagállamainak már bevált jó bűnmegelőzési gyakorlataira is.

A bűnmegelőzés a kriminálpolitika része. A kriminálpolitika nemcsak azt határozza meg, hogy milyen magatartásokat kell büntetendővé nyilvánítani, illetve, hogy a büntetendő cselekmények elkövetőit milyen mértékben kell büntetni, hanem kijelöli a bűnözéssel szembeni küzdelem büntető igazságszolgáltatási rendszerén túlnyúló feladatokat is. A társadalompolitikába beágyazott kriminálpolitika foglalkozik a bűnmegelőzés, az áldozatsegítés, a mediáció és a bűnildőzés hatékony módszereivel, illetve a bűnözés okozta hátrányok mérséklésével kapcsolatos feladatokkal is. A stratégia figyelemmel van továbbá a kriminálpolitika egyéb, bűnmegelőzésen kívüli célkitűzéseire is.

A stratégia tekintettel van azokra a szakpolitikákra is, amelyekkel a bűnmegelőzésnek közös kapcsolódási pontjai vannak. Ezek a szakpolitikák: az egészségpolitika, a családpolitika, az ifjúságpolitika, a gyermekvédelem, a sportpolitika, az oktatáspolitikai, a kulturális politika, a drog és alkohol elleni fellépés, a szociálpolitika, a foglalkoztatáspolitikai, az önkormányzati politika, a természetvédelmi politika, az építésügyi politikai, társadalmi felzárkóztatás és a cigányság integrációját célzó program, a szegregációt kezelő program, a kiberbiztonság, valamint a korrupció és a családon belüli erőszak elleni fellépés. A fenti szakpolitikák és kormányzati programok több ponton kötődnek egymáshoz, eredményességük záloga az egymásra figyelemmel történő tervezés és a koordinált végrehajtás.

A fenti szakpolitikai törekvések ismerete, szintetizálása nélkülözhetetlen, erre a stratégia figyelemmel van. A kapcsolódó szakpolitikákkal ugyanakkor a stratégia csak a szükséges mértékben foglalkozik, ezért a más szakpolitikai stratégiákban (például Nemzeti Ifjúsági Stratégia) megfogalmazott szakmai törekvések átvétele és ismertetése nem célja. A stratégia alapvetően a hagyományos, illetve a gyakran előforduló bűncselekmények megelőzésére koncentrál. Azokkal a kriminális jelenségekkel (például a környezetkárosító, a korrupciós jellegű és a gyűlölet-bűncselekmények megelőzése), amelyek megelőzése, kezelése az állami szervek speciális felkészültségét igénylik, a stratégia nem foglalkozik.

2.4. A stratégia kiemelt beavatkozási területei

Jelen stratégia

- a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésével kapcsolatos célok,
- a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok,
- az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos célok és
- a bűnisméltés megelőzéséhez szükséges célok elérésére fókuszál.

Az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból és a társadalomban betöltött szerepüknel fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, mindazonáltal a gyermeknek és fiataloknak való példamutatással összefüggésben aktivitásuk kiaknázható tőkét rejt magában. Ezért a stratégia valamennyi prioritásában horizontális szempontként előtérbe kell helyezni az idősek védelmét, segítségét, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba.

A stratégia hosszú távra tervez, ezért nem követ statikus szemléletet. Emiatt a stratégia támogatja a gyakorlat-centrikusságot, a reflexivitást, az innovatív kezdeményezéseket, így teret enged annak, hogy az időközben felbukkanó, vagy megerősödő közbiztonságot érintő kihívásokra a jövőben adekvát válaszokat lehessen adni.

3. JÖVŐKÉP

A bűnmegelőzés összetett cselekmény: gazdasági, társadalmi, jogszabályi és technológiai változásokkal párhuzamosan jelentősen változhat a fókusza is. Míg a bűnmegelőzés több területén (humán oldal) kizárólag hosszú távú programok érhetnek el valós eredményeket, a bűnmegelőzés környezete rövid időn belül is jelentős változásokon mehet keresztül. Az NBT küldetésének fontos eleme, hogy állandó szakmai programja, hosszú távú céljainak következetes megvalósítása mellett képes legyen gyorsan reagálni a környezet változásaira, és ebben hatékonyan segítse partnereit is. Jelen stratégiai dokumentum tartalmazza a 2013–2015-re vonatkozó intézkedési tervet (8. fejezet: Beavatkozási területek, Célok Intézkedések) is, vagyis mindazon intézkedést, melynek előkészítését a fenti intervallumban meg kell kezdeni. A stratégia teljes tíz éves időtávja azonban jelentősen túlmutat ezen időszakon, így mindenképpen indokolt, hogy a nemzetközi és hazai tapasztalatokra, valamint a bűnmegelőzés szereplőinek igényeire figyelemmel olyan általános célkitűzések kerüljenek megfogalmazásra, amelyek nem csupán a jelenlegi, de a később elkészítendő intézkedési tervek alapjául is szolgálnak, illetve meghatározzák a bűnmegelőzés egész viszonyrendszerét, kívánatos szerkezetét.

Jelen fejezetben megfogalmazásra kerülnek azon átfogó célok, amelyek a bűnmegelőzés beavatkozási területeitől függetlenül általános érvényűek, és melyekre a stratégia teljes időtávja alatt kiemelt figyelmet kell fordítani. Az intézkedési tervben megjelölt intézkedéseket kivétel nélkül ezen átfogó célok figyelembe vételével szükséges kidolgozni és végrehajtani.

Ezt követően röviden kitérünk azokra a társadalmi, gazdasági, szociális jellemzőkre, valamint közigazgatási sajátosságokra, amelyek jelentős mértékben befolyásolják a tágra vett bűnmegelőzés különböző aspektusait. Ezen külső körülmények megváltoztatására a bűnmegelőzési tevékenység közvetlen hatást nem képes gyakorolni, a felsorolt célok megvalósítása messze meghaladja jelen stratégia kereteit és lehetőségeit. Megfogalmazásuk azonban több szempontból is fontos. Tudatosítani szükséges az adott célt elérni kívánó szervezetek számára, hogy tevékenységüknek bűnmegelőzési aspektusa is van; sikeres tevékenységük pedig kézzel fogható, adott esetben meghatározó jelentőségű hatást gyakorolhat a bűnmegelőzés környezetére, ebből adódóan magára a bűnmegelőzés egészére is. Emellett a bűnmegelőzési tevékenységet folytató szervezetek számára is kiemelten fontos, hogy tisztában legyenek a körülöttük zajló, a bűnmegelőzéshez valamilyen formában kapcsolódó folyamatokkal: hogy közreműködésükkel, a hatásokra való tudatos ráerősítéssel maximalizálni tudják a pozitív hatásokat, valamint felkészülhessenek a negatív hatások kezelésére.

A bűnözési folyamatokat érdemben befolyásolni képes megközelítésnek egyaránt figyelemmel kell lennie az áldozattá-, a bűnelkövetővé válás, illetve a bűnelkövetők ismételt bűnelkövetésének megelőzésére, továbbá a már áldozattá váltak megfelelő támogatására. Ezen belül különös figyelmet kell fordítani a sérülékeny csoportokra. A bűnözést újratermelő folyamatokra történő reakálás mellett a településbiztonság körében megjelenő bűnalkalmak részben szituatív eszközökkel történő megelőzése teszi teljessé a kriminálprevenációs fellépést.

3.1. Átfogó célok

Rendszerszintű bűnmegelőzés. A bűnmegelőzési tevékenység a rendőrség, az önkormányzatok és a kormányzati szervek esetében oly módon kerüljön fejlesztésre, hogy az ne többletfeladatként, illetve többlet adminisztrációként jelentkezzen az egyes szervezeteknél, hanem a jelenlegi folyamatok optimalizálásával, átalakításával, az eljárásrendek, belső utasítások, szükség esetén szabályozó eszközök bűnmegelőzés nézőpontú felülvizsgálatával kerüljön sor.

Koordinált bűnmegelőzési munka. Fontos célkitűzés, hogy a szakpolitikai, társadalom- és gazdaságpolitikai intézkedésekben, egyéb kormányzati célokban a bűnmegelőzés célkitűzései megjelenjenek és érvényre jussanak. Szükséges, hogy a bűnmegelőzéssel kapcsolatos szabályozási elképzelések, stratégiák, jogszabályok, irányítási tervek és elvárások, valamint a más tárcák által tervezett és végrehajtani kívánt pályázati kiírások, forráselosztások összehangolásra kerüljenek. A NBT feladata a különböző érdekek, szempontok szinkronba hozása, az egységes bűnmegelőzési fellépés biztosítása.

A bűnmegelőzés hasznosságának tudatosítása. A bűnmegelőzés társadalmi hasznosságát, erőforrás-hozadékait, költségsökkentő hatását mérni kell. A mérések, kutatások eredményeit is felhasználva a társadalom széles körében általánosan, a büntető igazságszolgáltatásban, valamint a bűnmegelőzésben érintett állami és önkormányzati szerveknél dolgozók esetében célzottan kell tudatosítani a bűnmegelőzés társadalmi hasznosságát. El kell érni, hogy a bűnmegelőzési szemlélet az élet szerves részévé váljon.

Hatékony beavatkozások. A kriminálpolitika irányítóinak a felelőssége az, hogy valós problémákra érdemi válaszokat adjanak. A bűnmegelőzés sok ember munkáját, valamint megfelelő dologi, anyagi eszközöket feltételez, ezért sem mindegy, hogy a rendelkezésre álló többnyire korlátozott erőforrások felhasználása hogyan történik. A stratégia céljait megvalósító egyes intézkedések végrehajtásakor, illetve jövőbeni tervezésekor a hatékonyságot, az eredményorientált beavatkozást és a fenntarthatóságot kell szem előtt tartani. Annak megítélésére, hogy az adott bűnmegelőzési program mennyire hatékony, eredményes, az elérhető nemzetközi és hazai kutatások támpontot adhatnak. A külföldi példákat szem előtt tartva be kell vonni a felsőoktatási intézményeket a bűnmegelőzési programok értékelési rendszerének kidolgozásába, hiszen a modern bűnmegelőzés követelménye a mérés, amely a hasznosulás mértéke. A bűnmegelőzési programok költséghatékonyságát mérő kutatásokat is támogatni kell, az eredményeiket pedig nyilvánossá kell tenni.

Szabálysértések. Az állampolgárok biztonságérzetét – több más összetevő mellett – a tapasztalt jogsértések rombolják. Bár a bűnmegelőzés nevéből is következően a jogalkotó által a társadalomra veszélyesebbnek ítélt cselekmények megelőzését célozza, az állampolgárok nem tesznek különbséget értékhatárok szerinti elkövetés között, számukra a szabálysértés is „bűn”. A bűnmegelőzési intézkedések megvalósítása során – az állampolgárok biztonságérzetét szem előtt tartva – a szabálysértések megelőzésére is figyelni kell.

A pályázati források koncentrált felhasználása. A forrásbővítésben aktivizálható szereplőket fel kell kutatni és be kell vonni. A pályázattal járó gyakorlat során a folyamatos, rendszerszemléletű és építkező fejlesztéseket, kísérleti programokat, projekteket szabad csak támogatni, ezek a támogatások nem lehetnek azonosak a támogatott szervek alapvető szakmai feladatainak „projektjesítésével”. A rendelkezésre álló forrásokat koncentráltan és tervezhető módon szükséges felhasználni. A stratégia végrehajtása során biztosítani kell a bűnmegelőzés terén megvalósított helyi programok közötti koherenciát. A bűnmegelőzés finanszírozását oly módon kell rendezni és kialakítani, hogy a bűnmegelőzés pénzügyi háttere legalább középtávon (4 éves idő intervallumban) előre tervezhetővé váljon.

Együttműködők azonosítása. A bűnözés társadalmi jelenség, amely nem kezelhető egyoldalú intézkedésekkel, ezért a rá adott válasznak is komplexnek kell lennie, amelybe be kell vonni az összes lehetséges érintettet. A bűnmegelőzés irányítása, működtetése kormányzati feladat, azonban a bűnözés visszaszorításában az állammal törvényes módon együttműködni kívánókat azonosítani kell.

Eredményes kommunikáció. A bűnözési helyzet korrekt ismertetése, a bűnmegelőzési programok hatékonyságának tudatosítása alapvető feladat. El kell érni, hogy a média a bűnözéskezelés pozitív

eredményeit mutassa be és ismertesse a hatékony megelőzési technikákat. A kommunikáció során meg kell találni azt a kényes egyensúlyt, amely lehetővé teszi, hogy az állami beavatkozást, fellépést az érintettek elfogadják, ugyanakkor figyelni kell arra, hogy azok ne a bűnözéskezelés mindenki által igaznak vélt sztereotípiáiból táplálkozzanak, hanem valóban hatékony megoldásokat hordozzanak. A médiának kiemelt szerepet kell adni a normakövető magatartás terjesztésére, valamint a bizalom helyreállítása érdekében.

3.2. A bűnmegelőzést befolyásoló külső tényezőkből levezethető jövőkép

Az aktív bűnmegelőzési tevékenység bármilyen hatékony és kiterjedt, forrásokkal megfelelően ellátott, nem érhet el valódi sikereket a tág értelemben vett környezeti hatások megfelelő támogatásának hiányában. Ezek a környezeti hatások kiterjednek az élet minden területére: megjelennek a családi és közösségi kapcsolatokban, az oktatásban és nevelésben, az államhoz és intézményeivel való viszonyunkban és a normakövetési hajlandóságunkban. Kiterjed a szociális területre, a leszakadó rétegek támogatására és felzárkóztatására a társadalomba. Minden olyan területre, amely valamilyen formában növelheti, csökkentheti vagy determinálhatja a bűnelkövetővé vagy áldozattá válást.

A felsorolásra került környezeti hatások olyan általános célokat határoznak meg, amelyek közvetett vagy közvetlen módon hatást gyakorolnak a bűnmegelőzés problémakörére. Részletes vizsgálatuk, a bűnmegelőzésre gyakorolt hatásuk bemutatása, és különösen megoldásuk meghaladja e stratégia kereteit, ugyanakkor szükséges felhívni a figyelmet a köztük lévő szoros kapcsolatra.

Az államhoz kötődő hatások

- a büntető igazságszolgáltatás belátható időn belül, az áldozatok számára átlátható módon hozza meg döntéseit;
- a büntető igazságszolgáltatásban, a rendőrségen, a nevelési-oktatási intézményekben, a szociális és egészségügyi ellátásban dolgozó szakemberek kiválasztása és értékelése kompetencia alapú rendszer figyelembe vételével történjen;
- a rendőri beavatkozás, közterületi jelenlét célja, indoka minden esetben világos és az érintett közösség számára elfogadott legyen;
- a rendőrség a közösség problémáira a közösséggel, a közösséget képviselő szervekkel együttműködve ad választ;
- a bűncselekmények áldozatává vált személyek számára biztosított a személyes helyzetüknek és szükségleteiknek megfelelő tájékoztatás, bánásmód, védelem, a szakszerű és gyors ellátás;
- a helyreállító igazságszolgáltatási eszközök az áldozatok számára széles körben ismertek és hozzáférhetőek.

Társadalmi hatások

- az állampolgárok öngondoskodási képessége erősödik, felelősségérzete növekszik;
- a konfliktusok erőszakmentes feloldásának szemlélete növekszik a társadalomban;
- szélesedik a fiatalok szociális kapcsolatrendszere, nagyszámú összetartó a kallódó fiatalokat megtartó közösség alakul ki;
- a helyi közösségépítő programok eredményeként erősödik a társadalmi összetartás, az informális kontroll;
- a kölcsönös segítségnyújtás eredményeként fokozódik a lakóközösségek önvédelme;

- erősödik a fiatalok önkontrollja, normakövetése és felelősségvállalása;
- az alkohol- és drogproblémákat hatékonyan és időben kezelik;
- a korán megjelenő antiszociális viselkedést időben kezelik.

Egyéb hatások

- a szociális városrehabilitáció során a településrészek megújulása komplex szemlélet alapján történik;
- a visszaeső bűnelkövetők száma csökken;
- a fogvatartottak nagy száma szerez általános iskolai végzettséget, szakmát;
- a bűnelkövetők munkaerő-piacra történő be/visszalépése növekedik, képessé válnak a társadalom hasznos tagjává válni;
- a bűnelkövetők közösségbe történő integrációs esélye emelkedik;
- az áldozattá válás, a másodlagos és ismételt áldozattá válás kockázata alacsony, az állampolgárok biztonságérzete magas;
- az áldozatsegítő támogatások ismertsége és hozzáférhetősége széleskörűvé válik;
- a verseny- és szabadidősport elterjedtsége nő, előtérbe kerül a „tisza játék” elvének érvényesülése;
- a büntetés-végrehajtási intézetből kikerülők munkavállalási esélyei nőnek;
- az önkormányzatok kivétel nélkül rendelkeznek közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiával, amit rendszeresen a helyi viszonyokra reagálva frissítenek.

4. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS NEMZETI STRATÉGIÁJÁRÓL SZÓLÓ 115/2003. (X. 28.) OGY HATÁROZAT FELÜLVIZSGÁLATA ÉS ÉRTÉKELÉSE

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat (a továbbiakban: TBNS) volt Magyarország első bűnmegelőzési stratégiája, amely a bűnmegelőzést a társadalmpolitika részeként értelmezve egy olyan koncepciót próbált érvényre juttatni, amely a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódva ugyan, de annál jóval szélesebb hatósugarban célozza meg a bűncselekmények számának csökkenését, a közbiztonság és a lakosság biztonságérzetének javítását.

A nemzetközi irányelvekre és a hazai előzmények értékeire építve olyan szemléletet juttatott érvényre, amely a bűnmegelőzés kialakult gyakorlatának újraértékelését eredményezte. Kiemelten hangsúlyozta, hogy a bűnmegelőzési szemléletnek mindig tükröznie kell irányelveiben és intézkedéseiben a társadalmi bűnmegelőzés komplexitását, össztársadalmi feladatait, amely a teljes lakónépesség biztonságának megteremtésével és a bűnözés csökkentésével az életminőség javítását kell, hogy megcélozza. A TBNS ezért célkitűzésként a közbiztonság megteremtését, a bűnözés csökkentését jelölte ki, valamint minden korábnál nagyobb szerepet szánt a helyi önkormányzatoknak és a lakossági önszerveződések erősítésének. A TBNS az állam feladatát a stratégiai iránymutatásban, az ágazati társadalmpolitika intézményeinek adekvát működtetésében és a társadalmi bűnmegelőzés szervezeteivel való együttműködésben, illetve azok támogatásában, működési feltételeik megteremtésében nevesítette.

4.1. A TBNS eredményei

Az elmúlt 10 évben a TBNS öt prioritásának (1. gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, 2. az áldozattá válás megelőzése, 3. a városi bűnözés csökkentése, 4. családon belüli erőszak csökkentése, 5. bűnisméltés megelőzése) végrehajtása során születtek sikerek és voltak kudarcok is.

Az 1999-es és a 2001-es jogalkotási előzményekre támaszkodva (a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítését célzó Korm. határozat és Korm. rendelet) született meg a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) és került 2006. január 1-jétől felállításra az Áldozatsegítő Szolgálat. A TÁMOP-5.6.2-10/1-2010-0001 kódszámú kiemelt projekt keretében Magyarország három régiójában sor került az áldozatsegítő szolgáltatások fejlesztésére: kialakításra került a 24 órában elérhető telefonos diszpécser-szolgálat, az Észak-magyarországi régióban pszichológus segíti az arra rászoruló áldozatokat, valamint kiépítésre került az önkéntes rendszer.

A családon belüli erőszak megelőzésében az áldozatok intézményes védelmét szolgáló szervezet alapjait egy 2005-ben induló modellprojekt teremtette meg. Létrejött a 24 órában ingyenesen hívható Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, az OKIT. Budapesten és hét régióban regionális kríziskezelő hálózat, valamint országos ellátási körzettel titkos menedékház működik. Bevezetésre került a távoltartás jogintézménye.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) szervezeti reformja 2003-ban történt meg. A Szolgálat alkalmas a közösségben végrehajtott szankciók felügyeletére és egyidejűleg az elítélt beilleszkedésének, visszailleszkedésének támogatására. A Szolgálat számos innovatív jó gyakorlatot alakított ki. A közösségi foglalkoztatók felállításával a külön magatartási szabályok végrehajtása intézményes hátteret kapott, ahol gazdag programkínálattal és csoportmódszerek

alkalmazásával bővítik a bűnisméltés megelőzése céljából rendelkezésre álló személyre szabott eszközök körét.

A helyreállító módszerek bevezetése és alkalmazása terén a mediáció megteremtése érdemel említést. A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) előírt mediáció az elkövetőt az elkövetett bűncselekmény sértettjére vagy a megsértett közösségre mért kár valós súlyával szembesíti. A helyreállító módszerek elérték a büntetés-végrehajtási intézetben szabadságvesztésüket töltőket is.

A büntetés-végrehajtási szervezet egyik kiemelt feladata lett a reintegrációs törekvések ellátása érdekében az együttműködés kialakítása és fenntartása a társadalmi és civil szervezetekkel, börtönmissziókkal, egyházakkal, alapítványokkal. A büntetés-végrehajtási intézetek a fogvatartottak részére a társadalomba történő visszailleszkedés elősegítése érdekében – a szellemi és lelki fejlődés illetve a társadalmi elvárásokra való érzékenység fejlesztésével – a programok széles skáláját szervezik. Jelenleg közel 300 együttműködési megállapodás van érvényben, amelyek lelki gondozás, karitatív tevékenység, oktatás, képzés, tanfolyamok, tréningek, szakkörök, jogi tanácsadás, képviselő, segélyezés tevékenységeket rögzítenek. Elsősorban a fiatalok fogvatartottakat célzó általános iskolai oktatás célja a megfelelő, alap iskolázottsági szint elérése, amely esetlegesen a fogvatartás alatt is, de a szabadulás után is megfelelő alapot teremt a továbbtanulás lehetőségére és ezzel a reintegrációs törekvések érvényesülésére.

A felnőttoktatásban elsődleges cél a szakmai képzés alapjainak megteremtése, mellyel a későbbiekben az egyén megtalálja helyét a társadalomban, ezzel lehetőséget kap a társadalmi normáknak megfelelő életvitelre. A TÁMOP keretében megvalósuló programok során helyi képzési-foglalkoztatási tevékenységekkel segítik elő az elítéltek visszailleszkedését, valamint kidolgozásra és kipróbálásra került egy többszakaszos, a fogvatartottak munkaerő-piaci és társadalmi reintegrációját célzó szolgáltatáscsomag.

A büntetés-végrehajtás szervezete nagy hangsúlyt fektet a fogvatartottak foglalkoztatására. A fogvatartott a munkáltatás eredményeképpen saját magát tartja el, segítséget nyújthat keresményéből családjának. A munkáltatás során olyan szükségletek idegződnek be az egyénbe, melyek a szabadulás után is „normális” életvezetést hozhatnak a további életvitelbe.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén a TBNS a gyermekvédelmi jelzőrendszer fejlesztését tűzte ki kiemelkedő célként, amelynek fejlesztése számos pályázati konstrukcióban került támogatásra.

A városi bűnözés csökkentése területén a bűnmegelőzés építészeti eszközökkel célkitűzéseinek megfogalmazása, a graffiti elleni küzdelem jó gyakorlatának kialakítása, a települések közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiáinak elkészítésére tett ösztönzések és a helyi hálózatépítés támogatása emelendő ki.

Európai Uniós forrásokat is sikerült bevonni a bűnmegelőzési célú fejlesztések megvalósításába. A TÁMOP 5.6.1 pályázati konstrukció keretében helyi programok valósulnak meg. A TÁMOP 5.6.1.A konstrukció az elítéltek reintegrációját, az 5.6.1.B konstrukció a gyermek- és fiatalkorúak áldozattá és elkövetővé válásának megelőzését szolgálja, míg az 5.6.1.C pályázatok célja az állampolgárok áldozattá válásának megelőzését és a már bűncselekmény áldozatává vált személyek sérelmeinek kezelését célzó ellátó rendszer hatékonyabbá tétele.

4.2. A TBNS hiányosságai

A TBNS nem minden célkitűzése valósult meg, érdemi előremozdulás ott született, ahol intézményesült a stratégia szemléltetése (például áldozatsegítés, büntetőügyekben alkalmazható

mediáció, büntetés-végrehajtás – ideértve a pártfogást is), mert ezeken a területeken – a szigorú költségvetési hozzáállás következtében jelentős korlátozásokkal ugyan, de – megvalósulhattak humán, dologi és szakmai (például továbbképzések, szupervízió, modellprojektek) fejlesztések. Ugyanakkor a bűnmegelőzés rendszerének elindítása és működtetése során számos akadály merült fel, amit nem sikerült leküzdeni.

A pályázati rendszerű finanszírozási mód a tekintetben jónak bizonyult, hogy a motivált szervezetek nagy érdeklődése kísérte a kiírt pályázatokat, és számos jó gyakorlat került kialakításra és megvalósításra, ám a fenntarthatósági szempontot nem sikerült érvényesíteni, így a pályázati források elapadása a jó kezdeményezések elhalását vonta maga után. Olyan pályázati rendszert szükséges kiépíteni, amely nagy hangsúlyt fektet a fenntartható fejlődést eredményező programok, kezdeményezések támogatására. Emellett olyan feladatokat, programokat kell támogatni, amelyek hosszú távon önerőből fenntarthatók, vagy önfenntartóvá válhatnak.

A stratégia új szemléletének egyik hozadéka volt a korábbi jó gyakorlatok háttérbe szorulása is. Így például azzal, hogy a TBNS a városi bűnözés csökkentését helyezte fókuszába, a korábban megkezdett sikeres tanyaprogramok kevesebb figyelmet kaptak.

A TBNS jelentősen kitágította a bűnmegelőzésben aktív szerepet vállaló szervezetek körét, ugyanakkor az együttműködés mélysége és a bűnmegelőzés folyamatába bevont területek köre mind az állami, mind pedig a civil szféra esetén jelentős további fejlődésre ad lehetőséget.

A TBNS végrehajtása korlátozottan lehetett csak sikeres, mert míg elfogadásának idején támogatása erős volt, a szakterületet irányító miniszteri poszton történt többszöri személyváltás a felsővezetői támogatottság fokozatos csökkenését is jelentette.

A TBNS megalkotása óta több büntetőpolitikai változásra is sor került, ezek célkitűzései bár alapjaiban megtalálhatók a stratégiában, bizonyos kiegészítésekre mégis okot adnak. Az eltelt évek alatt sokat változott a bűnözés, új bűnözési típusok jelentek meg, átalakult az Európai Unió programok irányultsága.

Tekintettel arra, hogy a TBNS volt az ország első bűnmegelőzési stratégiája, így az volt az elsődleges feladata, hogy fókuszba helyezze a bűnmegelőzés szakterületét, és megalkossa azt a stratégiát, amely eredményre vezethet az elkövetővé- áldozattá válás megelőzése, a bűnalkalmak csökkentése és a bűnisméltés megelőzése területeken. A stratégia egyes célkitűzései megvalósításra kerültek, így idejét múlttá váltak; az elért eredményeket az új stratégiában tovább kell vinni, a részsikereket pedig megfelelő korrekciókkal sikerré kell fejleszteni. Mindenképpen szükséges a további építkezés, a kor új kihívásaira történő válaszadás, a bűnmegelőzés intézményrendszerének továbbfejlesztése, bővítése, és az ehhez szükséges kiszámítható anyagi forrás megteremtése.

4.3. Nemzetközi szervezetek tevékenysége

A bűnmegelőzés területén a nemzetközi szervezetek alapvető célja a tagállamok közötti tapasztalat-, illetve információcsere támogatása, részben a tagállami gyakorlatok, részben az intézményi és jogi háttér vonatkozásában. Az elmúlt években számos olyan kötelező erejű instrumentum, illetve ajánlás került kidolgozásra, amely a bűnmegelőzésre fókuszál vagy azzal összefüggésben állapít meg követelményeket.

Az ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottságának a hatékony bűnmegelőzés támogatásáról szóló határozata alapján¹ a „bűnmegelőzés területe olyan stratégiákat és intézkedéseket foglal magában, melyek célja a bűnözés kialakulása kockázatának, valamint a társadalomra illetve, egyénekre vonatkozó káros hatásainak csökkentése, az által, hogy az összetett okokra kíván hatni”. A multidiszciplináris megközelítést követve a dokumentum kiemelten foglalkozik a gazdasági-társadalmi fejlesztés és felzárkóztatás kérdésével, különös tekintettel a gyermekekre, családokra és fiatalokra, magában foglalva az egészségügy, oktatás, lakhatás és foglalkoztatás kérdéseit. Fontosnak tartja az együttműködés erősítését a kormányzati és nem kormányzati szervek között, a programok fenntarthatóságát és elszámoltathatóságát, az emberi jogok és jogbiztonság illetve a különböző társadalmi csoportok eltérő igényeinek figyelembe vételét. A 2005-ben felülvizsgált határozat² elsődleges célkitűzései között a bűnmegelőzés és büntető igazságszolgáltatás közötti összhang megteremtése kiemelt szerepet kapott.

2009-ben jelent meg az ENSZ Standardok és normák gyűjteménye a bűnmegelőzésben és a büntető igazságszolgáltatásban³ című összefoglaló dokumentuma, amely külön fejezetben foglalkozik a bűnmegelőzés területével, magában foglalva az áldozatok kérdését is. Ide köthető továbbá az ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottságának a városi bűnmegelőzés területére vonatkozó határozata⁴, amely továbbra is a releváns szervek és intézkedések közötti koordináció fontosságára hívja fel a figyelmet, ugyanakkor nem fogalmaz meg közvetlen ajánlásokat.

Az ENSZ keretein belül, a bűnmegelőzéssel és a kábítószer kérdésekkel foglalkozó hivatal (a továbbiakban: UNODC, United Nations Office on Drugs and Crime) végez bűnmegelőzéshez köthető tevékenységet. A Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Bizottság (CCPCJ, Commission on Crime Prevention and Criminal Justice) feladata a vonatkozó ENSZ-normák kialakítása és folyamatos felülvizsgálata, valamint a tagállamok közötti információ- és tapasztalatcsere biztosítása. Az ENSZ a bűnmegelőzés területét, mint a bűnözésből fakadó társadalmi és gazdasági költségek csökkentésének lehetőségét kezeli. Kiemelt prioritásként foglalkozik a városi bűnmegelőzéssel, a fegyveres erőszak, illetve a bűnismétlés megelőzésével. Alapvető célja a közösségek biztonságának biztosítása és ezáltal a tagállamok fenntartható fejlődésének támogatása⁵. Tekintettel a szervezet átfogó jellegére, értelemszerűen a bűnmegelőzés vonatkozásában is holisztikus megközelítést követ, a bűnözés gyökereiként alapvetően az egyenlőtlenséget, szegénységet és diszkriminációt nevez meg. Az ENSZ egyértelműen szorgalmazza a tagállami, regionális és helyi szintű bűnmegelőzési stratégiák kidolgozását, mely tevékenységhez kész szakmai támogatást adni.

Az ENSZ, illetve az UNODC számtalan további, célzott kiadvánnyal rendelkezik a bűnmegelőzés területére vonatkozóan, így külön kézikönyve van a városi bűnözés megelőzése, a gyermekek és fiatalok bűnmegelőzése, az áldozatsegítés és -védelem, továbbá a rendőrség, az ügyészség, a büntető igazságszolgáltatás és a helyreállító igazságszolgáltatás számára.

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (a továbbiakban: EBESZ) céljainak megfelelően alapvetően nem nevesíti prioritásai között kifejezetten bűnmegelőzést, azt a szervezett bűnözés elleni küzdelem, illetve a konfliktuskezelés részeként tekinti. A konfliktus-megelőzés területén számos EBESZ ajánlás és kézikönyv létezik, amelyek kidolgozásában részben hazai szakértők is részt vesznek. Ide sorolható többek között a közösségi rendészet gyakorlati

¹ ECOSOC Resolution 2002/13: Action to promote effective crime prevention

² ECOSOC Resolution 2005/22: Action to promote effective crime prevention

³ Compendium of United Nations Standards and Norms in Crime Prevention and Criminal Justice, 1992

⁴ ECOSOC 2008/24: Strengthening prevention of urban crime: an integrated approach

⁵ Guidelines for the Prevention of Crime ECOSOC Resolution 2002/13, Annex

aspektusaira koncentrálnó kézikönyv⁶, a romák elleni konfliktuskezelés aspektusait összefoglaló kiadvány⁷, a gyűlölet-bűncselekmények megelőzésével foglalkozó kiadvány⁸. Az EBESZ keretében az elmúlt években Magyarországon is sor került a rendészeti szakértők számára nyújtott képzésekre, azonban ezekre a lehetőségekre érdemes a jövőben nagyobb hangsúlyt fektetni.

Az Európa Tanács (a továbbiakban: ET) tevékenysége sokkal inkább egyfajta jogfejlesztő együttműködés. Az ET sem foglalkozik elkülönítetten a bűnmegelőzéssel, a bűnözés elleni küzdelmet egységesen kezeli, ide sorolva a szervezett bűnözés bizonyos aspektusait. Egyes kiemelt, átfogó témákkal (terrorizmus elleni küzdelem, kiberbűnözés, korrupció, kábítószer elleni küzdelem) természetesen elkülönítetten foglalkozik az ET, ugyanakkor minden esetben megpróbálja azokat összekötni a releváns, kapcsolódó területeket.

Az elmúlt időszakban számos egyezmény és ajánlás került kidolgozásra, így a nők elleni és kapcsolati erőszak megelőzésére⁹, a gyermekek szexuális kizsákmányolása¹⁰, az emberkereskedelem¹¹, a kiberbűnözés elleni¹², valamint a terrorizmus megelőzésére vonatkozó¹³ egyezmény. Az Európa Tanács jelenlegi törekvése annak felmérése, hogy ezek az ajánlások és intézkedések milyen módon valósulnak meg a gyakorlatban, illetve hogyan lehetne hatékonyabban használni őket, milyen esetleges változtatásokra van szükség, akár a tagállamok részéről, akár az egyezmények vonatkozásában.

Magyarország részéről az eddigieknek megfelelően folyamatos részvételt kell biztosítani az e területen működő szervezetek munkájában, ellátva a tagságunkból fakadó feladatokat. Ezek a tevékenységek a kapcsolatépítés, tapasztalatszerzés mellett lehetőséget biztosítanak a hazai érdekérvényesítés erősítésére a nemzetközi szakpolitikai lépések meghatározása és végrehajtása során.

4.4. Az Európai Unió tevékenysége a bűnmegelőzés területén

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 84. cikke értelmében: „az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapíthat meg a bűnmegelőzés terén a tagállami intézkedések előmozdítására és támogatására, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját”. Az Európai Uniónak ennél fogva lehetősége van a megfelelő intézkedések kialakítására, valamint a tagállamok tevékenységeinek támogatására.

Ezen a területen az EU alapvetően a tagállamok közötti tapasztalatok és gyakorlatok megosztására koncentrálnak, részben a büntetőeljárások vonatkozásában, másrészt a bűnözés, illetve a visszaesés mennyiségi és minőségi csökkentése érdekében. Kiemelt figyelmet kapnak természetesen a bűnözés tekintetében sérülékeny társadalmi csoportok és személyek. Ennek megfelelően uniós szinten az elmúlt időszakban széles skálát lefedő, generális prevenciót célzó büntetőjogi javaslatok születtek, ide kapcsolva többek között a kábítószer-prevenciót, a számítástechnikai bűnözés, az emberkereskedelem, illetve a gyermekpornográfia elleni küzdelmet is.

⁶ Guidelines for police officers involved in community policing, 2012, közvetlenül Örményországra koncentrálnó, de általános, nemzetközi gyakorlatot is bemutató kiadvány

⁷ Police and Roma and Sinti: Good Practices in Building Trust and Understand, 2010

⁸ Preventing and responding to hate crimes: A resource guide for NGOs in the OSCE region, 2009

⁹ Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (2011), CETS 210

¹⁰ Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (2007), CETS 201

¹¹ Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (2005), CEST 197 (kihirdette: 2013. évi XVIII. törvény)

¹² Convention on Cybercrime (2001), CEST 185 (kihirdette: 2004. évi LXXIX. törvény)

¹³ Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism (2005), CEST 196 (kihirdette: 2011. évi II. törvény)

Az Unió 2014 végéig hatályos bel- és igazságügyi együttműködési keretprogramja, a Stockholmi Program¹⁴ is ennek megfelelően fogalmazza meg a hatékonyabb bűnmegelőzéshez köthető célkitűzéseit. Ennek értelmében a bűnözés szintje leginkább a bűnmegelőzést célzó – többek között a társadalmi beilleszkedést előmozdító – hatékony intézkedésekkel csökkenthető, olyan multidiszciplináris megközelítést követve, amely az adminisztratív intézkedések meghozatalát, valamint a hatóságok közötti együttműködés előmozdítását is magában foglalja.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy az Európai Unió bűnmegelőzés területén végzett tevékenysége nem kizárólag a bel- és igazságügyi együttműködést meghatározó Bel- és Igazságügyi Tanács keretein belül zajlik, e terület szorosan kötődik más tanácsi formációkhoz, így többek között a Foglalkoztatás, Szociálpolitika, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi ügyek Tanácsához illetve az Oktatás, Ifjúság, Kultúra és Sport Tanácshoz. Az elmúlt években több, releváns ajánlás is kidolgozásra került ezekben a keretekben, többek között a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelem és a családon belüli erőszak áldozatainak segítségével foglalkozó tanácsi következtetések¹⁵.

4.5. Európai Bűnmegelőzési Hálózat

Az Európai Unió keretei között az általános bűnmegelőzés, mint szakpolitikai terület a bel- és igazságügyi együttműködésen belül elsősorban Európai Bűnmegelőzési Hálózat (European Crime Prevention Network, EUCPN) tevékenysége révén jelenik meg. A 2001-ben felállított, és jelenleg a 2009/902/IB tanácsi határozat alapján működő hálózat hozzájárul az uniós szintű bűnmegelőzés különböző vonatkozásainak fejlesztéséhez és támogatja a nemzeti és helyi szintű bűnmegelőzési tevékenységeket, kiértékelte információkat gyűjt, vizsgál és ad át, beleértve a jelenlegi bűnmegelőzési tevékenységekre vonatkozó bevált gyakorlatokat is. A hálózat tevékenységének része a bűnözésből eredő releváns fenyegetések meghatározására és az azokra adható válaszokat összegző, stratégián alapuló, munkaprogram kidolgozása és végrehajtása. A hálózat céljainak elérését elősegítő és eredményeinek széles körű terjesztését szolgáló konferenciákat szervez, éves Európai Bűnmegelőzési Díjat (ECPA) ítél oda az arra érdemes projekteknek. Az EUCPN jelenleg zajló értékelése során kiemelt kérdés, hogy a hálózat miként tudná hatékonyabban az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság rendelkezésére bocsátani szakértelmét.

A Hálózat Tanácsának (Board) tevékenységében tagállamonként egy kijelölt kormányzati képviselő, illetve esetlegesen annak helyettese vesz részt. A Tanácsot nemzeti képviselők és az elnök alkotja, tevékenységét a végrehajtó bizottság készíti elő. A hálózat saját munkájának eredményét több formában is becsatornázhatja az Unió döntéshozatali mechanizmusába, de ez elsősorban a hatáskörrel rendelkező tanácsi munkacsoporton (GENVAL) keresztül valósul meg, illetve minden évben jelentést tesz tevékenységeiről az EU Bel- és Igazságügyi Tanácsának. A hálózat munkáját a nemzeti kapcsolattartó pontok és 2010 óta egy titkárság is segíti.

14 A Stockholmi Program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, Hivatalos Lap C 115 of 4.5.2010, 2010/C 115/01

15 Dok. N° 17444/12

5. BŰNÜGYI HELYZET

5.1. Bevezetés

Ha Magyarország bűnügyi helyzetét kívánjuk áttekinteni és objektív képet szeretnénk alkotni, a pusztán statisztikai adatelemzés nem elegendő. Az ország bűnügyi operatív helyzetének megismeréséhez a statisztikai adatok értékelése csak egy, bár fontos forrása. Hasonlóan fontos kérdés a lakosság közbiztonságba vetett hite, az erről való vélekedése, amelyet napjainkban szubjektív biztonságérzetnek is nevezünk. A szubjektív biztonságérzetet meghatározza az ország, illetve a szűkebb lakóhely objektív közbiztonsági állapota, valamint számos más tényező is, mint a médiában elhangzó információk, az adott személy társadalmi státusza, az ország gazdasági helyzete, a migráció, a többségi társadalom kisebbségekkel szembeni vélekedése, és fordítva, a társadalom tagjainak és csoportjainak frusztrációja, illetve számos más tényező.

A következmények nélküli bűnelkövetés, a társadalom tagjainak „fásultsága”, a „miért tegyek feljelentést, úgysem történik semmi” gondolat látszatra csökkenti az ismertté vált bűnözés számszerű adatait, azonban rombolja a társadalom közbiztonságba, végső soron az állam és a rendvédelmi szervek működésébe vetett hitét. Önmagában a szigorú büntető és szabálysértési jog nem előzi meg a bűnözést, de következetes törvényi szabályozás, és megfelelő szankció nélkül nem beszélhetünk bűnmegelőzésről sem. E tekintetben a legfontosabb változások a Btk. és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény hatályba lépése. Emellett szigorodtak a büntetőeljárás és a büntetés-végrehajtás szabályai is. Szigorodtak a visszaesőkkel kapcsolatos szabályok, kiszélesedett a jogos védelem kerete, a büntethetőség korhatára a legsúlyosabb, a társadalom számára legveszélyesebb erőszakos bűncselekmények esetében 12 éves korra csökkent, a fiatalkorú bűnelkövetőkkel és szabálysértőkkel szemben is szigorúbb szabályok alkalmazandók.

A társadalom jogos elvárása, a bűnözés csökkentése, és a bűnözőkkel szembeni gyors, hatékony, arányos, ámde törvényes fellépés. A zéró tolerancia érvényesülésének jogalkalmazói oldala a bűnüldözés: az ügyészség, a nyomozó hatóságok és a bíróság feladata. A bűnmegelőzési oldalnak ez előbbi kettő azonban csak részét, persze nagyon fontos részét képezi. A jogsértések megelőzésénél kiemelten fontos, hogy a társadalomra fokozottan veszélyes cselekményekre, szociális-gazdasági folyamatokra a jogalkotás és a bűnüldözés gyorsan és hatékonyan legyen képes reagálni. Ha az adott bűncselekménnyel szemben nincs érdemi fellépés, nincs hatósági válasz, vagy az eljárás hosszan elhúzódik, az elkövetett cselekményekre nincs törvényi visszatartó erő, így bűnmegelőzésről sem lehet szó.

A bűnügyi helyzetelemzés célja a bűnmegelőzés számára adatokat szolgáltatni Magyarország bűnügyi operatív helyzetéről, meghatározni a bűnözés által leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportokat, illetve a legfertőzöttebb területeket. A bűnmegelőzési stratégia az intézkedéseivel reagál a statisztikai adatokra, kimutatott tendenciákra, hiszen a helyzetelemzés célja a beavatkozási területek és a célcsoportok meghatározása.

A bűnügyi helyzetelmzés ismertetésekkor figyelemmel kell lenni arra a tényre is, hogy a bűncselekmények mellett a jogrendszer azokat a tevékenységeket vagy mulasztásokat, amely a bűncselekményekhez képest kisebb fokban sértik vagy veszélyeztetik Magyarország állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, a természetes és jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek személyét vagy jogait, szabálysértésként ítéli meg. A lakosságot leginkább irritáló, zavaró szabálysértések különösen: a rendzavarás, a garázdaság, a közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése, a tiltott prostitúció, a veszélyes fenyegetés, a tulajdon elleni szabálysértés, a koldulás, a gyülekezési joggal visszaélés, a tiltott szerencsejáték, a csendháborítás és a közkerkölcs megsértése. A szabálysértési ügyek zömében általános szabálysértési hatóságként

a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala, illetve a rendőrség járnak el. A kormányhivatalok, illetve a rendőrség hatáskörébe tartozó szabálysértési eljárások száma az elmúlt években rendre 500.000 és 600.000 között ingadozott. Ennek az adatnak az ismerete nélkülözhetetlen a lakosság szubjektív biztonságérzetének megítélése, és a javítására tett célok meghatározása szempontjából.

5.2. A bűnügyi helyzet megismerésének módszertana és általános tendenciája

A bűnözési helyzet alakulását hagyományosan két típusú, számszerűsített adatokat tartalmazó forrás, a bűnügyi adatok gyűjtésén alapuló statisztikák és a lakossági megkérdezésen alapuló bűnügyi (áldozati vagy elkövetői) felmérések, kutatások alapján ítélik meg. Mivel Magyarországon nem készül rendszeres áldozattá válási felmérés, a helyzet elsősorban a bűnügyi statisztikák adatai alapján értékelhető. A kriminálstatisztikának természetesen megvannak a maga ismert korlátai és hiányosságai, azonban az adatok kellő kritika és hozzáértés nélküli felhasználásánál csak az adatok figyelmen kívül hagyása tekinthető nagyobb hibának.

A bűnügyi statisztikákon alapuló kutatások túlsúlyát erősíti, hogy a lakossági megkérdezésen alapuló felmérések¹⁶, egy-egy kiemelt területre koncentrálnak. Alkalmasként egy-egy problémakör feltárására, aktuális társadalmi megítélésnek szondázására, de sem idősorosan, sem pedig – csekély számuk miatt – problématerületenként nem fedik le a bűnözési helyzetet, ezért használhatóságuk korlátozott.

5.3. A hazai bűnügyi statisztika adatainak megállapításai

1. Általában az ismertté vált bűncselekmények (összes bűncselekmény) számát tekintve, a hazai bűnözési helyzet az elmúlt évtizedekben összességében stagnálás jegyeit mutatja, ez a stagnálás azonban figyelmet érdemlő belső folyamatokkal párosul.
2. E stagnáláson belül lassú, de folyamatos növekedés tapasztalható az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények mutatóiban. Ez azonban nem az elmúlt néhány, hanem az utóbbi 20 év tendenciája, azonban a folyamat 2002. és 2010. között felgyorsult.
3. Nem hagyható figyelmen kívül az arányok eltolódása a bűncselekmények áldozatai és elkövetői összetételében. Megfigyelhető ugyanis, hogy a vagyon elleni, illetve az erőszakos bűncselekmények áldozatai egyre inkább az idősebb korúak, a nők és a gyermekek köréből kerülnek ki. Az elkövetők között nő a fiatalok aránya.
4. Tendencia a közterületi bűnözés növekedése, és egyre gyakoribb az iskolai környezetben megvalósuló bűncselekmények száma.
5. Beavatkozást igénylő tendencia az idősek sérelmére saját lakásukban megvalósított bűncselekmények aránya.
6. A nők sértetté válásának sajátossága a kirekesztett társadalmi csoportokba tartozás, vagyis a társadalmi-gazdasági szempontból kedvezőtlen helyzetben lévők, valamint azok a lányok, akik állami gondozásban élnek, illetve nőttek fel.

Ami a hazai helyzet nemzetközi összehasonlítását illeti, kutatási adatok alapján európai összevetésben a magyar adatok jelenleg kedvezőnek mondhatók.

¹⁶ Mint például a fiatalok védelmét szolgáló egyes intézkedésekkel kapcsolatos felmérés (2011) vagy az Önkormányzatok, az iskolák és a szülői szervezetek körében készített felmérés (2012).

Előre kell bocsátani, hogy a bűncselekmények számának statisztikai növekedése nem jelenti egyben a bűnözés növekedését. A bűncselekmények ugyanis alapvetően két forrásból jutnak a nyomozó hatóságok tudomására: a büntetőeljárás alapja lehet feljelentés, valamint a nyomozó hatóság saját adatai alapján történő nyomozás elrendelése. A feljelentések növekedéséből és csökkenéséből sem kizárólag a bűnözés változására vonható le következtetés. Amennyiben a lakosság nem bízik a közbiztonságban, a rendvédelmi szervek hatékony munkájában, abban az esetben ha – elsősorban kisebb tárgyi súlyú – bűncselekmény sértettjévé válik, inkább nem tesz feljelentést, míg ez erős, szolgáltató jellegű nyomozó hatóságok és rendvédelmi szervek esetében az áldozatok bízva az eredményes felderítésben sokkal szívesebben fordulnak az igazságszolgáltatáshoz problémáikkal.

Megállapítható, hogy jelenleg összességében a rendvédelmi szervek teljesítményét általában jóra, valamint a közbiztonság helyzetét is inkább jóra értékelik a megkérdezettek¹⁷. Ugyanakkor a bűnügyi statisztikák a területi, illetve áldozattá vált személyek bontásában igen nagy eltéréseket mutatnak ki, amely koncentrált beavatkozást indokol a különösen veszélyeztetett területeken.

5.4. A bűnügyi helyzet statisztikai értékelése (2003–2012)

5.4.1. A rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények alakulása

Az összébűnözés

A bűnözés növekedése már a nyolcvanas évek folyamán is nyilvánvaló volt, a későbbiek során a rendszerváltást követően viszont drámaian felgyorsult. E jelenség a korábbi gazdasági-, politikai berendezkedés válságával, a gazdasági-társadalmi átalakulás diszfunkcionális hatásaival volt összefüggésben. A folyamat máig meghatározó jellemzője a magas munkanélküliségi ráta és a társadalom egyes rétegeinek marginalizálódása.

A 2003–2012 közötti időszakot értékelve megállapítható, hogy a 1998–2002. közötti időszak folyamatos csökkenése (600.621-ről 420.782-re) után, az 2003–2005. évek mérsékelt emelkedését követően (400.147-ről 423.568-ra) 2009. évig tendenciózus, jelentősebb csökkenés jellemző (423.568-ról 375.382-re). 2009-2012. években viszont összességében 20%-kal (375.382-ről 451.512-re) emelkedett a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma.

Ez utóbbi időszak markáns emelkedése ugyanakkor a bűncselekményi főcsoportok szerinti kimutatás alapján jól láthatóan a közrend elleni bűncselekmények, azon belül pedig a járulékos bűncselekmények számának hasonló nagyságrendű növekedésével van összefüggésben¹⁸, amely a jogalkalmazási gyakorlat megváltozására vezethető vissza.

Összegezve a 2003–2012. évek között – beleszámítva a járulékos bűncselekmények beszámítási kötelezettségével összefüggő torzító hatást is – a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma a 400 ezret meghaladó nagyságrendben látszik stabilizálódni.

Az egyes bűncselekményi kategóriák szerinti megoszlás

Az egyes bűncselekményi főcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a regisztrált bűncselekmények számán belül a vagyon elleni bűncselekmények száma a legmeghatározóbb

¹⁷ Önkormányzatok, az iskolák és a szülői szervezetek körében készített felmérés (2012) alapján.

¹⁸ Az emelkedés hátterében áll, hogy 2009-ben a Legfelsőbb Bíróság 1/2009. Büntető jogegységi határozat iránymutatása szerint a lopás mellett megjelenő járulékos bűncselekmények minősítési gyakorlata megváltozott. A büntető jogegységi határozat következményeként rögzített visszaélés okirattal, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel deliktumok mennyisége (összefoglalva járulékos bűncselekmények) is megemelkedett, ezzel párhuzamosan az összébűncselekmények száma is növekedésnek indult. Az ENyÜBS rendszer azonban a járulékos bűncselekmények esetén az elkövetés helyszínét nem regisztrálja, tehát e cselekmények nem jelentek meg a közterületi bűncselekményi statisztikában.

a vizsgált időszakban, ugyanakkor közel 2/3-os vagy azt meghaladó aránya 2011–2012. évekre 58, illetve 55%-ra mérséklődött. E mérséklődés kétségkívül összefüggésbe hozható a szabálysértési értékhatár változásával¹⁹, valamint a járulékos bűncselekmények miatt kialakult statisztikai torzító hatással is.

Legjelentősebb a közrend elleni jogsértések arányának és számának változása 2010. évtől. Ennek hátterében a már említett járulékos bűncselekmények beszámítási kötelezettsége áll. A főcsoport regisztrált bűncselekményeken belüli, 2003–2009. években kiegyensúlyozott 17–19%-os aránya 2010. évben 21%-ra, 2011. évben 25%-ra, 2012. évben pedig 29%-ra emelkedett. A jogsértések száma pedig a 2003–2009. évek mértékadó átlagához (72.838) viszonyítva 2010-ben 25%-kal (91.030-ra), 2011-ben 45,5%-kal (105.948-ra), 2012-ben pedig 82,2%-kal (132.707-re), drasztikusan nőtt.

A személy elleni bűncselekmények regisztrált bűncselekményeken belüli aránya 2003–2008. évi 4-5%-ról 2009. évtől folyamatosan 6%, a jogsértések száma pedig 2003–2007. évek átlagát (17.239) is figyelembe véve 2008–2010. évek között folyamatosan emelkedett (2007-ben 16.836-ról 2010. évben 27.213-ra), majd 2011–2012. években közel 27 ezres nagyságrendben realizálódott.

A házasság, család, ifjúság és a nemi erkölcs elleni deliktumok számában 2003-at követően ugrásszerű emelkedés tapasztalható, amely egyértelműen az 1997-ben hatályba lépett tiltott pornográf felvétel készítése – majd 2002-ben tiltott pornográf felvétellel visszaélésre történő módosítása – jogsértés egyre gyakoribb előfordulásának tulajdonítható. A jogsértések száma 2009–2012. évekre – a jogszabályi környezet változására is figyelemmel – az időszakos átlag (6471) \pm 5%-ában stabilizálódott, ezzel regisztrált bűncselekményeken belüli aránya \sim 1,5% körüli.

A rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények számának alakulása város-vidék bontásban a 2003–2012 közötti időszakban

A 2003–2012. évben rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények 24–28%-át a fővárosban, szintén 24–28%-át pedig az ország megyei jogú városaiban követték el (összesen tehát a jogsértések 51–53%-át). További 18–20%-át a rendőrkapitányságok székhelye szerinti városban, egyéb városban pedig azok 6–11%-át. Ez utóbbi adatok esetében említést érdemel, hogy 2003–2008. évek 6–8%-os aránya 2008–2009. évekre 9%-ra, 2010–2012. évekre pedig 10–11%-ra változott, ami lassú, de érzékelhető változás jele. A községekben elkövetett jogsértések száma a vizsgált időszakban ugyancsak állandónak mondható, 19–22% közötti, 2009–2012. években 19–20%.

Összegezve tehát megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények 78–81%-át városokban, 19–22%-át pedig községekben követik el.

5.4.2. Vagyon elleni bűncselekmények

A vagyon elleni bűncselekmények számában tendenciózus emelkedés vagy csökkenés nem alakult ki a vizsgált időszakban. Számuk többször is emelkedett 270.000 környékére (2003, 2005, 2007, 2010), de az azt követő években 10–20 ezer darabbal kevesebbet regisztráltak. 2012-ben száma a tíz éves átlaghoz képest 5,2%-kal, a 2003-as, mint bázis évhez képest 9,8%-kal mérséklődött. A bűncselekményeken belüli aránya a 2003-ban elért legmagasabb 68,8%-ról 2012-re 55%-ra mérséklődött.

¹⁹ A szabálysértési értékhatár változásai a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépésétől 1979. július 1-jétől 1000 Ft., 1983. szeptember 1-jétől 2000 Ft., 1993. május 15-től 5000 Ft., 2000. március 1-jétől 10 000 Ft., 2007. június 1-jétől 20 000 Ft., 2012. április 15-től 50 000 Ft.

A vagyon elleni bűncselekmények között a legmagasabb esetszámú deliktum a lopás. Aránya a vizsgált időszakban 48,5–55,6% közé tehető.

A betörései lopások száma 2003–2006 között egyenletesen mérséklődött, majd 2007–2008-ban enyhén emelkedett. Az elmúlt tíz évben a legkevesebb esetszámot 2009-ben rögzítették, ahonnan folyamatos emelkedés kezdődött, így 2012-ben az átlagos értéknél 8,5%-kal többet, a 2003-as adatoknál 0,8%-kal kevesebbet rögzítettek. Aránya a bűncselekmények között 14,9–18,9% közé tehető, amely a deliktumok számának emelkedésével nőtt.

A csalások mennyisége 2007-ben volt magasán a legnagyobb, előtte 33.063-ról 22.320-ig mérséklődött, utána 29.926-ról 34.199-re emelkedett. A főcsoporton belüli aránya 8,3–15% között ingadozott. Módszerét tekintve a 37–40%-ban állásszerzéssel, munkahirdetéssel kapcsolatos esetek voltak. Számának változásában tendencia nem mutatható ki, a legalacsonyabb értéket 2006-ban, a legmagasabbat 2012-ben látjuk.

A rablás deliktumoknál 2003-tól 2006-ig egyenletes csökkenés, majd lassú emelkedés, stagnálás a jellemző. Aránya 1–1,3% között változott. 2012-ben száma 2,7%-kal volt az átlag és 7,6%-kal a 2003-as adatok alatt. A módszerek tekintetében a legjellemzőbbek az útonállásszerűen erőszakkal (30,1–43,5%) és fenyegetéssel (13,8–15,2%), lopott dolog megtartása érdekében erőszakkal (4,5–13,7%), illetve a nem útonállásszerűen erőszakkal (15,8–17,3%) elkövetett rablások.

A rongálások száma 2003–2011 között lényegében nem változott, 2012-re azonban jelentősen csökkent, így a tíz éves átlagnál 24,1%-kal, a 2003-as adatoknál 25,1%-kal alacsonyabb. Aránya 5,1–6,9% között mozgott. A garázda jellegű (motiválatlan) rongálás módszer teszi ki az esetek több mint 60%-át. A megrongált tárgyak – átlagosan – 42,5%-át teszik ki a járművek, számuk azonban az elmúlt tíz évben – 2003–2006 között látható enyhe emelkedés után – jelentősen mérséklődött.

A felnőtt sértettek teszik ki az összes sértett 64,9–73,3%-át. Arányuk tíz év alatt közel 10%-kal mérséklődött. Az időskorú sértettek száma (2006 és 2009 kivételével) folyamatosan emelkedett, 2012-ben 39,7%-kal több időskorú vált sértetté, mint az átlag és 78,2%-kal több, mint 2003-ban. Arányuk a kezdeti 14%-ról 24,4%-ra emelkedett.

5.4.3. Az erőszakos bűnözés

Az erőszakos bűncselekmények²⁰ számában a vizsgált időszakban meghatározható tendencia nem látható, számuk 2004–2005-ben és 2008-ban az előző évekhez képest emelkedett, a hat éves átlagtól való eltérésük pozitív irányú (rendre 5,8%, 3,8% és 4%). Számuk 2007-ben volt a legalacsonyabb 7,1%-kal az átlag alatt.

2003-hoz, mint bázisévhez nézve 2012-ben 4,8%-kal regisztráltak több esetet. A személy elleni erőszakos bűncselekmények száma 2009-ben volt a legalacsonyabb, viszont a 2010-es jelentős emelkedés (35,8%-os) után stagnálás, nagyon enyhe mérséklődés következett. 2012-ben a négy éves átlagtól való eltérés 6% volt.

A vizsgált időszakon belül 2003–2004. évben a sértettek száma kissé emelkedett (27.056, 29.103), 2005–2007. években csökkenés tapasztalható (28.632-ről 25.825-re), majd a 2008-ban ismét a 2004-es szintre emelkedett (29.206). 2009. január elsejétől az erőszakos és garázda jellegű

²⁰ A statisztikai adatok rendőrségi adatgyűjtésen és feldolgozási módszerek alapján. Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények vizsgálata a rendőrségi adatgyűjtés alapján csak 2008-ig lehetséges, mivel 2009. január elsejétől helyette - más bűncselekményi körrel - bevezetésre került a személy elleni erőszakos bűncselekményeket tartalmazó kategória.

bűncselekményi csoport helyett – más bűncselekményi körrel – bevezetésre került a személy elleni erőszakos bűncselekményeket tartalmazó kategória. A bevezetés évében regisztrált sértettek száma 26.453 volt, amely a vizsgált időszakban a legalacsonyabb érték. 2010-ben számuk jelentősen emelkedett (36,3%-kal) majd $\pm 2\%$ változással járó, lényegében stagnáló időszak következett (36.051-ről 35.871-re, majd 36.474-re).

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a sértetti kör nemek szerinti megoszlásában jelentős arányeltolódás nem látható.

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a sértettek korcsoportonkénti megoszlásában a gyermekkorú sértettek számának aránya 4,8–9,8% között, a fiatalkorú sértetteké 8,9–11,2% között változott. Az időskorú sértettek számának aránya 2003–2008 között 8,5%-ról 7,7%-ra változott, lényegében folyamatosan csökkenő trendet mutat. A személy elleni erőszakos bűncselekményeknél a gyermekkorúak aránya 9,6–13,4% között, a fiatalkorúaké 10,3–11,4% között mozgott. Az időskorú sértettek számának aránya 2009-ben 7,8% volt, mely 2012-re – monoton emelkedés mellett – 9,1%-ra változott.

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél kialakult változások mögött a gyermekkorú és fiatalkorú sértettek számának, ezáltal arányának emelkedése áll, mely számában nem, de arányában mérséklődést okozott a felnőtt és időskorú sértettek esetén. A személy elleni erőszakos bűncselekményeknél valamennyi korcsoportnál a sértettek számában emelkedés látható, a gyermek- és időskorúaknál (2009-hez képest) 59% feletti, a fiatal felnőtteknél és felnőtteknél 33% feletti, a fiatalkorúaknál 24,4%-os.

A sértetti körben legveszélyeztetettebbnek tekinthető, és a tendenciákat figyelembe véve kiemelt figyelmet a gyermek- és időskorú sértettek érdemelnek. Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a gyermekkorú sértetteken belül 2003. évtől 888-ról 2008-ban 2.100-ra (136,5%-kal, több mint duplájára) nőtt a férfiak száma, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 398-ról 771-re (93,7%-kal) emelkedett. A személy elleni bűncselekményeknél ez a változás a férfiaknál 35,6%-os, a nőknél 104,2%-os volt.

Jellemzően az erőszakos és garázda jellegű és a személy elleni erőszakos bűncselekmények 70,1–72,7%-át a városokban követték el. Helyszínük szerint a legjellemzőbb elkövetési helyek – mindkét kategória esetén – a kereskedelmi és vendéglátóhelyek és környékük, oktatási intézmények (legfőképp általános iskola), közterület (terek parkok), vasútállomás és buszpályaudvar, illetve lakás, lakóház és annak környéke.

5.4.4. A közterületen elkövetett bűncselekmények sajátosságai

A közterületi bűnözés sajátos kriminológiai kategória, amely magában foglalja a személy elleni bűncselekmények, a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények, az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények, a közrend elleni bűncselekmények, a gazdasági és a vagyon elleni bűncselekmények sajátos – az elkövetés helyszínéhez kapcsolódó – változatait. E bűncselekmény kategória az összes ismertté vált bűncselekmény közel 30 %-át fedi le, és ilyen módon képet adhat a közterületek biztonságának állapotáról.

Az elemzett bűncselekményi kategóriát alapvetően a vagyon elleni bűncselekmények számának alakulása határozza meg.

A vizsgált időszakon belül a közterületen elkövetett bűncselekmények száma a 2003-as értékhez képest a következő évben jelentősen megugrott (122.719-ről 126.907-re) majd 2009-ig fokozatosan csökkenő tendenciával elérte a vizsgált 10 éves periódusban a legalacsonyabb értéket (100.746), ezt követően 14,3%-kal ismét megemelkedett a közterületen elkövetett

bűncselekmények száma (115.150-re) párhuzamosan az össz-bűncselekmények számával, azóta ismét csökkenő tendenciát figyelhetünk meg.

Az elmúlt 10 évben a közterületen elkövetett bűncselekmények össz-bűncselekményekhez viszonyított aránya a 2003–2008. közötti időszakban jellemzően 30% körül alakult, 2009-től azonban fokozatosan csökken az arányuk (27%-ról 23%-ra mérséklődött).

A közterületen elkövetett emberölés és erőszakos közösülés bűncselekmények száma csökkenő tendenciát mutat.

A közterületen elkövetett bűncselekmények elemzésénél is kimutatható, hogy a vagyoni elleni bűncselekmények részesedése a legmagasabb, a vizsgált időszakban 2003–2008. között meghaladta a 70%-ot, azóta az arány 66,7–69,5% között változott. Ezen deliktumok jelentős százalékát a lopás jogsértések teszik ki a vizsgált időszakban, melyek aránya 2006-tól folyamatosan, jelentős mértékben emelkedett (72,9%-ról 81,4%-ra).

Az összes ismertté vált rablás bűncselekmények száma 10 esztendő viszonylatában hullámzó tendenciájú, ezen belül azonban a közterületen elkövetett jogsértések száma 2004-ben érte el a legmagasabb értéket – egyébként viszont csökkenő tendenciát jelez az elmúlt 5 évben –, a rablás bűncselekményeken belül a közterületen elkövetett jogsértések aránya a vizsgált időszakban a 2008-ban regisztrált 73%-ot követően az időszak végére 63,1%-ra csökkent.

A közterületen elkövetett vagyoni elleni bűncselekmények alakulásával ellentétes tendenciát jelez a közterületi személy elleni és a közrend elleni jogsértések alakulása. A közterületen jelenlévőkre közvetlen veszélyt jelentő személy elleni bűncselekmények száma a bázisévhez viszonyítva hullámzó tendenciában 9%-kal növekedett, e kategórián belül 23,7%-kal nőtt a könnyű testi sértések, és 2008-ig 28,3%-kal emelkedett a főként közlekedési balesetekkel összefüggő segítségnyújtás elmulasztásának előfordulása is (azóta csökken – 7,8%-kal kevesebbet regisztráltak 2012-ben, mint 2003-ban).

A közrend elleni bűncselekmények körében aggasztó mértékben emelkedik a közterületi garázdaságok száma. Amíg 2003-ban 6.061 közterületi garázdaságot regisztráltak, 2012-ben már 8.231-et (35,8%-os emelkedés).

A közterületen elkövetett bűncselekmények területi megoszlására jellemző, hogy azok nagyobb részét (83,2 – 79,8%) városban követik el, azzal együtt, hogy a megvalósult ilyen jogsértések száma – 2010. évi adatok kivételével – 2004. óta enyhén csökkenő tendenciát mutat.

A vizsgált időszakon belül 2003-2004. évben a sértettek száma 2,3%-kal emelkedett (92.393-ról 94.509-re), majd 2009-ig csökkent (71.401-re), 2010-es kiugró érték után ismét mérséklődést mutat. A bázis évhez viszonyított arány szerint 18,7%-kal kevesebb sértettet regisztráltak a statisztika.

A sértetti kör nemek szerinti megoszlásában mérsékelt arányeltolódás látható, mivel 2003–2008. évek között a férfiak aránya 71,3–69,4% közötti, 2009. évben 67,8%, majd 2012. évekre az arány 65,4%-ra csökkent.

A sértettek korcsoportonkénti megoszlásában a gyermek- és fiatalkorú sértettek számának aránya 1,1–1,9% között változott, az időskorú sértettek számának aránya 2003–2012 között 9,8%-ról 15,5%-ra emelkedett, lényegében folyamatosan növekvő trendet mutat.

A vizsgált időszakban 73,8–66,2%-os a 25–59 éves korosztály aránya a sértetti körön belül, az elmúlt években, tendenciájában is csökken a korosztály sértetti száma (68.218-ról 2012. évre 49.744-re, összesen 17,1%-kal).

A sértetti körben legveszélyeztetettebbnek tekinthető, és a tendenciákat figyelembe véve kiemelt figyelmet érdemlő gyermek- és időskorú sértettek vonatkozásában az alábbiak állapíthatók meg:

A gyermekkorú sértettek száma 2008. évtől 1.531-ről 2012-ben 878-ra (42,7%-kal) mérséklődött, ezen belül a fiúk száma 44,8%-kal, a lány sértettek száma pedig azonos időszakban 445-ről 278-ra (37,5%-kal) csökkent.

Az időskorú sértettek száma 2003. évtől 9.078-ről 2012-ben 11.636-ra (28,2%-kal) nőtt, ezen belül a férfiak száma 10,6%-kal, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 3.522-ről 5.491-re (55,9%-kal) emelkedett.

5.4.5. A bűnelkövetők

A 2003–2008. évek viszonylatában 2005-ig emelkedő, utána csökkenő tendencia jellemzi a bűnelkövetők számát. Az elmúlt négy évben 2010-ben regisztrálták a legtöbb bűnelkövetőt (112.508), 2012-ben ez a szám nem haladta meg a százezret (93.976).

Nemek szerinti megoszlásukat tekintve az elmúlt tíz évben a bűnelkövetők több mint 80%-a férfi, de enyhén emelkedő tendencia figyelhető meg a női bűnelkövetők tekintetében.

Az időskorúak arányát folyamatos emelkedő tendencia jellemzi, a bázis évhez (2003) képest 1,4% ponttal több az idősebb elkövetők részesedése (2,4%-ról 3,8%-ra). 2009–2012. években növekedést mutat a fiatalok, csökkenést a felnőtt korosztály (25–59 évesek) összes bűnelkövetőhöz viszonyított aránya.

A gyermekkorú elkövetők száma a vizsgált időszakban 2004-ben volt a legmagasabb (3956), az elmúlt négy évben nem haladta meg a háromezret a 14 év alatti elkövetővel rögzített bűncselekmények mennyisége. A gyermekkorú elkövetők aránya 2,3 és 3,1% között mozgott a vizsgált 10 évben.

5.4.6. A sértetté válás

A gyermek- és fiatalok²¹ sértettek

A bűncselekmények legvédtelenebb áldozatai a gyermekkorú sértettek. 2012. évben a gyermekkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények száma 7.727 volt, mely az összes korcsoportba tartozó sértettek 2,8%-a. 2012-ben az előző évhez mért csökkenés 12,6% volt (8.838-ról 7.727-re). 2008. évtől 2012. évre a bűncselekmények száma 31,7%-kal emelkedett (5.868-ról 7.727-re), így számuk 13,5%-kal az öt éves átlag (6.806) felett volt.

A közterületen elkövetett bűncselekmények esetében 2008. év óta folyamatosan csökkenő tendencia állapítható meg. A gyermekkorú sértettek száma 2012-ben az előző évhez képest 3,4%-os (909-ről 878-ra), 2008-hoz képest 42,7%-os csökkenés jelez (1.531-ről 878-ra). A bűncselekmények számának alakulása az öt éves átlag (1.042) alatt van 15,7%-kal.

A deliktumok közül legmagasabb számban testi sértéseket követtek el gyermekkorúak sérelmére, 2012. évben 1854 alkalommal könnyű testi sértést, illetve 258 alkalommal súlyos testi sértést. A gyermekkorúak sérelmére elkövetett emberölések száma az előző évhez képest 2012. évben 17-ről 21-re emelkedett, mely megegyezik az öt éves átlaggal (21,2). Az emberölések száma 2008. évhez viszonyítva 2012-ben 27-ről 21-re csökkent.

²¹ Büntetőjogi szempontból a gyermekkorú és a fiatalok sértett fogalma értelmezhetetlen, mindazonáltal a kriminálstatisztika gyermekkorú sértettnek tekint azonos sértettet, aki a 14 életévét nem töltötte be, míg fiataloké a 14-18 év közötti. Ezen életkori határok a Btk. 2013. július 1-jei hatálybalépéséig megegyeztek a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns életkori határokkal, ezután azonban meghatározott bűncselekmények esetén a fiatalok 12 éves kornál kezdődik.

A kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény a könnyű testi sértések deliktumát követve a második leggyakrabban elkövetett bűncselekmény gyermekkorúak sérelmére. Számuk 2008–2012. évek közötti időszakban változó tendenciát mutat.

A rablás deliktum vonatkozásában is csökkenő tendencia látható, 2008. évtől 2012. évre 57,6%-os (344-ről 146-ra) csökkenés látható. Az előző évhez képest a mérséklődés 1,4% (148-ről 146-ra), az időszaki átlaghoz képest 28,3% volt. A zsarolás deliktum száma szintén jelentősen mérséklődött, 2008-ban regisztrált 119 esetről 2012-ben 65-re.

2012. évben a fiatalok sértettek sérelmére elkövetett bűncselekmények száma 9.059 volt, mely az összes korcsoporthoz tartozó sértettek 3,3%-a. Az öt éves tendenciát vizsgálva megállapítható, hogy számuk 2010. évben ugrásszerűen 23,7%-kal (7.183-ról 8.886-ra) emelkedett, mely tendencia 2011. évre is – 5,5%-kal (8.886-ról 9.375-re) – megfigyelhető. Az emelkedés 2012-ben megtört, így az előző évhez képest már 3,4%-os (9.375-ről 9.059-re) mérséklődés látható, mely az öt éves átlaghoz (8.424) viszonyítva – még a csökkenés ellenére is – 7,5%-kal magasabb.

A fiatalok sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények számában 2010-ben 34,6%-os (3.026-ról 4.073-ra) emelkedés látható 2009-hez képest. 2012-ben a bűncselekmények száma az elmúlt évhez képest 3,9%-kal (3.917-ről 3.765-re) csökkent, de még így is a négy éves átlag (3.695) fölött van.

A vagyon elleni bűncselekmények közül a lopások száma az elmúlt öt évben összességében enyhén emelkedett (2.733-ról 2.877-re), 2011-hez képest 2012-ben csupán 0,9%-kal (2.851-ről 2.877-re) rögzítettek többet, ez az öt éves átlaghoz képest 2,5%-os emelkedés volt.

Az elkövetés helye alapján kiemelendő 2012. évben az általános iskolában, kollégium és diákszállón, valamint középfokú oktatási intézményben elkövetett bűnesetek száma (összesen 1.510), mely az összes deliktum 16,9%-át teszi ki. Az általános iskolában elkövetett deliktumok száma 2010-ben ugrásszerűen 117%-kal (384-ről 833-ra) emelkedett, majd az ezt követő években folyamatos csökkenés tapasztalható. 2012 évben már csak 455 eset történt, mely a korábbi évhez (528) képest 13,8%-os, az öt éves átlaghoz pedig 11,1%-os csökkenés. A középfokú oktatási intézményekben elkövetett bűnesetek száma azonban 2010-től (660) folyamatosan emelkedett, 2012. évre a számuk elérte 833-at, mely 16,7%-kal haladja meg a 2011-es évben regisztrált (714) számadatokat, és 31,6%-kal magasabb, mint az öt éves átlag (633).

A rablások száma egyenesen mérséklődött az elmúlt időszakban, 2008. évtől 654-ről 2012. évre 430-ra csökkent a bűncselekmények száma, ez 34,3%-os csökkenés az öt év viszonylatában, a tavalyi évhez képest (453) 5,1%-os, és az 5 éves átlaghoz képest is jelentős 15,4%-os csökkenést mutat.

Az időskorú személyek sértetté válásának körülményei

A rendőri eljárásokban regisztrált bűncselekmények sértettei közül életkorukból adódóan az egyik legveszélyeztetettebb korosztály a 60 éves és idősebb (időskorú) személyek csoportja. Számuk a vizsgált időszakban 36.649–57.620 között mozgott, amely egyenesen emelkedést jelez. A 2012-ben regisztrált bűnesetek száma 9,6%-kal emelkedett az előző évhez (52.589-ről 57.620-ra), és 24,5%-kal az időszaki átlaghoz képest. A 2008-tól látható emelkedő trend összességében 52,2%-os emelkedést takar (37.859-ről 57.620-ra). Az időskorú sértettek korcsoporton belüli aránya 2012-ben 21,2% volt, mely 2008-tól 18%-ról emelkedett.

Az időskorúak sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények száma – hasonlóan a regisztrált valamennyi bűnesetnek – folyamatosan emelkedett, 2009. évhez képest 2012-ben már 59,7%-kal (2.073-ról 3.310-re) rögzítettek többet. A 2012-ben regisztrált bűnesetek száma 4%-kal volt magasabb az előző évinél (3.183-ról 3.310-re) és 16%-kal az időszaki átlagnál. A legnagyobb mértékű emelkedés 2010-ben látható (37,3%-kal, 2073-ról 2846-ra).

A közterületen elkövetett bűnesetek számában a vizsgált időszakban (2008–2012 között) összességében emelkedés figyelhető meg. 2012-ben 2,4%-kal rögzítettek több esetet 2011-hez (11.359-ről 11.636-ra) és 9,1%-kal az időszaki átlaghoz képest. A 2009-ben látható jelentős csökkenés (10.333-ról 8.862-re, 14,2%-kal) miatt az időszaki átlag eltérésenek értéke alacsonyabb, mint az öt éves emelkedés (10.333-ról 11.636-ra, 12,6%-kal).

Településtípusok szerinti megoszlásnál az időskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények száma 2012. évben a községekben volt a legmagasabb (14.632), ezt követi a főváros (13.701), majd a megyei jogú városok (13.083).

Az idősök sérelmére elkövetett bűncselekmények elkövetés helye szerinti megoszlásuk alapján leggyakoribb a lakóház, lakás (27,6%), víkendház- víkendtelek (4,7), udvar (4,1%) és a közterület (8,6% fölött).

A testi sértések száma 2012-ben 2,3%-kal volt magasabb az előző évi (1.056-ról 1.080-ra) és 5,3%-kal az időszaki átlag adatainál. 2008-óta 14,4%-os emelkedés látható (944-ről 1.080-ra). A könnyű testi sértések száma 2008-óta lényegében emelkedett (266-ról 404-re), súlyos testi sértéseké (678-ról 675-re) csökkent.

A vagyon elleni bűncselekmények közül a legmagasabb számban lopásokat regisztrált – időskorúak sérelmére – az eljáró rendőri hatóság. Számuk az öt év során folyamatosan emelkedett, kiugró érték 2010-ben látható (20.546-ról 25.135-re, 22,3%-kal). 2012-ben 5,3%-kal rögzítettek többet 2011-hez (27.041-ről 28.470-re) és 16,9%-kal az időszaki átlaghoz képest. A 2008-óta mért emelkedés mértéke 38,1% (20.619-ről 28.470-re) volt.

Az időskorúak sérelmére elkövetett betöréses lopások száma 2012-ben 8,7%-kal emelkedett 2011-hez (12.520-ról 13.611-re) és 24,4%-kal az időszaki átlaghoz képest. A lopásokhoz hasonlóan itt is 2010-ben mérhető a legnagyobb emelkedés, mely 31,7% volt (8.224-ről 10.835-re). Az elmúlt öt évben az emelkedés mértéke 43,3% volt (9.497-ről 13.611-re).

A rablások száma a vizsgált időszakban – 2011-ig – jelentősen emelkedett (494-ről 819-re), majd a trendet megtörve 2012-ben 12,3%-os mérséklődés (819-ről 718-ra) következett. A 2012-ben regisztrált esetek száma 7,8%-kal volt az időszaki átlag felett. A 2008-óta regisztrált emelkedés mértéke 45,3% volt.

A rablások mellett a kifosztások számában is jelentős emelkedés mérhető (65-ről 223-ra). Az emelkedés mértéke 2012-ben 16,1% volt 2011-hez (192-ről 223-ra) és 60% az időszaki átlaghoz képest.

A nők sértetté válásának körülményei

A nők aránya a sértettek között lényegesen és stabilan eltér népességen belüli arányuktól, illetve vannak olyan bűncselekmények, melyek sértettjei szinte kizárólag közülük kerülnek ki. Az áldozattá válás veszélyének különösen a kirekesztett társadalmi csoportokba tartozók vannak kitéve, vagyis a társadalmi-gazdasági szempontból kedvezőtlen helyzetben lévők, például romák, illetve azok a lányok, akik állami gondoskodásban – pl. gyermekotthonban – élnek, illetve nőttek fel. 2012. évben a női sértettek sérelmére elkövetett bűncselekmények száma 112.981 volt, mely az összes sértett 41,5%-a. Számuk és arányuk az elmúlt öt évben egyenletesen emelkedett (77.276-ról 112.981), az időszaki átlagtól való eltérés 2012-ben már 18,3% volt. A női sértettek korcsoportonkénti megoszlása is változott, az arányában kiemelkedő felnőtt sértetteknel csökkenés (63,8%-ról 59,8%-ra), a gyermekkorú (2,7%-ról 3,1%-ra) és időskorú (21,8%-ról 24,1%-ra) sértetteknel emelkedés látható.

A nők sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények alakulása változó tendenciát mutat a vizsgált időszakban. Számuk 2009. évhez viszonyítva 2012-ben 60,6%-kal emelkedett (8.562-ről 13.754-re). A deliktumok közül a legmagasabb számban testi sértéseket követtek el nők sérelmére. 2012-ben 3.092 alkalommal könnyű testi sértést, illetve 1.735 alkalommal súlyos testi sértést regisztrált az eljáró hatóság. A könnyű testi sértések száma 2008. évtől meredeken emelkedő tendenciát mutat (1.923-ról 3.092-re, 60,8%-kal), 2012-ben az előző évhez képest 20,2%-kal (2.572-ről 3.092-re), az öt éves átlaghoz képest 26,6%-kal emelkedett. A súlyos testi sértések száma lényegében – nem egyenletesen – csökkent a vizsgált időszakban (2012-ről 1.735-re). Számuk 2010-ben volt a legmagasabb (2.144), 2012-ben 7,5%-os a mérséklődés az előző évihez (1.875-ről 1.735-re) és 11,1%-os az időszakai átlaghoz képest.

A nemi erkölcs elleni bűncselekmények közül a szexuális erőszak (erőszakos közösülés, szemérem elleni erőszak, megrontás), valamint a szemérem elleni erőszak is változó tendenciát mutat, nagyobb időtávban vizsgálva viszonylag állandó minimum és maximum értékek között. A vagyon elleni bűncselekmények közül a legnagyobb számban a lopások fordulnak elő. Számuk 2010-ig markánsan emelkedett (39.886-ről 45.727-re), azóta viszont stagnálás figyelhető meg. 2012-ben számuk alig 1,1%-kal nőtt 2011-hez képest (45.527-ről 46.031-re), így 5,6%-kal az időszakai átlag felett áll. A korcsoportok szerinti megoszlásnál megfigyelhető, hogy a női sértettek 57,4–63,3%-a felnőtt (csökkenő tendenciával), 24,3–29,3%-a időskorú (emelkedő tendenciával) volt. A fiatal felnőttek arány 8,9–10,4% között, a fiataloké 2,2–2,9% között mozgott.

A nők sérelmére elkövetett rablás deliktum vonatkozásában 2011-ig egyenletesen emelkedő tendencia látható (848-ról 1.159-ig), 2012-ben 6,3%-kal rögzítettek kevesebbet az előző évhez képest (1.159-ről 1.086-ra), de még így is 5,5%-kal az időszakai átlag felett volt. A helyszíni megoszlásuk szerint az esetek 19,7%-át (2012-ben) követték el a sértett otthonában, 11,9%-át bevásárló központban (áruház, üzlet, gyógyszertár) és több, mint 36,5%-át közterületen.

6. KÉRDŐÍVEK ÉRTÉKELÉSE

Az NBT egy felmérés keretében az ORFK bűnmegelőzési szakreferensein keresztül kereste meg a bűnmegelőzésben érintett szereplőket: civil szervezeteket, oktatási intézményeket; valamint állami szervezetet, köztük önkormányzatokat, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokat, kormány- és járási hivatalokat (továbbiakban: célcsoport).

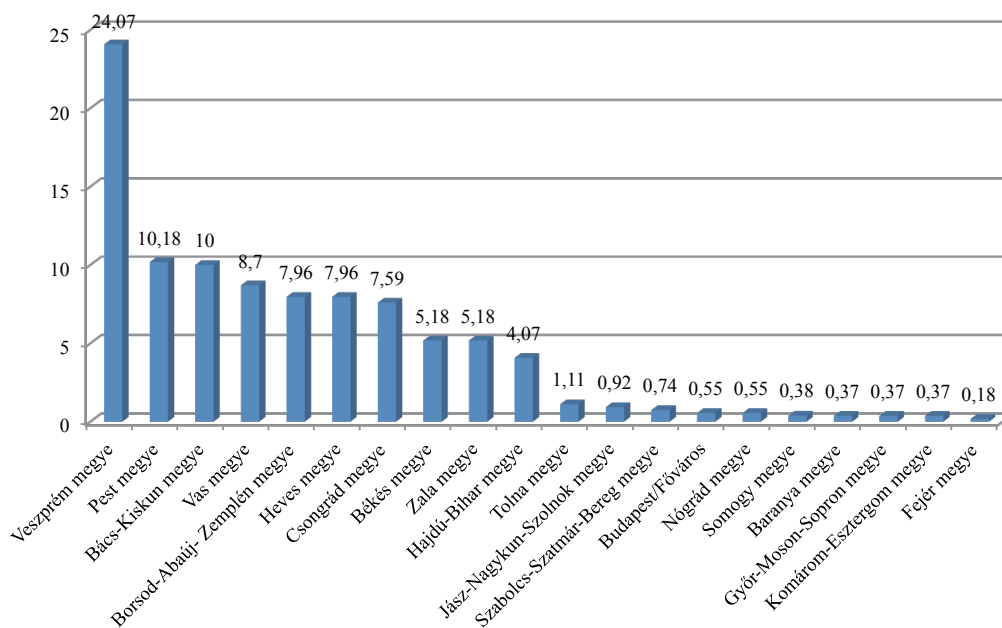
A kérdőív kiküldése 2013. június 19-én történt, a válaszadás határideje 2013. július 19. volt. 540 kérdőív érkezett be határidőre, ezek kiértékelése megtörtént.

A nyolc kérdésből álló kérdőív készítésének az volt a célja, hogy felmérje a bűnmegelőzésben részt vevő célcsoport bűnmegelőzési tevékenységét, együttműködési potenciálját és igényeit. Kiemelt figyelmet kapott a felmérésben részt vett szervezetek bűnmegelőzési munkájának lehetséges jövőbeni fejlesztési irányainak feltérképezése, illetve, hogy mely szegmensekben és milyen támogatásra van ezen szervezeteknek szüksége a hatékonyabb bűnmegelőzési tevékenység ellátásához.

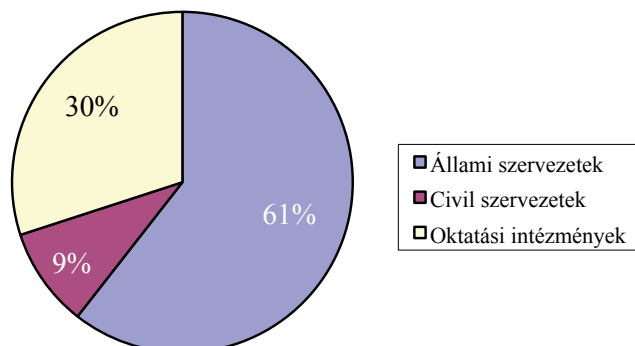
A zárt, választáson alapuló kérdések és a több választási lehetőség következtében képes volt a kérdőív fontossági sorrendet felállítani, illetve hangsúlyosan megjeleníteni a bűnmegelőzésben részt vett szervezeteket és célokat. A felmérés nem volt reprezentatív.

Területi megosztásban a kérdőívek visszaküldési aránya a következő: Veszprém megye 24,07%, Pest megye 10,18%, Bács-Kiskun megye 10%, Vas megye 8,7%, Heves megye 7,96%, Borsod-Abaúj-Zemplén megye 7,96%, Csongrád megye 7,59%, Zala megye 5,18%, Békés megye 5,18%, Hajdú-Bihar megye 4,07%, Tolna megye 1,11%, Jász-Nagykun-Szolnok megye 0,92%, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 0,74%, Nógrád megye 0,55%, Budapest/Főváros/ 0,55%, Somogy megye 0,38%, Komárom-Esztergom megye 0,37%, Győr-Moson-Sopron megye 0,37%, Baranya megye 0,37%, Fejér megye 0,18%.

Kérdőívek száma %-ban

A kérdőívet visszaküldő szervezetek aránya a következőképpen alakult:

Az állami szerveken belül a visszaküldők 72,4%-a önkormányzat, 6,44%-a kormány- és járási hivatal, 20,25%-a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat. Az oktatási intézmények közül a visszaküldők 86,42%-a iskola, 11,73%-a óvoda és 1,85%-a könyvtár (3 válaszadó).

A kérdőívet kitöltők tevékenységei a következők: gyermek- és ifjúságvédelem – 83,33%, településbiztonság – 42,59%, áldozatsegítés – 12,4% és a bűnismétlés megelőzése – 15,56%. A felmérés alapján a kitöltő szervezetek a jövőben is leginkább a gyermek- és ifjúságvédelem, valamint településbiztonság területén kívánnak tevékenykedni. E két prioritás érdekében előadásokat, képzéseket, lakossági fórumokat, bűnmegelőzési rendezvényeket tartanak, és nyilvános rendezvényeken jelennek meg.

A célcsoportok prioritásai az alábbiak szerint alakultak: az állami szervezetek gyermek- és ifjúságvédelemmel 78,83%-os arányban, a településbiztonsággal 63,8%-ban foglalkoznak. A civil célcsoportok válaszadói kiemelkedő arányban tevékenykednek a gyermek- és ifjúságvédelem területén, az arányuk 69,57%. Az oktatási intézmények a fő prioritásuk (a gyermek- és ifjúságvédelem 98,77%) mellett 8,64%-ban bűnismétlés megelőzésével és 3,7%-ban településbiztonsággal foglalkoznak.

A fenti célcsoportok jövőbeni prioritásai az alábbiak szerint változtak a válaszok alapján: az állami szervezetek 81,29 %-a továbbra is kiemelt prioritásként kíván foglalkozni a gyermek- és ifjúságvédelemmel, és ezen prioritás mellett prioritásonként közel 10-10%-kal kívánják a jövőben növelni a bűnmegelőzési tevékenységüket a településbiztonság, az áldozatsegítés és a bűnismétlés megelőzése területeken.

A civil szervezetek 84,78%-a jövőbeni bűnmegelőzési tevékenységként jelölte meg a gyermek- és ifjúságvédelmet, a többi területen 5%-os emelkedésű bűnmegelőzési aktivitás figyelhető meg prioritásonként a válaszaikban.

Azon szervezetek aránya, akik már vettek részt pályázatok írásában, illetve nyertek pályázatot, 16,85%. A feldolgozott kérdőívet beküldők között 91 ilyen intézmény van.

A kérdőívet kitöltők 41,29%-ban vettek részt bűnmegelőzési témájú előadások és képzések tartásában. Lakossági fórumot és bűnmegelőzési rendezvényt 36,29%-uk tartott már. 28,33%-uk közreműködött bűnmegelőzésben használt jó gyakorlat kialakításában, átvételében, alkalmazásában és terjesztésében. 21,11%-uk vett részt bűnmegelőzési tartalmú reklámok

valamint kiadványok készítésében. Oktatási és képzési anyagot 7,22%-uk készített. Bűnmegelőzési tartalmú internetes honlapot viszont csak 1,85%-uk üzemeltet.

A jövőbeni feladatok végrehajtásában első helyen áll a nyilvános rendezvényeken való megjelenés 50,18%-kal. Az intézmények második hangsúlyos feladatként jelölték meg a lakossági fórumok, bűnmegelőzési rendezvények tartását 42,03%-os arányban. Harmadik helyen szerepel a jó gyakorlatok kialakítása, átvétele, alkalmazása, terjesztése 49,44%-kal, majd az előadások és képzések tartása következik 34,44%-kal. Az oktatási anyagok készítése 10,18%, illetve a bűnmegelőzés tartalmú internetes honlap üzemeltetése 3,51% a válaszok alapján.

Célcsoporti bontásban a következők állapíthatók meg: az állami szervezetek 49,38%-a lakossági fórumok tartásával, közel 46,62%-a pedig bűnmegelőzési rendezvényeken történő megjelenéssel foglalkozott eddig. A jövőben továbbra is a lakossági fórumok tartását jelölik meg fő bűnmegelőzési tevékenységként 56,44%-ban, és a bűnmegelőzési rendezvényeken való megjelenést tartja fontosnak mintegy 50%-a. A civil szervezetek elsődlegesen a nyilvános rendezvényeken való megjelenést jelölték alkalmazott bűnmegelőzési tevékenységként 60,86%-ban, illetve előadások és képzések tartásával 63,04%-uk foglalkozik.

A jövőben a jelenlegi prioritások mellett 56,52%-uk szeretne foglalkozni bűnmegelőzésben használt jó gyakorlatok adaptálásával a jelenlegi 28,26%-hoz képest. Az oktatási intézmények körében egyértelműen kimagaslik 62,34%-al az előadások tartása. A jövőben az oktatási intézmények 33,33%-a kíván bűnmegelőzési tevékenységként előadás tartásával foglalkozni, ugyanakkor 19,75%-a szeretne pályázatokon részt venni, ami a jelenlegi 7,4%-os arányhoz képest jelentős emelkedés. 38,27%-uk jó bűnmegelőzési gyakorlatot szeretne használni a korábbi 19,13%-hoz képest.

Az állami szervezetek, a civil szervek és az oktatási intézmények közel 83,14%-a jelenleg is gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozik, és a jövőben is ezen a területen kíván tevékenykedni. Megállapítható, hogy valamennyi célcsoport jövőbeli elképzelése a bűnmegelőzési tevékenységük fejlesztése, bűnmegelőzési eszközrendszerük bővítése. Emellett egyértelműen megfogalmazódik, hogy szívesen felhasználnának, alkalmaznának központilag elkészített és elfogadott szakmai anyagokat. Jelentős igény mutatkozik bűnmegelőzési tanácsadásra is. Szintén igényként jelentkezett a pályázati rendszer kiépítése és pályázatok útján elérhető források rendelkezésre állásának biztosítására, valamint jó gyakorlatok bemutatása és azok hasznosításában való együttműködés.

Az állami szervezetek körében magas, mintegy 63,8%-os prioritásként jelentkezett a településbiztonság, amely kiemelkedő arányának oka, hogy a kérdőívet visszaküldő állami szervek jelentős részét az önkormányzatok teszik ki, amely intézmények kötelező önkormányzati feladata a település közbiztonságának megteremtése.

A felmérésben részt vett szervezetek a bűnmegelőzési tevékenység végzése során főképpen a rendőrséggel, a polgárőrséggel és az önkormányzatokkal kívánnak együttműködni.

A megkérdezettek 100%-a együttműködési partnerének tekinti a rendőrséget. A társadalmi együttműködés iránya egyértelműen a rendőrség, a polgárőrség és az önkormányzatok hármastengelye köré szerveződik a válaszok alapján.

A kérdőívet kitöltők 84,62%-a nem rendelkezik semmilyen bűnmegelőzés tartalmú stratégiával, koncepcióval. Az állami célcsoport megkérdezettjeinek 79,75%-nak nincs bűnmegelőzési koncepciója illetve stratégiája, míg ez az arány a civil szervezetek esetében 78,26%.

Az NBT munkáját a kérdőív kitöltőinek 82,77%-a elsősorban a szakmai tanácsadásban, a jó gyakorlatok és példák terjesztésében látja. Érdekes az, hogy az intézmények és szervezetek prioritásai között csak harmadik helyen szerepel a pályázatok útján megvalósuló anyagi támogatás

(52,03%). A válaszadók fontosabbnak látják 52,4%-kal az NBT szabályozási és koordinációs tevékenységét a bűnmegelőzési feladatok közül.

A civil szervezetek 100%-a igényelné a szakmai tanácsadást, a jó gyakorlatok, példák ajánlását. Második helyen viszont 67,39%-ban a működés támogatásával kapcsolatos pályázatok kiírása és 67,39%-kal a szakmai pályázatok kiírása állnak. Utolsó helyet foglal el a koordináció 50%-kal és a szabályozás 50%-kal.

7. SZEREPLŐK A BŰNMEGELŐZÉSBEN

A bűnmegelőzés az egész társadalom közügye. A bűnmegelőzésben az állami szervezeteken kívül önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, a gazdaság szereplői, tágabban fókuszban a családok és maguk az állampolgárok vesznek részt.

A bűnmegelőzés akkor sikeres, ha a szereplők mindent megtesznek az áldozattá és elkövetővé válás megelőzéséért, a bűnalkalmak csökkentéséért és a bűnismétlés megelőzéséért. Fontos, hogy a szereplők a helyi problémákat helyben, hálózatba szerveződve, összehangoltan oldják meg, a hozott intézkedések egymást erősítsék, ne gyengítsék. El kell kerülni a párhuzamosságokat, hiszen a humán, a finansziális erőforrásokat fölösleges egy-egy szereplő által ugyanarra fordítani.

A bűnmegelőzés területén a legfontosabb szerepet vitathatatlanul a *rendőrség* tölti be, ez a pozíció azonban felelősséggel is jár. A bűnmegelőzés szereplői, és tágabb értelemben véve az egész társadalom igényli és elvárja a rendőrségtől munkája magas színvonalú elvégzésén túl a tájékoztatást illetve a megfogalmazott és kinyilatkoztatott véleményük figyelembe vételét, hasznosítását.

A rendőrség alapfeladatai ellátása révén hiteles, pontos képet alakít ki a bűnözés, mint társadalmi jelenség mennyiségi és minőségi jellemzőiről, összetételéről, alakulásáról, morfológiai sajátosságairól. A rendőrség mindezek mellett speciális bűnmegelőzési egységeket is működtet. A bűnmegelőzési egységei folyamatosan értékeli a lakosságot leginkább érintő bűncselekmények, szabálysértések alakulását, különös tekintettel valamely bűncselekmény elkövetési gyakoriságának ugrásszerű növekedésére vagy csökkenésére, illetve a sorozatos elkövetésére.

Az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya fogja össze és szakirányítja a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységét, amelyet a területi rendőri szervek bűnmegelőzési egységei többségében a bűnügyi igazgatóság osztályaként, míg Heves, Nógrád, Komárom-Esztergom, Tolna, Zala és Vas megyében a 2013. február 1. napjától hatályos állománytábla alapján a bűnügyi igazgatóságok bűnügyi osztályaiba tagozódva, bűnmegelőzési alosztályként hajtanak végre.

A *büntető igazságszolgáltatás* közvetett módon hat a bűnözést eredményező, összetett társadalmi, gazdasági folyamatokra. Kedvezően hat a bűnmegelőzésre a bűnüldöző szervezet, a nyomozó hatóságok reakció-képességének fokozása, a bűnelkövetés kockázatának növelése, a büntető igazságszolgáltatás időszerűségének javítása, a büntetés elkerülhetetlensége, a polgárok igazságszolgáltatásba vetett hitének visszaállítása, a büntető-eljárások idejének rövidítése.

Az *önkormányzatoknak* aktív, kezdeményező szerepet kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és végrehajtásában. Kezdeményező szerepük van a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a helyi bűnmegelőzési programok koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében. A helyi önkormányzat ösztönzi és motiválja a helyi közösség szakmai és civil önszerveződéseit, működteti a közterület-felügyeletet. Fontos szerepet tölthet be a társadalmi igények megfelelő becsatornázásával a bűnmegelőzés együttműködési rendszerében. Egyre erősödik a bűnmegelőzés építészeti eszközökkel szempont fontossága, amelyben az önkormányzatok, mint a területrendezésért, az építési engedélyek kiadásáért felelős hatóságok elengedhetetlen szerepet játszanak. Hatósági jogkörében ugyancsak meg kell említenünk az önkormányzatok szerepét a szórakozóhelyek működésének szabályozásával kapcsolatosan, hiszen egy-egy település életét igencsak megkeserítheti a garázdaság, a rendzavarás gócpontjaként működő kocsmá vagy

szórakozóhely. A stratégia csak az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé.

A *nevelési-oktatási intézmények* dolgozói is kiemelkedő szerepet töltenek be a bűnmegelőzésben. Az óvónők, tanárok, gyermekvédelmi felelősök, iskolaorvosok, védőnők, szociális munkások, iskolapszichológusok nem csak a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaiként, hanem mint a nevelés, egészség-fejlesztés és megőrzés, a bűnmegelőzési információk közvetítői vesznek részt a prevencióban. A nevelés maga a bűnmegelőzés egyik alaptevékenysége, hiszen a biztonsággal és annak megőrzésével kapcsolatos információkat, attitűdöket, magatartásformákat a gyermekek és fiatalok nevelése folytán lehet a leghatékonyabban elsajátíttatni. Számos bűnmegelőzési tevékenységnek (előadásokon, tréningeken, táborokban, programokon, módszerek elsajátítása) a nevelésre építve kell célba érnie felerősítve a nevelés hatását.

A *gyermekvédelmi intézményrendszer*, azon belül a *gyermekjóléti szolgálatok* a gyermekek érdekét védő speciális személyes szolgáltatást nyújtanak, amelynek célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése. Ennek érdekében a gyermekjóléti szolgálatok gondozó tevékenységet (különösen családgondozást), ellátások közvetítését (szolgáltatást) és szervező tevékenységet (szervezést) is végeznek. A *családok átmeneti otthonai*, valamint a családok átmeneti otthona által működtetett *krízisközpontok* különleges szolgáltatást nyújtanak az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőknek és gyermekének. A *speciális gyermekotthon* ellátást biztosít a súlyos pszichés tüneteket vagy súlyos disszociális tüneteket, illetve alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek számára. A *javítóintézetek* feladata a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatakorúak intézeti ellátása, re-szocializációja.

A *családsegítő szolgálatok* a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtanak szolgáltatást.

Az *egészségügyi ellátórendszer* tagjai: a védőnői szolgálat, a házi orvosok, a pszichológusok és pszichiáterek fontos szerepet töltenek be a veszélyeztetettség észlelésében, a jelzőrendszer működtetésében és áldozattá válás esetén a terápiás ellátásban.

Az *Igazságügyi Szolgálatok* a kormányhivatalok részeként a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal szakmai irányítása alatt, a rendőrséggel szoros együttműködésben látják el a pártfogó felügyelői feladatokat, az áldozatok segítségét, és a jogi segítségnyújtást. A *Pártfogó Felügyelői Szolgálat* a felnőtt- és fiatalkorú elkövetők pártfogó felügyeletét, a közérdekű munka büntetés végrehajtásának felügyeletét és ellenőrzését, a szabadulás előkészítése érdekében végzett börtönpártfogást, szabadulás után önkéntesen igénybe vehető utógondozást lát el, valamint mediációs tevékenységet végez büntetőügyekben. Szakmai feladatai szorosan kapcsolódnak a bűnmegelőzéshez. Ugyanez igaz az *Áldozatsegítő Szolgálatra* is, amely az áldozatot a szükségletének megfelelő módon és mértékben hozzásegíti alapvető jogai érvényesítéséhez, az egészségügyi, egészségbiztosítási ellátások és a szociális ellátások igénybevételéhez, illetőleg indokolt esetben azonnali pénzügyi segítyt nyújt, és állami kárenyhítésről dönt. Emellett, amennyiben szakjogászai segítségre van szükség, az Áldozatsegítő Szolgálat az ügyfelet a Jogi Segítségnyújtó Szolgálathoz irányítja, ahol biztosítják számára a megfelelő jogi képviseletet.

A *büntetés-végrehajtási szervezet* elsődleges feladata az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés büntetések végrehajtása. Annak érdekében, hogy a fogvatartottak bűnismétlési

kockázata alacsony legyen, szükséges, hogy a fogvatartott oktatása, képességfejlesztése már az intézetekben megkezdődjön.

A magyarországi *egyházak és vallási közösségek* a társadalom kiemelkedő fontosságú értékhozó és közösségteremtő tényezői, amelyek hitéleti tevékenységük mellett nevelési, oktatási, felsőoktatási, egészségügyi, karitatív, szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi, kulturális, környezetvédelmi, sport- és más tevékenységükkel, valamint a nemzeti tudat ápolásával is jelentős szerepet töltenek be az ország és a nemzet életében. Az egyházi szervezetek aktívan vesznek részt az ún. terápiás közösségek, rehabilitációs szolgáltatások működtetésében. Az egyházak egyéb missziós tevékenységük során megkülönböztetett figyelmet fordítanak a szükségben élők fölzárkózását segítő munkára. Az egyes egyházak önálló kezdeményezése és erőfeszítése az intenzív motiváció, amely egyedülálló módon hat a közösségek tagjaira. Az egyházak lehetőséget teremtenek a szemléletformálódásra, a tolerancia növelésére, valamint a szociális érzékenység kiterjesztésére. Az egyházak közvetítő szerepe például a cigány kisebbség esetében javítja az integrációs képességeket, és fejleszti a többségi társadalom befogadó készségét is.

A *civil szervezetek* a társadalmi kohézió fontos építőkövei. A bűnmegelőzés tekintetében számos szervezet rendelkezik az állami szereplőket meghaladó tudásbázissal, emellett kiterjedt kapcsolati tőkájük, hitelességük komoly potenciált jelent. A civil szervezetek olyan társadalmi csoportokat és személyeket képesek megszólítani, amelyek sok esetben érdektelenek vagy ellenségesek az állami szereplőkkel szemben. Emellett fontos megemlíteni azon oktatási, képzési, áldozatsegítő szerepüket, amelyekkel a bűnmegelőzési tevékenységet tudják aktívan támogatni. A nyugdíjas kluboknak kiemelt szerepet kell szánni. Továbbra is szükséges fenntartani az olyan kiemelt jelentőségű civil szervezetek állami támogatását (pl. Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület), amelyek tevékenysége nemzetközi viszonylatban alapul és hiánypótló.

A *polgárőr egyesületek* önkéntesekből állnak, és alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelmét, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőri tevékenységet látnak el.

A *kulturális* intézmények, civil szervezetek mind a prevencióban, mind a reintegrációban fontos szerepet töltenek be azzal, hogy számos olyan programot szerveznek, melyek különösen a kallódó, csellengő fiatalok számára rendszeresen biztosítják a szabadidő hasznos eltöltését. A *közművelődési intézményekben* számos „veszélyeztetett” fiatal vesz részt különböző zenei, képzőművészeti vagy kreatív foglalkozásokon, így hasznosan tudják idejüket eltölteni, valamint ki tudják bontakoztatni (rejtett) képességeiket.

A *sport szakszövetségek, sportegyesületek, sportiskolák és sportlétesítmények* bűnmegelőzési szerepe egyre erősödik, amelyet a stratégia kifejezetten támogat. A sport nagyszerű lehetőség bűnmegelőzésben mind közösségformáló ereje, a hasznos szabadidő-eltöltés, valamint személyiségformáló hatása miatt.

A társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében jelentős feladataik vannak a *gazdasági élet szereplőinek*. A gazdasági szféra tagjaiban tudatosítani kell, hogy a vagyonuk, alkalmazottaik és ügyfeleik biztonságának védelme anyagi és erkölcsi érdekük. A gazdasági szervezeteket bevonni a megelőzésbe igen nehéz, de nem lehetetlen. Kidolgozatlan még a motivációs és támogatási rendszere azoknak a vállalkozásoknak, amelyek a bűncselekmények vagy devianciák következtében a marginalizáció veszélyébe került emberek integrációjának elősegítésére képesek. A bűnmegelőzés támogatása közvetlenül is a közbiztonság érdekében végrehajtott direkt befektetés, ami a közbiztonság javulása révén már rövidtávon is megtérül. A közbiztonság, mint kollektív, össztársadalmi termék egyszersmind piaci értelemben felfogható, forintban kifejezhető

előnyökkel kecsegtető kategória is. A jó közbiztonságú térségeknek jobb a lakosságmegtartó ereje, nagyobb a munkaerő- és a tőkevonzó képessége, jellemzően nagyobb értéket képesek előállítani.

A *családok*, főképpen a *szülők* feladata a nevelés, a védelmi és önvédelmi funkciók kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése, a probléma- és konfliktusmegoldó képességek kialakítása. Ugyanakkor problémát jelent, hogy sok esetben maguk a szülők sincsenek tisztában az egyes bűncselekmények társadalmi veszélyességével, a gyermekeikre leselkedő veszélyekkel.

Az *egyén* maga tehet a legtöbbet biztonsága érdekében. A nyitva felejtett bejárati ajtó, az őrizetlenül hagyott kerékpár, a táskából, zsebből kikandikáló telefon és pénztárca, a pulton felejtett tárcsa mind-mind alkalmat adnak a tolvajoknak. Az, hogy egy átmulatott éjszaka után ittasan beül-e a gépkocsi volánja mögé, vagy beszáll-e ittas sofőr mellé a kocsiba, hogy bezárja-e a kaput és a bejárati ajtót, hogy köt-e lakásbiztosítást, hagy-e értéket a gépjárműben, őrizetlenül hagyja-e értékeit, mind-mind az egyén saját döntése. A normakövetés hiánya kizárólag – arányos – szankciók alkalmazásával nem orvosolható.

8. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK, CÉLOK, INTÉZKEDÉSEK (INTÉZKEDÉSI TERV 2013–2015)

A közbiztonság fokozása, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása, a bűnözést eredményező folyamatok kontrollálása, valamint a bűnözés mennyiségi csökkentése csak átfogó célkitűzések meghatározásával valósítható meg. Az átfogó célkitűzéseket specifikus célkitűzések elérésével lehet konkretizálni. A stratégia átfogó célkitűzéseit a prioritások, specifikus célkitűzéseit a beavatkozási területek jelentik. A prioritások és az azokon belül található beavatkozási területek adják azt a keretrendszert, amelyben a konkrét feladatként jelentkező intézkedések definiálhatók.

A stratégia tíz éves időtávja alatt két évente az egyes beavatkozási területeken új megvalósítandó intézkedések határozhatóak meg, a már meglévők módosíthatóak, alapvetően megváltoztathatóak, vagy törölhetőek.

A stratégia az egyes beavatkozási területeket követően tartalmazza az első időszakra, tehát a 2013–2015-re vonatkozó intézkedési tervet is, vagyis mindazon intézkedést, amelyeket ebben az időintervallumban kell végrehajtani, vagy végrehajtásuk előkészítését ekkor kell megkezdeni.

8.1. Településbiztonság

A közbiztonság – a modern európai felfogás szerint – olyan kollektív társadalmi termék, amely az egyének és közösségek tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességei, és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki. Aktuális helyzetének bemutatása összetett feladat, amelyben a statisztikai mutatókkal kifejezhető változások, tendenciák bemutatásának ugyanúgy helye van, mint az önkormányzatok közbiztonságról alkotott véleményének vagy a közvélemény-kutatások eredményeinek. Azonban az, hogy ténylegesen milyen a közbiztonság, csak kellő körültekintéssel és óvatos következtetésekkel ragadható meg. Különösen igaz ez akkor, amikor több, egymástól különböző adottságú és népességű, sok esetben eltérő gazdasági-társadalmi fejlettségű (földrajzi) terület, régió alkotta ország közbiztonságának értékeléséről van szó. Ennek kiemelt jelentősége van, hiszen a gazdasági, társadalmi környezet változása, az eltérő adottságú területek közötti különbségek tovább mélyítették az egyes társadalmi csoportok közötti eltérést, amely elsősorban az anyagi javak tekintetében kifejezhető szélsőséges diszharmoniót mutat.

A közbiztonság helyzetét nem lehet „pillanatkép”-ként kezelni, megismerésében a tendenciák megragadására kell törekedni. Mindehhez viszont meg kell ismerni az okokat, azokat értelmezni, elemezni kell annak megállapítása érdekében, hogy a feltárt változások milyen mértékű hatást gyakorolnak a közbiztonságra. Ennek során tekintettel kell lenni a média közvélemény befolyásoló hatására is, ugyanis a lakosság nem veszi figyelembe a statisztikai számadatokat, hanem a folyamatos intenzív információáramlásból tájékozódik, majd általánosít. Ennek hátterében az áll, hogy az információáramlás sebessége felgyorsult, a média pedig a nézettség növelése érdekében fokozza a bűnügyi híradások „bulvárosítását”. A lakosság ezáltal saját magát és környezetét is sokkal veszélyeztetettebbnek érzékeli és értékeli.

Egy település közbiztonsági helyzete a helyi problémák összességéből tevődik össze, ezért kezelése és a jogsértések megelőzése elsősorban helyi összefogással valósulhat meg hatékonyan. A jogsértések visszaszorítása osztársadalmi igény és feladat, amelyben az állami is civil szervezeteknek, szervezeteknek az összefogására van szükség.

Az együttműködők gondolkodásának, cselekvésének középpontjában bűnmegelőzési szemléletnek kell érvényesülnie annak érdekében, hogy a lakosság szubjektív biztonságérzete emelkedjen, az objektív biztonság kívánatos foka megteremtődjön, ami a település közbiztonságának stabilitásában realizálódik.

A településeken elkövetett jogsértések okai és feltételei között meg kell említeni a tágabb környezetbe tartozó szociális ellátottságot, az egészségügyi és közigazgatási fejlettséget, a műveltségi szintet, az igazságszolgáltatás pontosságát, gyorsaságát, a munkanélküliség mértékét és az általa érintett rétegeket, az általános gazdasági helyzetet, a létminimum szintje alatt és annak közelében élők számát, a lakáshelyzetet és a szociális ellátottsághoz szervesen kapcsolódó tényezőket. A közvetlenül befolyásoló szűkebb környezetben a család, az iskola, a munkahely, a baráti kapcsolatok, szórakozási lehetőségek és szokások, illetve a lakókörnyezet kialakítása is befolyásolja a bűnözés mértékét és minőségét.

A fentiekre tekintettel a prevenciós tevékenységet elsődlegesen a mikro- és makrokörnyezetben lévő okokra figyelemmel kell végezni.

A kriminológiai szakirodalom szerint a sértetté válásban többek között jelentős szerepe van a lakóhelynek is, a bűnözés elsősorban a városokhoz, kiemelten nagyvárosokhoz kötődő jelenség. Mint a nyugat-európai országok többségében, nálunk is a fővárosban a legmagasabb a bűncselekmények száma, mivel a magyar lakosság 18%-a ott él. Ugyanakkor területi megoszlás alapján a fővárosban kerül elkövetésre a regisztrált bűncselekmények 24–28%-a, amely alapján Budapest a lakosság arányát meghaladó mértékben veszélyeztetett bűnügyi szempontból.

Az állampolgárok többsége otthonát a nap jelentős részében felügyelet nélkül hagyja, és sokszor védelmére még a manapság már elvárható minimális anyagi ráfordítást igénylő biztonságtechnikai eszközöket sem alkalmaznak. Az emberek között a kapcsolatok is lazábbak a városi környezetben, és gyengébb a közösségi kohézió, mint egy kistelepülésen.

A leggyakoribb elkövetési helyek a városok utcái, elhagyatott parkjai, egyéb félreeső területei, nagyobb bérházak lépcsőházaival vagy liftjei, tömegközlekedési eszközök, illetve a forgalmas, fiatalok által tömegesen látogatott találkozási pontok (bevásárlóközpontok, plázák parkolói, játéktértek, pályaudvarok és környéke, metró átszállási csomópontok, földfelszíni tömegközlekedési eszközök megállóival).

Egyes közterületen elkövetett bűncselekmények, a rongálások, a garázdaságok, a testi sértések, a rablások egy jelentős részét szórakozóhelyekről indulva, vagy azok környékén követik el a tettesek.

A településeken folyó gazdasági tevékenységükből adódóan továbbra is a támadások célpontjai a különböző pénzügyi intézetek, posták, pénzváltóhelyek, pénzszállítók, személyszállítók, üzemenyagtöltő-állomások, gyógyszertárak és kiskereskedelmi egységek. E helyszínek többségénél a biztonsági eszközök nem megfelelő színvonala, kezelése, vagy eleve a hiánya szintén elkövetést befolyásoló tényező.

Általánosan megállapítható, hogy az elkövetési magatartás kegyetlenebbé, az ellenállás megtörése a szükségesnél is sokszorosan durvábbá vált. Ennek eredményeként gyakoribb a sértettek bántalmazása.

A jogsértések erőszakkal történő megvalósításának tendenciája jól megfigyelhető a forgalmas helyen, napközben elkövetett rablásoknál. A tettesek a büntett minél gyorsabb és „zökkenőmentesebb” lefolyása érdekében alkalmazzák az erőszakot, vagy a valamilyen eszközzel való fenyegetést, nem egyszer súlyos sérülést okozva az áldozatnak.

A városokban gyakran előforduló módszer az útonálló jelleggel, idős, 60 év feletti – főleg női – sértettekkel szembeni utcán, lépcsőházban, vagy más elhagyatott helyen elkövetett támadás. Az esetek többségében egyszerűen fellökik a kiszemelt áldozatot, majd a földön fekvőtől elveszik értékeit.

Változatlanul a bűnözők potenciális célpontjait képezik a magánlakásokban egyedül élő, idős személyek. Az elkövetők többnyire éjjel, vagy a hajnali órákban megtévesztéssel vagy fizikai erőszakkal hatolnak be az ingatlanba, ahol megfélemlítéssel, de egyre inkább durva erőszakkal (tettleg bántalmazva, gúzsba kötve) szerzik meg az áldozatok pénzét, egyéb értéktárgyait.

A szubjektív életminőséget és a biztonságérzettel kapcsolatos attitűdöket jelentősen meghatározza a közösség összetartó ereje, ennek köszönhetően leginkább a kisebb településeken élők érzik biztonságban magukat, míg a nagyvárosokban élők között fordulnak elő legnagyobb arányban olyanok, akik félnek vagy nagyon félnek a bűnözéstől.

A települések lélekszámának növekedésével megfogalmazható a „biztonságérzet-lejtő”, de az is, hogy még a nagyobb városokban is meghatározó a biztonságérzet a helyi szomszédsági környezettel kapcsolatban.

A kutatási eredmények azt jelzik, hogy az emberek a magánszférájukkal (ház, lakás, lakókörnyezet) sokkal elégedettebbek, mint a tágabb társadalmi környezet életminőséghez köthető tényezőivel (demokrácia működése, környezetvédelem, közbiztonság).

Az emberek közötti bizalom és mindennapi szolidaritás ma is működik, ám egyre szűkebb körre koncentrálódik: korábban a szomszédságra, a munkatársi kapcsolatokra, a távolabbi rokonságra is kiterjedt. Ma azonban csak a szűk családra, esetleg a legközelebbi barátokra.

A szituatív eszközök lakossági elterjedtsége azt mutatja, hogy a polgárok akkor folyamodnak biztonsági eszközök alkalmazásához, amikor már sérelmükre például az első betörés megtörtént. Noha a védekezés színvonalának emelése sok kártól és kellemetlenségtől kímélné meg az embereket.

A nagyvárosokban inkább a nyílászárókat erősítik különböző technikai eszközökkel (biztonsági- és/vagy hevederzár, ajtó- és ablakrács), a kistelepüléseken viszont inkább házőrző kutyát tartanak.

Beavatkozási területek:

- Közösségi rendészet megteremtése,
- Bűnmegelőzés építészeti eszközökkel,
- Külterületeken élők biztonságának fokozása,
- Vagyonvédelem.

8.1.1. Közösségi rendészet megteremtése

A közösségi rendészet a közösségek biztonságának megteremtése érdekében végzett tevékenység. Része annak rendőrség által végzett rendészeti munkának, amelynek fő célja a közbiztonság megteremtése és fenntartása. A közösségi rendészeti tevékenység az adott település rendőrségének olyan működése, amely ezen új filozófia alapján törekszik a helyi közösség legszélesebb körének bevonásával a közbiztonság és a biztonságérzet megteremtésére, a rendőrség és lakosság közötti bizalom kialakítására, ezáltal is az életminőség javítására.

A közösségi rendészeti szemlélethez adódóan a rendőrség küldetését három cél jelenti:

- a helyi közösség tagjai biztonságérzetének megteremtése,
- a kölcsönös bizalom kialakítása a helyi közösség tagjaival,
- a helyi közbiztonság megteremtése.

A szubjektív biztonságérzetet a bűnözés jellemzőin (volumenén, struktúráján, dinamikáján) kívül számos más tényező befolyásolja, beleértve a korábban tárgyalt médiakörnyezetet is. Az állampolgárok biztonságérzete nem minden esetben tükrözi a valós bűnügyi-közbiztonsági helyzetet. Ugyanakkor kifejezetten fontos szempont a helyi rendőrkapitányság lakosság számára is látható tevékenysége, tevékenységének megítélése.

A környezet állapota nagyban befolyásolja az állampolgárok hangulatát (például kiégett közvilágítás, graffitis felületek, elhanyagolt, szemetes közterek, stb.), ami általános szorongást válthat ki. A rendészeti bűnmegelőzésnek – a társadalom szereplőinek bevonásával – fel kell térképezni a lakosság biztonságát veszélyeztető körülményeket, és azokra gyors és hatékony válaszokat kell kidolgozni. Ezen intézkedések végrehajtásának eredményeként várható a lakosság közbiztonságba, ez által a jogalkalmazókba vetett bizalmának, életminőségének javulása.

További eredménye a közösségi rendészetnek, hogy az állampolgárok nagyobb bizalommal fordulnak majd a hatóságokhoz, így megerősödhet a rendőrség iránti bizalom, ami egyúttal nagyobb együttműködési hajlandóságot is feltételez.

Intézkedések:

A. Közösségi rendészeti modell projekt kidolgozása, tesztelése

Intézkedés:	A közösségi rendészet bevezetésének első lépése egy hazai modell kidolgozása. A kidolgozott modellt tesztelni kell legalább egyéves időszakban, 4 különböző rendőrkapitányságon, amelynek tapasztalatait egy kézikönyvben kell összefoglalni.
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM, NBT
Forrás:	többletköltséget nem igényel (SH/9/1/1. projekt)
Eszköz:	egyéves tesztidőszak 4 rendőrkapitányságon, képzések
Határidő:	2015. december 31.
Indikátor:	értékelő jelentés, kézikönyv

B. Közösségi rendészeti tananyag kidolgozás, oktatásba építése

Intézkedés:	A tapasztalatok alapján ki kell dolgozni a rendészeti oktatás részére a közösségi rendészetre vonatkozó tananyagot, és be kell építeni a tanmenetbe.
Felelős:	rendőrség
Partner:	NKE, NBT
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	tananyag

Határidő:	2015. május 31.
Indikátor:	kész tananyagok, képzések módosítása

C. A modell régiós szintű kiterjesztése

Intézkedés:	A tapasztalatok alapján az eredeti 4 rendőrkapitányságon túl, első ütemben további 20 rendőrkapitányságon kell bevezetni a modellt.
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM
Forrás:	nem igényel többletköltséget (SH/9/1/1. projekt)
Eszköz:	képzések
Határidő:	2016. május 31.
Indikátor:	bekapcsolt rendőrkapitányságok száma

D. A modell országos szintű kiterjesztése

Intézkedés:	A modell bevezetése az összes rendőrkapitányságon.
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM
Forrás:	az első évben 170.000.000 forint, azt követően évente 100.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	képzések
Határidő:	2017-től folyamatos
Indikátor:	összes rendőrkapitányság

E. Közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégia készítése

Intézkedés:	Ösztönözni kell az önkormányzatokat, hogy dolgozzák ki a közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájukat, illetve amennyiben már rendelkeznek stratégiával azt vizsgálják felül és korszerűsítsék.
Felelős:	BM
Partner:	önkormányzati érdekszövetségek, polgárőrség, rendőrség

Forrás:	külön forrást nem igényel
Eszköz:	módszertani ajánlás
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	bűnmegelőzési stratégiák száma

8.1.2. Bűnmegelőzés elősegítése építészeti eszközökkel

Az építészet a maga eszközeivel jelentősen befolyásolja az egyén és a közösség hangulatát, a szubjektív biztonságérzetet, valamint az életminőséget. Bűnmegelőzési szempontból fontos eszközök a terület- és településrendezés, a közterek, az épületek és belső terek tervezése, amelyekhez szervesen kapcsolódnak a forgalom-, a kert- és tájtervezés. A városépítészetén túl, szintén közvetlen hatással van az emberi érzékelésre és viselkedésre az épületek tömeg- és téralakítása, az anyag- és színhasználata, a be- és megvilágítás mértéke, valamint a környezet általános állapota. Mindezekon túl, az általános építészeti eszközök alkalmazása hozzájárul a lakókörnyezet és az életminőség javulásához, azonban önmagában, a bűnmegelőzés többi területének az aktív közreműködése nélkül, nem képes valódi sikereket elérni.

A bűnmegelőzés építésügyi eszközei:

- településrendezés, köztér,
- építménytervezés (tömegalakítás, funkcionalitás és térszervezés, alaprajzi elrendezés),
- az épület biztonságtechnikai elemeinek tervezése, valamint

a tervezést befolyásoló szempontjai:

- a telek, közterület fekvése, elhelyezkedése, megközelítése, megvilágítása, a telek közterületről való megközelítése, a terepviszonyok kialakítása,
- az építmény helye és megközelítése,
- az építmény bejárata,
- a használati mód, technológia és tevékenységek ütemezése/beosztása,
- az építmény használatát irányító szabályok kialakítása.

Intézkedések:

A. A bűnmegelőzés elősegítése építészeti eszközökkel magyarországi modelljének kidolgozása hazai és nemzetközi ajánlások alapján

Intézkedés:	Az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzés nemzetközi modelljeinek vizsgálata, a Magyarországon alkalmazható ajánlásainak összegyűjtése rendszerezése és adaptálása. Az adaptált nemzetközi, hazai tapasztalatok, valamint a hazai építészeti környezet felmérése alapján ki kell dolgozni az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzés elveinek érvényesülését szolgáló intézkedések koncepcióját: az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzési ajánlások rendszerét és az alkalmazásuk elterjedését elősegítő intézkedéseket.
-------------	---

Felelős:	rendőrség, BM
Partner:	érintett kamarák, önkormányzatok, kormányhivatalok, NBT
Forrás:	első évben 3.000.000 forint, második évben 2.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	kutatás és koncepciókészítés
Határidő:	2014–2015
Indikátor:	kutatási jelentés és koncepció

B. Az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzést végző szakemberek biztosítása

Intézkedés:	A képzések, továbbképzések szervezésével biztosítani kell, hogy a területen tevékenykedő szakemberek ismerjék meg az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzés lehetőségeit, illetve kerüljön megteremtésre a szakember-utánpótlás bázisa.
Felelős:	BM
Partner:	egyetemek építészkarai, Magyar Építész Kamara, NKE
Forrás:	800.000 forint NBT forrásból
Eszköz:	tananyagfejlesztés, tantervmódosítás
Határidő:	2017. május 31.
Indikátor:	tananyagok, módosított tantervek

C. Az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzéshez kapcsolódó jogszabályi háttér és minősítési rendszer biztosítása

Intézkedés:	Ki kell dolgozni az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzési ajánlásokra épülő minősítési rendszert, amely gyakorlatban történő megfeleléssége, utógondozása időszakos biztonságvédelmi auditok elrendelésével kontrollálható, racionalizálható, optimalizálható. A belső, külső terek vagyonvédelmét még a tervezés-engedélyezés-építés fázisában kockázatelemzéssel kell optimálisan kiválasztani, telepíteni. Az új és/vagy meglévő védelmi eszközök, rendszerek hatékonyságát, fejlesztési irányait időszakos, a biztonságvédelem kialakítására, működésére irányuló auditok elrendelésével lehet biztosítani. Az épületek belső, külső tereinek minimális vagyonvédelmi szintjét a kialakítandó minősítő rendszerrel lehet biztosítani. Az építészeti eszközökkel segített bűnmegelőzés hatékony alkalmazásához felül kell vizsgálni a kapcsolódó jogszabályokat.
Felelős:	BM

Partner:	rendőrség, kormányhivatalok, önkormányzatok, MABISZ, SZVMSZK
Forrás:	többletköltséget nem igényel
Eszköz:	jogszabályalkotás
Határidő:	2017. május 31.
Indikátor:	módosított jogszabályok

8.1.3. Külterületeken élő biztonságának fokozása

Klasszikus értelemben vett kiterjedt tanyavilágról, amelynek hazánkban három típusát különböztetünk meg (életvitelszerűen lakott, gazdálkodásra használt vagy idényjelleggel, hétvégi házként funkcionáló), igazán csak Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye területén beszélhetünk. Ezekben a megyékben jellemző az előzőekben vázolt mindhárom tanyatípus együttes jelenléte is, és negyedikként idesorolhatók a jelentős számban található lakatlan, elhagyott tanyaépületek, volt TSZ majorok. A biztonság és a köznyugalom fenntartása ezeken a területeken már századokkal ezelőtt is speciális módszereket igényelt.

A lakott tanyák többségében idős, illetve egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek, családok élnek. A külterületen, különösen a tanyavilágban élő népesség érzékenyebben reagál a bűnügyi helyzet változásaira, sőt más társadalmi rétegektől eltérően, sajátos helyzetükből fakadóan jobban igényli az állam szolgáltató gondoskodását. A lakott illetve a gazdálkodó tanyák sérelmére elsősorban vagyon elleni bűncselekményeket, azon belül is alkalmi, betöréses, trükkös lopásokat követnek el. A lakatlan, elhagyott tanyaépületekből szinte mindent elvisznek, a berendezési tárgyakon túl az épületszerkezeti darabokig (ajtó, ablak, tetőcserép, gerenda, de volt példa az épület teljes elbontására is) egyaránt.

Az idényjelleggel lakott tanyák többsége vagyonosabb tulajdonosaik révén hétvégi házként funkcionál vagy gazdálkodók használják az ingatlanokat. Ezen tulajdonosok sérelmére elkövetett bűncselekmények többsége nagyobb értékű berendezési tárgyakra elkövetett betöréses lopás, amelyek elkövetési ideje mindig a lakók távollétére esik. A tulajdonosok e csoportjánál érzékelhető a fejlettebb önvédelmi hajlandóság, hiszen számos lakóépületet már vagyonvédelmi eszközökkel szereltek fel.

A jelentős kiterjedésű tanyavilággal bíró területeken eljáró rendőr-főkapitányságok, rendőrkapitányságok felismerve a tanyákon élők védtelenségét, fokozott kiszolgáltatottságát, kiemelt figyelmet fordítottak és fordítanak ma is a sérelmükre elkövetett bűncselekmények megelőzésére. Az ott lakók élet- és vagyonbiztonságának megteremtését célzó úgynevezett tanyaprogramot dolgoztak ki, amelyet partnerek bevonásával folyamatosan működtetnek.

Intézkedések:

A. A külterületeken, elnéptelenedő falvakban élők sérelmére elkövetett jogsértések visszaszorítása

Intézkedés:	Napjaink rendészeti tevékenysége a külterületen túl, az elnéptelenedő apró- vagy törpefalvakban élő veszélyeztetett célcsoportokra (korra, egészségügyi, szociális státusza miatt rossz mentális és fizikai állapotban lévő vagy egyedül élő személyek) is fókuszál. A sérelmükre elkövetett jogsértések értékelő-
-------------	--

	elemzése alapján visszaszorításukra gyors, hatékony védekezési mechanizmusokat kell kidolgozni, alkalmazni. Az érintettek biztonságérzetének növelése érdekében ki kell alakítani, illetve ahol már van, ott a már meglévő fejlesztését, hatékonyabbá tételét, vagy más lehetőségeket is meg kell vizsgálni a gyors, 24 órás információáramlás formájának kialakítására, működtetésére. E civil hírlánc nagymértékben elősegítheti a mihamarabbi és megfelelő segítségnyújtást.
Felelős:	rendőrség
Partner:	VM, EMMI, BM, NBT, önkormányzatok, polgárőrség
Forrás:	első évben 20.000.000 forint, azt követően évente 10.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	ellenőrzés fokozása, elemző-értékelő munka, kommunikációs eszközök
Határidő:	2014-től folyamatos
Indikátor:	bűnügyi helyzet, feltárt esetek elemzése, biztonságtechnikai eszközök száma

B. A veszélyeztetett területeken biztosítani kell a rendszeres rendőri, polgárőri jelenlétet

Intézkedés:	Össze kell hangolni a rendőrség és a polgárőrség szolgálatellátását annak érdekében, hogy a fokozott ellenőrzések időszakán túl is biztosított legyen a polgárőri jelenlét a veszélyeztetett területeken.
Felelős:	rendőrség
Partner:	önkormányzatok, polgárőrség,
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	tervezés, szervezés, ellenőrzés
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	bűnügyi helyzet, feltárt esetek elemzése, bevont polgárőrök száma, szolgálati idejük

8.1.4. Vagyonvédelem

A tulajdonhoz való jog a modern demokráciák egyik alappillére. Az állampolgárok tulajdonának védelme közhatalmi eszközökkel az állam egyik alapvető feladata, ugyanakkor az állam nem lehet kizárólagosan felelős a tulajdon garantálásában.

A viktimológia által bizonyított, hogy a bűncselekmények egy részében a sértett maga is „közreműködik” azzal, hogy valamilyen módon (magatartásával, hanyagságával, nemtörődömségével) lehetővé teszi, vagy megkönnyíti annak végrehajtását.

Az időskorúak sérelmére jellemzően – elsősorban – vagyon elleni (különösen lopás, betöréses lopás, csalás) bűncselekményeket követnek el. Ezen bűncselekmények helyszíne többnyire az idő ember otthona, illetve közterület (parkok, utca). Gyakran előfordul, hogy „trükkös” lopás észlelésekor az áldozatok ellenállását követően a vagyon elleni bűncselekmény akár a testi épséget is veszélyeztető bűncselekménnyé alakul át.

Fontos tehát, hogy a lakókörnyezetében mindenki aktív részese legyen a saját érdekeit is szolgáló bűnmegelőző munkának, tegyen meg minden tőle telhetőt a maga és családjá, mások személye, illetve vagyona érdekében. Mindannyian válhatunk ugyanis bármely pillanatban bűncselekmény sértettjévé, ezért megelőzni mindannyiunk érdeke. Ezáltal a vagyonvédelemmel kapcsolatos minden intézkedés fő célja az állampolgárok folyamatos tudatformálása révén az önvédelmi mechanizmusaik kialakítása és továbbfejlesztése, az öngondosodásra való nevelés, valamint a tulajdonhoz kapcsolódó egyéni felelősségérzet kialakítása.

Az összes ismertté vált deliktum meghatározó részét évek óta a vagyon elleni bűncselekmények teszik ki. Ezek azok a jogsértések, amelyek az állampolgárok szubjektív biztonságérzetét leginkább befolyásolják, ezért visszaszorításuk indokolt. A kialakítandó hatékony és megfelelő prevenció intézkedéseknek az érintett területek helyzetértékelésén kell alapulnia. A korábban már bevezetett prevenció protokollok, taktikák, technikák, metodikák hatékonyságát szintén elemzésekkel lehet értékelni, mérni, átdolgozni, fejleszteni. E tanulmányok hasznosulásának fontos része továbbá, hogy megállapításaik alapján meghatározhatóak a konkrét beavatkozás célterületei is.

Intézkedések:

A. Csökkenteni kell lopás deliktumok előfordulását

Intézkedés:	A jogsértések legnagyobb halmazát kitevő vagyon elleni bűnözés szerkezete a lopások dominanciáját mutatja. A lopások elkövetési módszereit tekintve közel a felét az alkalmi lopások teszik ki. Ezt követően kiemelkedő hányadot képeznek a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopások, amelyek struktúrájában mind előfordulásuk, mind az állampolgárok megítélése szempontjából előkelő helyet foglalnak el a lakásbetörések. Visszaszorításuk érdekében a jogsértéseket vizsgálva, válaszokat kapunk azokra a kriminalisztikai alapkérdésekre, amelyek alapján megelőzésükre adekvát válaszok dolgozhatók ki. Ennek érdekében feltáró, elemző-értékelő vizsgálatot kell végezni a lopások elterjedtségéről kriminalisztikai jellemzőik alapján és ezekre figyelemmel, megelőzési módszereket, praktikákat kell kidolgozni visszaszorításukra. A rendőrség e tevékenységben résztvevő bűnügyi és rendészeti szakembereinek szakmai továbbképzését biztosítani kell. Indokolt az eredmények figyelemfelhívó tájékoztató anyagok formájában történő terjesztése. Kiemelt figyelmet kell fordítani az időskorúak sérelmére elkövetett lopások megelőzésére.
Felelős:	rendőrség
Partner:	NBT
Forrás:	minden tárgyévben 500.000 forint (szóróanyag), 1.000.000 forint (képzés) NBT költségvetés

Eszköz:	jogsértések körülményeivel kapcsolatos tényezők feltárása, kommunikáció
Határidő:	2014-től minden második évben
Indikátor:	értékelő jelentés, prevenciós szóróanyag

B. A közterületen leginkább előforduló garázda, erőszakos jellegű jogsértések visszaszorítása

Intézkedés:	A közterületek biztonságát, ezáltal az állampolgárok biztonságérzetét is nagymértékben befolyásolja a garázda, erőszakos jellegű (testi sértés, garázdaság, rongálás, kifosztás, rablás) elkövetési magatartások. E bűncselekmények kriminalisztikai jellemzői vizsgálatának eredményeit felhasználva tájékoztatással, praktikák, módszerek, metodikák kialakításával, biztonságtechnikai eszközök ajánlásával növelni kell az állampolgárok önvédelmi képességét. Ennek érdekében feltáró, elemző-értékelő vizsgálatot kell végezni a közterületen leginkább megvalósuló garázda, erőszakos jellegű jogsértésekről kriminalisztikai jellemzőik alapján. A rendőrség e tevékenységben résztvevő bűnügyi és rendészeti szakembereinek szakmai továbbképzését biztosítani kell. A megelőzési módszereikről figyelemfelhívó tájékoztató anyagokat kell készíteni, és terjeszteni visszaszorításuk érdekében.
Felelős:	rendőrség
Partner:	NBT
Forrás:	minden tárgyévben 500.000 forint (szóróanyag), 1.000.000 forint (képzés) NBT költségvetés
Eszköz:	jogsértések körülményeivel kapcsolatos tényezők feltárása, szóróanyagok, kommunikáció, szakemberképzés
Határidő:	2014-től minden második évben
Indikátor:	bűnügyi helyzet, prevenciós szóróanyag

C. Az ún. trükkös módszerrel elkövetett csalás, illetve lopás deliktumok visszaszorítása

Intézkedés:	A veszélyeztetett célcsoportok sértetté válásának megelőzése érdekében olyan értékelő-elemzésen alapuló prevenciós programot kell kialakítani, amely révén e jogsértések visszaszoríthatóak. A rendőrség e tevékenységben résztvevő bűnügyi és rendészeti szakembereinek szakmai továbbképzését biztosítani kell. A kriminalisztikai jellemzőik figyelembevételével megelőzési módszereikről figyelemfelhívó, tájékoztató anyagokat kell készíteni és terjeszteni.
Felelős:	rendőrség

Partner:	NBT
Forrás:	minden tárgyévben 500.000 forint (szórányag), 1.000.000 forint (képzés) NBT költségvetés
Eszköz:	jogsértések körülményeivel kapcsolatos tényezők feltárása, kommunikáció, szakemberképzés
Határidő:	2014-től minden második évben
Indikátor:	bűnügyi helyzet, prevenciók szórányag

D. Bűnmegelőzési Centrum kialakítása, teszteléses működtetése

Intézkedés:	<p>A bűncselekmények számának növekedése, a szervezett bűnözés megerősödése, a súlyos vagyoni elleni bűncselekmények megkövetelik mind az egyénektől, mind pedig a gazdasági társaságoktól a biztonságtechnikai eszközök, rendszerek alkalmazását, a védendő érték arányának megfelelő minél korszerűbb eszközök beszerzését, működtetését. A személyi tulajdon védelme elsősorban a tulajdonosra tartozik. Tőle függ, hogy lakása, lakáson kívüli értékei, hétvégi háza, autója stb. mennyire válik betörők célpontjává.</p> <p>Fontos tudatosítani, hogy a vagyoni védelmi eszközök beszerzésénél ne a költségkímélés, hanem a szakszerűség és a hatékonyság legyen a fő szempont. A lakossági igények kiszolgálásának, a megfelelő információk átadásának egyik ilyen színtere a fővárosban ismételten kialakításra kerülő kísérleti modell, az ún. Bűnmegelőzési Centrum lehet. A Bűnmegelőzési Centrum egy olyan non-profit bemutatóterem, ahol az egyének megbízható forrásból bűnmegelőzési, főképpen vagyoni védelmi tanácsokat kaphatnak a következő témákban: hogyan vigyázzanak értékeikre, hogy ne váljanak zseblopás, alkalmi vagy akár trükkös lopás áldozatává; milyen minőségű ajtókat, zárat, riasztókat, vagyoni védelmi eszközöket alkalmazzanak a biztonságuk védelmében; hogyan előzzék meg a gépkocsi-feltöréseket és lopásokat, továbbá hogyan óvhatják meg gyermeküket az internet veszélyeitől, a kábítószerrel, az erőszaktól.</p>
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM, NGM, NFM, NBT, polgárőrség, érintett kamarák, civil szervezetek, gazdasági társaságok
Forrás:	az első évben 20.000.000 forint, azt követően évente 3.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	bemutató teremben elhelyezett ún. minta biztonságtechnikai eszközök, rendszerek, kommunikáció, tájékoztatók, szakemberképzés
Határidő:	2014-től folyamatos
Indikátor:	érdeklődők, minta biztonságtechnikai eszközök száma, nyitvatartási idő

E. Mobil Bűnmegelőzési Centrum kialakítása, teszteléses működtetése

Intézkedés:	A lakosság mind szélesebb körének preventív jellegű elérése érdekében meg kell vizsgálni, és ki kell dolgozni, hogy a D. pontban kialakított statikus Bűnmegelőzési Centrum funkcióját dinamikus módon, non-profit mobil Bűnmegelőzési Centrumokkal az országot lefedve (a Centrumhoz illeszkedően egységesen kialakított 3 db kisbusz, amelyek működési területe: Kelet-, Közép-, és Nyugat-Magyarország) hogyan lehet biztosítani. Ezzel nemre, korra, település szerkezettől, elhelyezkedésétől függetlenül a lakosság széles köréhez hatékonyan eljuttathatóak azok a rendészeti prevenciók ajánlások, amelyek segítségével az állampolgárok önvédelmi képessége fokozható.
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM, NGM, NFM, NBT, polgárőrség, érintett kamarák, civil szervezetek, gazdasági társaságok
Forrás:	az első évben 30.000.000 forint, azt követően évente 3.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	3 db kisteherautó egységes kialakítása, felszerelése, kommunikáció, tájékoztatók, szakemberképzés
Határidő:	2015-től folyamatosan
Indikátor:	érdeklődők, rendezvények, települések, minta biztonságtechnikai eszközök száma, futott kilométer

8.2. Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem, a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, az egész társadalom és az állam egyik legfontosabb és legalapvetőbb feladata és értéke.

A gyermek és ifjúságvédelem célcsoportját a 0-24 éves korú gyermekek és fiatalok alkotják. Ez a korcsoport kiemelten veszélyeztetett, ezért a stratégia kiemelten fókuszál a tagjaira.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén elsődlegesen fontos szerepet játszanak az úgynevezett nevelési és kulturális színterek, amelyeknek elengedhetetlen szerepe van a fiatalok védelmében, a védelmi mechanizmusaik kialakításában, az erkölcsi normák közvetítésében, az emberré válásban, a jogkövető magatartás kialakításában. Ezek a család, a nevelési-oktatási intézmények és a hasznos szabadidő-eltöltés színterei.

A leghatékonyabban és leghatékonyabban a nevelési-oktatási intézmények színterén lehet olyan beavatkozási pontot kialakítani, amely hosszú távon hat, amennyiben tudatosan célozza meg a fiatalok elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését. A prevenció területén elengedhetetlen a tanulás és a munka, mint érték hangsúlyozása. A tanulás, mint a siker legális elérési útja gyakran háttérbe szorul a felnövekvő gyermekek körében, ami nem megengedhető. A családok elérése jóval nagyobb nehézséget okoz, hiszen hozzájuk a médián, a helyi bűnmegelőzési programokon, a szóróanyagokon keresztül illetve a gyermekek közvetítésével, a gyermekeknél elért magatartásváltozás befolyásoló erejével lehet eljutni. A családok életébe hatékonyan a családtámogatási rendszeren keresztül lehet beavatkozni ösztönözve a felelős gyermekvállalást, a gyermekek felneveléshez szükséges testi, lelki, szellemi és erkölcsi felelősség erősítését, hiszen a szakemberek szerint a gyermekek prevenció védelme az anyai várandóssággal egyidőben kezdődik.

Kiemelkedően fontos továbbá a szabadidő eltöltésének színtere, hiszen a legtöbb áldozattá válás és elkövetővé válás ezen a szinten valósul meg.

A prevenció akkor a leghatékonyabb, ha az intézkedések és színterek a módszerekkel összhangban egymás hatását erősítik, és semmiképpen nem gyengítik.

A kisközösségi – családi, iskolai, hasznos szabadidő-eltöltési – színterek nevelő hatásainak erősítésével csökkenthető a kallódó fiatalok csoportja. Az egészségügyi, a szociális szolgáltatások, a szociál-, és foglalkoztatáspolitikai képviselői, az iskolák, a rendőrség, a pártfogó felügyelők és az igazságszolgáltatási szereplők közötti jelzőrendszer és együttműködés kialakítása, valamint az önkormányzati ügyosztályok közötti folyamatos munkakapcsolatok megelőzik a veszélyeztetetté és a veszélyeztetővé válást. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a bűnelkövetés felé sodródó és az áldozattá váló fiatalok számát csökkenti.

A nevelési-oktatási intézmény azonban nem csak a bűnmegelőzési információk célba juttatásának az egyik színtere, hanem számos bűncselekmény elkövetési helyszíne (iskolai zaklatás, iskolai erőszak) vagy egyes bűncselekmények kialakulásának oksági tényezői visszavezetnek az iskolába (például önbíraskodás, rablás). Éppen ezért a nevelési-oktatási intézményekben folyó bűnmegelőzésnek kettős célja van: az áldozattá válás megelőzése mellett az elkövetővé válás megelőzését is magában foglalja.

A bűnmegelőzés fontos területe a hasznos szabadidő-eltöltés megteremtése, hiszen a csellengő, céltalan gyermekek gyakran unalmukban követnek el akár súlyos bűncselekményeket. A játék, az élmények, a közösségek összefonódása olyan mikrokörnyezetet alakít ki, amely hatványozottan képes a védelmi és megtartó funkciót kifejtteni, ezért alkalmas az elkövetővé válás megelőzésére, a bűnisméltés megelőzésére egyaránt.

Az ifjúság erkölcsi fejlesztése a sport egyik fontos feladata is. Az erkölcsfejlesztő feladatát a sport a benne rejlő sajátosságokon keresztül eredményesen oldhatja meg, ugyanis a csoportba való beilleszkedés, a szabályok betartása, egymás támogatása, a gyengébbek segítése, a kölcsönös bizalom, hogy az eredmények elérésében mindenki a tudása legjavát adja, a közös célok, a hagyományok ápolása, a sport törvényeinek önkéntes elfogadása, betartása, a kollektíva hírnevének növelése közös erőfeszítések eredménye.

A gyermekek és fiatalok kiemelt kockázatú csoportot képeznek bűnmegelőzési szempontból, hiszen hiszékenyséjük, bizalmuk, óvatlanságuk és csekély testi erejük miatt kiváló célpontjai egy-egy bűncselekménynek. A kortárs csoport nyomására hajlamosak olyan cselekmények gyakran csoportos elkövetésére, amelynek következményeivel nincsenek tisztában, és ez az információhiány az elkövetővé válásuknak kiemelkedő kockázatát jelenti. Éppen ezért a gyermek- és ifjúságvédelem intézkedéseinek kiemelten koncentrálnia kell ezen célcsoport igényeire és a kettős célzatú speciális prevenciók kidolgozására.

A mindennapi életünket az írott és íratlan szabályok tömege határozza meg. A gyermekeknek meg kell ismerkedniük ezekkel a szabályokkal és meg kell tanulniuk, hogy ezek nagy része az ő biztonságukat szolgálja. E magatartási szabályok ismeretében várhatjuk csak el tőlük, hogy idejében felismerjék a különböző veszélyeket, azok kockázatát és lehetséges következményeit, hiszen ezáltal tudnak csak helyes döntéseket hozni.

A Btk. gyermekek és fiatalok számára nehezen érthető, illetve nem ismerik annak tartalmát. Vékony a diákcsínyek és a bűncselekmények közötti határmezsgye, amelyet sajnos igen gyakran átlépnek. Ennek pedig a legfőbb oka az, hogy nem tudják, mit szabad és mit nem, és gyakran sok olyasmiről hiszik, hogy diákcsíny, ami kimeríti a bűncselekmény kategóriáját.

Az elhúzódozó büntetőeljárások során a fiatalok terheltek nem kapják meg a szükséges segítséget és támogatást a visszaesés megakadályozása, valamint a társadalomba való visszailleszkedés érdekében, ugyanakkor a gyermekkorú elkövetőkkel sem tud adekvát módon foglalkozni a gyermekjóléti alap- és szakellátás. Ezekre kell megoldást találni többek között a megelőző pártfogás intézményével.

A gyermekvédelem és a büntető igazságszolgáltatás területén eltér az eljárások funkciója, azonban az alkalmazott eszközökkel elérni kívánt célok egységes nevezőre hozhatók: ez pedig a gyermek és fiatalok szocializációjának elősegítése, sikeres beilleszkedése a társadalomba, a bűnismétlés megelőzése minél korábbi szakaszban és a további büntetendő cselekmény elkövetésétől való tartózkodása.

A statisztikai adatok és a szakmai tapasztalatok alapján a kettős cél figyelemmel kísérése mellett az alábbi beavatkozási területeket különíthetjük el.

Beavatkozási területek:

- Megelőző vagyonvédelem,
- Hasznos szabadidő-eltöltés,
- Konfliktusok és az erőszak megelőzése, kezelése,
- Szenvedélybetegségek megelőzése, alkohol- és droprevenció,
- A média és az internet veszélyei.

8.2.1. Megelőző vagyonvédelem

A személyes biztonságunkért, illetve tárgyaink biztonságáért elsősorban mi magunk vagyunk a felelősök. Elengedhetetlen, hogy a felnövekvő nemzedéknek átadjuk azokat az információkat, amelyekkel megelőzhetjük az áldozattá illetve az elkövetővé válásukat. A gyermekek és fiatalok

pedig főképpen az életkoruk és testi erejük, tudatosságuk hiányában könnyebben válhatnak vagyon elleni bűncselekmény áldozatává és elkövetőjévé.

A megelőző vagyonvédelem feladata, hogy olyan ajánlásokat fogalmazzon meg, amelyek betartásával csökkenthetjük a sértetté válás kockázatát és amelyek széles körben történő alkalmazása esetén csökken a vagyon elleni bűncselekmények száma.

Intézkedések:

A. Iskolai prevenciós programok – a DADA és ELLENSZER programok működtetése az általános és középiskolákban

Intézkedés:	Az általános és középiskolásokhoz el kell juttatni a megelőző vagyonvédelem azon információit, amelyek elősegítik az áldozattá és elkövetővé válásuk megelőzését. Folyamatosan biztosítani kell a rendőrség DADA és ELLEN-SZER programjainak finansziális hátterét, az oktatók többnapos képzését, a módszertan folyamatos fejlesztését.
Felelős:	rendőrség, NBT
Partner:	EMMI
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	DADA és ELLEN-SZER programok iskolai megvalósítása, iskolai oktatások, pedagógusképzések tartása, DADA és ELLEN-SZER oktatók képzése, tananyagfejlesztés
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	bűnmegelőzési előadásokkal elért gyermekek száma

B. A pedagógusok és gyermekvédelmi felelősök bűnmegelőzési képzésének bevezetése

Intézkedés:	Ki kell alakítani és fokozatosan be kell vezetni a tanárok, gyermekvédelmi felelősök bűnmegelőzési képzését a tanárképzésben, hogy meg tudják oldani az általános- és középiskolai kötelező bűnmegelőzési oktatást.
Felelős:	NBT, EMMI
Partner:	BM
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	képzések tartása, tananyagírás
Határidő:	a keretek kialakítása 2014. augusztus, az oktatás bevezetése 2015-től 2019-ig

Indikátor:	megtartott képzések száma, kiképzett oktatók száma, elkészített tananyag
------------	--

C. A pedagógusok és gyermekvédelmi felelősök bűnmegelőzési továbbképzésének bevezetése

Intézkedés:	Ki kell alakítani és fokozatosan be kell vezetni azokban az intézményben, ahol az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó szakemberek ezt indokoltnak tartják, a tanárok, gyermekvédelmi felelősök bűnmegelőzési továbbképzését, hogy meg tudják oldani az általános- és középiskolai kötelező bűnmegelőzési oktatást.
Felelős:	NBT, EMMI
Partner:	BM, KLIK, egyházak, civil iskolafenntartók, SZGYF
Forrás:	1 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	képzések tartása, tananyagírás, multiplikátorok képzése
Határidő:	a keretek kialakítása 2014. június, az oktatás elkezdése 2014. júniustól folyamatosan
Indikátor:	megtartott képzések száma, kiképzett oktatók száma, elkészített tananyag

D. A bűnmegelőzés integrálása a családi és iskolai napok rendezvényeinek programjába, a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben folyó programokba

Intézkedés:	Erősíteni kell a szülők és a tanárok együttműködését a szinterek egymást erősítő hatásának fokozása érdekében. Törekedni kell arra, hogy minden nevelési-oktatási intézményben, illetve a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben folyó programokhoz kapcsolatosan évente legalább egy alkalommal családi napot kell szervezni, ahol a helyi illetékes rendőrkapitányság bevonásával népszerűsítésre kerül a bűnmegelőzés is.
Felelős:	NBT
Partner:	BM, EMMI, KLIK, rendőrség, egyházak, civil iskolafenntartók, SZGYF
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	családi napok, játékos vetélkedők tartása
Határidő:	a 2013–2014-es tanévtől folyamatosan
Indikátor:	megtartott családi napok száma, a családi napon megjelent résztvevők száma

E. A hazai jó gyakorlatok összegyűjtése és népszerűsítése a gyermek- és ifjúságvédelem területén

Intézkedés:	Össze kell gyűjteni a gyermek- és ifjúságvédelem területén a hazai jó gyakorlatokat, és meg kell vizsgálni azok adaptálhatóságát, fejlesztési és terjesztési lehetőségeit. Az NBT honlapján az összegyűjtött jó gyakorlatokat közzé kell tenni.
Felelős:	NBT
Partner:	rendőrség, EMMI
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	jó gyakorlatok összegyűjtése
Határidő:	2014. május 31.
Indikátor:	a www.bunmegelozes.info-n közzétett jó gyakorlatok száma

8.2.2. Hasznos szabadidő-eltöltés

A hasznos szabadidő-eltöltés megszervezése, támogatása, a fiatalok szociális kompetenciáinak fejlesztése, a kis közösségek építése a bűnmegelőzés fontos eszköze és lehetősége. Számos módon (például kreatív és művészeti foglalkozások, élmény-, dráma- és olvasáspedagógia, játékos vetélkedők, kirándulások, táborok, közösségi terek fejlesztése, a sport nevelő és megelőző hatásának kiaknázása, idősök bevonása szabadidős programokba, az edzők, testnevelő tanárok, utcai szociális munkások képzése és továbbképzése) érhetjük el, hogy a fiatalok a különböző színtereken (család, oktatási-nevelési intézmények, kulturális intézmények és hasznos szabadidő-eltöltés keretein belül) egymást kiegészítő, egymás hatásait fokozó programokban, tréningeken, táborokban, egészségfejlesztő és -megőrző tevékenységben vehessenek részt.

Intézkedések:

A. A testnevelő tanárok és edzők bűnmegelőzési képzésének és továbbképzésének bevezetése

Intézkedés:	<p>A gyermek- és fiatalok hasznos szabadidő-eltöltésének segítése érdekében fel kell térképezni az együttműködési lehetőségeket a különböző sportszervezetekkel. Erősíteni kell a sport és a bűnmegelőzés kapcsolatát.</p> <p>A testnevelő tanárok és edzők példaképként szolgálnak a fiatalok számára, és a mozgás, a sport segítségével képesek azokat a szociális kompetenciákat fejleszteni, attitűdváltozásokat elérni, amelyek a bűnmegelőzésben is fontosak (szabálykövetés, csapatmunkában történő hasznos részvétel, agresszió-levezetés, erőszakmentes konfliktusmegoldás, tisztelet, elismerés, veszteni tudás, öröm).</p> <p>A testnevelő tanárok és edzők képzésébe és továbbképzésébe be kell emelni a bűnmegelőzési nevelés ismereteit.</p>
-------------	--

Felelős:	BM, NBT
Partner:	EMMI
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	együttműködési megállapodások megkötése, képzési lehetőségek felmérése, képzési anyag elkészítése és beemelése az oktatásba
Határidő:	a felmérésre 2014. augusztus, az oktatás bevezetése 2015. augusztus
Indikátor:	együttműködések száma, képzési anyag, képzés

B. A bűnmegelőzés beemelése az állami, egyházi és önkormányzati gyermektáborok programjaiba

Intézkedés:	Az állam és az önkormányzatok által (rész)finanszírozott gyermektáborok programjába kötelezően fel kell venni a bűnmegelőzési ismeretek oktatását, a bűnmegelőzésben fontos attitűdök és szociális kompetenciák fejlesztését. A civil szervezeteket és egyházakat ösztönözni kell arra, hogy az önálló szervezésű rendezvényeikbe is beépüljenek a bűnmegelőzési programelemek.
Felelős:	EMMI, NBT
Partner:	BM, rendőrség, KLIK, egyházak, önkormányzatok, SZGYF
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	bűnmegelőzési táborokban játékos vetélkedők, élménypedagógiai programok rendezése
Határidő:	2014-től folyamatosan
Indikátor:	bűnmegelőzési foglalkozások száma a nyári táborokban

C. Az időskorúak aktív bevonásának vizsgálata

Intézkedés:	Meg kell vizsgálni, hogy az időskorúak hogyan vonhatóak be aktívabban a gyermekekkel és fiatalokkal kapcsolatos hasznos szabadidő eltöltési programokba, fel kell mérni a már működő jó gyakorlatokat, valamint javaslatot kell készíteni, hogyan lehet a jó gyakorlatokat országos szinten kiterjeszteni.
Felelős:	NBT
Partner:	EMMI, BM

Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	munkacsoport keretében vizsgálat
Határidő:	a felmérésre 2014. december 31.
Indikátor:	jelentés

8.2.3. Konfliktusok és az erőszak megelőzése, kezelése

Mindannyian valamely adott kulturális háttérben nőünk fel. Életünket, ünnep- és hétköznapijainkat, tapasztalatainkat, viselkedésünket, társadalmi, környezeti jelenségekhez való viszonyulásainkat meghatározzák azok a körülmények, amelyeket az adott kultúra biztosít számunkra.

A különböző mikrokultúrák észrevétlenül vannak jelen életünkben, amelyekre tudatosan sokszor fel sem figyelünk. A gyerekek, fiatalok sokszínű társadalmi, kulturális háttérének felismeréséhez, tudatosításához és megfelelő kezeléséhez az ifjúsági szakma szakembereinek a pozitív, elfogadó szellemű hozzáálláson kívül megfelelő ismeretekkel és képességekkel kell rendelkezniük.

Az interkulturális tanulási folyamat fő jellemzője, hogy tiszteletben tartja a különböző kultúrák értékeit, szokásait, hagyományait. Kiemelt céljai:

- a több kultúrára épülő személyiségfejlesztés, amellyel a legfőbb cél, hogy a gyerekek, serdülők és fiatalok előnyként éljék meg az eltérő kulturális hátteret,
- a kisebbségi kultúra fenntartása, beleértve a vallás, a nyelv, a normák, a tradíciók, a társadalmi értékek, a társas kapcsolatok ápolását,
- átfogó értékek felkarolása, fejlesztése, amelyek mind a kisebbség, mind pedig a többség számára fontosak és értékesek,
- a teljes kulturális beolvadás megakadályozása, ezáltal remélhető, hogy a kisebbségek fennmaradnak, kulturális identitásuk megerősödik, fejlődhetnek a többségi környezetben,
- a nyelvi kompetenciák, érzelmi kompetenciák, valamint az emberi jogok, az érdekérvényesítés ismereteinek és készségeinek fejlesztése, az előítéletes szemlélet átfordítása.

Az előítéletek, a sztereotípiák, a rasszista megnyilvánulások egyaránt negatívan hatnak a megtestesítő személyekre és azokra, akikre irányul, hiszen aláássák az érintett csoport önértékelését, áttételesen hatnak az adott csoportba tartozó emberek munkahelyi, a tanulók iskolai teljesítményére, önmagukkal szemben támasztott igény szintjükre, önértékelésükre, mindennapi közérzetükre, mentálhigiénés állapotukra is.

Az interkulturális tanulás folyamata, különösen az előítéletek, sztereotípiák lebontásának sziszifuszi küzdelme akkor lehet eredményes, ha együtt és egymást erősítve vesznek benne részt a különböző szereplők.

Intézkedések:**A. Módszertan készítése az iskolai erőszak hatékony megelőzése érdekében**

Intézkedés:	Össze kell gyűjteni az nevelési-oktatási intézményekben előforduló erőszakos esetek kezelésére kidolgozott eredményes és a gyakorlatban hatékonynak bizonyult hazai és nemzetközi konfliktusmegelőző, -kezelő programokat. A felmérés eredménye alapján a hatékony, magyarországi alkalmazásra alkalmas programokról – azok módszertani leírását is tartalmazó – összeállítást kell készíteni, amelyet terjeszteni kell az nevelési-oktatási intézményekben.
Felelős:	NBT
Partner:	EMMI, rendőrség, KLIK, egyházak, civil iskolafenntartók, SZGYF
Forrás:	elektronikus terjesztés esetén nem igényel többletköltséget
Eszköz:	módszertanok összegyűjtése
Határidő:	2015. március 31.
Indikátor:	összegyűjtött módszertanok száma, összeállított módszertani ajánlás, elért nevelési-oktatási intézmények száma

B. A bűnmegelőzési ismeretek integrálása már működő felzárkózási programokba

Intézkedés:	Össze kell gyűjteni azon szervezeteket, amelyek hátrányos helyzetű, különösképpen roma fiatalok számára működtetnek felzárkóztatási programokat. Meg kell vizsgálni, hogy az összegyűjtött (főképpen játszótérházakban, tanodákban, közösségi tereken működtetett) programokba a bűnmegelőzési (áldozattá és elkövetővé válást megelőző) ismeretek, szociális kompetenciafejlesztő játékok integrálhatók-e, ki kell dolgozni a módszertanát annak, hogy az áldozattá és elkövetővé válást megelőző ismeretek és szociális kompetenciafejlesztő játékok hogyan integrálhatók be a már futó programokba, és az arra alkalmasakba be kell illeszteni ezen ismeretek oktatását.
Felelős:	NBT, EMMI
Partner:	rendőrség, egyházak
Forrás:	1 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	jó gyakorlatok összegyűjtése, módszertan kidolgozása
Határidő:	2015. február 28.
Indikátor:	az összegyűjtött programok száma, azon programok száma, amelyekben sikeresen integrálásra kerültek a bűnmegelőzési ismeretek, illetve szociális kompetenciafejlesztő játékok

C. Iskolai mediátorok képzése

Intézkedés:	<p>Az iskolai erőszak megelőzése, valamint a konfliktusok erőszakmentes feloldása érdekében minden nevelési-oktatási intézményben legalább egy fő iskolai mediátort kell képezni, aki a módszer alkalmazásával enyhíteni tudja a szülők és tanárok; tanárok és tanárok; tanárok és diákok; diákok és diákok; szülők és diákok között felmerülő konfliktusokat.</p> <p>Az iskolai mediátorképzéssel egy újfajta konfliktus-feloldási lehetőség nyílik az oktatási intézményekben, mert bár 2004. óta létezik az oktatásügyi közvetítés intézménye, de ez utóbbi eljárás az olyan vitás kérdések rendezésére szolgál, mint például az intézmények átalakulása kapcsán kialakult viták, oktatási intézmény és fenntartója közötti szerződés vitatott kérdései, vagy a fegyelmi ügyeket követő, vagy megelőző egyeztetések. Az iskolai mediátorok rendszerének kialakításával lehetővé válik az iskolákban előforduló erőszakos magatartás- és viselkedésminták helyben történő kezelése.</p>
Felelős:	NBT, EMMI
Partner:	KLIK, egyházak, civil iskolafenntartók, SZGYF
Forrás:	évi 2 millió forint, NBT éves költségvetése
Eszköz:	mediátor képzés
Határidő:	2018
Indikátor:	nevelési-oktatási intézmény/iskolai mediátor

D. A család védelmi funkciójának növelése

Intézkedés:	<p>Ki kell alakítani a szülői felelősség hatékonyabb és konkrétabb számonkérhetőségének rendjét a családtámogatási rendszeren belül. Egy szakemberekből álló munkacsoport keretein belül meg kell vizsgálni azokat a szükséges jogszabály-módosításokat, amelyekkel elérhető a család védelmi funkciójának növelése, a gyermekek veszélyeztetésének csökkentése. Meg kell vizsgálni továbbá, hogyan biztosítható helyi önkormányzati szinten a szülők képzésének, továbbképzésének intézményrendszere.</p>
Felelős:	EMMI, KIM, BM, SZGYF
Partner:	rendőrség, NBT
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	munkacsoport működtetése
Határidő:	folyamatos

Indikátor:	munkacsoport üléseinek száma, kidolgozott intézkedések száma, megvalósított intézkedések száma
------------	--

8.2.4. Szenvedélybetegségek megelőzése, alkohol- és drogprevenció

Otthonról kapott vagy átvett stabil értékrend híján a fiatalok az ifjúsági szubkultúrában keresik identitásukat, és ott gyakran alkoholt, esetleg kábítószerrel fogyasztanak, és hajlandók a „kisebnek” tekintett szabályszegések akár csoportos elkövetésére is. Vizsgálatok bizonyították, hogy azok a fiatalok kevésbé veszélyeztetettek, akik jól érzik magukat környezetükben, magabiztosabbak, sikeresebbek, ezért nem, vagy kisebb mennyiségben fogyasztanak alkoholt, drogot, nem dohányoznak, nem válnak elkövetővé vagy áldozattá. Ez a szemléletmód új alapokra helyezi az iskolai és fiatalkori drog- és bűnmegelőzést.

Bár a felnőtt társadalom gyakran igen szigorú normák, jogszabályok megalkotását is indokoltnak tart a gyermekkorúak védelme érdekében, az indokolatlan (vagy annak érzett) tiltás önmagában ugyanolyan kontraproduktív lehet, mint a túlzottan liberális, vagy nem megfelelően érvényesülő szabályozás. A tudományos, elrettentésen alapuló felvilágosító előadások sokkal inkább a figyelemfelkeltést szolgálják, mint hatékonyan és hosszú távon megoldják a problémákat, éppen ezért a gyermek- és ifjúságvédelem területén ezeket a módszereket minél jobban kerülni kell. A kamaszokra jellemző ellenállás ugyanis gyakran még vonzóbbá teszi a jogsértéseket, a drogok kipróbálását és a deviáns magatartást. Azok a módszerek a hatékonyak, amelyek a gyermekek és fiatalok érdeklődését fel tudják kelteni, fent tudják tartani, és nem csak az információbővítést, hanem az attitűdváltozások elérését is megcélozzák.

Intézkedések:

A. Szórakozóhely-ellenőrzések fokozása

Intézkedés:	A kábítószer-fogyasztás és a 18 év alattiak alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében szigorítani kell a szórakozóhelyekkel, vendéglátóipari egységekkel szembeni fellépést, fokozni kell a szórakozóhelyek és környékének ellenőrzését.
Felelős:	EMMI, KIM, BM, NGM, NAV
Partner:	rendőrség, polgárőrség
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	jogszabály-módosítás, ellenőrzés fokozása
Határidő:	folyamatosan
Indikátor:	feltárt esetek száma, kirótt bírságok összege

B. Az ELLEN-SZER programhoz tananyag készítése

Intézkedés:	Az ELLEN-SZER program a rendőrség középiskolásoknak készített biztonságra nevelő programja. A program futása óta szerzett tapasztalatok indokolták, hogy a sikeres oktatás elősegítése érdekében egy új, az oktatók munkáját segítő kézikönyv kerüljön összeállításra.
Felelős:	rendőrség, NBT
Partner:	EMMI
Forrás:	1 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	tananyagírás
Határidő:	2014. december 20.
Indikátor:	elkészült tananyag, nyomtatott tankönyvek száma

C. Az élménypedagógia módszerének népszerűsítése, trénerképzések tartása tanároknak

Intézkedés:	Népszerűsíteni kell az élménypedagógia módszerét. Lehetővé kell tenni az élménypedagógiai trénerképzésben részt venni kívánó pedagógusok számára, hogy részt tudjanak venni ilyen képzésben. A nevelési-oktatási intézmények pedagógus továbbképzések tervezésekor igény esetén évente legalább egy fő képzését lehetővé kell tenni. A trénerképzésen részt vevők vállalják, hogy az osztályfőnöki munkájuk, az osztálykirándulások megszervezése során a módszert kötelezően alkalmazzák.
Felelős:	NBT, EMMI
Partner:	KLIK, egyházak, civil iskolafenntartók, SZGYF
Forrás:	évi 1 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	élménypedagógiai trénerképzések szervezése
Határidő:	2014-től folyamatosan
Indikátor:	élménypedagógiai trénerképzésen részt vettek száma, megtartott trénerképzések száma

8.2.5. A média és az internet veszélyei

Korunk elengedhetetlen információforrása a média és az internet, amelyek használata mind az elkövetővé mind az áldozattá válás szempontjából kiemelkedő kockázatot jelent. A televíziózás, a számítógépes játékok erőszak-közvetítő hatása számos tudományos kutatás alapjául szolgál.

A közösségi portálok használata nemcsak vonzó a fiatalok körében, hanem a közösségi életük nagy része ebben a kibertérben játszódik. Amennyiben nem ismerik meg, hogy honnan és milyen veszélyek leselkednek rájuk, nem várható el tőlük, hogy el tudják kerülni a veszélyhelyzeteket.

Intézkedések:

A. Biztonságos internethasználat

Intézkedés:	El kell juttatni a fiatalokhoz a biztonságos média és internethasználatához szükséges információkat.
Felelős:	rendőrség, NBT
Partner:	EMMI, NMHH
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	DADA és ELLEN-SZER programok, iskolai előadások tartása, internet, közösségi oldalak
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	elért fiatalok száma

B. a Bűvösvölgy médiaértés-oktató központ oktatási tematikájának bővítése bűnmegelőzési témákkal

Intézkedés:	<p>Az NMHH és partnerei 2013-ban létrehozta a Bűvösvölgy médiaértés-oktató központot, ahol a látogató diákok egy közös alkotó folyamat során játszva ismerkedhetnek meg a média és a hírközlés világával, saját élményeiken, tapasztalataikon keresztül sajátíthatják el az új médiakultúra alapjait.</p> <p>Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a Bűvösvölgy médiaértés-oktató központ oktatási tematikája milyen módon és milyen bűnmegelőzési témakörökkel bővíthető, mivel a központba évente több ezer gyermek látogat el, és így lehetőség nyílik az élményszerű, játékos oktatási programok tematikájában feldolgozni egy-egy bűnmegelőzési vonatkozású történetet.</p>
Felelős:	NMHH, NBT
Partner:	EMMI, rendőrség
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	új médiával kapcsolatos bűnmegelőzési történetek kidolgozása és integrálása a tematikába
Határidő:	2014. december 31.

Indikátor:	elért fiatalok száma; integrált bűnmegelőzési témakörök száma
------------	---

8.3. A bűncselekmények áldozatainak segítése, az áldozattá válás megelőzése

A kriminálpolitika napjainkra már felismerte, hogy az elkövetők alapvető emberi jogainak betartása mellett az áldozatok jogait is biztosítani kell. Az állam áldozatpolitikai feladatai, ezen belül áldozatsegítési kötelezettsége is, egyrészt az állami büntetőhatalom monopóliumából, másrészt a bűnmegelőzés alapjogi céljából és az állam azon kötelezettségéből ered, amely szerint az alapvető jogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelezettsége. Az állam alapjogvédelmi kötelezettsége magában foglalja, hogy pozitív intézkedésekkel gondoskodik az érvényesülésükhöz szükséges feltételek kialakításáról. Az állam nem lehet tétlen az olyan helyzetekkel szemben, amelyek az alapjogokat sértik, ilyen esetekben az összes rendelkezésére álló eszközzel mindig fel kell lépnie.

A kriminálpolitika részeként ma már az állam az elkövetők megbüntetése mellett lehetővé teszi, hogy más szempontok is érvényesüljenek, többek között a megelőzés és a helyreállítás.

A helyreállító igazságszolgáltatás koncepciója azt jelenti, hogy elfogadjuk a bűncselekmény következtében sértetté, áldozattá vált személyek jogos igényét arra, hogy megváltozott élethelyzetükben segítséget kapjanak. Az áldozat innentől kezdve már nemcsak egy speciális, az esetről közvetlen ismeretekkel rendelkező tanú, hanem olyan személy, akinek érzelmi, pszichikai, fizikai, végső soron anyagi rehabilitációja, társadalmi integrálása az egész közösség érdekében áll. Napjaink kriminálpolitikájának éppen ezért kiemelt feladata a bűnözés okozta káros hatások csökkentése és a bűncselekményeket elszenvedő személyek társadalmi, erkölcsi és anyagi sérelmeinek enyhítése, amellyel az állam kifejezésre juttatja, hogy a társadalom, a közösség szolidáris az áldozatokkal.

Az áldozatsegítés során nem szabad szem előtt téveszteni a prevenciók vonatkozásokat sem. A vizsgálatok és felmérések ugyanis egybehangzóan azt jelzik, hogy aki bűncselekmény áldozatává vált, a jövőben nagyobb eséllyel lesz újabb, azonos vagy más típusú bűncselekmény áldozata, mint az, aki még nem volt sértett.

Az áldozatsegítés területén integrált és összehangolt megközelítésre van szükség, összhangban a bűncselekmény áldozatává váló személyek jogainak érvényesítését és támogatásuk javítását szolgáló stratégiáról szóló tanácsi következtetésekben foglaltakkal. A hazai implementáció előtt álló 2012/29/EU irányelv minimumszabályokat állapít meg a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozóan.

A jól működő áldozatpolitika nem csak a bűncselekmények áldozatai számára jár előnyökkel, a társadalom egésze számára is hasznos, hiszen általa hosszú távon csökkenhet a bűnözésre, az egészségügyi és a szociális ellátórendszerre fordított kiadások összege, az áldozattá válás kockázata, nőhet a feljelentési hajlandóság, javulhat az igazságszolgáltatás működésének hatékonysága.

Beavatkozási területek:

- Az áldozattá válás megelőzése,
- A másodlagos viktimizáció elkerülése,
- Áldozatsegítő szolgáltatások szélesítése.

8.3.1. Az áldozattá válás megelőzése

Az áldozattá válás elkerülését szolgáló megoldások az áldozatpolitika lényeges részét képezik. A stratégia kiemelten fókuszál arra, hogyan jut el az állampolgárokhoz a bűncselekmény áldozatává válás megelőzéséhez szükséges, az állampolgár saját cselekvését, viselkedését orientáló információ. Ennek érdekében fontos a bűnügyi elkövetési módszerek folyamatos monitorozása és az így nyert információk célzott visszacsatolása.

Az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból, és a társadalomban betöltött szerepüknel fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, ezáltal fokozottabban veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben. Egészségi állapotuk, sokszor magányos, elszigetelt életmódjuk és anyagi lehetőségeik miatt ugyanakkor kevésbé képesek a bűncselekmények elleni védekezésre. Megkönnyíti az elkövetők dolgát, hogy az idős emberek könnyen kötnek ismeretséget, legtöbb esetben örülnek, hogy beszélgethetnek valakivel, így a bűnelkövetők könnyen a bizalmukba férkőznek.

A tettesek a sérelmükre elkövetett bűncselekmények során azt használják ki, hogy az áldozatok jószívűek, hiszékenyek, többnyire egyedül vannak, könnyű megtörni az ellenállásukat. Az óvatlanság, a túlzott bizalom még mindig gyakori áldozati magatartás. Az idős emberek korukból, egészségi állapotukból, életmódjukból, szokásaikból, hiszékenységből adódóan könnyebben megtéveszthetők. Ezen okok miatt elmondható, hogy bűnözői csoportok specializálódtak az időskorúak sérelmére elkövetendő bűncselekmények módszereinek kidolgozására és elkövetésére.

Az időskorúak védekezési képessége leginkább azzal növelhető, ha az áldozattá válásuk módszereit, az elkerülés eszközeit és lehetőségeit eljuttatjuk hozzájuk újra és újra, hiszen idős koruknál fogva, ha nem érinti őket bűncselekmény személyesen, illetve nem jut el hozzájuk bizonyos időközönként prevenció ajánlás, hajlamosak elfelejteni az elkerülési módokat, illetve előfordulhat, hogy nem ismerik fel az átveréseket.

Intézkedések:

A. Mélni kell a rendőrség áldozattá válás megelőzési kockázatközpontú módszertanának érvényesülését

Intézkedés:	A rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010 (OT. 10.) ORFK utasítás 36. pontja értelmében az ORFK Bűnmegelőzési Osztálya a kiemelt kockázatú csoportok áldozattá válásának megelőzésére módszertani útmutatót dolgozott ki. Országosan mindenütt meg kell vizsgálni az utasítás 36. pontjának és a hozzá kidolgozott módszertannak az érvényesülését és a végrehajtás hatékonyságát. A vizsgálatról évente jelentést kell készíteni.
Felelős:	rendőrség
Partner:	BM, NBT
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	felülvizsgálat
Határidő:	2014. május 31., onnantól kezdve minden év májusa

Indikátor:	jelentések a BM és NBT részére
------------	--------------------------------

B. Egységes rendőrségi szóróanyagok az áldozattá válás megelőzése érdekében

Intézkedés:	Egységes rendőrségi szóróanyagok készítése az áldozattá válás megelőzése érdekében a lakosságot leginkább veszélyeztető területeken. a) Az elkészítendő szóróanyagok témaköreinek meghatározása. b) Az a) pontban meghatározott témakörökben szóróanyagok készítése. c) A szóróanyagok nyomtatása igény szerinti példányszámban és ezek terjesztése a területi és helyi szervek, valamint a polgárőrség segítségével.
Felelős:	NBT, rendőrség
Partner:	polgárőrség
Forrás:	a) pont: forrást nem igényel b) pont: 2014-ben 10 millió forint, NBT költségvetése c) pont: 2015-től évi 3 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	szóróanyagok készítése
Határidő:	a) pontra: 2013. december b) pontra: 2014. szeptember c) pontra: 2015-től folyamatosan
Indikátor:	elkészített szóróanyagok típusának száma, nyomtatott szóróanyagok példányszáma

C. Szakemberképzések az időskorúak áldozattá válásának csökkentése érdekében

Intézkedés:	Képzések szervezése az idősek ellátásában, védelmében érintett állami és civil szervezetek szakembereinek, (rendőrség, szociális munkások, jelzőrendszeres diszpécser szolgálatokon dolgozók, tanyagondnokok) a történelmi egyházak képviselőinek annak érdekében, hogy képessé váljanak szakszerű áldozattá válás megelőzési információk átadására az időskorúak számára.
Felelős:	rendőrség
Partner:	NBT, EMMI, önkormányzatok, egyházak
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	képzési tematika összeállítása
Határidő:	2014-től folyamatosan
Indikátor:	megtartott képzések száma, a képzéseken résztvevők száma

D. Áldozattá válás megelőzési tájékoztatás az időskorúak részére

Intézkedés:	Az idősotthonokban, idősök napközijében az időskorúak védekezési képességének növelése érdekében félévente egy alkalommal előadások, foglalkozások tartása, a sértetté váláshoz vezető körülmények, az elkövetési módszerek és a megelőzési lehetőségek megismertetése a célcsoport tagjaival.
Felelős:	rendőrség
Partner:	NBT
Forrás:	nem igényel többletköltséget
Eszköz:	előadások tartása
Határidő:	2014-től folyamatosan
Indikátor:	megtartott előadások száma, elért idősök száma

8.3.2. A másodlagos viktimizáció elkerülése

Másodlagos viktimizáció esetén a sérelem nem a bűncselekmény közvetlen eredménye, azt az áldozatoknak a hatóságok, illetve a vele kapcsolatba kerülők nem megfelelő viszonyulása okozza. Sok áldozat ugyanis kétszer sérül, először, mint a bűncselekmény, másodszor, mint az igazságszolgáltatási rendszer áldozata. A szekunder károsodás sok esetben súlyosabb lehet, mint a primer. A cél az, hogy a bűncselekményt követően az igazságszolgáltatási rendszer résztvevői, a rehabilitációt végzők újból már ne viktimizálják az áldozatot. Ennek megelőzésében alapvetően fontos az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervek, szervezetek (rendőrség, ügyészség, bíróság, közigazgatás, egészségügy) szerepe, valamint a bűncselekmény elszenvedőjének megfelelő rehabilitációja. A másodlagos viktimizáció csökkentése növeli az állampolgárok hatóságokba vetett bizalmát, együttműködési hajlandóságát, ugyanakkor csökkenti a bűnözéstől való félelmet.

Intézkedések:**A. A szekunder viktimizáció elkerülését szolgáló szakmai protokollok megalkotása, a működés nyomon követése és monitoringja**

Intézkedés:	Munkacsoport keretében fel kell térképezni mindazokat az állami szervezeteket, önkormányzati intézményeket, egyházi és civil szervezeteket, amelyek kapcsolatba kerülnek bűncselekmények áldozatává vált személyekkel. Az azonosított állami és önkormányzati szervezeteknél fel kell mérni a másodlagos áldozattá válás kockázatait, és ki kell dolgozni a kockázatokra reflektáló, a másodlagos áldozattá válás specialitásaira figyelemmel levő protokollokat. Ki kell dolgozni a protokollok működésének nyomon követését, monitoringját is. A protokollok kidolgozásakor kiemelt figyelmet kell fordítani a sérülékeny áldozatokra. Azoknál az intézményeknél, szervezeteknél, ahol már vannak ilyen protokollok, felül kell vizsgálni és szükség esetén módosítani kell azokat.
-------------	---

	A munkacsoportnak vizsgálnia kell azt is, hogy milyen feltételekkel írható elő kompetencia alapú alkalmassági vizsgálat és fejlesztés a sértettekkel/áldozatokkal kapcsolatba kerülő szakemberek részére. Az egyházi és civil szervezeteket ösztönözni kell a kockázatok felmérésére, protokollok kidolgozására, működtetésre és monitoringjára. Számukra keret-protokollt kell készíteni.
Felelős:	KIM
Partner:	BM, EMMI, OBH, LÜ, NAV, rendőrség, KIH, NBT
Forrás:	8.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	adatbázis létrehozása, protokollok kidolgozása
Határidő:	2015. december 31.
Indikátor:	éves felülvizsgálat lezajlik

B. A szekunder viktimizáció elkerülését szolgáló módszerek alap- és továbbképzések részévé tétele

Intézkedés:	Ki kell dolgozni a másodlagos viktimizáció elkerüléséhez szükséges technikák képzési tananyagát és az oktatás módszertanát. A kidolgozott oktatási tananyagot és az oktatásmódszertant a közép és felsőfokú rendészeti oktatásban, valamint valamennyi, az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szakma továbbképzési programjában oktatni, illetve használni kell. A képzési anyagokat szakterületektől függően, differenciált tartalommal kell kidolgozni.
Felelős:	KIM
Partner:	EMMI, BM, NKE, KIH, NBT, OBH, LÜ, NAV, rendőrség
Forrás:	8.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	képzési anyagok, modulok
Határidő:	2015
Indikátor:	képzési anyag elkészülte, éves felülvizsgálat lezajlik

C. Sértettek, tanúk számára információs pultok biztosítása

Intézkedés:	Az állampolgárok a nem ismert, ritkán tapasztalt eljárásokat nehezen értik meg, idegenkedve fogadják. Folyamatban lévő ügyekben ritkán kapnak érdemi tájékoztatást. A büntetőeljárásban történő megfelelő eligazodását egyes országokban (például Franciaország) információs pultok segítik, ahol a büntetőeljárásokban sértettként/tanúként érintetteknek a saját ügyükben érdemi felvilágosítással szolgálnak arról hogyan áll az adott ügy, mikorra
-------------	--

	<p>várható a következő lépés, továbbá bárki számára általános jellegű tájékoztatást adnak a szervezet működéséről. Mindezt naprakész informatikai rendszer támogatja. Felismerték ugyanis, hogy az igazságszolgáltatás végső soron az állampolgárokért van. Az igazságszolgáltatás áttekinthetősége nem csak demokratikus követelmény, hanem csökkenti az azzal kapcsolatos fenntartásokat, a szekunder viktimizáció ártalmas hatásait, de fokozza a sértettek, tanúk hatóságokkal való együttműködését is.</p> <p>Az információs pultok Magyarországi bevezetésének vizsgálata érdekében modellprojekt indításához módszertant kell kidolgozni, majd az ország három különböző megyei jogú városában másfél év időtartalomban modellprojekt keretében tesztelni a nyomozóhatóságokon, az ügyészségeken és a bíróságokon.</p>
Felelős:	KIM, OBH, LÜ, rendőrség
Partner:	KIH, NAV
Forrás:	30.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	modellprojekt
Határidő:	2015-2016
Indikátor:	modellprojekt értékeléséről készített jelentés

8.3.3. Áldozatsegítő szolgáltatások szélesítése

Az állami áldozatsegítést az Ást. szabályozza. A törvényben meghatározott feladatokat a fővárosi és megyei kormányhivatalok igazságügyi szolgálatai, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal látják el. A szolgáltatás működésének több mint hét éves tapasztalatai, az ezalatt megvalósított modellprogramok, valamint az áldozatok igényei alapján megfogalmazhatók azok a fejlesztési-, illetve hiányterületek, amelyek az állami áldozatsegítést úgy teszik teljesebbé, hogy szélesítik a nyújtott szolgáltatások körét, hatékonyabban mérséklék a bűnözés okozta pszichés károkat, megkönnyítik a nyújtott szolgáltatások elérését.

Intézkedések:

A. Hatékonyabb rendőrség által nyújtott tájékoztatás az áldozatsegítő szolgálat által biztosított támogatási lehetőségekről

Intézkedés:	<p>A magyar áldozatsegítő rendszer úgy került kiépítésre, hogy az áldozatoknak a rendőrségi tájékoztatást követően aktívan, kérelmezőként kell fellépniük annak érdekében, hogy segítséghez jussanak. A rendőrség és a határőrség áldozatsegítő feladatairól szóló 17/2007. (III. 13.) IRM rendelet szerint a rendőrség minden sértettnek – akkor, amikor az adott ügyben a rendőrséggel először kerül kapcsolatba – átadja a fővárosi és megyei kormányhivatalok igazságügyi szolgálata által a rendőrségre eljuttatott tájékoztatót, egyúttal szóban felhívja figyelmüket az áldozatsegítés lehetőségére és arra, hogy az Ást. szerinti áldozatsegítő támogatások igénybevételéhez szükséges igazolást a rendőrség kérelmükre kiállítja. Az áldozatoknak nyújtott tájékoztatásnak nem</p>
-------------	---

	<p>kellően hatékony formája a feljelentési jegyzőkönyv egyik bekezdésének – több más figyelmeztetéssel, figyelemfelhívással együtt történő – aláírása.</p> <p>Az áldozatsegítő szolgálat által biztosított támogatások lehetőségéről szóló tájékoztatás hatékony módjáról munkacsoport keretében protokollt kell kidolgozni az alábbi szempontokra figyelemmel:</p> <p>a rendőri munka sajátosságaira; a sértett bűncselekményt követő pszichés állapotára; a tájékoztatás formája, módja, mértéke és részletessége az áldozat sajátos szükségleteitől és személyes körülményeitől, valamint a bűncselekmény típusától vagy természetétől függően változhat; a tájékoztatást egyszerű és közérthető nyelven kell nyújtani; ki kell dolgozni a protokoll működésének nyomon követését, monitoringját is.</p>
Felelős:	KIH, rendőrség
Partner:	KIM, BM, NBT, kormányhivatalok, egyetemek, LÜ
Forrás:	2 millió forint, NBT költségvetése
Eszköz:	munkacsoport
Határidő:	<p>protokoll elkészítésére: 2014. december 31.</p> <p>a protokoll alkalmazására: 2015. április 1.</p>
Indikátor:	protokoll elkészül

B. Országossá kell tenni a civil önkéntes áldozatsegítői hálózatot, az áldozatsegítő szolgálatoknál szociális munkásokat kell alkalmazni

Intézkedés:	<p>A területi áldozatsegítő szolgálatok egy kivételével a megyeszékhelyen találhatóak, a területi áldozatsegítő szolgálatoknál jellemzően két fő dolgozik. Az áldozatsegítő szolgálat működésének kezdetétől komoly problémát jelentett az, hogy a nem megyeszékhelyen élő áldozatok milyen módon juthatnak hozzá a támogatásokhoz, a személyes segítségnyújtáshoz. A TÁMOP 5.6.2. „A társadalmi kohéziót erősítő bűnmegelőzési és reintegrációs programok módszertani megalapozása” című projekt keretében kipróbálására került az önkéntes rendszer, amely a segítségnyújtás térbeli és időbeli korlátozottságát orvosolni képes. Az önkéntesek érzelmi támogatást és az ügyintézéshez adminisztratív segítséget nyújtanak, ezzel a nem megyeszékhelyen élő áldozatok számára is elérhetővé teszik a szolgáltatást. A projekt kilenc megyében valósult meg, a kidolgozott módszertan és a meglévő tapasztalatok alapján az önkéntes áldozatsegítő hálózat országossá tehető. Az önkénteseket fel kell készíteni arra is, hogy a büntetőeljárás során a sértettet, tanút, ha kéri, az eljárási cselekményekre el tudják kísérni, mert egyes esetekben az elkövetővel való esetleges találkozás gondolata komoly pszichés nyomást jelent (ez a tanúkenti meghallgatás sikerét is rontja), ilyenkor a támogató fizikai jelenlét komoly segítség (hasonló megoldást alkalmaz például Hollandia). A területi áldozatsegítő szolgálatoknál önkéntes-szervezőként szociális munkást kell alkalmazni, aki emellett az érdekérvényesítés elősegítése áldozatsegítő szolgáltatást a jelenleginél hatékonyabban tudja ellátni.</p>
-------------	---

Felelős:	KIM, KIH, kormányhivatalok
Partner:	polgárórság, civil szervezetek, egyházak, önkéntesek
Forrás:	tréning vonatkozásában KIH költségvetése évi 10.000.000 forint, létszámfejlesztés a kormányhivatalok költségvetése évi 80.000.000 forint, önkéntesek költségtérítése a kormányhivatalok költségvetése évi 30.000.000 forint.
Eszköz:	kidolgozott módszertan, meglévő tapasztalatok
Határidő:	2015-től folyamatos
Indikátor:	járásonként egy önkéntes, megyénként egy önkéntes szervező

C. A pszichológiai segítségnyújtáshoz való hozzáférés lehetőségének országossá tétele

Intézkedés:	A pszichés károsodásokat jelenleg az áldozatsegítő szolgálat csak eseti jelleggel tudja kezelteni. Azoknak a személyeknek, akik különösen kiszolgáltatottak, vagy akik olyan helyzetbe kerülnek, amelynek következtében különösen nagymértékben ki vannak téve a sérelem kockázatának, pszichológiai szaksegítségben is kell részesülniük. A fentiekkel összhangban a 2012/29/EU irányelv 9. cikk (1) bekezdés c) pontja el is várja azt, hogy az áldozatok az áldozatsegítő szolgálatnál pszichológiai segítségnyújtásban is részesüljenek. Az áldozatsegítő szolgálatnál országosan nem megoldott a pszichológiai segítségnyújtás. Ezt az ellátási formát, az egyenlő esélyek biztosítása érdekében is fejleszteni szükséges és országossá kell tenni.
Felelős:	KIM, kormányhivatalok
Partner:	KIH
Forrás:	évi 80.000.000 forint, kormányhivatalok költségvetése
Eszköz:	pszichológusok alkalmazása és felkészítése
Határidő:	2015-től folyamatos
Indikátor:	áldozatsegítő szolgálatonként egy pszichológus

D. Az állami kárenyhítés rendszerének felülvizsgálata

Intézkedés:	Az állami kárenyhítést az Ást. szabályozza. A törvény értelmében a bűncselekménnyel okozott kár mértékét iratokkal kell igazolni. A gyakorlati tapasztalat az, hogy a bűncselekményt követő három hónapos igényérvényesítési határidőn belül nagyszámú esetben nehézséget okoz a kár mértékét igazoló iratok (például a nem ritkán a három hónapon túlnyúló orvosi kezelések díja) beszerzése. Tekintettel arra is, hogy a kárenyhítés olyan szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmények esetén jár, amelyek
-------------	--

	<p>következményeként a sértett testi épsége, egészsége súlyosan károsodott, vagy a sértett meghalt, ezért lehetőség szerint az áldozatok ügyintézésnek, igényérvényesítésének könnyítése indokolt. Mindezekre tekintettel felül kell vizsgálni a kár mértékét igazoló iratok csatolásának törvényi előírását. Meg kell vizsgálni azt is, hogy – az állami kárenyhítés egyéb feltételeinek fennállása esetén – indokolt lehet-e a kár mértékének igazolása helyett, vagy a mellett kárátalány bevezetése.</p> <p>A felülvizsgálatnak ki kell terjednie az igényérvényesítési határidő hosszának, valamint az állami kárenyhítést biztosító szervezeti keretek vizsgálatára is.</p>
Felelős:	KIM
Partner:	KIH, kormányhivatalok
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	felülvizsgálat
Határidő:	2014. május 1.
Indikátor:	vizsgálati jelentés elkészítése

E. 24 órás telefonos diszpécser szolgálat fenntartása és országossá tétele

Intézkedés:	<p>A TÁMOP 5.6.2. „A társadalmi kohéziót erősítő bűnmegelőzési és reintegrációs programok módszertani megalapozása” keretében kialakításra került és megkezdte működést a 24 órás telefonos diszpécser szolgálat, amelynek segítségével az áldozatsegítő szolgálat elérhetősége folyamatosan biztosítható. Munkaidőben és munkaidőn kívül (este és hétvégén) a bűncselekmények áldozatai ingyenesen hívható zöld számon kaphatnak a helyzetnek megfelelő tájékoztatást, tanácsadást, valamint az önkéntes hálózattal együttműködve közvetlen segítséget. A 24 órás telefonos diszpécser szolgálatot a fenntartási időszak lejártát követően is fenn kell tartani, egyúttal az országos ismertségét növelni kell.</p>
Felelős:	KIH
Partner:	KIM
Forrás:	évi 60.000.000 forint, KIH költségvetése
Eszköz:	a diszpécser szolgálat továbbműködtetése
Határidő:	a TÁMOP 5.6.2. fenntartási időszak lejártát követően folyamatos
Indikátor:	fogadott hívások száma

F. Krízisellátás bevezetésének vizsgálata

Intézkedés:	Súlyos, személy elleni erőszakos bűncselekmények elszívendése esetén az azonnali krízisellátás nem biztosított. Meg kell vizsgálni az azonnali, helyszínen történő pszichológiai segítségnyújtás megszervezésének lehetőségét a súlyos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatai számára.
Felelős:	KIM
Partner:	EMMI, KIH, rendőrség, kormányhivatalok
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	munkacsoport alakítása
Határidő:	2014. október 1.
Indikátor:	vizsgálati jelentés elkészül

G. Áldozatpolitikai célok megjelenítése a médiában

Intézkedés:	<p>Az áldozatsegítő szolgáltatások ismertségének növelése érdekében elengedhetetlen a média bevonása.</p> <p><i>Közszolgálati média.</i> A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 83. §-ának (1) bekezdés d) pontja alapján a közszolgálati médiaszolgáltatás célja az alkotmányos jogoknak, a törvényes rend alapértékeinek és a demokratikus társadalmi rend szabályainak megismertetése, támogatása. Ez a rendelkezés kellő alapot biztosít ahhoz, hogy közszolgálati műsorokban bemutatásra kerüljön az áldozatsegítés és az áldozatok számára rendelkezésre álló lehetőségek. Sikeres büntetőeljárásokról szóló tudósításokban meg kell jeleníteni azt is, hogy az áldozatok számára biztosított a segítségnyújtás rendszere, közérthetően be kell mutatni az áldozattá válás elkerülését szolgáló praktikus, könnyen alkalmazható technikákat.</p> <p><i>Kereskedelmi média.</i> Több európai uniós országban jól bevált gyakorlat, hogy az áldozatsegítő szolgálatok megjelennek a kereskedelmi és állami televíziók saját gyártású sorozataiban. Hazánkban is több olyan televíziós sorozat szerepel a kínálatban, amelyek nagy nézettséggel bírnak, ezért a társadalmi tudatformálásban betöltött szerepük jelentős. Meg kell találni annak a módját, miként lehet a bűncselekmények áldozatainak segítését, az áldozattá válás elkerülését e televíziós sorozatokban bemutatni.</p>
Felelős:	NMHH
Partner:	NBT, ME, KIM, KIH, rendőrség, civil szervezetek, polgárőrség, egyházak

Forrás:	a médiában való megjelenési forrást nem igénylő módjának megtalálásához médiaszakemberek bevonása szükséges
Eszköz:	közszolgálati híradásokban és műsorokban történő megjelenés általánosan és konkrét ügyek kapcsán egyaránt, kereskedelmi műsorokban történő megjelenés
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	áldozatsegítő szolgáltatások és az áldozattá válás elkerülését szolgáló módszerek megnövekedett ismertsége

8.4. Bűnismétlés megelőzése

Az átfogó igazságügyi reform részeként a 2010-es országgyűlési választást követően komoly változást jelentettek a büntetőjog területén bekövetkezett módosítások (a „három csapás” törvény, illetve a középérték alkalmazásának lehetősége), valamint a szabálysértési joganyag korszerűsítése. A reform eredményeként a fogvatartottak létszáma a 2011-es év egészét tekintve, a korábbi éveknek megfelelő tendenciát folytatva tovább emelkedett. A 2011. december 31-ei, 17.210 fős létszám 882 fős növekedést jelent az előző év azonos adatához viszonyítva. A fogvatartotti populáció jelenleg 18.300 fő, ami több mint 1.000 fős, drasztikus emelkedést jelent fél év alatt.

A kormányzat büntetés-végrehajtással kapcsolatos központi célkitűzése a munkáltatás szélesebb fogvatartotti körre való kiterjesztése, amely nem csak a reintegráció elősegítését szolgálja, de jelentősen hozzájárul az önellátó büntetés-végrehajtás eléréséhez. További cél a büntetés-végrehajtási intézetek belső ellátása, és a közmunka programokban való részvétel.

Ugyanakkor a büntetés-végrehajtási intézetek túltelítettek, melynek fő oka, hogy a fogvatartottak létszáma dinamikusan növekszik, míg a férőhelyek száma adott. A létszámnövekedés, valamint az ebből eredő zsúfoltság jelentős kihatással van a büntetés-végrehajtási intézetek rendjére, biztonságára éppen úgy, mint a fogvatartottak foglalkoztatására, oktatására és reintegrációs lehetőségeire. A büntetés-végrehajtási intézetekben országos átlagban 145 százalékos a telítettség, intézetenként ez a mutató időszakoktól függően 200% felett is lehet annak ellenére, hogy az elmúlt években jelentős előrelépések történtek a telítettség csökkentése érdekében.

A költségek csökkentése és a hatékonyság fokozása érdekében az európai államok többsége a bűnözés kezelése során elkülöníti egymástól a társadalomra kiemelkedő veszélyt jelentő súlyos bűncselekmények befolyásolására alkalmas eszközöket, és a kevésbé súlyos, a „kiskriminalitás” körébe tartozó bűncselekményekre méretezett eszközöket. Ebben a megközelítésben a szabadságvesztés büntetést elsősorban a súlyos bűncselekményt elkövetőkkel szemben kívánják alkalmazni, míg az enyhébb súlyú bűncselekményt elkövetőkkel szemben a diverziós megoldások és az alternatív szankciók alkalmazását szorgalmazzák. A büntetőeljárás során alkalmazott intézkedések és büntetések megválasztásánál és végrehajtásánál nem mellékes, hogy ezek az eszközök mennyire alkalmasak a bűnözés csökkentésére és az igazságszolgáltatás tehermentesítésére. A fejlett országok egyre határozottabban érvényesítik azt az elvet is, hogy a bűnözés kezelésére fordított költségek nem lehetnek magasabbak, mint a bűnözéssel okozott kár. A szabadságvesztés kiváltására alkalmas megoldások keresésében és a végrehajtásra szolgáló szervezetrendszer fejlesztésében igen fontos szerepet játszik a költségek csökkentésének szándéka. Az adófizetők érdekében keresik, támogatják a diverziós megoldásokat, törekszenek a rövid tartamú szabadságvesztések felváltására.

A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás hagyományos eszközei még mindig csak igen csekély mértékben képesek a bűncselekményekkel okozott károk megtérítésére. Ezt a jövőben orvosolni kell. Ezt a célt szolgálja a resztoratív (helyreállító) szemlélet.

A legfejlettebb eszközt a helyreállító igazságszolgáltatás módszere jelenti, amely optimális esetben az elkövetőt felelősségvállalásra készíteti, tehermentesíti az állami igazságszolgáltatási rendszert, és a közösség megerősítésének igényét, az egyéni felelősségvállalás fontosságát hirdeti.

Beavatkozások:

- Fogvatartottak munkaerő-piaci és társadalmi reintegrációjának elősegítése,
- Alternatív szankciók és helyreállító módszerek alkalmazásának erősítése a bűncselekménnyel okozott kár kompenzálása érdekében.

8.4.1. Fogvatartottak munkaerő-piaci és társadalmi reintegrációjának elősegítése

A szabadságvesztés célja a retorzió mellett annak elősegítése, hogy az elkövető a későbbiekben tartózkodjon a bűncselekmények elkövetésétől. Ennek ellenére az elmúlt évekre jellemző tendencia, hogy a szabadságvesztésre ítélt elkövetők 45 %-a először követett el bűncselekményt, míg 55%-uk visszaeső, többszörös visszaeső volt. Eközben a fogvatartás költségeként jelenleg egy fő fogvatartott közvetlen ellátása 2.155 forintba kerül, a közvetett költségek összege 5.643 forint. Ez egy évben egy fő esetén 2.846.270 forint.

A szabadságvesztés alatt megvalósuló reintegrációs program célja az elítélt olyan élethelyzetének elősegítése, hogy a szabadulásakor belső meggyőződésből akarjon, és célirányos külső segítség igénybevételével képes legyen a társadalom jogkövető tagjává válni.

A fogvatartottak visszailleszkedését elősegítő primerfeltételek közül az egyik, a munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő képzettség megszerzése. A börtönben lévők és a szabad állampolgárok viszonylatában már több éve jellemző iskolázottsági mutató, az előbbieket érinti negatívan, amely tény hangsúlyosabbá teszi az e téren jelentkező hiátusok felszámolását, a családdal történő kapcsolattartás segítségét és támogatását.

2011. december 31-ei adatok alapján, az elítéltek végzettség szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

Megnevezés	fő	%
Analfabéta	170	1
Ált. iskola 8 osztály	8.061	46,4
Szaktunskáképző iskola	2.491	14,4
Szakközépiskola	757	4,3
Gimnázium	588	3,4
Főiskola	275	1,6
Egyetem	163	0,9

Egyéb (Ált. iskola 8 osztályt nem végzett)	4.705	28
Összesen	17.210	100,0

A táblázatból kitűnik az általános iskolai végzettséggel bíró, de szakmát nem tanult elítéltek magas száma, akiknek nagy segítséget jelent a büntetési időhöz idomuló, rövid időtartamú tanfolyamokon és a hosszabb, iskolarendszerű oktatásokon való részvétel lehetősége.

Intézkedések:

A. Többszakaszos fogvatartotti reintegrációs szolgáltatások megvalósítása

Intézkedés:	A szabadságvesztés alatti reintegráció elősegítése érdekében a fogvatartottak munkaerő-piaci és társadalmi reintegrációját elősegítő egyénre szabottan differenciált, országosan elérhető program megvalósítása. Elő kell segíteni, hogy a szabadságvesztés alatt megkezdett reintegrációs folyamat folytatása érdekében a munkaügyi terület által nyújtott szolgáltatások a szabadulást követően, a program befejezése után is elérhetőek legyenek. Elő kell segíteni a családdal való kapcsolattartást a szociális kapcsolatok megóvása és kikerülés utáni bűnelkövetés sikeres elkerülése érdekében.
Felelős:	BM
Partner:	BVOP, KIH, NMH, NGM
Forrás:	10.400.000.000 forint, Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
Eszköz:	reintegrációs program (szükségletfelmérés, készségfejlesztés, képzés, utógondozás)
Határidő:	2022. december 31-ig folyamatosan
Indikátor:	programba bevontak száma, képzésen részt vett fogvatartottak száma

B. Jóvátételi programok megvalósítása az időskorúak javára

Intézkedés:	Fel kell mérni, hogy a most megvalósuló jóvátételi programok miként tudják kiemelten segíteni az időskorúakat.
Felelős:	KIH, BM
Partner:	BVOP, NMH, KIM
Forrás:	többletforrást nem igényel
Eszköz:	reintegrációs program (szükségletfelmérés, készségfejlesztés, képzés, utógondozás)

Határidő:	2014. március 1.
Indikátor:	vizsgálati jelentés

C. Közfoglalkoztatásba lépés, szociális gazdaság

Intézkedés:	A fogvatartottak munkaerő-piaci reintegrációja érdekében elő kell segíteni, hogy a szabadulók legalább közfoglalkoztatási programokban részt vehessenek. Meg kell vizsgálni, hogy a szociális gazdaságban milyen lehetőségek vannak a fogvatartotti visszailleszkedés elősegítésére, ennek eredménye alapján be kell vonni a volt fogvatartottakat a szociális gazdaság intézményeibe.
Felelős:	BM
Partner:	BVOP, NGM
Forrás:	többletforrást nem igényel
Eszköz:	munkacsoport keretében vizsgálat
Határidő:	2014. március 31-től folyamatosan
Indikátor:	közfoglalkoztatásban részt vevő volt fogvatartottak száma, szociális gazdaság területén foglalkoztatott volt fogvatartottak száma

D. Hatósági erkölcsi bizonyítvány szabályozása a munkaerő-piaci reintegráció érdekében

Intézkedés:	A szabadságvesztésre ítélt fogvatartottak munkaerő-piaci elhelyezkedésének egyik akadálya, hogy a szabadulást követően nem rendelkeznek hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal. Ezért meg kell vizsgálni a jelenlegi szabályozást és gyakorlatot annak érdekében, hogy az arra érdemes elítéltek a szabadulást követően be/vissza tudjanak lépni a munkaerő-piacra.
Felelős:	KIM
Partner:	BM, BVOP, KIH, Kúria
Forrás:	többletforrást nem igényel
Eszköz:	munkacsoport keretében vizsgálat
Határidő:	2014. június 30.
Indikátor:	jelentés, szabályozás-módosítási javaslat

E. Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának gyakorlata

Intézkedés:	A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt napirendje teljes mértékben szabályozott, a büntetés letöltése után pedig strukturálatlan, a kinti és a benti világ közötti átmenet nélkül. Ezért meg kell vizsgálni az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának gyakorlatát, és javaslatot kell tenni, hogyan tudják hatékonyabban elősegíteni az elítéltek bűnismétlésének megelőzését.
Felelős:	BVOP
Partner:	BM
Forrás:	többletforrást nem igényel
Eszköz:	munkacsoport keretében vizsgálat
Határidő:	2014. június 30.
Indikátor:	jelentés, szabályozás-módosítási javaslat

F. Resztoratív szemlélet erősítése a személyi állomány képzésében

Intézkedés:	A resztoratív szemlélet erősítése a személyi állomány képzési, továbbképzési rendszerében (konfliktuskezelő technikák és módszerek, reintegrációs módszerek, érzékenyítő programok).
Felelős:	BVOP
Partner:	BM, NKE, KIH, kormányhivatalok
Forrás:	többletforrást nem igényel
Eszköz:	tananyagfejlesztés, a rendelkezésre álló anyagok továbbfejlesztése
Határidő:	2016. december 31.
Indikátor:	képzések száma és bevontak száma

G. Művészetterápiás és kreatív programok megvalósítása

Intézkedés:	Művészetterápiás és kreatív programok (börtönszínház, biblioterápia vagy irodalomterápia, képzőművészeti szakkörök) nyújtása fogvatartottaknak, amelyek célja a személyiségfejlesztés, szociális képességek, empátia, tolerancia fejlesztése. Cél, hogy minden intézetben évente legalább egy művészetterápiás és kreatív program megvalósuljon.
Felelős:	BVOP

Partner:	–
Forrás:	NBT pályázati forrásából évente 5 millió forint
Eszköz:	művészetterápiás és kreatív programok lebonyolítása
Határidő:	2014. január 1-jétől folyamatosan
Indikátor:	programok száma, bevont fogvatartottak száma

H. A jobb agyféltekés rajzolás oktatásának bevezetése a fiatalok büntetés-végrehajtási intézetében

Intézkedés:	A fiatalok büntetés-végrehajtási intézeteiben meg kell honosítani a jobb agyféltekés rajzolás módszerét elősegítve a fiatalok elítéltek önbecsülésének emelését, agressziójának csökkentését, kreativitásának fejlesztését valamint hasznos szabadidő-eltöltését, az érzelmek kezelését.
Felelős:	NBT, BVOP
Partner:	–
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	multiplikátorok képzése, tanfolyamok tartása
Határidő:	2014-től folyamatosan
Indikátor:	kiképzett multiplikátorok száma, képzésben résztvevők száma

8.4.2. Alternatív szankciók és helyreállító módszerek alkalmazásának erősítése a bűncselekmény okozott kár kompenzálása érdekében

A pártfogó felügyelői munka alapvető célja a közösség és az egyén védelme érdekében a társadalommal összeütközésbe került személy reintegrálása, támogatása abban, hogy életét, magatartását büntetése letöltését követően az általános normák szerint tudja irányítani. A pártfogó felügyelő feladata egyrészt, hogy a pártfogoltat a képességeit erősítve alkalmassá tegye a társadalmi együttélésre, másrészt, hogy a befogadó környezetet, a közösséget is alakítsa, elfogadóbbá tegye. A pártfogó felügyelői tevékenységnek kiemelten fontos szerepe van abban, hogy az alternatív szankciók jelentőségét és az elkövetők társadalmi reintegrációjának fontosságát a társadalom, a szűkebb és tágabb közösség is el tudja fogadni.

A pártfogó felügyelet lényeges eleme az elkövető szembesítése az általa okozott sérelemmel, és azon kockázati elemek feltárása, amelyek kiküszöbölése csökkentheti az újabb bűnelkövetés esélyét. Ez akkor működik a gyakorlatban, ha a kontrollfunkció kellő arányban áll a támogató funkcióval.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat külön kiképzett mediátorai által ellátott közvetítői eljárás célja, hogy törekedjen a bűncselekmény előtti, eredeti állapotot visszaállítására, a sértett sérelmeinek

enyhítésére, az elkövetők felelősségvállalásának ösztönözésére. A szemlélet egyszerre tűzi ki célul a sértettek sérelmeinek helyreállítását, a normaszegő személy felelősségre vonását, egyben reintegrációját, rehabilitációját az őt visszafogadó közösségbe, valamint a hosszú távra is kiható bűnmegelőzést. Alkalmazása során kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy a bűncselekmény által érintett személyek és közösségek tagjai közvetlenül is részt vegyenek a bűncselekményre adott válaszok (szankciók) kidolgozásában. Így a sértetteknek, az elkövetőknek és a közösségeknek mind az anyagi érdekei, mind az érzelmi szükségletei érvényesülhetnek a konfliktusmegoldás és a jóvátétel során.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat közösségi foglalkoztatóinak felállításával lehetővé vált a bűnismétlés megelőzése céljából személyre szabottan előírható külön magatartási szabályok körének érdemi bővítése. A közösségi foglalkoztatók gazdag programkínálattal és a csoportmódszerek kísérleti alkalmazásával járultak hozzá a külön magatartási szabályok változatosabbá válásához.

Intézkedések:

A. Közösségi foglalkoztatók kialakítása

Intézkedés:	A közösségi foglalkoztató a Pártfogó Felügyelői Szolgálat háttérintézményeként működő speciális intézmény, amelynek legfontosabb funkciója az alternatív szankciók, illetve helyreállító igazságszolgáltatási eszközök körének bővítése. Jelenleg csak Budapesten és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében működik közösségi foglalkoztató. Növelni kell a magatartási szabályok végrehajtására alkalmas közösségi foglalkoztatók számát úgy, hogy legalább minden régióban legyen elérhető.
Felelős:	KIH
Partner:	KIM, BM, kormányhivatalok
Forrás:	600.000.000,- forint, Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
Eszköz:	öt új közösségi foglalkoztató kialakítása
Határidő:	2016. december 31.
Indikátor:	a közösségi foglalkoztatóban végrehajtott magatartási szabályok száma

B. Kockázatértékelés fejlesztése

Intézkedés:	A pártfogó felügyelet alatt állók bűnismétlésével összefüggő kockázatértékelés fejlesztése, amely meghatározza a pártfogó felügyelet tartalmát is.
Felelős:	KIM, KIH

Partner:	–
Forrás:	12.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	kutatás
Határidő:	2014. december 31.
Indikátor:	bevont pártfogoltak

8.5. Horizontális intézkedések

Az ország közbiztonsági helyzetének pontosabb megismerése, a bűnmegelőzési munka finanszírozása, vagy a bűnmegelőzésben érintett nemzetközi szervezetek munkájában való részvétel horizontálisan érvényesülő feladatok, a hozzájuk kapcsolódó intézkedéseket külön indokolt megjeleníteni.

Intézkedések:

A. Látenciakutatás

Intézkedés:	A látenciakutatás alkalmassá teszi a kriminálpolitikai tervezőket az állampolgári igényekre és az új jelenségekre történő megfelelő reagálásra is. Látenciakutatás keretében vizsgálni kell a latens bűnözést, a lakosság szubjektív biztonságérzetét, a bűncselekmények áldozatainak attitűdjét. A kutatási anyagokat közérthető formában is el kell készíteni és közzé kell tenni.
Felelős:	BM
Partner:	NBT, KIM, OBH, LÜ, rendőrség, NAV
Forrás:	15.000.000 forint, központi költségvetés
Eszköz:	kutatás lebonyolítása
Határidő:	első alkalommal 2015, ezt követően két évente májusban
Indikátor:	a kutatási eredmények publikálása

B. Személyi jövedelemadó 1 %-a bűnmegelőzésre

Intézkedés:	Az állampolgároknak ismételten lehetőséget kell adni arra, hogy a személyi jövedelemadójuk második 1%-át bűnmegelőzés célra felajánlhassák. Ez a finanszírozási lehetőségek bővítésével egyidejűleg erősíti az állampolgárok társadalmi szerepvállalását a közbiztonság területén.
-------------	--

Felelős:	NGM, BM
Partner:	NBT
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	vizsgálat
Határidő:	2014. január 1.
Indikátor:	vizsgálati jelentés elkészül

C. Kriminálpolitikai döntéseket megalapozó illetve a társadalom széles körét foglalkoztató kérdésekben rendezvények szervezése, tanulmányok készítése

Intézkedés:	<p>A büntetőpolitika és a bűnmegelőzés elvi megalapozását segítő vizsgálatokkal és módszertani tanulmányokkal támogatni kell a Kormány közbiztonsági célkitűzéseinek a megvalósítását. Ennek érdekében az NBT feladata kriminálpolitikai döntéseket megalapozó kérdésekben rendezvények szervezése, tanulmányok készítése különösen a következő területeken: migráció és bűnözés, az Internet, mint új kommunikációs eszköz szerepe a bűnözésben, bűnözésmérés.</p> <p>A társadalom széles körét foglalkoztató kérdések objektív, tudományos alapú vizsgálata és a közvéleménnyel való közérthető megismertetése érdekében konferenciákat kell szervezni vagy tanulmányokat kell készíteni (például: a halálbüntetés eltörlése hatásainak vizsgálata kriminológiai és szociológiai szempontból, a bűnügyi statisztikák elkészítésének egyes módszertani kérdései, valamint a különböző társadalmi csoportok által elkövetett bűncselekmények vizsgálata).</p>
Felelős:	NBT
Partner:	–
Forrás:	legfeljebb 30.000.000 forint az NBT forrásából
Eszköz:	rendezvény, tanulmány
Határidő:	2015. december 31-ig folyamatosan
Indikátor:	konferencia, tanulmány

D. Részvétel az EUCPN munkájában

Intézkedés:	<p>A bűnmegelőzés területén az Európai Unió tagállamaiban számtalan tapasztalat áll rendelkezésre. Bár a problémák részben eltérőek, a már létező akár tagállami, akár határokon átnyúló projektek szükség esetén legtöbbször hazai szinten is adaptálhatóak. Ugyanakkor az uniós szintű együttműködés és információcsere akkor működhet hatékonyan, ha hazai kezdeményezések is születnek, illetve a hazai szakértők is részt vesznek a releváns nemzetközi együttműködésekben.</p> <p>Biztosítani kell a 2001/427/JHA tanácsi határozattal felállított, 2009/902/JHA tanácsi határozattal módosított Európai Bűnmegelőzési Hálózat tevékenységeiben való aktív részvételt, valamint elő kell segíteni a hálózat működésének folyamatos fejlesztését.</p>
Felelős:	BM
Partner:	LÜ, NBT
Forrás:	nem igényel többletforrást
Eszköz:	aktív részvétel
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	munkacsoporti találkozók száma

E. Részvétel az EBESZ keretein belül működő képzésekben, a lehetőségeknek a hatékonyabb kiaknázása

Intézkedés:	<p>Az EBESZ számtalan, a gyakorlati munkát támogató kiadvánnyal rendelkezik, illetve gyakorlatilag folyamatosan biztosítja ezek felülvizsgálatát. Ebbe a munkába a legtöbb esetben tagállami szakértők is meghívást kapnak, részben eseti alapon, részben általános felkérés keretében. Az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) keretében jelenleg is folyamatban van olyan kézikönyv kialakítása, amelyben a hazai rendészeti szakma is képviselteti magát. Annak érdekében, hogy ezek az anyagok a hazai problémákat is tükrözzék, fontos a hazai rendészeti aspektus megjelenítése, a hazai érdekek megfelelő képviselete a releváns egyeztetéseken, hogy a későbbiekben kialakított anyagok és képzések a hazai rendészeti szakértők számára is közvetlenül hasznosíthatóak legyenek. Ehhez biztosítani szükséges az adott üléseken a hazai és nemzetközi aspektusokat ismerő szakértők jelenlétét.</p>
Felelős:	BM
Partner:	KIM, BVOP, rendőrség

Forrás:	résztevő szervek költségvetése
Eszköz:	aktív részvétel
Határidő:	folyamatos
Indikátor:	munkacsoporti találkozók száma

8.6. Az intézkedési Terv 2013–2015 részben alkalmazott rövidítések

Az intézkedési Terv 2013–2015 részben alkalmazott rövidítések és azok magyarázatai:

BM:	Belügyminisztérium
BVOP:	Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága
EMMI:	Emberi Erőforrások Minisztériuma
KIH:	Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal
KIM:	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
KLIK:	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
LÜ:	Legfőbb Ügyészség
NAV:	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NBT:	Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács
NFM:	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NGM:	Nemzetgazdasági Minisztérium
NKE:	Nemzeti Közszolgálati Egyetem
NMH:	Nemzeti Munkaügyi Hivatal
NMHH:	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
OBH:	Országos Bírósági Hivatal
SZGYF:	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
VM:	Vidékfejlesztési Minisztérium

9. MONITORING

A stratégiában meghatározott célokhoz rendelt intézkedések végrehajtását az intézkedésben felelősként megnevezett szervezetek végzik. Megvalósulásuk monitoringja a dokumentumban meghatározott alapelvek és indikátorok figyelembe vételével zajlik.

A NBT évenként összesíti a bűnmegelőzési stratégiához kapcsolódó feladatok megvalósulásához kapcsolódó monitoring jelentéseket, elemzi megállapításait valamint eredményeiket és a titkárság Jelentést készít az NBT számára az előrehaladásról.

Jelen szakpolitikai stratégiát a NBT évente felülvizsgálja, aktualizálja a Jelentés, valamint az aktuális, bűnmegelőzéssel kapcsolatos veszélyek, jelenségek és tendenciák figyelembe vételével.

A stratégia céljai és intézkedései megvalósulása érdekében intézkedési tervek készülnek.

Az intézkedési tervek kétévente, kétéves időtávra kerülnek megalkotásra. Az intézkedési tervek elkészítésének a NBT végzi a teljes időtávra vonatkozó feladatok, a korábbi monitoring jelentések tapasztalatainak, valamint az egyes intézkedések szinergiáinak figyelembe vételével.

Jelen stratégia tartalmazza a 2013–2015-re vonatkozó intézkedési tervet.

**A Kormány 1745/2013. (X. 17.) Korm. határozata
a Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium működésének finanszírozása érdekében
az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetek közötti
előirányzat-átcsoportosításról**

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 33. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva, a Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium működésének ellátásához nyújtandó támogatás biztosítása céljából a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 2. Normatív finanszírozás alcím, 3. Közoktatási célú humánszolgáltatás és kiegészítő támogatás jogcímcsoport terhére, a Kvtv. 1. melléklet XII. Vidékfejlesztési Minisztérium fejezet, 6. Mezőgazdasági középfokú szakoktatás intézményei cím javára 36 800 ezer forint tartós átcsoportosítását rendeli el az 1. melléklet szerint.

Felelős: emberi erőforrások minisztere
vidékfejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

1. melléklet az 1745/2013. (X. 17.) Korm. határozathoz

XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma
XII. Vidékfejlesztési MinisztériumADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2013.

Millió forintban, egy tizedessel

AHT egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	K I A D Á S O K							Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma																							
														Kiemelt előirányzat neve										A módosítás jogcíme																						
	XX							Emberi Erőforrások Minisztériuma																																						
		20						Fejezeti kezelési előirányzatok																																						
			2					Normatív finanszírozás																																						
244234				3				Közzétartási célú humánszolgáltatás és kiegészítő támogatás																																						
							5	Működési költségvetés																																						
	XII.							Vidékfejlesztési Minisztérium																																						
004349		6						Mezőgazdasági középiskolák szakoktatás intézményei																																						
							1	Működési költségvetés																																						
							1	Személyi juttatások																																						
							2	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó																																						
Az előirányzatmódosítás érvényessége: b) a következő év költségvetésébe beépülő																																														

Millió forintban, egy tizedessel

AHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	B E V É T E L							Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma																							
														Kiemelt előirányzat neve										A módosítás jogcíme																						
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																																														

Millió forintban, egy tizedessel

AHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	T Á M O G A T Á S							Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma																							
														Kiemelt előirányzat neve										A módosítás jogcíme																						
	XII.							Vidékfejlesztési Minisztérium																																						
004349		6						Mezőgazdasági középiskolák szakoktatás intézményei																																						
	XX							Emberi Erőforrások Minisztériuma																																						
		20						Fejezeti kezelési előirányzatok																																						
			2					Normatív finanszírozás																																						
244234				3				Közzétartási célú humánszolgáltatás és kiegészítő támogatás																																						
Az előirányzatmódosítás érvényessége: b) a következő év költségvetésébe beépülő																																														
Foglalkoztatottak létszáma:																																														

Az adatlap 5 példányban töltenő ki							A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)						Összesen				I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év																			
Fejezet	1 példány	Időarányos	1 példány	teljesítményarányos	1 példány	egyéb:	36,8																																
Állami Számvevőszék	1 példány																																						
Magyar Államkincstár	1 példány																																						
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány																																						

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A Kormány 1746/2013. (X. 17.) Korm. határozata
a KEOP-1.3.0/09-11-2012-0009 azonosító számú („Békés megyei Ivóvízminőség-javító Program” című)
nagyprojekt támogatása növelésének jóváhagyásáról**

A Kormány

1. jóváhagyja az 1. melléklet szerint a KEOP-1.3.0/09-11-2012-0009 azonosító számú, „Békés megyei Ivóvízminőség-javító Program” című nagyprojekt támogatási összege növelését,
2. hozzájárul, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Környezetvédelmi Operatív Programok Irányító Hatósága az 1. pont szerinti projekt támogatási szerződésének módosításhoz szükséges intézkedéseket megtegye,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető államtitkár
Határidő: azonnal
3. felhívja a Miniszterelnökséget vezető államtitkárt, hogy gondoskodjon az 1. pont szerinti projekt támogatási kérelmének az Európai Bizottsághoz történő benyújtásáról,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető államtitkár
Határidő: az engedélyek meglétét követően azonnal
4. visszavonja a KEOP-1.3.0/09-11-2012-0009 azonosító számú („Békés megyei Ivóvízminőség-javító Program” című, az Európai Bizottság számára benyújtandó) nagyprojekt javaslatáról szóló 1447/2013. (VII. 16.) Korm. határozat 3. pontját.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1746/2013. (X. 17.) Korm. határozathoz

Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt támogatási összege (nettó Ft)	Projekt támogatási összegének növekedése (nettó Ft)	Projekt megnövelt támogatási összege (nettó Ft)	Támogatás intenzitása (%)	Projekt rövid bemutatása
KEOP-1.3.0/09-11-2012-0009	Békés megyei Ivóvízminőség-javító Program	„Közép-Békési Térség” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás	25 834 506 370	3 180 144 685	29 014 651 028	88,445729	A projekt célja a projekt megvalósítási területén élő lakosság megfelelő minőségű ivóvízzel való ellátása. A projekt eredményeként 66 településen 309 300 fő egészséges ivóvízzel történő ellátása valósul meg.

**A miniszterelnök 130/2013. (X. 17.) ME határozata
a Magyarország Kormánya és a Fülöp-szigeteki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködési
megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról**

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a nemzetgazdasági miniszter és a külügyminiszter előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és a Fülöp-szigeteki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködési megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásával;
2. felhatalmazom a nemzetgazdasági minisztert, hogy – az érintett miniszterekkel egyetértésben – a tárgyalásokon részt vevő személyeket kijelölje;
3. felhatalmazom a nemzetgazdasági minisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet kézjeggyével lássa el;
4. felhívom a külügyminisztert, hogy a Megállapodás létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Megállapodás létrehozását követően a Megállapodás szövegének végleges megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét – a külügyminiszter, valamint a közigazgatási és igazságügyi miniszter egyetértésével – haladéktalanul terjessze a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Biró Marcell,

a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 2–4.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.